ATHEVS

exiudea sicut inor
dine primus ponitur
ta euangeliū iniudea primus scripsit. Cui
us itaq: uocatio xo dñm expublicanis actib' fuit.
Duorū quippe ingeneratione xp̄i p̄simeis
principia. unus cuius prima circūcisio incar
ne. alterius cuius secdm cor electio fuit. Et
exutrisq: inp. atrib' xp̄e. sic quater denario
numero triformiter posito principiū aere
ndi fide inelectionis tempus porrigens.
et exelectione usq: intranismigrationis diem
dirigens. atq: atranismigrationis die usq: in
xp̄m definiens decursa. nouemus dñi ostendit
generationē ut & numero satisfaciens ettem
pori. Etse qd ēēt ostenderet & dimse opus
monstrans etiā in his quorū genus posuit xp̄i

Verlust Bürgschaft über N:o 1
Cur zum Lagerhaus gehörigen Platz
= 203 Thaler.

CAN I IN QUO IIII
MATH MAR LVC IOH

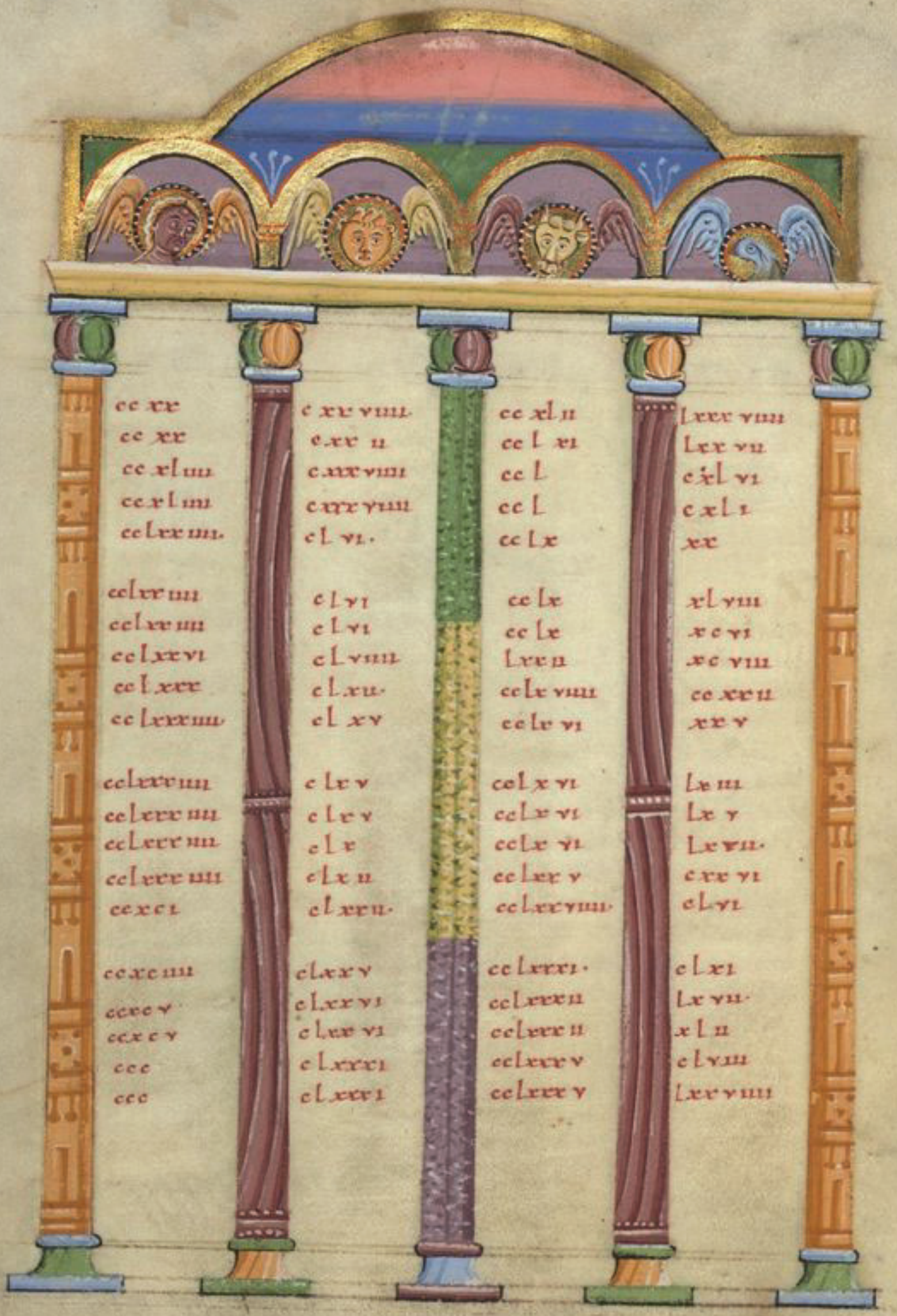
cc xx
cc xx
cc xl uu
cc xl uu
cc lxx uu.
cc lxx uu
cc lxx uu
cc lxx uu
cc lxxx uu.
cc lxxx uu
cc lxx uu
cc lxx uu
cc lxx uu
cc xc i
cc xc uu
cc xc v
cc xc v
ccc
ccc
c xx viii.
c xx ii
c xx viii
c xx viii
c l vi.
c l vi
c l vi
c l viii
c l xii.
c l xv
c lx v
c lx v
c lx ii
c lxx ii.
c lxx v
c lxx vi
c lxx vi
c lxxx i
c lxx i
cc xl ii
cc l xi
cc l
cc l
cc lx
cc lx
cc lx
l xx viii
cc lx viii
cc lx vi
col x vi
cc lx vi
cc lx vi
cc lx v
cc lxx viii.
cc lxxx i.
cc lxx ii
cc lxx ii
cc lxx v
cc lxx v
lxx viii
lxx vii
c xl vi
c xl i
xx
xl viii
xc vi
xc viii
cc xx ii
xx v
lx iii
lx v
lx vii.
c xx vi
c l vi
c l xi
lx vii.
x l ii
c l viii
l xx viii

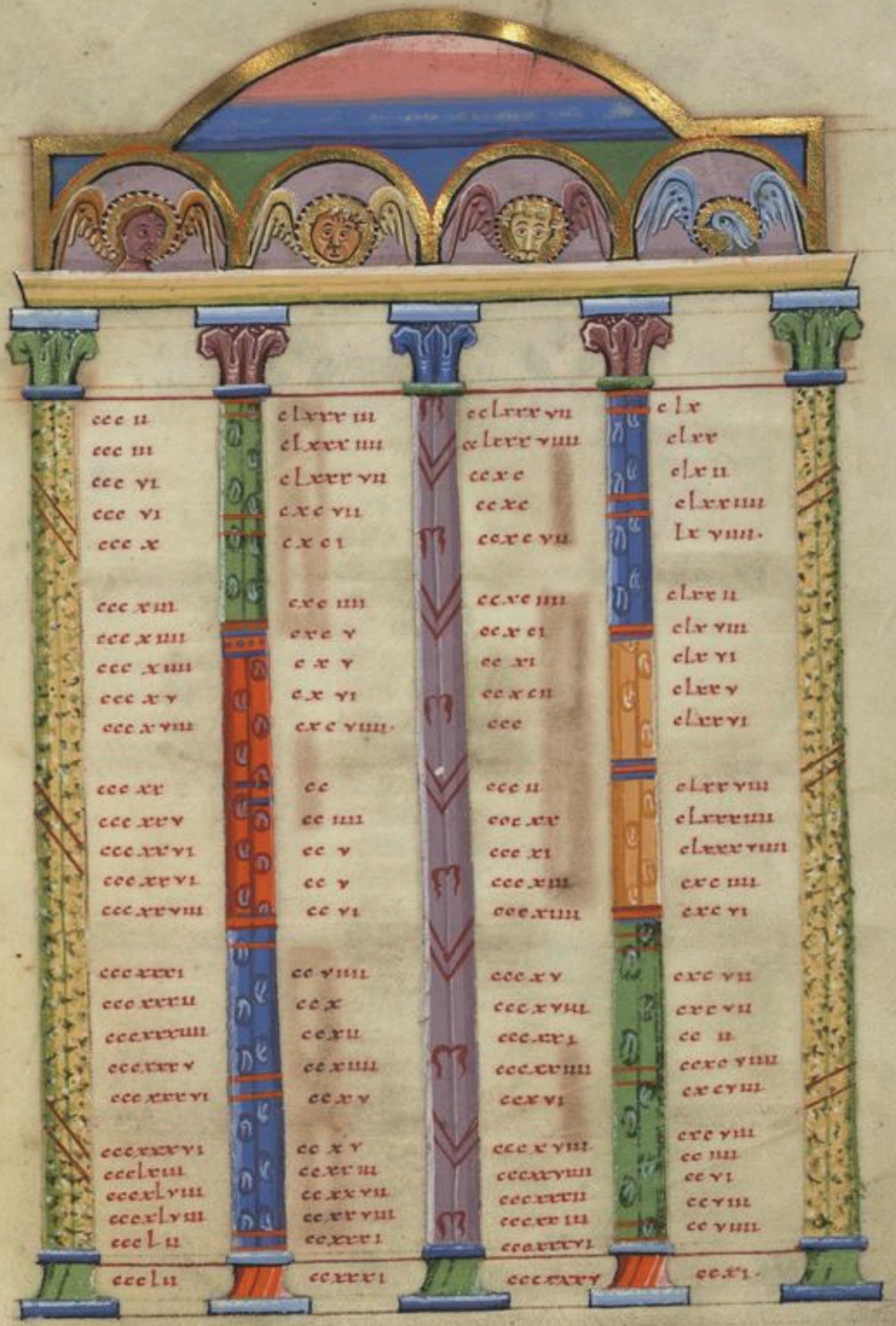
ccc ii
ccc iii
ccc vi
ccc vi
ccc x
ccc xiii
ccc xiiii
ccc xiii
ccc xv
ccc xvii
ccc xx
ccc xxv
ccc xxvi
ccc xxvi
ccc xxviii
ccc xxxi
ccc xxxii
cccxxxiiii
cccxxxv
ccc xxxvi
cccxxxvi
ccclxviii
cccxlviii
cccxlviii
ccc l ii
ccc lii
clxxv iii
clxxx iiii
clxxx vii
cxc vii
cxc i
cxc iii
cxc v
cx v
cx vi
cxc viii.
cc
cc iiii
cc v
cc v
cc vi
cc viiii
cc x
cc xii
cc xiiii
cc x v
cc x v
cc xv iii
cc xx vii
cc xv viii
cc xxv i
cc xxxi
cclxxv vii
cclxxx viii
cc x c
cc x c
cc x c vii
cc x c iii
cc x i
cc x ii
ccc
ccc ii
ccc xx
ccc xi
ccc xiii
ccc xiiii
ccc x v
ccc x viii
ccc xv i
ccc xv viii
ccc x viii
ccc xv viii
ccc xxii
ccc xx iii
ccc xxvi
cclx
clxv
clx ii
clxx iiii
lx viii.
clxx ii
clx viii
clx vi
clxx v
clxx vi
clxx viii
clxxviiii
clxxx viii
cxc iiii
cxc vi
cxc vii
cxc vii
cc ii
ccxc viiii
cx c viii
cxc viii
cc iiii
cc vi
cc viii
cc viiii
cc xi.

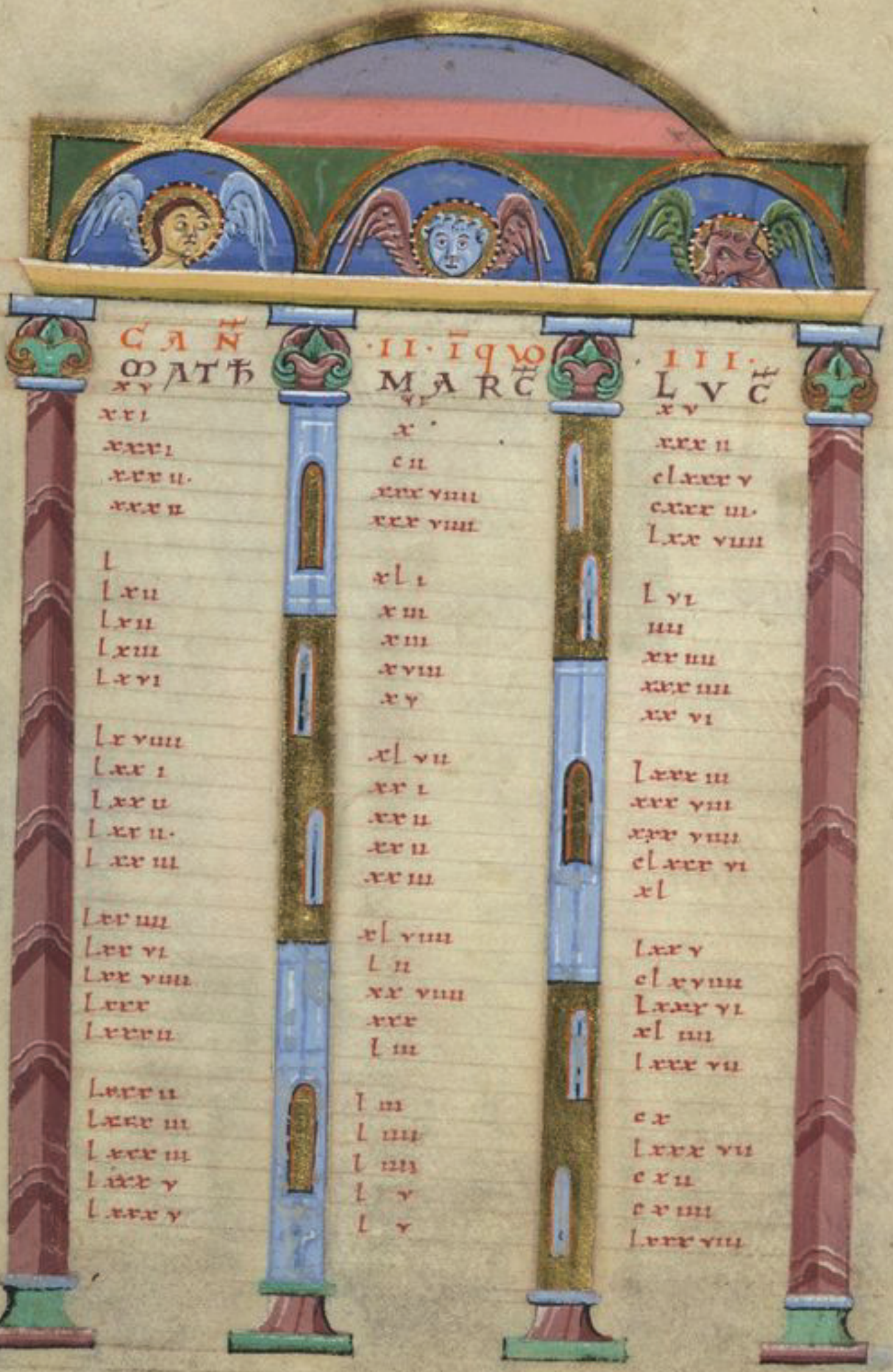
CAN
MATH
·II· IQVO
MARC
·III·
LVC

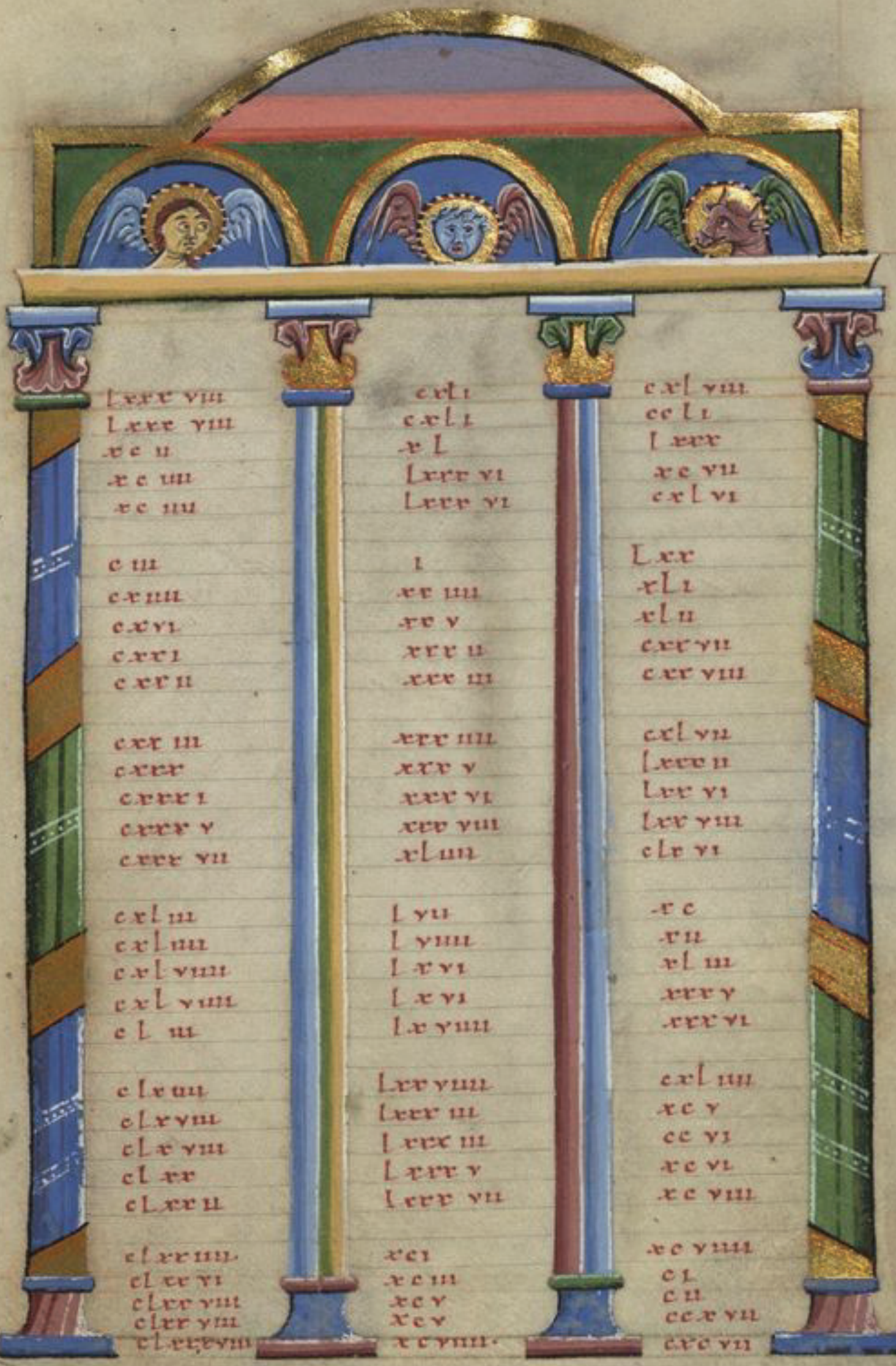

lxxx viii
lxxx viii
xc ii
xc iiii
xc iiii

c iii
cxiiii
cxvi
cxxi
cxxii

cxx iii
cxxx
cxxx i
cxxx v
cxxx vii

cxl iii
cxliii
cxl viii
cxl viii
cl iii

clxiii
clxviii
clxviii
cl xx
clxxii

clxxiiii
cl xx vi
clxx viii
clxx viii
cl xx viii

cxli
cxli
xl
lxxx vi
lxxx vi

i
xx iiii
xc v
xxx ii
xxx iii

xxx iiii
xxx v
xxx vi
xxx viii
xl iiii

l vii
l viii
l xvi
l xvi
lxviii

lxx viii
lxxx iii
l xxx iii
l xxx v
l xxx vii

xc i
xc iii
xc v
xc v
xc viii

cxl viii
cc l i
l xxx
xc vii
cxl vi

lxx
xl i
xl ii
cxx vii
cxx viii

cxl vii
lxxx ii
lxx vi
lxx viii
clx vi

xc
xii
xl iii
xxx v
xxx vi

cxl iiii
xc v
cc vi
xc vi
xc viii

xc viiii
c l
c ii
cc x vii
cxc vii

c x c
c x c ii
c x c iii
c x c iiii
c x c iiii

c x c iiii
c x c v
c x c vi
c x c vii
c x c viii
cc i

cc iii
cc v
cc vi
cc viii
cc vii

cc x viii
cc xx iii
cc xx v
cc xx vi
cc xx viii

cc xx viii
cc xl ii
cc xl ii
cc x l iii
cc xl viii

cc xl viii
cc xl viii
cc l i
cc l iii
cc l viii

c v
c vi
c vii
c viii
c viii·

c viii
c viiii
c x
c xi
c xii

c xiiii
c xvi
c xvii
c xviii
c xviiii

c xx viii·
c xxx
c xxx iii
c xxx iii
c xxx v

c xxx v
c xxx vii
c xxx vii
c xxx viii
c x l iii

c x l iii
c x l iiii
c x l vi
c x l viii
c l

c x c v
cc x vi
c xv i
cc x viii
c l ii

cc x viiii
cc xv
cc xvi
c l xviii
cc xv ii

cc l xv
cc xx iiii
cc xxv ii
cc xxv iii
c xl

cc xl i
cc xl iii
cc xl v
cc x l iii
cc xxx vii

cc xl vi
cc xxv vii
cc xl viii
cc xl viii
cc viii·

cc l iii
cc l iiii
cc l v
cc iiii·

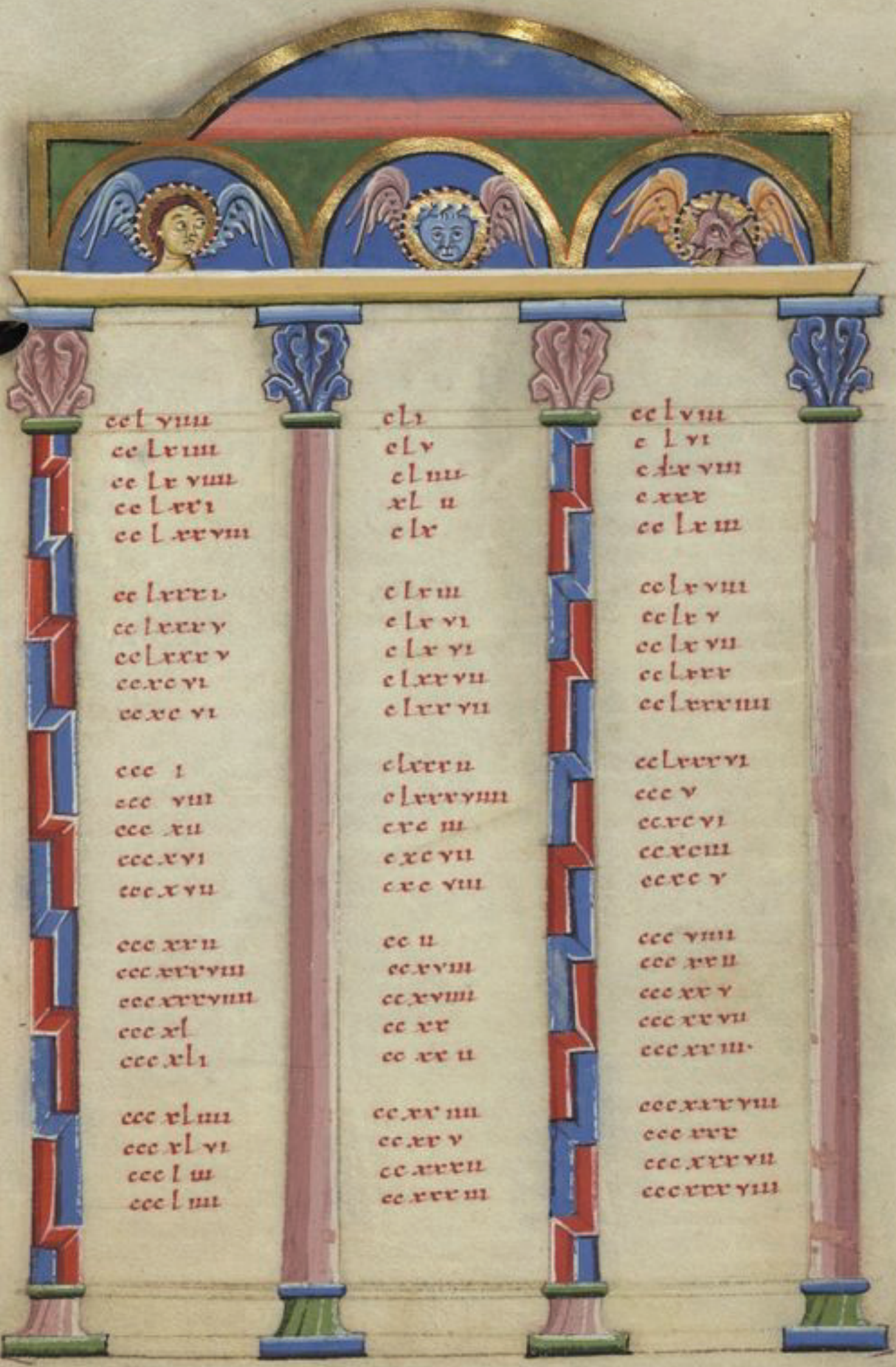

cc l viii
cc lx iii
cc lx viii
cc l xvi
cc l xx viii

cc lxxv
cc lxxv
cc lxxv
cc xc vi
cc xc vi

ccc i
ccc viii
ccc xii
ccc xvi
ccc xvii

ccc xx ii
ccc xx v viii
ccc xx v viii
ccc xl
ccc xl i

ccc xl iii
ccc xl vi
ccc l iii
ccc l iii

c l i
c l v
c l iii
xl ii
c l x

c l x iii
c l x vi
c l x vi
c l xx vii
c l xx vii

c l xx ii
c l xx v viii
c xc iii
c xc vii
c xc viii

cc ii
cc x viii
cc x viii
cc xx
cc xx ii

cc xx iii
cc xx v
cc xx v ii
cc xx v iii

cc l viii
c l vi
c l x viii
c xx x
cc l x iii

cc l x viii
cc l x v
cc l x vii
cc l xx x
cc l xx x iiii

cc l xx v i
ccc v
cc xc vi
cc xc iii
cc xc v

ccc viii
ccc xx ii
ccc xx v
ccc xx vii
ccc xx iii

ccc xx v viii
ccc xx x
ccc xx v ii
ccc xx v viii

CAN̄ III IN̄Q̄ III

ΜΑΤΗ	LUC	IOH
ı	xuıı	ı
ı	xuıı	uı
ı	xuıı	v
vıı	vı	ıı
vıı	vı	xxv
lvuı	lxuıı	cxvı
lxuıı	lxv	xxvvıı
xc	lvuı	cxvuı
xc	l vuı	cxxvvuıı
xcvıı	cc xı	cv
cxı	cxvuıı	cxlvuı
cxı	cxvuıı	xxv
cxı	cxvuıı	cxuıı
cxıı	cxvuıı	lxxvvıı
cxıı	cxvuıı	xlıuı
cxıı	cxvuıı	lxı
cxıı	cxvuıı	vuı
cxıı	cxvuıı	lxvı
cxıı	cxvuıı	xc
cxıı	cxvuıı	clıuı
cxıı	cxvuıı	cxlıı
cxlvı	xc ıı	xlvıı

incip̄ viii can̄

C A N̄ ☥

☥ MATH
xviii
cxvii
cxvii
cl
cl xi
cl xi
cc iii
cc iiii
cc xvi
cc xvi
cc xvi
cc xvi
cc xvii
cc lxxviii
cc lxxviii
cc lxxvii
cc xc iii
cc xc vii
cc xc viii
ccc vii
ccc xi
ccc xvi
ccc xviii
ccc xx viii
ccc xx viii
ccc xxviii

IIII · IN ☥

MAR
viii
xxvi
xxvi
lxvii
lxvii
lxxvii
cvv
cxv
cxv
cxv
cxv
cxv
clviii
cl xi
cl xi
clxviii
clxviii
clxxviii
clxxviii
cc i
cc i
cc iii
cc vii
cc vii
cc xi

Q · III · ☥

IOH
xxvi
xc iii
xc v
l i
xviii
l iii
xci
cxxv
cl
cxxviii
cxxvii
cxxviii
xc viii
lxxii
cxvi
cl ii
c vii
lxx
c iii
cl xiii
clxxx
cxc ii
clxviii
clxxv
clxxii
cc ii

Fin can iii

CAN̄ V· IN QUO·

MATH | LUC

iii | ii | lxxx viii
v | viii | lxxx vi
xii | xi | xc iii
xvi | xvi | xc v
xxv | xl | xc v

xxvii | xl viii | xcvi
xx viii | xl vii | c ii
xxx | xl viii | c iii
xxxiiii | cxc iii | c v
xxx vi | cl xi | c vii

xxx viii | l iii | c viii
xl | l ii | c x
xli | l v | cxvi
xl iii | cxv iii | cxvi
xl vi | cl iii | cxviii

xl vii | cxxx iiii | cxxv
xl viii | cxc i | cxx vii
xl viiii | cl | cxx viii
l i | l viiii | cxx viiii
l iii | cxxv | cxxx ii

l iiii | l iiii | cxxx iiii
l v | cl xv | cxxx viii
l vii | l vi | cl vi
l viii | l v | cl viii
l x | cl xvi | cl xii

l xi | l viii | cl xv
l cv | cl xvii | clxxii
l xvi | l vi | clxxx ii
l xviii | c v | clxxx iii
l xv viii | c viii | clxxx viii

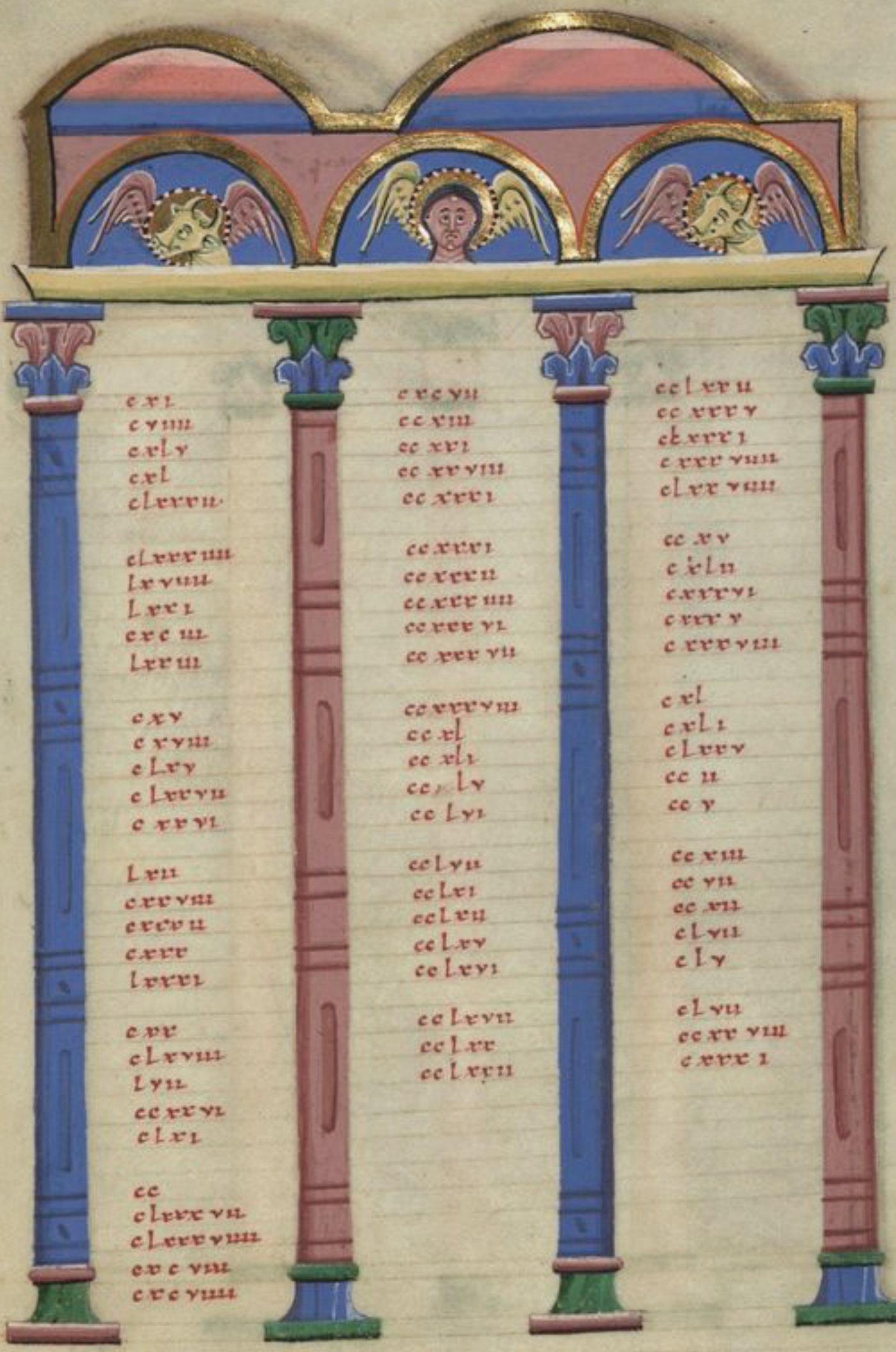

cxi
cviii
cxlv
cxl
clxvvii

clxvviii
lxviii
lxvi
cxcvii
lxvii

cxv
cxviii
clxv
clxvvii
cxvvi

lxii
cxvviii
cxcvii
cxvv
lxvvi

cxv
clxviii
lvii
ccxxvi
clxi

cc
clxvvii
clxvviii
cvcviii
cxcviii

cxcvii
ccxiii
ccxvi
ccxviii
ccxxvi

ccxxvi
ccxxvii
ccxxviii
ccxvvvi
ccxvvvii

ccxvvviii
ccxl
ccxli
cc, lv
cclvi

cclvii
cclxi
cclxii
cclxv
cclxvi

cclxvii
cclxx
cclxvii

cclxvii
ccxvvv
cklxvvi
cvxvviii
clxvviii

ccxv
cxlii
cxvvvi
cvxvv
cvxvviii

cxl
cxli
clvvv
cc ii
cc v

ccxiii
cc vii
cc xii
clvii
clv

clvii
ccxv viii
cxvvi

fin̄ can̄ v

CAN VI·IN QUO IIII·

OMATH OMAR

viii
xvii
xv
xvii
xlviii

lxxvii
lxxxvii
c
cxxxviii
cxlv

cxlviii
cl ii
clviii
cLviii

clv
clvi
clv v
clv viii
clxx ii

clxxx
clxxxviii
cc ii
cc xiii
cc xv

ccxxviii
ccxlvi
ccxlviii
ccl
ccLii

iii
vii
viii
xi
cxxvi

lxviii
cxxxviii
xc viii
xl v
lv

lxv
lxviii
lxxi
lxxii
lxxiii

lxxvi
lxxviii
lxxx
lxxx
lxxxviii

c
c iii
cxiii
cxx
cxviii

cxxvi
cxl
cxlii
cxlv
cxlvii

ccl iii
cc lxxi
cc lxxxv
ccc vi
ccc xxx
cccxxxvii

ccc xl i
cccxlvii
ccc l

cxlviii
cl ii
cLiii
cl vii
clxiii

clxvi
clxviii

clxxv
cxc
cxc ii
cviii
cxvii

cc xxi
cc xxvi
ccxxviii

C·VII·I
MATH
v
xvmm
xvm
xvmm
cxx
clxxxv
cc vii
QUOII
IOH
lxxvm
x vmm
xxxvii
xxxmm
lxxvi
cc xv
c i
C·VIII·
LVC
xvm
xxv
xx vi
xv vii
xx vm
lxxvmm
lxxvmm
xc i
c
c m
cc xlvi
cclxxvii
ccccvv
I·Q·II·
MAR
xii
xmm
x vi
xv vm
xxvii
xl vm
l vi
lx i
lxx v
xc vii
cxxvi
ccvi
cc xx

Fin vii

Fin

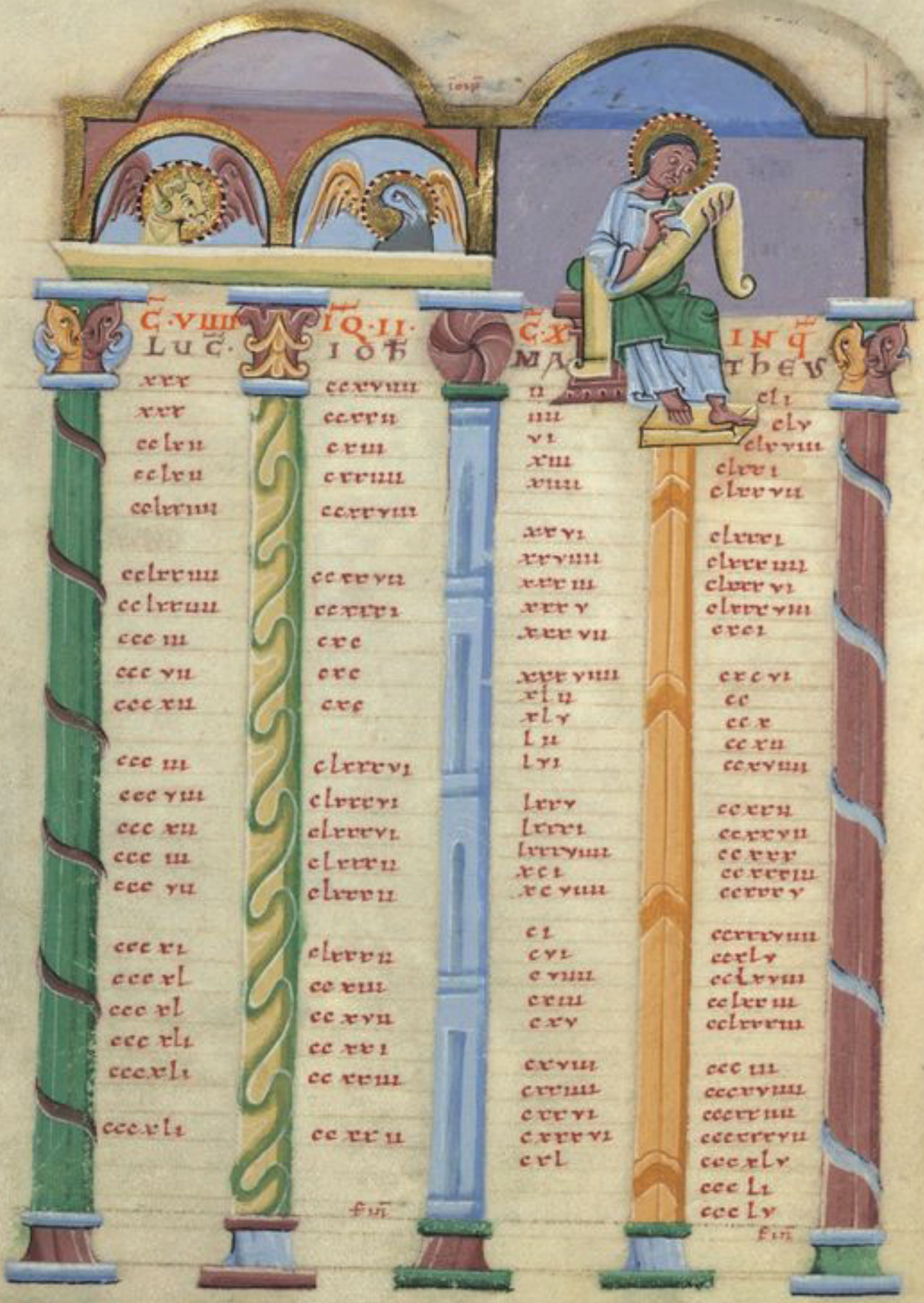

C·VIII
Luc·
xxx
xxx
cclxii
cclxii
celxviii

cclxxviii
cclxxuu
ccc iii
ccc vii
ccc xii

ccc iii
ccc viii
ccc xii
ccc iii
ccc vii

ccc xi
ccc xl
ccc xl
ccc xli
cccxli

cccxli

IQ·II·
Ioh
ccxviii
ccxvii
cxiii
cxviiii
ccxxviii

ccxvii
ccxxvi
cxc
cxc
cxc

clxxxvi
clxxxvi
clxxxvi
clxxvii
clxxvii

clxxvii
cc xviii
cc xvii
cc xvi
cc xviii

cc xc ii

fin

C·X
Ma
ii
iiii
vi
xiii
xiiii

xxvi
xxviii
xxc iii
xxx v
xxc vii

xxc viii
xl ii
xl v
l ii
l vi

lxxv
lxxvi
lxxviiii
xci
xc viii

ci
cvi
c viii
cxiii
cxv

cxviii
cxviii
cxxvi
cxxvi
cxl

IN Q
Thes
cli
clv
clxviii
clxvi
clxvii

clxxvi
clxxviii
clxxvi
clxxviii
cxci

cxcvi
cc
cc x
cc xii
ccxviii

ccxcii
ccxxvii
cc xxv
cc xxviii
ccxxv

ccxxviii
ccxlv
cclxviii
cclxxiii
cclxxviii

ccc iii
cccvviii
cccvii
cccxxxii
ccc xlv
ccc li
ccc lv

fin

CX·IN̄Q̄ MAR	CAN̄	X·IN̄ LVC	QUO
xviiii	i	cli	cclvi
xxxi	iii	cliii	ccl viiii
xl iii	v	cl viiii	cclx iiii
xl vi	viiii	cl xiii	cclxvi
l viii	xviii	clxiiii	cclxviii
lx ii	xx	clxvi	cclxxvi
lxx	xxii	clxxiii	cclxxviiii
lxxiiii	xxviii	clxxvi	cclxxxiii
lxxxi	xxxi	clxxviii	cclxxxviii
lxxxviii	l	clxxx	ccxc vi
xc	li	clxxxiii	ccxc viii
xc ii	lxvii	clxxxviii	ccc i
xc iiii	Lx viii	cxc	ccc iiii
xc i	lxvii	cxc ii	ccc vi
c iiii	Lxxv	cxc vi	ccc viii
cxv iii	c iiii	cc i	ccc xvi
cxxvii	cvi	cc iii	ccc xx
clxxxvi	cvii	cc viii	cccxxvi
cc xiii	cxiii	cc x	cccxxxi
ccxxxviii	cxvii	cc xiiii	cccxxxviii
	cxvii	ccxviii	ccclxxxviiii
	cxiiii	ccxxv	cccxlii
	cxxi	ccxxvii	
	cxliii	ccxxxvi	
	cxlviii	ccli	finis

finis

CAN X IN QUO IOH

iii
v u
v iiii
x i
x iii

x v i
x v iii
x v u
x v iiii
x v v u

x x v iiii
x x v i
x x v u
x x v v i
x x x v iiii

x l i
x l u
x l v
l
l u

l iii
l v i
l v iii
l x

l x u
l x iiii
l x v i
l x v iii
l x v i

l x x u
l x x v
l x x v i
l x x v u
l x x x

l x x x v i
l x x x v u
l x x x v iii

l x x x v iiii
x c i
x c u
x c iii
x c v i

x c v iii
c x
c x u
c x v
c x v u
c x v iii
c x x u

c x x v
c x x v i
c x x v u
c x x x
c x x x i

c x x x u
c x x x v i
c x x x v iii
c x l
c x l u

c x l v
c x l v i
c x l v u
c x l v iii
c l i

c l u
c l v i
c l v iii
c l x
c l x v

c l x v i
c l x v u
c l x v iii
c l x x i
c l x x u

c l x x v i
c l x x v u
c l x x v iii
c l x x x
c l x x x i

c l x x x u
c l x x x v i
c l x x x v u
c l x x x v iii
c c

c c u
c c v
c c v u
c c x
c c x u

c c x v i
c c x v u
c c x v iii
c c x x
c c x x u

ATHEVS

exiudea sicut inor
dine primus ponitur
ta euangeliū iniudea primus scripsit. Cui
us itaq: uocatio xo dñm expublicanis actib' fuit.
Duorū quippe ingeneratione xp̄i p̄simeis
principia. unus cuius prima circūcisio incar
ne. alterius cuius secdm cor electio fuit. Et
exutrisq: inp. atrib' xp̄e. sic quater denario
numero triformiter posito principiū aere
ndi fide inelectionis tempus porrigens.
et exelectione usq: intranismigrationis diem
dirigens. atq: atranismigrationis die usq: in
xp̄m definiens decursa. nouemus dñi ostendit
generationē ut & numero satisfaciens ettem
pori. Etse qd ēēt ostenderet & dimse opus
monstrans etiā in his quorū genus posuit xp̄i

operamur a principio testimoniū nō negaret.
Quarū ergo omniū rerū tempus ordo numerus
dispositio uel ratio qđ fidei necessariū ē Dñs
xps ē qui factus ē exmuliere. factus sub lege
natus exuirgine. passus incarne. oīa incruce
fixit. ut triumphans ea in semetipso. resur
gens incorpore. & patris nom̄ inpatrib⁹ filio
& filii nom̄ patri restituens. in filius sine prin
cipio fine fine ostendens unū se cū patre ee.
qua unus ē. Inquo euangelio utile ē desider
amib⁹ dm̄. sic prima sic media uel p fecta
cognoscere ut & nocationē apti & opus eu
angelii & dilectionē dī incarne nascentis
p uniuersa legentes intelligam. atq: in eo
inquo apphensi s & apphendere experiam
recognoscam. Nobis enī hoc instudio argu
mti fuit & fidē facte retradere. & operan
tis dī intellegentia diligentē ee dispositionē
querentibus non tacere.

Natuitas xp̄i. Magi cū muneribꝫ uenium Ethioseph
ab angło ꝑuisū monitus. Cū puero & matre ei in
egyptū fugit infantes interficiuntur.

Regressio ihu exegyꝑto in nazareth. Debaptismo
iohannis in iordane. Dexp̄i baptismate.

Ihc post ieiunū xl dierū & xl noctiū temptat̄
a diabolo. Petrū & Andreā Iacobū & Iohannē
piscatores uocauit. Circuiens galileā uarios
languores hominū curat.

Beatitudo & cetera mandata. to ē de homicidio
De oblatione. De adulterio. De oculo t manu
cruenda. Uxorē nisi ob adulteriū nō dimitten
dā. De iuramētis. De oculo & dente. Inimicos di
ligendos. De elemosinis.

Oratio ieiunii. De thesauro inceli. Lucernā cor-
poris ee oculū. Et nō posse duob dominis seruu
re. Necogitandū de esca & de uestimēto uel alib
& lilijs agri & sollicitudine dier.

Non ee iudicandū. De festuca & trabe in oculo.
De margaritis ante porcos perendū queren

dū & pulsandū. Depseudo, pphetis. Quia nō omīs
q̄ dicit mihi dñe dñe intrab in regnū cęlox. Dedo
mo ędificata supr petrā t arenā.

Descendens demone de ipsū mundat. Puerū centu
rionis paraliticū curat. Socrū petri a febrib' li
berat. Deplurimis curis. Et scribi uolentis sese
q̄ dicit nō habere filiū hominis ubi caput recli
net. Arq: ut alios relicto patris corpore sequa
tur precepit.

In naui eū dormientē excitant discipt intrepesta
tem sedaret. Et intra gerasenox. doemonia eicit.
Ubi paraliticus lectū ferret. Mat̄ ēuocat ac phari
seis murmurantib'. Decimuio publicanox. Dicit
nō ēē opus sanis med. Discipulis iohannis interrogan
tib' quare nō ieunarent discipuli ei. Parabolā pan
ni & scissurę & utriū & uini ponit. Filiā princi
pis mortuā dū uadit suscitare. Mulierē ap flu
uio liberat. Cęcis oculi aperiunt. Surdū & mu
tū doemoniū eicit. Et in principe doemonio
rum id facere dicitur.

Duodecī apłos p̄mittit cū oī doctrina ac dicit. qđ n̄ uenit pacē mittere uterra sed gladium.

Iohannes decarcere ad ihm. & ihc de iohanne ad turbas loquit̄ arq; increpat ciuitates quę poenitentiā n̄ egerunt. Confessio ihu ad p.atrē & magū dn̄ū leue ee.

Discipuli spicas uellunt. manū aridā sanat. homine adoemonio ceū & mutū curat. Et in principe doemoniorū facere opinantes destruit. Phariseis signū petentib' ione & nineuitarū signū tradidit. Matrē & frēs spernit.

Sedens in naucula ihc. Turbis parabolas exponit. de seminantis sem̄ centesimū sexagesimū & tricesimum.

De zizania in tritico. De grano sinapis. De fermento abscondito in farina. Et ter solui discipuli parabolā iterū. Parabolas de thesauro in agro. De bona margarita. De rete misso in mari. Prophetā in patria sua sine honore ee. De iohannis capite in disco. De v. panib' & duob'

piscib' in quinq: milia uiros. Ihc sup' mare am
bulans. Et petrū mergentē alleuat. Et mitra
gennesar. multos languores curat.

Omanib' lauandis & debis quę deore exeun
qua coinquinant nąque uerum hominē
filiā mulieris syrophenisse adoemonio curat.
Et secus mare galileę clodos cecos & mutos sanat.

Devu panib' & paucis piscib'. iiii. milia hominū
designo ionę ppħę. Deferm̄to phariseorū
de pisco patu petri quē merepat ac die cru
cē suā debere tollere unū quēq: qui uelit
ōm sequi. Et die nuisuros quos dā mortē donec
uideant filiū hominis in regno suo uenire.

Ihs mo mē cū moysen & heliā apparet. Et uox
de ęelo ad eū. Vnde descendentib' heliā iā ue
nisse. & nēē suscepti manifestat. Puerū lu
naticū sanat. Et de fide granū sinapis docet.
Et stater mē more piscis.

Ehumiliate sic puerū & de manu & pede &
oculo eruendo. & nec minimū scandalizandū

Quoꝝ angtos faciē patris ꝯcelis semp uidere ꝓ
tāt. Correctio fratrū qd indulgeri debeat. ad
uersus usq: septuagies septies.

Qui cōseruū suū, ppt denarios suffocat. Uxorē nō
debere dimitti. Et eunuchis infames nīcē ar
cendos a benedictione. Diuīt difficile intrare
ꝯcelū. Et emuplū recepturū quiomnibus suis
renuntiauerit.

Deprimus nouissimos fieri. Parabolā operariorū
in uineā ēductoꝝ. Defilius Zebedei. Et de primus
accubitus cene. De duob cecis secus uiā sedentib.
Ea sina & pullo ei. & ubi nūmolarios eiecit de
plo. Clamantib pueris osanna. De ficu que ari
da facta ē. Interrogatus in qua potestate faceret.
Ipse interrogat de iohannis baptismate. Et sub
iungens parabolā hominis qui filios suos misit
neā mittit. Et qd publicani & meretrices in
regno dī nō sint. Multos sacerdotū & scribarū
sunt p̄cessuri dicit.

Parabolā de uinitoribus qui interficiunt ꝛo se mis

sos. Parabolā ub inuitati ēp̄ nunt uenire ad nupcias.
De inscriptione & imagine cesaris. De muliere que vn-
g̃s habuit. Lepra⁹ aphariseis. int̃rogat eos de xp̃o
cui filius ēet. Ed discipulos ut que phariser dicunt
fiant sed qui facium n̄ fiem.
In oratr scribas & phariseos de pselito. De uasis
De ramelo & culice. Et calice lauando. Et monum̄
tis dealbatis. & monum̄tis pphetar̄ & alius mubris.
Hierusalē hierusalē. De structura tēpli. & signis no
uissimor̄ dier̄. Et dieb⁹ bruiatis. De pseudo
xp̃is. Pseudo pphetis. De aduentu saluatoris. De oc
casu elementorum. De. uirginib⁹. De talentis
De uuib⁹ ouetis hedis asinistris & de operib⁹ eor
De uade cōsilio. De ēprehensione ihu. De mulier
que unguento pfudit ihm. Judas p̄mus̄ pec-
ut tradat ihm. Cenans deinde tradit̃one ad
discipulos loquit̃. Oblatio eius.
Petro dicit q̄ ter ante gallū cantū ab negaturus
eū ēet. Orationes ihu ad p.atr̄. Judas ihm osculo tradidit. Et petrus auriculā abscidit. Hic fal

sisrestrib' condemnatur & tradit̄ur: Petrus tertio
abnegat & lacrimabat̄ur:
Hic pilato tradit̄ur: Iudas laqueo se suspendit
Deagro figuli iudicū pilati. Ide barabba latrone:
Passio ihū & sepultura. Ire surrectio ei. Ire q: man
data & doctrina eius. Debaptismo. AMEN.

·II·

INITIU̅ SC̄I
EVANGELII
SECUNDUM
MATHEUM
LIBER
GENE
RATIONIS IH̱V X̄PI

FILII DAUID. FILII ABRA
ham. Abraham genuit isaac. isaac autem ge
nuit iacob. Iacob autē genuit iudā & fra
tres eius. iudas autem genuit phares & Zaran
thamar: Phares autem genuit esrom. es
rom autem genuit aram. Aram autē genuit
aminadab. aminadab autē genuit naason. Na
ason autem genuit salmon. salmon autem ge
nuit booz de rahab. Booz autem genuit obeth
ex ruth. obeth autē genuit iesse. Iesse autē
genuit dauid regem. dauid autem rex genu
it salemonem ex ea que fuit urie. Salemon
autem genuit roboam. roboam autē genuit
abiā. Abia autē genuit asa. asa autem genu
it iosaphat. Iosaphat autē genuit ioram. io
ram autē genuit oziam. Ozias autē genu
it ioatham. ioatham autē genuit achaz.
Achaz autē genuit ezechiā. ezechias autem
genuit manassen. Manasses autem genuit
amon. amon autē genuit iosiam. Iosias autē

genuit iechoniam & frēs eius ūtransmigratione
babylonis. Et post transmigrationem babylonis.
iechonias genuit salathiel. Salathiel aū genuit zoro
babel. Zorobabel aū genuit abiud. Abiud autem
genuit eliachim. eliachim aū genuit azor. Azor.
aū genuit sadoch. sadoch aū genuit achim. Achim
aū genuit eliud. eliud aū genuit eleazar. Eleazar.
Mar. aū genuit mathan. mathan aū genuit iacob.
Iacob autē genuit ioseph uirū mariē. de qua na
tus est ihc qui uocatur xp̄c. Om̄s ergo genera
tiones ab abraham usq; ad dauid. generationes
quatuordecim. Et a dauid usq; ad transmigratio
nem babylonis generationes xiiii. Et a transmigra
tione babylonis usq; ad xp̄m generationes xiiii.
Xp̄i aut̄ generatio sic erat.

Cum ēēt desponsata mater ihu maria ioseph ante quā
conuenirent inuenta est in utero habens de sp̄u sco.

Ioseph autem uir eius cum ēēt iustus. & nollet eā
traducere. uoluit occulte dimittere eā. Hec aū
eo cogitante. ecce angelus dn̄i in somnis apparuit

ei dicens. Ioseph fili dauid noli timere accipere
mariam coniugem tuã. Quod enim in ea natũ est
despũ scõ est. Pariet aũ filium & uocabis nomen
eius ihm. Ipse enĩ saluum faciet populum suum
a peccatis eorum. Hoc autem totũ factũ est. ut ad
impleretur qd dictũ ẽ a dño p ppheta dicentẽ. Ecce
uirgo in utero habebit. & pariet filiũ. & uocabunt
nomẽ eius emmanuhel. qd ẽ interpretatũ nobiscũ ds.
Exsurgens aũ ioseph a somno fecit sicut ei præcepit an
gelus dñi. Et accepit coniugẽ suã & nõ cognoscebat
eam donec peperit filiũ suũ primogenitũ. & uoca
uit nomẽ eius ihm. Cum ergo natus esset ihc in beth
leem iude in diebus herodis regis ecce magi ab ori
ente uenerunt hierosolimã dicentes. Ubi ẽ qui natus
ẽ rex iudeorũ. Vidimus enĩ stellã ei in oriente. & ueni
mus adorare eum. Audiens aũ herodes rex turbatus
ẽ & omis hierosolima cũ illo. Et cõgregans omnes
principes sacerdotũ & scribas populi sciscitabatur ab
eis ubi xps nasceretur.

Alt r
d l xxx u.

At illi dixerunt ei. In bethleem iude. Sic enĩ scrip

tū ē p̄phēa Ettubethleem terra uda· nequaquam
minima ē inprincipibus uda· exte enī exiet dux qui
regat populū meū israhel·

vi. Tunc herodes clam uocatis magis diligenter didicit
ab eis tēpus stellę quę apparuit eis· & mittens illos
inbethleem dixit· Ite & interrogate diligenter depuero
& cū inueneritis renuntiate mihi· ut & ego ueniens
adorē eū· Qui cū audissent regē abierunt· Et ecce
ste stella quā uiderant oriente antecedebat eos
usq; dū ueniens staret supra ubi erat puer: Uiden
tes aūt stellā gauisi ſ gaudio magno ualde· Et in
trantes domū inuenerunt puerū cū maria matre
eius· & procidentes adorauerunt eū· Et apertis the
sauris suis obtulerūt ei munera· Aurū thus et
myrrā· Et responso accepto insomnis· ne redirent
ad herodē· Per aliā uiā reuersi ſ in regionē suā· Qui
cū recessissent· ecce angelus dnī apparuit insom
nis ioseph dicens· Surge & accipe puerū & matrē
eius· & fuge in egyptū· & esto ibi usq; dū dicam
tibi· Futurū ē enī ut herodes querat puerum

ad pdendū eū. Qui ē surgens. accepit puerū & ma
trē ei nocte & secessit in egyptū. & erat ibi usq: ad
obitū herodis. Ut adimpleretur qd dictū est
a dño ꝑ ꝓpheta dicentē. Ex egypto uocaui filium
meū. Tunc herodes uidens quō inlusus ēet a ma
gis uratus ē ualde. & mittens occidit oēs pueros
qui erant in bethleem & in oīb' finib' ei ab imatu
& infra secundū tēpus qd exquisierat a magis.
Tunc ad impletū ē qd dictū ē p hieremiā ꝓpheta
dicentē. Uox in rama audita ē ploratus & ulula
tus multus. rachel plorans filios suos & nolue
consolari quia non sunt.

Defuncto autē he

rode. ecce angelus dñi apparuit in somnis ioseph
in egypto dicens. Surge & accipe puerū & ma
trē ei. & uade in terrā isrl. Defuncti sūt enī qui
querebant animā pueri. Qui surgens. accepit
puerū & matrē ei. & uenit in terrā isrl. Audi
ens aū qd archelaus regnaret in iudea p hero de
patre suo. timuit illo ire. Et admonitus in sō

nis ſeceſſit inpartes galilee. Et uenies habitauit
in ciuitate que uocat nazareth. Ut adimpleretur
qd dictu ē p ppheta. quo nazareus uocabitur.

In dieb illis. uenit iohannes baptista p dicans inde
ſerto iudee & dicens. Penitemia agite adpinquabit
enī regnum celorum.

Hic ē enī q dictus ē p eſaiā pphetā dicentē. Uox cla
mantis indeſerto. parate uiā dni rectas facite ſemi
tas eius.

Ipſe aūt iohannes habebat uestimentū depilis camelo & ze
ronā pellicā circa lūbos ei. Esca aūt ei erat locuſte
& mel ſilueſtre. Tunc exiebat ad eū hieroſolima et
omis iudea. & omis regio circa iordanen & baptiza
bantur in iordane ab eo ēfitentes peccata sua.

Uidens aūt multos phariseos & ſaddukeos uenientes ad
baptiſmū ſuū. Dixit eis. Progenies uiperarū. quis
demonſtrabit uob fugere a uentura ira. Facite er
go fructū dignū penitentie. & ne uelitis dicere
intra uos patrē habemus abrahā. Dico enī uobis
quo potē ds de lapidib iſtis ſuſcitare filios abra

hę. Iã eũ ſecuriſ ad radicęſ arborũ poſita ẽ. Omiſ er-
go arbor quę nõ facit fructũ bonũ. excidit͂ & in ignem
mittit͂.

Ego quidẽ uos baptizo in aqua in poenitentiã. qui autẽ
post me uenturus ẽ. fortior me ẽ. Cuius ego nõ sũ dig
nus. calceamẽta portare. ipse uos baptizab in spũ sco & igni.

Cuius uentilabrũ in manu sua. & pmundab aream suam.
& congregab triticũ suũ in horreũ. paleas aũ cõburet
igni inextinguibili.

Tunc uenit ihc a galilea in iordanẽ ad iohannẽ ut bap
tizaret͂ ab eo. Iohannes aũ phibebat eũ dicẽs. Ego a me
debeo baptizari. & tu uenis ad me? Respondens aũ
ihc dixit͂ ei. Sine modo. Sic enĩ decet nos implere
omnẽ iustitiã. Tunc dimisit eũ.

Baptizatus aũ ihc. ẽfestim ascendit de aqua. Et ecce ap
ti sunt͂ ei cęli. & uidit spm descendentẽ sicut colũbã. & ue
nientẽ sup se. Et ecce uox de cęlis dicẽs. Hic ẽ filius
mus dilectus in quo mihi bene cõplacui.

TUNC DUCTUS EST IHC
in desertũ a spũ ut tentaretur a diabolo.

39

Et cū ieunasset xl diebꝫ & xl noctibꝫ postea esuriit.
Et accedens tēptator: dixit ei. Si filius dei es dic ut lapides isti panes fiant. Qui respondens dixit. Scriptū est non in solo pane uiuet homo. sed in omni uerbo qd̄ procedit de ore dei. Tunc adsumpsit eū diabolus in sanctā ciuitatē. & statuit eū supra pinnaculū templi & dixit ei. Si filius dei es mitte te deorsū. Scriptū est enim. Quia angelis suis mandauit de te. & in manibꝫ tollent te. ne forte offendas ad lapidē pedē tuū. Ait illi ihc rursū. Scriptū est non tentabis dnm dm tuū. Iterū assumpsit eū diabolus in montē excelsū ualde. & ostendit ei omnia regna mundi. & gloriam eoꝝ & dixit illi. Hæc omnia tibi dabo si cadens adoraueris me. Tunc dicit ei ihc. Uade satanas. Scriptū est enim. Dnm dm tuū adorabis. bis & illi soli seruies.

Tunc reliqd eū diabolus. & ecce angeli accesserunt & ministrabant ei.

Cū aūt audisset ihc qd̄ iohannes traditus esset. secessit in galileam.

Et relicta ciuitate nazareth uenit & habitauit in

caphar naū̄ maritimā finib⁹ zabulon & neptalī ut
adimpleretur qd dictū ē p̄ esaiā ꝓphetā. Terra
zabulon & terra neptalī uia maris trans iorda
nen galilee gentiū. Populus qui sedebat intene
bris uidit lucē magnā. & sedentib⁹ in regione ūbre
mortis lux orta est eis.

Exinde coepit ihc p̄dicare & dicere. poenitemini
agite adp̄inquab⁹ enī regnū cęlor. Ambulans ihc
iuxta mare galilee. uidit duos frēs symonē q̄uocat̄
petrus & andreā fratrē ei mittentes rete in mare.
Erant enī piscatores.

Et ait illis. Uenite postme. & faciam uos fieri pis
catores hominū. At illi ēinuo relictis retibus
secuti s̄ eum.

Et p̄cedens inde. uidit alios duos frēs iacobū zebedei
& iōh̄m fratrē ei in naui cū zebedeo patre eor re
ficientes retia sua & uocauit eos. Illi aū statim re
lictis retib⁹ & patre secuti s̄ eū.

Et circuibat ihc totā galileā docens in synagogis
eor & p̄dicans euangeliū regni. & sanans omnē

langorē & omnē infirmitatē in populo. Et ab
iit opinio eius in totā syriā. & obtulerūt ei oēs ma
le habentes uariis langoribꝫ & tormētis cōprehensos
& qui demonia habebant & lunaticos & paralit
cos & curauit eos. Et secutæ ē eū turbæ multæ de
galilea & decapoli & hierosolimis & iudea & de
trans iordanen.

VIDENS AVTĒ TUR
bas ihc ascendit in montē. Et cū sedisset accesserūt
ad eū discipuli ei & aperiens os suū docebat eos
dicēs. Beati pauperes spū quia ipsoꝝ ē regnū celorū
Beati mites quia ipsi possidebunt terrā. Beati qui
lugent quia ipsi cōsolabunt. Beati qui esuriunt
& sitiunt ꝓpter iustitiā quia ipsi saturabunt. Bea
ti misericordes quia ipsi miām cōsequent. Beati
mundo corde quia ipsi dm uidebunt. Beati pacifi
ci quia filii dei uocabunt. Beati qui ꝑsecutionem
patiunt ꝓpter iustitiā quia ipsoꝝ ē regnū celorū.
Beati estis cū maledixerint uobis homines & ꝑsecu
ti uos fuerint & dixerint omne malū aduersū uos

mentientes ꝓpter me. Gaudete & exultate quō
merces uŕa copiosa ē in ҫelis. Sic enī ꝑsecuti ſ̄ ꝓphe
tas. qui fuerunt ante uos.

Uos estis sal terrę. Q̄d si sal euanuerit in quo saliet̄.ſ̄
Ad nihilū ualet ultra. nisi ut mittat̄ foras & conculcet̄
ur. ab hominibus.

Vos estis lux mundi. Non potē ciuitas abscondi supm̄ mon
tē posita. neq: accendunt lucernā & ponunt eā sub
modio sed supm̄ candelabrū ut luceat oīb' qui in domo
sunt. Sic luceat lux uŕa corā hominib' ut uideant
opera uŕa bona & glorificent patrē uŕm qui in celis ē.
olite putare quō uenī soluere legem aut ꝓphetas. Non
uenī soluere sed adimplere.

Amen quippe dico uob'. donec transeat celū & terra
ista unū aut unus apex n̄ ꝑteribit a lege donec oīa fiant.

Qui ergo soluerit unū demandatis istis minimis & do
cuerit sic homines. minimus uocabit̄ in regno ҫelorū.
Qui aut̄ fecerit & docuerit hic magnus uocabit̄ in
regno ҫelo. Dico enī uob'. quia nisi abundauerit
iustitia uŕa plus quā scribarū & phariseo. n̄ intrabi

ris in regnū celoꝝ. Audistis quia dictū ē antiquis.
nō occides. Quicūq occiderit. reus erit iudicio. Ego aūt
dico uob. Quia omis īiurasē frī suo. reus erit iudicio.
Quicūq dixerit frī suo racha. reus erit cōcilio. Quicūq
dixerit fatue reus erit gehennę ignis. Si ergo offers
munus tuū ad altare. & ibi recordatus fueris. quia frā-
tuus habet aliqd adūsū te relinque ibi munus tuū an
te altare. & uade prius reconciliari frī tuo & tūc uenies
offeres munus tuum.

Esto cōsentiens aduersario tuo cito dū es in uia cūeo. Ne for
te tradat te aduersarius iudici. & iudex tradat te minis
tro. & in carcerē mittaris. Amē dico tibi nō exies inde do
nec reddas nouissimum quadrantem.

Audistis quia dictū ē antiquis nō moechaberis. Ego aūt di
co uob. Quōō omis iquiderit mulierē adcōcupiscendā
eā. iā mechatus ē eā in corde suo. Qd si oculus tus dex
ter scandalizat te. erue eū & proice abste. Expedit
enī tibi ut pereat unū mbroꝝ tuoꝝ quā totū corpus
tuū mittat ingehennā ignis. Et si dextera manus tua
scandalizat te. abscide eā & proice abste. Expedit enī

ur pear unū mbroꝝ tuoꝝ quā totū corpuſ tuū ea
in gehennā. Dictū ē aū. q̄ cūq; dimiſerit uxorē ſuam
excepta fornicationiſ cauſa. facit eā moechari. Et q̄di
miſſā duxerit adulterat. Iterū audiſtiſ quia dictū
ē antiquiſ. nō pīurab. Reddeſ aū dño uraīta tua. Ego
aū dico uob. nō iurare omnino. neq; p̄ celū. quia thronuſ
dī ē. Neq; p terrā q̄a ſcabellū ē pedū ei. Neq; p hie
roſolimā q̄a ciuitaſ ē magni regiſ. Neq; p capite tuū
iurauerīſ q̄a nō poteſ unū capillū albū facere aut nu
grū. Sit aū ſermo ur ē ē nn. Q̄d hiſ abundantiuſ
ē a malo ē. Audiſtiſ q̄a dictū ē. oculū p oculo. dentē
p dente. Ego aū dico uob. nō reſiſtere malo.

Sed ſiquiſ te p̄cuſſerit in dexterā maxillā tuā p̄be illi
& alterā. Et q̄ uult tecū in iudicio c̄tendere. & tunicā
tuā tollere. dimitte ei & palliū.

Et q̄cūq; angariauerit te mille paſſuſ. uade cū illo
alia duo. Qui petit te da ei. & uolenti mutuari te
nō auertariſ.

Audiſtiſ q̄a dictū ē. Diliges p̄ximū tuū. & odies inimi
cū tuū. Ego aū dico uob. diligite inimicoſ uroſ be

·III·

ne facere his q̄ oderūt uos. Et orate pp̄sequentib⁹ & ca
lūniantib⁹ uos. ut sitis filii patris uri q̄ in cel̄is ē Qui solē
suū oriri fac̄ sup̄ bonos & malos. & pluit sup̄ iustos & iniustos.
Si enī diligitis eos q̄os diligunt. quā mercedē habebi
tis. Nonne & publicani hoc faciunt. Et si salutaue
ritis fr̄es uros tantū. qd amplius facitis. Nonne ethni
ci hoc faciunt. Estote ergo uos pfecti. sic̄ & pater
urs̄ celestis pfectus est.
Attendite ne iustitiā uram faciatis coram hominib⁹ ut
uideamini ab eis. Alioquin mercedē nō habebitis apud
patrē urm. q̄ in cel̄is est. Cū ergo facis elemosinā
noli tuba canere ante te sic̄ hypocrite facium.
in synagogis & in uicis ut honorificēt ab hominib⁹.
Amen dico uob. receperūt mercedē suā. Te aū faci
ente elemosinā nesciat sinistra tua q̄d faciat dex
tera tua ut sit elemosina tua in abscōso. Et pater
tuus qui uider in abscōso reddet tibi.

ET CV ORATIS NON

eritis sic̄ hypocrite. q̄ amant in synagogis & in an
gulis platearū stantes orare ut uideant ab homi

nib̄. Amen dico uob̄ receperūt mercedē suā. Tu autē cū
oraueris intra in cubiculū tuū. & clauso ostio ora pa
trē tuū in abscōso & pat̄ tuus q̄ uidet in abscōso reddet tibi.
Rursus autē nolite multū loqui sicut ethnici. Putant enī
q̄d in multiloquio suo exaudiant̄. Nolite ergo assi
milari eis. Scit enī pat̄ uest̄ q̄d opus sit uob̄ ante
quā petatis eū. Sic ergo uos orabitis.

Pater nr̄ q̄ es in cēlis sanctificet̄ nom̄ tuū. Adueniat reg
nū tuū. Fiat uoluntas tua sicut in cēlo & in terra. Pa
nē nr̄m cotidianū da nob̄ hodie. & dimitte nob̄ de
bita nra. Sicut & nos dimittimus debitorib̄ nr̄is. Et ne
nos inducas in temptationē. Sed libera nos a malo. Am̄.

Si enim dimiseritis hominib̄ peccata eor̄. dimittet & uob̄
pat̄ uest̄ cēlestis delicta ura. Si autē n̄ dimiseritis ho
minib̄. nec pat̄ uest̄ dimittet peccata ura.

Cū autē ieiunatis nolite fieri sicut hypocrite tristes. Exte
muant enī facies suas. ut pareant hominib̄ ieiunan
tes. Am̄ dico uob̄. quia receperūt mercedē suā. Tu autē
cū ieiunas. unge caput tuū & faciē tuā laua. ne
uidearis hominib̄ ieiunans. sed patri tuo q̄ est in ab

sconso · Et pr̄ tuus qui uidet in abscōso reddet
tibi · Nolīte thesaurizare uob̄ thesauros in terra
ubi erugo & tinea demolit̄ · ubi fures effodiunt & furant̄ ·
Thesaurizate aut̄ uob̄ thesauros in cęlo · ubi neq; erugo
neq; tinea demolit̄ · & ubi fures nō effodiunt nec fu
rant̄ · Ubi ē enī thesaurus tuus · ibi ē & cor tuum ·
Lucerna corporis tui ē oculus tuus · Si fuerit oculs
tuus sīplex · totū corpus tuū lucidū erit · Si autē ne
quā fuerit · totū corp̄ tuū tenebrosū erit · Si ergo
lumen qd̄ in te ē tenebrę sint · Ipsę tenebrę quante erūt ·
Nemo potē duob̄ dominis seruire · aut enī unū odio
habeb̄ · & alterū diliget · Aut unū sustineb̄ · & alte
rū cōtēnet · Non potestis dō seruire & mammonę ·
Ideo dico uob̄ · ne sollicīti sitis aīe urę̄ qd̄ manducē
tis · neq; corpori urō qd̄ induamini · Nonne ani
ma plus ē quā esca · & corp̄ plus quā uestimentum ·
Respicite uolatilia cęli · quō nō seruūt neq; metunt ·
neq; cōgregant in horrea · & pr̄ ur̄ cęlestis pascit
illa · Nonne uos magis pluris estis illis · Quis aut̄
urm̄ cogitans potē adicere ad staturā suā cubitū

unū. Et de ueſtimēto q̄d ſollicī eſtis. Conſidera
te lilia agri quomodo creſcunt. nō laborant neque
nent. Dico aūt uob. quō nec ſalomon in omī gl̄ia
ſua cooptus ē ſicī unū exiſtis. Si aūt foenū agri q̄d
hodie ē. & cras in clibanū mittē dō ſic ueſtit quan
to magis uos minimę fidei. Nolite ergo ſollicī
ēe dicentes. q̄d manducabimus. aut q̄d bibemus.
aut quo operiemur. Haec enī oīa gentes inquirunt.
Scit enī pr̄ ur. quia his oīb indigetis. Quęri
te ergo primū regnū dī & uſticiā ei. & hęc oīa
adicientur uob. Nolite ergo ſollicī ēe in crāſti
nū. crāſtinus enī dies ſollicitus erit ſibi ipſi.
Suffic̄ diei malicia ſua.

NOLITE IUDICARE

ut nō iudicemini. In quo enī iudicio iudicaueri
tis iudicabimini. Et in qua mſura mſi fuerit
remetietur uobis.

Quid aūt uides feſtucā in oculo frīs tui. & trabē in
oculo tuo nō uides. Aut quomodo dicis frī tuo
ſine eiciā feſtucā de oculo tuo. & ecce trabis eſt

in oculo tuo. ypocrita. eice primū trabē de oculo
tuo. & tunc uidēs eicere festucā de oculo frīs tui.

Nolite scīm dare canib. neq: mittatis margaritas urās
ante porcos. ne forte cōculcent eas pedib suis & con
uersi disrumpant uos.

Petite & dabit uob. querite & inuenietis. pulsate &
aperiet uob. Omīs enī q petit accipit. & q querit
inuenit. & pulsanti aperiet. Aut quis ē ex uobis
homo quē si petierit filius suus panē nūqd lapi
dē porriget ei. Aut si piscē petierit. nūqd serpen
tē porriget ei. Si ergo uos cū sitis mali. nostis bona
data dare filiis uris. Quanto magis pat ur de cęlo
dabit bona petentib se.

Oma ergo quecūq: uultis ut faciant uob homines et
uos facite eis. Hec ē enī lex & pphe.

Intrate ergo p angustā portā. quia lata porta & spa
ciosa uia quę duc ad pditionē. & multi sūt qui intrant
p eā. Quā angusta porta & arta uia quę duc ad uitā.
& pauci sūt qui inueniunt eam.

Attendite a falsis pphetis q ueniunt ad uos in uesti

mtis ouiu. intrinsecus aut ſ lupi rapaces. A fructib
eor cognoscetis eos.

Nūqd colligunt de spinis uuas aut de tribulis ficus.
Sic omis arbor: fructus bonos fac. Mala aut arbor:
fructus malos fac. Non pott arbor bona fructus
malos facere. neq; arbor mala fructus bonos facere.
Omis arbor que nfac fructū bonū. excidet & in ignē mittet. Igit. ex fructib eor cognoscetis eos.

Non omnis q dic mihi dne dne. intrab in regnū celor.
Sed q fac uoluntatē patris mei q in celis ē ipse intra
bit in regnū celorum.

Multi dicent mihi in illa die. Dne. Dne. nonne in no
mine tuo pphetauim & in nomine tuo demonia eie
cim. & in nomine tuo uirtutes multas fecim. Et tūc cfi
tebor illis. q a nūquā noui uos. Discedite a me omes
qui operamini iniquitatē.

Omis ergo q audit uba mea hec & fac ea. adsimilabit
uro sapienti q edificauit domū suā sup petrā. Et descen
dit pluuia. & uenert flumina. & flauert uenti & in
ruert in domū illā & nō cecidit. fundata enim erat sup

petrā. Et omīs q̄ audīt ūba mea hec. & nō fac̄ ea. similis
erit uiro stulto. q̄ edificauīt domū suā sup̄ harenā.
Et descend̄t pluuia. & uener̄ flumina. & flauer̄ uenti
& inruer̄ unt domui illā. & cecid̄t. & fuit ruina eī magna.

ET FACTŪ EST CV CON

sūmasset ihc ūba hec. admirabant̄ tbe sup̄ doctri
na eī. Et erat enī docens eos sic̄ potestat̄ habens. &
nō sic̄ scribe eorū & pharisei.

Cū aūt descendisset ihc de monte. secut̄ s̄ eū tbe mul
te. Et ecce lepsus ueniens. adorabat eū dicens. Dne
si uis potes me mundare. Et extendens manū tetig
it eū dic̄s. Uolo mundare. Et c̄ festī mundata ē
lepra eī. Et ait illi ihc. Vide nemini dixeris. sed
uade ostende te sacerdoti. & offer munus q̄d p̄cep
it moyses testimoniū illis.

Cū aūt introisset capharnaū. accessit ad eū centu
rio rogans eū & dic̄s. Dne. puer ms̄ iacet in do
mo paralyticus. & male torquet̄. Et ait illi ihc
Ego ueniā. & curabo eū. Et respondens centurio
ait. Dne. nō sū dignus ut intres sub tectū meū. sed

tantū die ūbo & sanabit puer mꝰ. Nā & ego homo sū
sub potestate habens sub me milites. & dico huic va
de & vadit. & alio veni & venit. & seruo meo fac hoc
& facit. Audiens aū ihc miratus ē & sequentib' se dix.
Am̄ dico uob. n̄ inueni tantā fidē in isr̄l
Dico aū uob. qd multi aborientē & occidentē veni
ent & recūbent cū abrahā & isaac & iacob in regno
çelox. filii aū regni eicient in tenebras exteriores
ibi erit fletus & stridor dentium.
Et dix ihc centurioni. vade & sic credidisti fiat tibi.
Et sanatus ē puer in illa hora.
Et cū venisset ihc in domū petri uid' socrū ei febri
citantē & iacentē. Et tetigit manū ei & dimisit ea fe
bris. Et surrex & ministrabat eis. Uespere aū facto
obtulerūt ei multos doemonia habentes. Et eiiciebat spi
ritus ūbo. & oēs male habentes curauit. Vt adiple
ret qd dictū ē p ysaiā pphetā dicentē. Ipse infirmi
tates nras accepit. & egrotationes portauit. Uidens
aū ihc turbas multas circūsē uussit ire transfretū.
Et accedens unus scriba. ait illi. Magister sequar.

ꝛr quocūq; ierit. Et dicē ei ihc Uulpes foueas habent
& uolucres cęli nidos. filius aūt hominis nō habet ubi
caput suū reclinet. Alius aūt de discipulis eī ait illi.
Dnē. p̄mitte me primū ire. & sepelire patrē meū.
Ihc aūt ait illi. Sequere me. & dimitte mortuos se
pelire mortuos suos.

ET ASCENDENTE EO
in naviculā. secuti sūt eū discipuli eī. Et ecce motus
magnus factus ē in mari. ita ut navicula operiret̄
fluctib̄. Erat aūt illis ventus ēcrarius. Ipse ū dor-
miebat. Et accesser̄. & suscitauer̄ eū dicentes. Dnē.
salua nos p̄imus. Et dicit eis. Quid timidi estis modi
cę fidei. Tunc surgens. imperauit ventis & mari. &
facta ē tranquillitas magna. Porro homines mi
rant sī dicentes. Qualis ē hic. Qua uenti & mare
oboediunt ei. Et cū uenisset transfretū in regio
nē gerasenoꝝ. occurrer̄ ei duo doemonia habentes.
demonūtis exeuntes seu nimis. ita ut nemo pos
set transire p̄ uiā illā. Et ecce clamauer̄ dicen
tes. Quid nob & tibi ihu fili dī. Uenisti huc ante

tēpus ꝑ dere nos. Erat aũ nlonge ab illis grex por-
coꝝ mubꝝ pascens. Dęmones aũ rogabant eũ di
centes. Si eicis nos mittę nos ingregẽ porcoꝝ. Et ait
illis. Ite. At illi exeuntes. abierũ inporcos. Et ecce
impetu abiit totꝰ grex ꝑ pceps in mare. & mortui
sũ in aquis. Pastores aũ fugerũt. Et uenientes in ciui
tatẽ. nuntiauerũ oĩa. & de his q̃ dęmonia habuerant
Et ecce tota ciuitas exiit obuiã ihu. Et uiso eo roga
bant ut transiret a finib⁹ eoꝝ.

ET ASCENDENS IN
nauiculã transfretauit & uenit in ciuitatẽ suã. Et ec
ce offerebant ei paralyticũ iacentẽ in lecto. Et vi
dens ihc fidẽ illoꝝ dixit paralytico. Confide fili re
mittuntur tibi peccata tua. Et ecce q̃dã de scribis
dixerũ intra se. Hic blasphemat. Et cũ uidisset ihc
cogitationes eoꝝ dixit. Ut q̃d cogitatis mala in cordib⁹
uris. Quidẽ facilius dicere dimittuntur tibi pecca
ta tua aut dicere surge & ambula. Vt sciatis aũ.
quia filius hominis habet potestatẽ in terra dimit
tendi peccata. Tunc ait paralytico. Surge tolle

tuū · & uade indomū tuā Et surrexit & abiit indo
mū suā · Uidentes aūt tbe timuerūt & glorificauerūt
ōm qui dedit potestatē talem hominibus ·
t cū transiret inde ihc · uidit hominē uthelonео
sedentē matheū nomine: & ait illi · Sequere me: Et
surgens · secutus ē eum ·

Et factū ē discūbente eo · in domo · ecce multi publica
ni & peccatores uenientes discūbebant cū ihu & dis
cipulis ei · Et uidentes pharisei dicebant discipu
lis ei · Quare cū publicanis & peccatoribus mandu
cat magister uester ·

At ihc audiens ait · Nonē op̄ ualentib̄ medicus · sed ma
le habentib̄ · Euntes aūt discite qd ē miām uolo &
n̄ sacrificiū · Non enī uenī uocare iustos · sed pecca
tores · Tunc accesserūt ad eū discipuli iohannis dicen
tes · Quare nos & pharisei ieiunamus frequenter:
discipuli aūt tui n̄ ieiunant · Et ait illis ihc · Nūqd
possunt filii sponsi lugere quā diu cū illis ē spon
sus · Uenient aūt dies cū auferet ab eis sponsus · &
tūc ieiunabunt · Nemo aūt immittit cōmissurā pan

ni rudis in uestimẽtũ uetus. Tollit enĩ plenitudinẽ
ei uestimẽto & peior scissura fit. Neq; mittunt uinũ
nouũ in utres ueteres. alioquin rũpunt᷑ utres & ui
nũ effundet᷑ & utres pereunt. Sed uinũ nouũ in
utres nouos mittunt & ambo conseruant᷑.

Hec illo loquente ad eos: ecce princeps unus accessit
& adorauit eũ dicẽs Filia mea m̃ defuncta ẽ sed ue
ni impone manũ sup eã & uiuet. Et surgens ihc se
quebat᷑ eũ & discipuli ei. Et ecce mulier que san
guinis fluxũ patiebat᷑ xii annis accessit retro. &
tetigit fibriã uestimẽti ei. Dicebat enĩ intra se.
Si intigero tantũ uestimẽtũ ei salua ero. At ihc
ẽũsus uidens eã dixẽ. Confide filia fides tua
saluã fecẽ. Et salua facta ẽ mulier exilla hora. Et
cũ uenisset ihc in domũ principis. & uidisset tibici
nes & turbã tumultuantẽ dicebat. Recedite. nõ ẽ
enĩ mortua puella sed dormit. Et deridebant
eũ. Et cũ eiecta ẽet turba intrauit & tenuit manũ
ei. & surrexit puella. Et exiit fama hec in uniũsã
terram illam.

Et transeuntē inde ihū · secuti sūt eū duo cēci cla
mantes & dicentes · Miserere nr̄i fili dauid · Cū aūt
uenisset domū · accesserūt ad eū cēci · & dīt eis ihc ·
Creditis q̄a possū hoc facere uob̄ · Dicunt ei ·
Utiq; dn̄e · Tunc tetigit oculos eor̄ dīs · Secundū
fidē urām fiat uob̄ · Et aperti sūt oculi illor̄ · Et
cōminatus ē illis ihc dīs · Uidete nequis sciat · Illi
aūt exeuntes · diffamauerūt eū in tota terra illa · Egres
sis aūt illis · ecce obtulerūt ei hominē mutū doemo
niū habentē · Et ejecto doemone locutus ē mutus
& mirati sūt turbe dicentes · Nūquā apparuit sic in
isr̄l · Pharisei aūt dicebant · In principe doemoniō
ejicit doemones ·

Et circuibat ihc ciuitates oīs & castella docens in
synagogis eor̄ & p̄dicans euangeliū regni · & curans
omnē languorē & omnē infirmitatē ·

Uidens aūt turbas misertus ē eis q̄a erant uexati
& jacentes sicut oues nō habentes pastorē ·

Tunc dīt discipulis suis · Messis q̄dē multa opera
rii aūt pauci · Rogate dominū messis ut mittat

operarios in messē suam.

ET CONVOCATIS DUO

decim discipulis suis. dedit illis potestatē spirituū
immundoꝝ ut ejicerent eos. & curarent omnē lan
guorē & omnē infirmitatem.

Duo decim autē aplōꝝ nomina hęc s. Primus symon q̄
dicit petrus. & Andreas frē ei Iacobus zebedei
& Iohannes frē ei. Philippus. & Bartholomeus. Tho
mas. & Matheus publicanus. & Iacobus alpheus. Ta
deus & Symon chananeus. & Iudas scariothes qui
& tradidit eum.

Hos xu misit ihc p̄cipiens eis & dicēs. In uiā gentiū
ne abieritis & in ciuitatē samaritanoꝝ ne introieri
tis. Sed potius ite ad oues quę perierūt domus isr̄l.
Euntes autē p̄dicate dicentes. q̄a adpropinquabit regnū
cęloꝝ. Infirmos curate: mortuos suscitate: lępsos
mundate: demones eicite: Gratis accepistis gra
tis date. Nolite possidere aurū neq: argentū neq:
pecuniā in zonis uestris. neq: perā unus neq: duas
tunicas. neq: calciamenta neq: uirgā. Dignus enī

operarius cibo suo.

In quã cũq; ãũ ciuitatẽ uenerimus aut castellũ introgatẽ quis in ea dignus sit. & ibi manete donec exeatis.

Intrantes aũ in domũ salutate eã dicentes. Pax huic domui. Et si quidẽ fuerit domus illa digna ueniet pax ura sup eã. Si uero nõ fuerit digna pax ura ad uos reuertetur:

Et q̃cũq; nõ receperit uos neq; audierit sermones uros. exeuntes foras de domo t de ciuitate. excutite puluerẽ de pedib' uris. Amẽ dico uob. tollerabilius erit tre sodomoꝝ & gomorreoꝝ in die iudicii quã illi ciuitati.

Ecce ego mitto uos sicũ oues in medio lupoꝝ. Estote ergo prudentes sicũ serpentes. & simplices sicũ columbe.

Cauete aũ ab hominib'. Tradent enĩ uos in cõciliis & in synagogis suis flagellabunt uos. Et ad reges & pñsides ducemini ppt̃ me in testimoniũ illis & gentib'.

Cũ aũ tradent uos. nolite cogitare quomodo aut q̃d loquamini. Dabit enĩ uob in illa hora q̃d loquamini. Non enĩ uos estis q̃ loq̃mini. sed spũs patris uri q̃ loq̃t̃ in uob. Tradet aũ frẽ frem in mortẽ &

&p.r̄ filiū. & insurgent filii in parentes. & morte
eos afficient. Et eritis odio omnib; ꝓp̄ nom̄ meū.
Qui aut̄ ꝑseuerauerit usq; in finē hic saluus erit.
Cū aut̄ ꝑsequent̄ uos in ciuitate ista fugite in aliā.
Am̄ dico uob. n̄ cōsumabitis ciuitates isr̄. donec
ueniat filius hominis.
Non est discipulus sup magistrū. nec seruus sup
dominū suū. Sufficit discipulo. ut sit sic̄ magister
ei. Et seruus sic̄ dominus eius.
Si patrē familias beelzebub uocauer̄. quanto ma
gis domesticos ei. Ne ergo timueritis eos.
Nihil enī opt̄ est qd̄ n̄ reuelet̄. & occultum qd̄ non
sciatur.
Quod dico uob in tenebris. dicite in lumine. Et qd̄
in aure auditis. p̄dicate sup tecta. Et nolite time
re eos q̄ occidunt corpus. animā aut̄ n̄ possunt oc
cidere. Sed potius eū timete. q̄ potest & animā &
corp̄ ꝑdere in gehennā. Nonne duo passeres as
se ueneunt & unus ex illis n̄ cadet sup terrā sine
patre uro. Uri aut̄ & capilli capitis om̄s numera

ti sunt. Nolite ergo timere multis passeribꝫ meliores estis uos. Omnis ergo q̄ cōfitebit̄ me coram hominib̄ cōfitebor & ego cū coram patre meo q̄ in cęlis ē.

Qui aū negauerit me coram hominib̄ negabo & ego cū coram patre meo q̄ ē in celis.

Nolite arbitrari quia ueneri mittere pacē in terrā. nō ueni mittere pacē sed gladiū.

Veni cōi separare hominē adūsus patrē suū. & filiā aduersus matrē suā. & nurū adūsus socrū suā. & inimici hominis domestici eius.

Qui amat patrē aut matrē plus quā me nō ē me dignus. Et qui amat filiū aut filiā sup me. nō ē me dignus. Et qui nō accipit crucē suā & sequit̄ me. nō ē me dignus.

Qui inuenit animā suā. p det illā. Et qui p diderit animā suā ꝓp̄ter me inueniet eā.

Qui recipit uos me recipit. Et qui me recipit recipit eū qui me misit.

Qui recipit ꝓphetā in nomine ꝓphete. mercedē ꝓphete accipiet. Et qui recipit iustū in nomine iusti mercedē iusti accipiet.

Et quicūq; potū dederit uni exminimis istis calicē
aquę frigidę tantū in nomine discipuli. Amen di
co uobis. nō perdet mercedē suā.

ET FACTŪ EST CUM
cōsūmasset ihc pcipiens xii discipulis suis. Transiit
inde ut doceret & pdicaret in ciuitatib eor.

Iohannes aūt cū audisset in uinculis opera xpi. mittens
duos de discipulis suis ait illi. Tu es qui uenturus
es an aliū expectamus? Et respondens ihc ait illis.
Euntes renuntiate iohanni quę audistis & uidis
tis. Cęci uident. claudi ambulant. lepsi mundan
tur. surdi audiunt. mortui resurgunt. paupe
res euangelizantur. Et beatus est qui nō fuerit
scandalizatus in me. Illis aūt abeuntib. coepit ihc
dicere ad turbas de iohanne. Quid existis inde
sertū uidere harundinē uento agitatā? Sed qd
existis uidere hominē mollib uestitū? Ecce
q̄ mollib uestiti in domib regū s. Sed qd exis
tis uidere ppheta? Etiā dico uob. & plus quam
propheta.

hic ē enī de quo scriptū ē. Ecce ego mitto angelū
meū ante faciē tuā qui pparabit uiā tuā ante te.
Amen dico uob. Non surrexit uīr natos mulierū
maior iohanne baptista. Qui aū minor ē in reg
no çelox maior ē illo.
A diebꝫ aū iohannis baptistę usq nē regnū çelox uī pa
tit & uiolenti rapiunt illud.
Omnes enī pphetę & lex usq: ad iohannē pphetauerūt. Et
si uultis recipere: ipse ē helias q uenturus ē. Qui
habet aures audiendi audiat.
Cui aū similē estimabo generationē istā. Similis ē
pueris sedentib in foro q clamantes co æqualib di
cunt. Cecinimus uob & nō saltastis. lamentauimus & non
planxistis. Uenit aū iohannes neq: manducans neq;
bibens. & dicunt dęmoniū habet. Ecce homo uorax
& potator uini publicanox & peccatox amicus.
Et iustificata ē sapientia a filiis suis.
Tē cepit exprobrare ciuitatib in quib facte ſ plu
me uirtutes ei. quia nō egissent penitentiā. Uę
tibi corozain. Uę tibi bethsaida. quia si in tyro

& sidone facte ẽm uirtutes que facte sunt in uob oli
me ilicio & cinere poenitentiã egissem. Uerũtamẽ
dico uob. Tyro & sydoni remissius erit in die iudi
cii quã uob. Et tu capharnaũ. nũqd usq: in celũ
exaltaueris. usq: in infernũ descendes.

Q uia si in sodomis facte fuissent uirtutes que facte
sunt in te forte mansissent usq: in hunc diẽ. Uerũ
tamẽ dico uob. quia terre sodomoꝝ remissius erit
in die iudicii quã tibi.

I n illo tempẽ. Respondens ihc dixẽ. Confiteor ti
bi patẽ dnẽ celi & terre quia abscondisti hec
a sapientib & prudentib & reuelasti ea paruu
lis. Ita patẽ quo sic fuit placitũ ante te.
mnia mihi tradita sunt a patre meo.

E t nemo nouit filiũ nisi patẽ. Neq: patrẽ quis
nouit nisi filius. & cui uoluerit filius reuelare.

V enite ad me oms qui laboratis & onerati estis &
ego reficiã uos. Tollite iugũ meũ sup uos & dis
cite quia mitis sũ & humilis corde. Et inuenie
tis requiẽ animab uris. Iugũ enim meũ suaue

ē & onus meū leue:

IN ILLO TEMP̄ Abut ihc ꝑ sa
ta. discipuli aū ei esurientes coeper̄ uellere spicas
& manducare. Pharisei aū uidentes dixer̄ ei. Ec
ce discipuli tui faciunt qd̄ nō licet eis facere sabba
tis. Ille aū dixit eis. Non legistis qd fecerit dauid
quando esurit & qui cū eo erant. quomodo intrauit
in domū dī. & panes ꝓpositionis comedit quos nō li
cebat ei edere. neq: his qui cū eo erant nisi solis sa
cerdotibus.

Aut nō legistis in lege quia sabbatis sacerdotes in templo sabbatū uiolant & sine crimine s. Dico aū uob
quia templo maior ē hic. Si aū scisetis qd ē miām
uolo & nō sacrificiū. Nūquā ē damnassetis innocentes.
Dns ē enī filius hominis etiā sabbati.

Et cū inde transisset uenit in synagogā eoꝝ. Et ec
ce homo manū habens aridā. & interrogabant eū
dicentes. Si licet sabbatis curare. ut accusarent
eū. Ipse aū dixit illis. Quis erit ex uob homo qui
habeat ouē unā. & ceciderit hec sabbatis in fouea

Nonne' rencbit & leuab eā'/ quanto magis melior ē homo oue'/ Itaq: licet sabbatis bene facere. Tē ait homini. Extende' manū tuā. Et extendit. Et restituta ē sanitati sic altera.

Exeuntes aū pharisei ēsiliū faciebant aduersus eū quomodo eū pderent.

Ihe aū sciens recessit inde. & secuti sunt eū multi. & curauit eos omes. Et pcipiens eis ne manifestū eū facerent. Ut adimpleret' qd dictū ē p Isaiā pphetā dicentē. Ecce puer mes quē elegi. dilectus mes in quo bene cōplacuit aie mee. Ponā spm meū sup eū & iudiciū gentib' nunciab. Non ērendet neq: clamabit neq: audiet aliquis in plateis uocē ei. Harundinē quassatā nō ēfringet. & linū fumigans nō extinguet. donec eiciat ad uictoriā iudiciū. & in nomine eius gentes sperabunt.

Tunc oblatus ē ei demonium habens. cecus & mutus & curauit eū. ita ut loqueret' & uideret.

Et stupebant omes turbe & dicebant. Nūqd hic ē filius dauid.

Pharisei aũ audientes dixer̃: Hic ñ eicit doemones. nisi
in beelzebub principe doemoniorũ.
Ihc aũ sciens cogitationes eor̃ dix̃ eis. Omne regnũ in se
ipsũ diuisũ desolabit̃. Et omnis ciuitas t̃ domus diuisa
cõtra se. ñ stab̃. Et si satanas satanan eicit. ad ũsus se di
uisus ẽ. q̃modo ergo stab̃ regnũ ei? Et si ego in beelze
bub eicio doemones. filii uri in quo eiciunt? Ideo ip
si iudices uri er̃. Si aũ ego in spũ dĩ eicio doemones
igit̃ puenit in uos regnũ dĩ. Aut quomõdo potest
quisquã intrare in domũ fortis & uasa ei diripere
nisi prius alligauerit fortẽ. & tũ domũ illius diripiet.
Qui nẽ mecũ. cõtra me ẽ. Et q̃ nẽ gregat mecũ sparg̃t.
Ideo dico uob̃. Omne peccatũ & blasphemia remitte
tur hominib̃. spũ aũ blasphemia ñ remitt̃et̃. Et q̃cũq;
dixerit ũbũ cõtra filiũ hominis. remitt̃et̃ ei. Qui aũ
dixerit cõtra spm̃ sem̃. ñ remitt̃et̃ ei neq; in hoc sẽto
neq; in futuro
Aut facite arborẽ bonã. & fructũ ei bonũ. Aut faci
te arborẽ malã. & fructũ ei malũ. Siquidẽ ex fruc
tu arbor agnosc̃t̃. Progenies uiperarũ q̃modo

poteſtis bona loq̄ cū ſitis mali. ⁊ex abundantia enī cordis
os loquitur.

Bonus homo de bono theſauro p̄fert bona. & malus homo
de malo theſauro p̄fert mala.

Dico aūt uob. quō omne uerbū otioſū q̄d locuti fuerint
homines. reddent rationē de eo in die iudicii. ex uerbis enī
tuis uſtificaberis. & ex uerbis tuis cōdēp
nabēris.

Tunc reſponderūt ei quidā de ſcribis & phariſeis dicentes.
magiſter uolumus a te ſignū uidere.

Qui reſpondens ait illis. Generatio mala & adultera ſig
nū querit. & ſignū nō dabit ei niſi ſignū ionę p̄phetę. Sic
enim fuit ionas in uentre ceti tribus diebus & tribus noc
tibus. ſic erit filius hominis in corde terrę tribus diebus &
tribus noctibus. Uiri niniuitę ſurgent in iudicio cū gene
ratione iſta & cōdēpnabunt eā quia pœnitentiā egerūt
in p̄dicatione ionę. ⁊ecce plus quā ionas hic. Regina
auſtri ſurget in iudicio cū generatione iſta. & cōdēpna
bit eā quia uenit a finibus terrę audire ſapientiā ſalomo
nis. ⁊ecce plus quā ſalomon hic.

Cū aūt immundus ſpiritus exierit ab homine ambulat
p̄ loca inaquoſa querens requiē & nō inuenit. Tunc dicit

reuertar in domū meā unde exiui. Et ueniens in
uenit uacantē scopis mundatā & ornatā. Tunc uad
& assumit septē alios spiritus secū nequiores se &
intrantes habitant ibi. Et fiunt nouissima hominis il
lius peiora prioribus. Sic erit generationi huic pessimę.
Adhuc eo loquente ecce mat̄ ei & frēs sta
bant foris querentes loqui ei. Dixit aut̄ ei quidā Ecce mat̄
tua & frēs tui foris stant querentes te. At ipse respon
dens dicenti sibi ait. Quę est mat̄ mea & qui sunt frēs mei. Et
extendens manū in discipulos suos ait. Ecce mat̄ mea
& frēs mei. Quicūq; enī fecerit uoluntatē patris mei
qui in cęlis est. ipse mi & frat̄ & soror & mat̄ est.

IN ILLO DIE Exiens ihc de do
mo sedebat secus mare. & congregant̄ sibi ad eū turbę
multę. ita ut in nauiculā ascendens sederet. & omis
turba stabat in litore. Et locutus est eis multa in pa
rabolis dicens. Ecce exiit qui seminat seminare. &
dum seminat. quędā ceciderunt secus uiā & uenerunt uolu
cres & comederunt ea. Alia aut̄ ceciderunt in petrosa ubi
non habebant terrā multā. Et continuo exorta sunt quia non

habebant altitudinē terre. Sole aūˉ orto estuauerūˉ
& quia nō habebant radicē aruerūˉ. Alia aūˉ ceciderūˉ inspi
nas. & creuerūˉ spine & suffocauerūˉ eaſ Alia aūˉ ceciderūˉ in
terrā bonā. & dabant fructū aliud centesimū. aliud sexa
gesimū. aliud tricesimū. Qui habet aures audiendi au
diat. Et accedentes discipuli dixerūˉ ei. Quare in para
bolis loqueris eis? Qui respondens ait illis. Quia uob
isˉ datū ē nosse mysteria regni celoꝝ illis aūˉ nō ē datū.
qui enī habet dabit̄ ei & abundabit. Qui aūˉ nō habet. & qd̄
habet auferetur ab eo.

Ideo in parabolis loquor eis. quia uidentes nō uident. &
audientes nō audiunt. neq; intelleguntˉ & in ad impleˉ
in eis ꝓpheta esaie dicens. Auditu audietis & nō intel
legetis. Et uidentes uidebitis. & nō uidebitis. Incrassa
tū ē enī cor populi ei. & auribꝰ graueˉ audierūˉ & oculos
suos cōcluserūˉ. Nequando uideant oculis. & auribꝰ audi
ant. & corde intelligant. & cōuertant̄ & sanē eos.
ri aūˉ beati oculi quia uident. & aures uestre quia audi
unt. Amen quippe dico uob. quia multi ꝓphete &
iusti cupierūˉ uidere que uidetis & nō uiderūˉ. Et audi

re que audiuit & non audierunt.

Vos ergo audite parabolam seminantis. Omis qui au
dit uerbū regni & nō intellegit. uenit malus & rapit
qd̄ seminatū ē in corde ei. Hic ē qui seminatus est
secus uiā. Qui aū sup̄ petrosa seminatus ē hic ē qui
uerbū audit. & ēnuo cū gaudio accipit illud. Non
habet aū in se radicē. sed ē tēporalis. Facta aūtri
bulatione & psecutione ꝓpt̄ uerbū ēnuo scandalizā
tur. Qui aū seminatus ē in spinis. hic ē qui uerbū
audit & sollicitudo ist̄ius sēcli & fallacia diuitiarū
suffocat uerbū. & sine fructu efficit̄. Qui aū in terrā
bonā seminatus ē. hic ē qui audit uerbū. & intellegit
& fructū adfert. & facit aliud quidē centesimū ali
ud aū sexagesimū aliud aū tricesimū.

Aliā parabolā ꝓposuit illis dicēs. Simile factū ē regnū
celorū homini qui seminauit bonū sēm̄ in agro
suo. Cū aū dormirent homines uenit inimicus ei
& sup̄ seminauit zizania in medio tritici & abit.
Cū aū creuisset herba & fructū fecisset. tunc appa
ruerunt & zizania. Accedentes aū serui patris

miliaſ dixer̄ ei. Domine nonne bonū ſemen ſeminaſti
in agro tuo. Unde ergo habet zizania? Et ait illis.
Inimicus homo hoc fecit. Serui aũ dixer̄ ei. Vis imus
& colligimus ea? Et ait. Non. Ne forte colligentes
zizania eradicetis ſimul & triticū. Sinite utraq; creſ
cere uſq; ad meſſē. & in tẽpore meſſis dicã meſſoribus.
Colligite primū zizania & alligate ea faſciculis ad cō
burendū. Triticū aũ congregate in horreū meū.

Aliã parabolã ꝓpoſuit dicẽs eis. Simile ẽ regnū celoꝝ gra
no ſinapis. qd̄ acceptens homo ſeminauit in agro ſuo. qd̄
minimū ẽ quidẽ omnib' ſeminib'. Cū aũ creuerit maius
ẽ omnib' holeribꝫ. & fit arbor. ita ut uolucres celi & ha
bitent in ramis eius.

Aliã parabolã locutus ẽ eis. Simile ẽ regnū celorū
fermento qd̄ acceptū mulier abſcondit in farinæ
ſatis tribꝫ donec fermentatū ẽ totū.

Hec oīa locutus ẽ ihc in parabolis ad turbas. & ſine
parabolis nō loquebat ẽis. Ut impleret̄ qd̄ dictū ẽ per
ꝓphetã dicentẽ. Aperiã in parabolis os meū eruc
tuabo abſcondita a cōſtitutione mundi.

Tē dimissis turbis uenit indomum. & accesserūt adeū discipuli eī dicentes. Dissere nobis parabolā zizaniox agri. Qui respondens ait. Qui seminat bonū sem. ē filius hominis. Ager aūt ē mundus. Bonū uero sem. hi sūt filii regni Zizania aūt. filii sūt nequā. Inimicus aūt. qui seminauit ea ē diabolus. Messis uero. cōsūmatio seli ē. Messores aūt angeli sūt. Sicut ergo colliguntur zizania & igni cōburuntur sic erit incōsūmatione seli. Mittet filius hominis angelos suos. & colligēt de regno eī oīa scandala. Et eos qui faciunt iniquitatē. mittent eos incaminū ignis ibi erit fletus & stridor dentium. Tūc iusti fulgebunt sicut sol in regno patris eox. Qui habet aures audiendi audiat.

Similē ē regnū ҫelox thesauro abscondito in agro. quē qui inuenit homo abscondit & p̄ gaudio illius uadit & uendit uniuersa quę habet & emit agrū illū. Iterum simile ē regnū ҫelox homini negotiatori querenti bonas margaritas. Inuenta aūt una p̄tiosa margarita abiit & uendidit oīa quę habuit & emit eam. Iterū simile ē regnū ҫelox sagenę missę in mari & ex oī genere piscium ēgregantī. Quā cū impleta ēet educen

tes. & secus lacus sedentes elegerunt bonos in uasa. malos
aut foras miserunt. Sic erit in cōsummatione seculi. Exibunt
angeli. & separabunt malos de medio iustos. & mittent
eos in caminum ignis ibi erit fletus & stridor dentium.
Intellexistis hec oma. Dicunt ei. Etiam. Ait illis.
Ideo omnis scriba doctus in regno celoꝝ similis est homini
patrifamilias. qui profert de thesauro suo noua & uetera.
Et factum est cum consummasset ihc parabolas istas transiit inde.
Et ueniens in patriam suam docebat eos in synagogis eorum
ita ut mirarentur & dicerent. Unde huic sapientia hec
& uirtutes. Nonne hic est fabri filius. Nonne mater eius
dicitur maria. & fratres eius iacobus & ioseph & symon & iu
das & sorores eius. Nonne omnes apud nos sunt. Unde ergo
huic oma ista & scandali habebant in eo
Ihc autem dixit eis. Non est propheta sine honore. nisi in patria
sua. & in domo sua. Et non fecit ibi uirtutes multas propter
incredulitatem illorum.
In illo tempore. Audiuit herodes tetrar
cha famam ihu. & ait pueris suis. Hic est iohannes bapti
sta. ipse surrexit a mortuis. & ideo uirtutes operantur in eo.

erodes enī tenuit iohannem. & alligauit eū. & posuit in
carcerē ꝓpt̄ herodiadē uxorē frīs sui. Dicebat enī illi
iohannes. Non licet tibi habere eā. Et uolens illū occi
dere timuit populū. Quia sic ꝓphetā eū habebant.
Die aūt natalis herodis fal tauit filia herodiadis inme
dio & placuit herodi. Unde cū iuramēto pollicitus ē ei
dare. q̄d cūq; postulasset abeo. ꝑ Atilla p̄monita matre
sua. Da mihi inquit hic in disco caput iohannis bap
tiste. Et contristatus ē rex ꝓpt̄ iuramētū & eos qui par
recūbebant iussit dari. Misitq; & decollauit iohannē
in carcere. & allatū ē caput ei in disco. & datū ē puelle
& tulit matri sue. Et accedentes discipuli ei tulerunt
corpus & sepelier̄ illud. & uenientes nunciauer̄ ihū.

Q d eū audisset ihc secessit inde in nauicula. in locū de
sertū seorsū. Et eū audissent turbe secut̄ s eū pedestres
de ciuitatib. Et exiens uidit turbā magnā. & misertus
ē ei & curauit languidos eor.

U espere aūt facto. accesser̄ ad eū discipuli ei dicentes.
Desertus ē locus. & hora iā p̄terit. Dimitte turbas.
ut euntes in castella emant sibi escas. Ihc aūt dix̄it

Nonhabem neceſſe ire. date illis uos manducare. Re
ſponderūnt. Nonhabemus hic niſi quinq; panes & duos
piſces. Quos ait eis. Afferte illos mihi huc. Et cū iuſſiſſet
turbas diſcūbere ſup fenū. Acceptis quinq; panib &
duob piſcib. aſpiciens in cēlū. benedixit & fregit & de
dit diſcipulis panes. Diſcipuli aūt turbis. Et manduca
uerūt oēs. & ſaturati ſūt. Et tulerūt reliquias xii cophinos
fragmentoꝝ plenos. Manducantiū aūt fuit numerus v.
milia uiroꝝ exceptis mulieribus & parūulis.

Et ſtatim uiſit diſcipulos aſcendere in nauiculā. & p̄cede
re eū trans ſretū. donec dimitteret turbas.

Et dimiſſa turba. ſolus aſcendit in montē orare.

Uespere aūt facto. ſolus erat ibi. Nauicula aūt in medio
mari iactabat̄ fluctib. Erat enī ēr̄arius uentus.
Quarta aūt uigilia noctis. uenit ad eos ambulans ſup̄
mare. Et uidentes eū ambulantē ſup̄ mare turbati
ſūt dicentes quia fantaſma ē. Et p̄ timore clamauerunt.
Statimq; ihc locutus ē eis dicēs. Habete fiduciā. ego ſū
nolite timere.

Reſpondens aūt petrus dix. Dñe. ſi tu es iube me uenire

adre sup aquas. Ar ipse ar. Uen. Et descendens petrus de nauicula. ambulabat sup aquā ut ueniret ad ihm. Ui dens ū uentū ualidū timuit. Et cū coepisset mergi cla mabat dices. Dne. saluū me fac. Et cōtinuo ihc. extendens manū apphendit eū & ait illi. Modicæ fidei quare dubitasti. Et cū ascendissent in nauiculā. cessauit uentus. Qui aūt in nauicula erant uenerūt & adorauerūt eū dicentes. Uere dī filius es. Et cū transfretassent uenerūt in terrā gennesar. Et cū cognouissent eū uiri loci illi miserūt in uniuersā regionē illā & obtulerūt ei omnes male habentes. & rogabant eū ut uel fimbriā uestimenti ei tangerent. Et quicūq: tetigerunt salui facti sunt.

TUNC ACCESSERUNT

ad eū ab hierosolimis scribæ & pharisei dicentes. Quare discipuli tui transgrediuntur traditionē seniorū. Non enī lauant manus suas cū panē manducant. Ipse aūt respondens ait illis. Quare & uos transgredimini mandatū dī ppter traditionē uram. Nā ds dix. Honora patrē & matrē. & q̄ maledixerit patri uel matri morte moriatur. Uos aūt dicitis. q̄ cūq: dixerit patri t matri.

Munus qd cūq; ē exme ꝓderit tibi. & nō honorificabit pa
trē aut matrē. & irritū feciſtis mandatū dī ꝓpt̄ traditio
nē uram. Hypocritæ. bene ꝓphetauit de uob eſaias dicens.
Populus hic labiis me honorat. cor aut eoꝝ longe ē a me. Si
ne cauſa aut me colunt. docentes doctrinas & mandata ho
minū. Et cōuocatis ad ſe turbis dixit eis. Audite & intellegite.
Nonqd intrat in os coinquinat hominē. ſ; qd ꝓcedit ex ore
hoc coinquinat hominē.

Tunc accedentes diſcipuli ei dixer̄ ei. Scis quia phariſei au
dito hoc uerbo ſcandalizati ſ. Ille autē reſpondens ait. Omnis
plantatio quā nō plantauit pat̄ meus celeſtis eradicabit̄.
Sinite illos ceci ſ duces ceꝝ. Cecus aut̄ ceco ducatū ꝓſtet
ambo in foueā cadunt.

Reſpondens aut̄ petrus. dixit ei. Ediſſere nob parabolā iſtā.
Ille dixit. Adhuc & uos ſine intellectu eſtis. Nondum
intelligitis. quia omne qd in os intrat in uentrē uadit
& in ſecceſſū emittit. Que aut ꝓcedunt de ore. de corde
exeunt & ea que coinquinant hominē. De corde enī exe
unt cogitationes male. homicidia. adulteria. fornica
tiones furta. falſa teſtimonia. blaſphemie. Hec ſ que

coinquinant hominē. Non licet aūt manib' manducare nō
coinquinat hominē. Et egressus inde ihc secessit in partes
tyri & sidonis. Et ecce mulier chananea a finib' illis egres
sa clamauit dicēs ei. Miserere mei dnē fili dauid filia
mea male a dęmonio uexat. Qui nō respondit ei uerbū.
Et accedentes discipuli ei. rogabant eū dicentes. Dimit
te eā. quia clamat post nos.

Ipse aūt respondens ait. Non sū missus. nisi ad oues quę pe
rierūt domus isrl.

At illa uenit & adorauit eū dicēs. Onē. ad uua me. Qui re
spondens ait. Non ē bonū sumere panē filioꝝ & mittere
canib'. Illa dix. Etiā dnē. Nā & catelli edunt de mi
cis quę cadunt de mensa dominoꝝ suoꝝ. Tunc respondens
ihc ait illi. O mulier. magna ē fides tua. fiat tibi sicut
Et sanata ē filia ei ex illa hora.

Et rursū transiens inde ihc uenit secus mare galilee. Et
ascendens in montē. sedebat ibi. Et accesserūt ad eū ihc
multe. habentes secū mutos. cecos. & claudos. debiles
& alios multos. Et proiecerūt eos ad pedes ei & curauit
eos. ita ut turbe mirarentur. Uidentes mutos loquen

res claudos ambulantes cecos uidentes. Et magnifica
bant dñm israhel.

IHC AUTE C UOCATIS

discipulis suis dix. Misereor tbe. quia triduo iã
psenerant mecũ. & nõ habent qd manducent. Et dimit
tere eos ieiunos nolo. ne deficiant in uia. Et dicunt
ei discipuli. Unde ergo nob in deserto panes tantos
possumus turbã tantã. Et ait illis ihc. Quot pa
nes habetis. At illi dixer̃. Septẽ. Et paucos pisci
culos. Et pcepit turbe ut discũberent sup terrã.
Et accipiens vii. panes & pisces. & gras agens fregit
& dedit discipulis suis. & discipuli dederũ populo.
Et comederũ omes & saturati sũ. Et qd supfuit de
fragmẽtis. tulerũ vii sportas plenas. Erant aũ qui
manducauerũ quatuor milia hominũ extra par
vulos & mulieres. Et dimissa turba ascendit una
uiculã & uenit in fines magedan.

Et accesserũ ad eũ pharisei & saduccei temptantes. &
rogauerũ eũ ut signũ de celo ostenderet eis.
At ille respondens ait eis. Facto uespere dicitis

ſerenū erit. rubicundū ē enī ęlū. Et mane hodie
tēpeſtas. Rutilat enī triſte ęlū. Facie ergo ęli diu
dicare nostis. ſigna aūt tēporū nō poteſtis ſcire.

Generatio mala & adultera ſignū quęrit. & ſignū nō da
bit ei niſi ſignū ionę. Et relictis illis abiit. Et cū ue
niſſent diſcipuli ei trāſfretāū. oblitī ſunt panes accipere.
Qui dixit illis. Intuemini & cauete a fermēto phariſeorū
& ſaduceorum.

Illi cogitabant intra ſe dicentes. quia panes nō accepimus.
Sciens aūt ihc dixit eis. Quid cogitatis intra uos modicę fidei
quia panes nō habetis. Nondū intellegitis. neq; recordā
mini quinq; panū & quinq; milia hominū. Et quotos
phinos ſuſtulistis. Neq; ſeptē panū & quatuor milia ho
minū. & quot ſportas ſuſtulistis. Quare nō intellegitis.
quia nō pane dixi uob. Cauere a fermēto phariſeoꝝ et
ſadduceoꝝ. Tunc intellexerūt quia nō dixerit cauendū a fer
mēto panū. ſ. a doctrina phariſeoꝝ & ſadduceoꝝ.

Uenit aūt ihc in partes ceſareę philippi & interrogabat diſci
pulos ſuos dices. Quē dicunt homines ēe filiū hominis.
At illi dixerūt. Alii iohannē baptiſtā. alii aūt heliā alii

ñ hieremiã aut unũ exꝓphetas. Dicit illis ihc. Uos aũ quẽ me ee dicitis. Respondens symon petrus dixit. Tues xpc filius dei uiui.

Respondens aũ ihc dixit ei. Beatus es symon bariona quia caro & sanguis ñ reuelauit tibi s: pr mis q̃ in cęlis ẽ. Ego dico tibi quia tues petrus & sup hanc petrã edificabo ęc clesiã meã. Et portę inferi ñ p̃ualebunt ad ñsus eã. & tibi dabo claues regni cęlorũ. Et q̃d cũq; ligaueris sup tr̃ã erit ligatũ & in cęlis. Et q̃d cũq; solueris sup terrã erit solutum & in celis.

Tunc p̃cepit discipulis suis ut nemini dicerent. quia ipse ẽ ihc xpc. Exinde coepit ihc ostendere discipulis suis quia oporteret eũ ire hierosolimã. & multa pati a senioribꝫ & scribis & principibꝫ sacerdotũ. & occidi & die tertia resurgere.

Et assumens eũ petrus. coepit increpare illũ dicẽs. Absit a te dne. ñ erit tibi hoc. Qui cũq; uersus dixit petro. Uade post me sathanas. scandalũ mihi es. quia ñ sapis ea q̃ dei s̃ sed ea q̃ s̃ hominũ.

Tunc ihc dixit discipulis suis. Si quis uult post me uenire

abnoget semetipsū & tollat crucē suā & sequat̄ me.
Qui enī uoluerit animā suā saluā facere p̄det eā. Qui
aūt p̄diderit animā suā ꝓp̄t me inueniet eā. Quid enī
p̄dē homini si mundū uniuersū lucret̄ animę ū suę de
trimentū patiat̄? Aut quā dabit homo cōmutationē ꝓ
anima sua?
Filius enī hominis uenturus ē in gl̄ia patris sui cū ange
lis suis. & tē reddet unicuiq; sedm opera ei.
Amen dico uob. Sunt quidā de hic stantib' q̄ non gustabunt
mortē donec uideant filiū hominis uenientē in regno suo.

ET POST SEX DIES ASSUMPSIT PETRUM & IACOBUM & IOHANNEM. & duc illos in mon
tē excelsum seorsum. & transfiguratus ē ante eos. Et re
splenduit facies ei sicut sol. uestimenta aūt ei facta sunt alba
sicut nix. Et ecce apparuerunt illis moyses & helias cum
loquentes. Respondens aūt petrus dixit ihū. Dne.
bonum est nos hic ēe. si uis faciamus hic tria tabernacula
tibi unum & moysi unum & helię unum. Adhuc eo loquen
te. ecce nubes lucida obumbrab eos. & ecce uox de nube
dicens. Hic est filius mus dilectus. in quo mihi bene cōpla

cum ipsū audisset. Et audientes discipuli ceciderūt in faciē
suā & timuerūt valde. Et accessit ihc. & tetigit eos. Dixitq;
eis. Surgite. & nolite timere. Leuantes aūt oculos suos.
neminē viderūt nisi solū ihm. Et descendentibus illis de
monte. præcepit ihc dicēs. Nemini dixeritis visionē. do
nec filius hominis a mortuis resurgat.

Et interrogauerūt eū discipuli dicentes. Quid ergo scribæ
dicunt. qđ heliā oportet primū venire. At ille respon
dens ait illis. Helias quidē venturus ē. & restituet omia.
Dico aūt vob. quia helias venit iam & nō cognouerūt eū
sed fecerūt in eo quęcūq; voluerūt. Sic & filius hominis pas
surus ē ab eis. Tunc intellexerūt discipuli quia de ioban
ne baptista dixisset eis.

Et cū venissent ad turbā. accessit ad eū homo genibus prostra
tus ante eū dicēs. Dne miserere filio meo. quia luna
tieus ē & male patit. Nā sępe cadit in igne. & crebro
in aquā. Et obtuli eū discipulis tuis. & nō potuerūt cura
re eū. Respondens ihc ait. O generatio incredula &
pūsa. quousq; ero vob cū. usq; quo patiar vos. Afferte
huc illū ad me. Et increpauit illū ihc. & exiit ab

eo doemoniū. & curatus ē puer ex illa hora.

Tunc accesserūt adihm discipuli secreto dicentes: Quare nos nō potuimus eicere illū? Dicit illis: Propter incredulitatē uram. Amē quippe dico uob. Si habueritis fidē sicut granū sinapis: dicetis huic monti uolle & mittere in mare & transibit. Et nihil impossibile erit uob. Hoc aut genus nō eicit nisi per orationē & ieunium.

Conuersantib aut eis in galilea dixit illis ihc. Filius hominis tradendus ē in manus hominū. & occident eū & die tertia resurget. Et contristati sunt ualdē.

Et cū uenissent capharnaū accesserunt qui didragma accipiebant ad petrū & dixerunt ei. Magister ur nō soluit didragma. Ait etiā. Etcū intrasset in domū. præ uenit eū ihc dicēs: Quid tibi uidet symon? Reges terræ a quib accipiunt tributū uel censū. a filiis suis an ab alienis? Et ille dixit: Ab alienis. Dixit illi ihc. Ergo liberi sunt filii. Ut autē nō scandalizemus eos uade ad mare: & mitte hamū. & eū piscē qui primus ascenderit tolle. Et aperto ore ei. inuenies staterē illū sumens. da eis pro me & te.

IN ILLA HORA ACCES

ſerunt diſcipuli xo ihm dicentes. Quis putas maior ē
in regno cel̃oꝝ. Et adducens ihc paruulū ſtatuit eū in
medio eor̃ & dixit. Am̄ dico uob. niſi conuerſi fueritis
& efficiamini ſic̄ paruuli nō intrabitis in regnū celoꝝ. Qui
cūq: ergo humiliauerit ſe ſic̄ paruulus iſte. hic ē maior
in regno cel̃oꝝ. Et q̄ ſuſceperit unū paruulū tal̄ in nomi
ne meo me ſuſcipit.

Qui aũ ſcandalizauerit unū de puſillis iſtis q̄ in me credunt.
expedit ei ut ſuſpendat̃ ei mola aſinaria in collo. & demergat̃
in pfundū maris. Ue mundo ab ſcandalis. Neceſſe ē enī
ut ueniant ſcandala. Verumtam̄ ue homini p quē ſcanda
lū uenit.

Si manus tua t pes tuus ſcandalizat te. abſcide eū &
pice abſte. Bonū tibi ē xo uitā ingredi debilē t claudū
quā duas manus t duos pedes habentē mitti in ignē ēt
nū. Et ſi oculus tuus ſcandalizat te. erue eū & pice abſte.
Bonū tibi ē cū uno oculo xo uitā intrare: quā duos ocu
los habentē. mitti in gehennā ignis.

Videte ne cōtemnatis unū ex his puſillis. Dico enī uob. quia
angeli eor̃ in cel̃is ſēp uident faciē patris mei. q̄ in cel̃is ē.

Uenit enī filius hominis saluare qd perierat.

Quid uob uidet si fuerint alicui centū oues & errauerit
una ex eis. nonne relinquet nonaginta nouē in montib
& uadit querere eā que errauit. Et si contigerit ut inueniat
eā. amē dico uob. quia gaudet sup eā magis. quā sup nona
ginta nouē que non errauerūt. Sic nō est uoluntas ante p. uē
strm qui in celis est. ut pereat unus de pusillis istis.

Si autē peccauerit in te frāter tuus. uade & corripe eū inter
& ipsū solū. Si te audierit lucratus eris frātrm tuū.

Si autē te nō audierit. adhibe tecū unū uel duos. ut in ore duo
rum uel trium stet oē uerbū. Qd si nō audierit eos dic ecclie.
Si autē eccliam nō audierit. sit tibi sicut ethnicus & publicanus.

Amen dico uob. quecūq; alligaueritis sup terrā. erunt
ligata & in celo. Et quecūq; soluerītis sup terrā erunt
soluta & in celo.

Iterū dico uob. quia si duo ex uob cōsenserint sup terrā
de oī re quācūq; petierint. fiet illis a patre meo qui in
celis est. Ubi enī sunt duo uel tres cōgregati in nomine meo.
ibi sū in medio eorū.

Tunc accedens petrus ad eū dixit. Dne. quotiens peccabit

unme fr̄ mſ & dimittā ei uſq; ſeptieſ. Dic̄ illi ibe. Non
dico tibi uſq; ſeptieſ. ſ: uſq; ſeptuagieſ ſeptieſ.

IDEO ADSIMILATŪ

ē regnū cęlox homini regi q̄ uoluit rationē ponere cū
ſeruis ſuis. Et cū coepiſſet rationē ponere. oblatuſ ē
ei unus q̄ debebat x milia talenta. Cū aut̄ nō haberet un
de redderet. uſſit eū dominus ei uenundari. & uxorē
ei & oīa quę habebat & reddi. Procidens aut̄ ſeruus
ille orabat eū dic̄. Patientiā habe in me. & oīa reddā
tibi. Miſertus aut̄ dominus ſeruo illius. & debitū dimi
ſit ei. Egreſſus aut̄ ſeruus ille. inuenit unū de cōſer
uis ſuis. q̄ debebat ei centū denarios. Et tenens. ſuffo
cabat eū dic̄. Redde q̄ debes. Et procidens cōſeruus ei.
rogabat eū dic̄. Patientiā habe in me & oīa reddā
tibi. Ille aut̄ noluit. ſed abiit. & miſit eū in carcerē
donec redderet debitū. Uidentes aut̄ cōſerui ei quę
fiebant. contriſtati ſunt ualde. & uenerūt & narrauerūt domi
no ſuo. oīa quę facta fuerant. Tunc uocauit illū domi
nus ſuus & ait illi. Serue nequā oīe debitū dimi
ſi tibi quō rogaſti me. Nonne ergo oportuit & te mi

serere ẽ seruũ tuũ sic & ego tu miserꝰ sũ. Et iratꝰ dominꝰ eꝰ tradidit eũ tortoribꝫ quo adusq; redderet uniuersũ debitũ. Sic & pat̃ mꝰ celestis faciet uob̃ sĩ̃ retu serꝰ unusq; q; frĩ suo de cordibꝫ uris. Et factũ ẽ cũ cõsumasset ihc sermones istos migrauit agalilea & uenit in fines iudee trans iordanẽ. & secuti sũ eũ turbe multe. & curauit eos ibi. Et accesserũ ad eũ pharisei tẽptantes eũ & dicentes. Si licet homini uxorẽ suã dimittere ex quacũq; causa. Qui respondens ait eis. Non legistis quia fec̃ ab initio dꝰ masculũ & feminã fec̃ eos. Et dixit. Propt̃ hoc dimittet homo patrẽ & matrẽ. & adherebit uxori sue. & erũ duo in carne una. Itaq; iã nꝫ sũt duo. sed una caro. Quod ergo dꝰ cõiunxit homo nõ separet. Dicunt illi. Quid ergo moyses mandauit dare libellũ repudii & dimittere. Ait illis. Quoniam moyses ad duritiã cordis uras permisit uob̃ dimittere uxores. Ab initio aũ nõ fuit sic. Dico aũ uob̃. quia q̃cũq; dimiserit uxorẽ suã nisi ob fornicationẽ & aliã duxerit mechatur. Et q̃ dimissã duxerit mechatur.

Dicunt ei discipuli ei. Si ita ē causa hominis cū uxore nō ex
pedit nubere. Qui dixit. Non omēs capiunt uerbū istud.
si quibus datū ē. Sunt enī eunuchi q̄ de matris uero sic na
ti sūt eunuchi. qui facti sūt ab hominib⁹. Et facti sunt eunuchi q̄
se ipsos castrauerūt ꝓpt regnū çelorū. Qui potest capere capiat.

Tunc oblati sūt ei paruuli. ut manus eis imponeret & oraret.
Discipuli aūt increpabant eos. Ihc uero ait eis. Sinite par
uulos & nolite eos ꝓhibere ad me uenire. Talium ē enī reg
nū çelorū. Et cū imposuisset eis manus. abiit inde.

Et ecce unus accedens. ait illi. Magister bone. q̄d boni faciā
ut habeā uitā aeternā. Qui dixit ei. Quid me interrogas de
bono. Unus ē bonus dūs. Si uis aūt ad uitā ingredi serua
mandata. Dicit illi. Quę. Ihc aūt dixit. Non homicidium fa
cies. nō adulterabis. nō facies furtū. nō falsum testimonium dices.
honora patrē & matrē. & diliges ꝓximum tuum sicut te ipsum.
Dicit illi adolescens. Oma hęc custodiui. q̄d adhuc mihi
deest.

Ait illi ihc. Si uis ꝑfectus esse. uade uende quę habes. & da
pauperib⁹. & habebis thesaurum in çelo & ueni sequere me.
Cū audisset uerbum adolescens. abiit tristis. Erat enī habens

multas possessiones. Ihc aũ dixẽ discipulis suis. Amen di
co uob. quia diues difficile intrabit in regnũ çelo. Et iterũ
dico uob. Facilius ẽ camelũ p foramẽ acus transire: quã di
uitẽ intrare in regnũ çelo. Audientes aũ hi discipuli mira
buntur valde dicentes. Quis ergo potest saluus ẽe. Aspi
ciens aũ ihc dixẽ illis. Apud homines hoc impossibile ẽ. apud
õm aũ omnia possibilia sũt. Tunc respondens petrus dixẽ ei.
Ecce nos reliquimus oĩa & secuti sumꝰ te. qd ergo erit nob.
Ihc aũ dixẽ illis. Amẽ dico uob. qd uos qui secuti estis me in re
generatione cũ sederit filius hominis in sede maiestatis sue.
sedebitis & uos sup sedes duodecim. iudicantes duodecim
tribus israhel.

Et omnis qui reliqd domũ uel frres. aut sorores. aut patrem. aut matrem. aut uxorem. aut filios aut agros ꝓpter nomen meum. centu
plum accipiet. & uitam eternam possidebit.

MULTI AUTEM ERUNT
primi nouissimi & nouissimi primi.

Simile ẽ regnum çelorum homini patri familias. qui exiit primo
mane conducere operarios in uineam suam. Conuentione
aũ facta cũ operariis ex denario diurno. misit eos in uine

neã suã. Et egressus circa horã tertiã. uidit alios stantes
in foro ociosos & illis dixẽ. Ite & uos in uineã & quod iustũ
fuerit dabo uob. Illi aũ abierũ. Iterũ aũ exiit circa sextã
& horã nonã. & fecẽ similr. Circa undecimã uero exiit
& inuenit alios stantes. & dicit illis. Quid hic statis tota
die otiosi. Dicunt ei. Quia nemo nos cõduxit. Dicit illis. Ite
& uos in uineã. Cũ sero aũ factũ esset. dicit dominus uineæ
procuratori suo. Voca operarios. & redde illis mercedẽ.
Incipiens a nouissimis. usq; ad primos. Cũ uenissent er-
go q circa undecimã horã uenerant. acceperũ singu
los denarios. Venientes aũ & primi. arbitrati sũ quod plus
essent accepturi. Acceperũ aũ & ipsi singulos denarios.
Et accipientes murmurabant aduersus patrẽ familias
dicentes. Hi nouissimi una hora fecerũ. & pares illos
nob fecisti q portauimus pondus diei & æstus. At ille
respondens uni eox dixit. Amice. nõ facio tibi iniuriã.
Nonne ex denario cõuenisti mecũ. Tolle quod tuum est
& uade. Volo aũ & huic nouissimo dare. sicut & tibi. Aut
nõ licet mihi quod uolo facere. an oculus tuus nequa est
quia ego bonus sum. Sic erũt nouissimi primi. & primi

VI.

nouissimi. Multi enī sūt vocati pauci aūtē electi.

Et ascendens ihc hierosolimā assūpsit duodecī discipulos secreto & ait illis. Ecce ascendimus hierosolimā & filius hominis tradet̄ ut crucifigat̄. & ēspuet̄. & tradent eū morti: & tertia die resurget.

Tunc accessit ad eū mat̄ filioꝝ zebedei cū filiis suis. ad orans & petens aliqd abeo. Qui dixit ei. Quid uis? Ait illi. Dic ut sedeant hi duo filii mei. unus. ad dexterā tuā & unus. ad sinistrā in regno tuo. Respondens aūt ihc dixit. Nescitis. q̄d petatis. Potestis bibere calicē quē ego bibiturus sū? Dicunt ei. Possumus. Ait illis. Calicē quidē meū bibetis. sedere aūt ad dexterā meā & sinistrā. nō ē meum dare uob. sed q̄bus parat̄ ē a patre meo.

Et audientes dece indignati sūt de duob⁹ fratrib⁹. Ihc aūt uocatis eos. ait se & ait. Scitis. quia principes gentiū dominant eoꝝ. & qui maiores sūt potestatē exercent in eos. nō ita erit inter uos. Sed q̄cūq: uoluerit inter uos maior fieri. sit ur minister. Et q̄cūq: uoluerit inter uos primus ee. erit ur seruus.

Sic filius hominis nō uenit ministrari. sed ministrare. Et dare animā suā redemptionē pro multis. Uos aūt quem de

modico creſcere. & demum mo maioreſ ee. C ū aū uīroieri
uſ ad cenā uocati. nolīte recūbere in ſuperioribꝫ locis. ne
forte honoratior te ſup ueniat. & accedens q̄ inuitauit te
dicat tibi. Adhuc deorſū accede. & ēfundaris. S aū re
cubueris in inferiori loco. & ad uenerit humilior te dicet
tibi q̄re ad cenā uocauī. Accede ad huc ſuperius. & hoc tibi
erit utilius.

Et egredientib illis ab hiericho. ſecuta ē eū tba multa. Et
ece duo cęci ſedentes ſecus uiā. audier quia ihc tranſ
iret. & clamauer dicentes. D nē. miſerere nri fili da
uid. Turba aū increpabat eos ut taceret. At illi ma
gis clamabant dicentes. D nē. miſerere nri fili dauid.
Et ſtetit ihc & uocauit eos ad se. & ait. Quid uultis ut fa
ciam uob. Dne. ut aperiant oculi nri. Miſertus aū eor
ihc. tetigit oculos eor. Et cōfeſtim uider & ſecuti ſ eū.

ET CŪ AD,P PINQUAS

ſent hieroſolimis & uenuſſent bethfage. ad montē oli
ueti. tc ihc miſit duos diſcipulos dicens eis. Ite in ca
ſtellū q̄d contra uos ē. & ſtatim inuenietis aſinā alligatā &
pullū cū ea. ſoluite & adducite mihi. Et ſiquis uobis

193

aliqd dixerit· dicite quia dñs his opus habet. & cōfesti di
mittet uos·

Hoc aũ totũ factũ ē· ut ꝙ impleret ꝙd dictũ ē ꝑ ꝓpheta
dicentē· Dicite filie ſyon· ecce rex tuus uenit tibi man
ſuetus· & ſedens ſup aſinā & pullũ filiũ ſubiugalis·

euntes aũ diſcipuli fecer̄ ſic̄ p̄cepit illis ihc· & duxer̄
aſinā & pullũ· & impoſuer̄ ſup eos ueſtimenta ſua· & eũ de
ſup ſedere fecer̄· Plurima aũ turba ſtrauer̄ ueſtimenta
ſua in uia· Alii aũ cedebant ramos de arboribꝰ & ſter
nebant uiam·

Turbe aũ que p̄cedebant & que ſequebant̄ clamabant
dicentes· Oſanna filio dauid· benedictus qui uenit in
nomine dñi· Oſanna in altiſſimis·

Et cū intraſſet hieroſolimā cōmota ē uniuſa ciuitas dicē·
Quis ē hic· Populi aũ dicebant· Hic ē ihc ꝓpheta a naza
reth galileę·

Et intrauit ihc in templũ dī & eiciebat omēs uendentes &
ementes in templo· Et mēſas nūmolariꝰ & cathedras ven
dentiũ columbas euertit· Et dic eis· Scriptū ē· quia domꝰ
mea domus orationis ē· Uos aũ feciſtis ea ſpelunca

latronum

dñ ecce
sol

Et accesser̄ ad eū cęci & claudi in templo & sanauit eos.

Videntes aũ principes sacerdotũ & scribę mirabilia quę fecit.
Et pueros clamantes in templo & dicentes. Osanna filio
dauid. indignati s̄ & dixer̄ ei. Audis q̄ isti dicunt. Ihe
aũ die ei. Nũquã legisti. quia exore infantiũ & lactan
tiũ p̄fecisti laudē

Et relictis illis. abiit foras extra ciuitatē in bethaniã
ibiq: mansit. Mane aũ reuertens in ciuitatē esuriit. Et
uidens fici arborē unã secus uiã uenit ad eã. & nihil in
uenit in ea p̄ folia tantũ. Et ait illi. Nũquã ex te
fructus nascat in sempiternũ. Et ariit ficus ē continuo ficul
nea. Et uidentes discipuli mirati s̄ dicentes. Quomodo
ē continuo aruit.

Respondens aũ ihc ait eis. Am̄ dico uob. si habueritis
fidē. & n̄ hesitaueritis. n̄ solũ de ficulnea facietis. Sed
& si monti huic dixeritis. tolle & iacta te in mare fiet.
Et omnia quęcũq: petieritis in oratione credentes acci
pietis.

Et cũ uenisset in templũ. accesser̄ ad eũ docentē princi

pes sacerdotū & seniores populi dicentes. In qua pote
tate hec facis. & quis tibi dedit hanc potestatē. Respon
dens ihc dixit eis. Interrogabo uos & ego unū sermonē.
Quē si dixeritis mihi & ego uob dicā. in qua potestate
hec facio. Baptismū iohannis unde erat. e celo an ex ho
minib. At illi cogitabant intra se dicentes. Si dixerimus
e celo dicet nob. Quare ergo non credidistis illi. Si aūt dix
erimus ex hominib timemus turbā. Omnes enī habebant io
hannē sicut pphetā. Et respondentes ihu dixerūt. Nesci
mus. Ait illis & ipse. Nec ego dico uob. in qua potesta
te hec facio.

Quid aūt uob uidet. Homo quidā habebat duos filios.
& accedens ad primū dixit. Fili. uade hodie operare in
uinea mea. Ille aūt respondens ait. Nolo. Postea aūt
pcnitentia motus abiit. Accedens aūt ad alterū dixit
similit. At ille respondens ait. Eo dne. & non iit. Quis
ex duob fec uoluntatē patris. Dicunt ei. Primus.
Dicit illis ihc. Amen dico uob. quia publicani & meretri
ces precedunt uos in regno dei. Venit enī ad uos iohan
nes in uia iustitie. & non credidistis ei. Publicani aūt

& meretrices credidere ei. Vos aũ uidentes nec poenitentiã habuistis postea ut crederetis ei.

ALIAM PARABOLAM audite. Homo erat paterfamilias. qui plantauit uineã & sepem circũdedit ei. & fodit in ea torcular: & edificauit turrem & locauit eã agricolis. & peregre profectus est. Cũ aũt tempus fructuũ adpropinquasset. misit seruos suos ad agricolas ut acciperent fructus ei. Et agricolę apprehensis seruis ei. alium ceciderũt. alium occiderũt. alium uero lapidauerũt. Iterum misit alios seruos plures prioribus. & fecerũt illis similiter. Nouissime aũt misit ad eos filium suum dicens. Uerebuntur filium meum. Agricolę aũt uidentes filium dixerũt intra se: Hic est heres. uenite occidamus eum & habebimus hereditatem eius. Et apprehensum eum eiecerũt extra uineam & occiderũt. Cum ergo uenerit dominus uineę. quid faciet agricolis illis? Malos male perdet. & uineam locabit aliis agricolis qui reddant ei fructum temporibus suis. Dicit illis ihc. Nunquam legistis in scripturis lapidem quem reprobauerũt ędificantes hic factus est in caput anguli? A dño factum est istud & est mirabile in oculis nris. Ideo dico uob. quia auferetur a uob

regnū dī & dabit̄ gentī facienti fructus eī. Et q̄ cecide
rit sup lapidē istū cōfringet̄. Sup quē ū ceciderit con
teret eum.

Et cū audissent principes sacerdotū & pharisei para
bolas eī. cognouer̄ q̄t de ipsis diceret. Et quærentes
eū tenere timuer̄ turbas. quō sicī ppbetā cū habebant.

Et respondens ihc. dix̄ iterū in parabolis eis dicēs. Simile
factū ē regnū cęlorū homini regi q̄ fecit nuptias filio suo.
Et misit seruos suos uocare inuitatos ad nuptias. & no
lebant uenire. Iterū misit alios seruos dicens. Dicite
inuitatis. ecce prandiū meū paraui. tauri mei & alti
lia occisa. & oīa parata uenite ad nuptias. Illi aūt ne
glexer̄. Et abier̄ alius in villā suā. alius ū ad negotia
tionē suā. Reliqui ū tenuer̄ seruos eī. & cōtumelijs
affectos occider̄. Rex aūt cū audisset iratus ē & mit
tens exercitib' suis p didit homicidas illos. & ciuitatē
illorū succendit. Tunc ait seruis suis. Nuptię quidē
parate sūt. sed q̄ inuitati erant nō fuer̄ digni. Ite ergo
ad exitus uiarū & quoscūq: inueneritis uocate ad
nuptias. Et regressi serui eī in uias. cōgregauer̄ oēs

quos inuener̄ malos & bonos. & impleꝛ̄ ſ nuptię diſcū
bentium.

Intrauit aũ rex ut uideret diſcūbentes. & uidit ibi ho
minē nō ueſtitū ueſte nuptiali. & ait illi. Amice quo
modo huc intraſti nō habens ueſtē nuptialē. Ille ob
mutuit. Tunc dix̄ rex miniſtris. Ligatis pedib' ei &
manib'. mittite eū in tenebras exteriores ibi erit fletꝰ
& ſtridor dentiū. Multi aũ ſ uocati pauci ũ electi.

TUNC ABEUNTES PHA
ri cōſiliū ut caperent eū in ſermone. Et mittunt ei
diſcipulos ſuos cū herodianis dicentes. Magiſter.
ſcimus quia uerax es & uiā dei in ueritate doces. & nō
tibi cura de aliquo. Non enī reſpicis p ſonā hominū.
Die ergo nob. qd tibi uidet. Licet cenſū dare ceſari
an non. Cognita aũ ihc nequitia eoꝝ ait. Quid me tēp
tatis hypocritę. Oſtendite mihi nomiſma cenſus.
At illi optulerūt ei denariū. Et ait illis. Cuius est imago
hec & ſup ſcriptio. Dicunt ei. Cęſaris. Tunc ait illis.
Reddite ergo quę ſunt cęſaris cęſari & quę ſunt dei deo. Et au
dientes mirati ſunt. & relicto eo abierūt. In illo die accesſerūt

.xo eū ſadoucei qui dicunt n̄ ēe resurrectionē. & interro
gauer eū dicentes: Magiſter moyſes dix. Siquis mor
tuus fuerit nhabens filiū. ut ducat fr̄ eī uxorē illi &
ſuſcitet ſem̄ fri ſuo. Erant aū apud nos septē frēs. & pri
mus uxore ducta defunctus ē & nhabens ſem̄ reliquit
uxorē ſuā fri ſuo. Similit̄ ſecundus & tertius usq: ad sep
timū. Nouissime aū omniū & mulier defuncta ē. In re
surrectione ergo cuī erit desept̄ uxor? Omes enī habu
er eā. Respondens aū ihc ait illis. Errat̄ nescientes scrip
turas. neq: uirtutē dī. In resurrectione enī neq: nubent
neq: nubent̄ ſ: ſ̄ sic̄ angeli dī in cęlo. De resurrectione aū
mortuoꝝ n̄ legistis. qd dictū ē ad̄ dicente uob. Ego sū ds̄
abrahā & ds̄ isaac & ds̄ iacob. Non ē ds̄ mortuoꝝ ſ: uiuentiū.
Et audientes tbę mirabant̄ in doctrina eius.

Pharisei aū audentes qd silentiū imposuisset ſadducęis cūc
nen̄ in unū. Et interrogauit eū unus ex eis legis doctor tēp
tans eū. Magiſter qd ē mandatū magnū in lege? At illi
ihc. Diliges dn̄m dn̄m tuū ex toto corde tuo. & in tota
anima tua. & in tota mēte tua. Hoc ē maximū & primū
mandatū. Secdm aū ſimile ē huic. Diliges proximū tuū

sic̄ ꝛc̄ ipsū. Inhis duob⁹ mandatis· uniūsa lex pender & prophetae.

Congregatis aū pharisei· interrogauit eos ihc dic̄s. Quid uob uidet̄ de xp̄o· cuius filius sit̄. Dicunt ei· Dauid. Ait illis. Quomodo ergo dauid inspū uocat eū dn̄m dic̄s. Dix̄it dn̄s dn̄o meo· sede a dextris meis. Donec ponā inimicos tuos scabellū pedū tuorū.

Si ergo dauid uocat eū dn̄m· quomodo filius ei sit̄. Et nemo poterat respondere ei ubū. Neq: ausus fuit quisquā exilla die eū amplius interrogare.

Tūc ihc locutus est̄ ad turbas & pharisaeos dic̄s. Sup cathedrā mosi sederūt scribę & pharisei. Oīa ergo quecūq: dixerint uob seruare & facite. Secundū aū opera eoꝝ nolite facere. Dicunt enī & nō faciunt.

Alligant aū onera grauia & inportabilia· & inponunt in humeros hominū· digito aū suo nolunt ea mouere.

Oīa aū opera sua faciunt· ut uideant̄ abhominib⁹. Dilatant enī philacteria sua· & magnificant fimbrias. Amant aū primos recubitus in cenis & primas cathedras in synagogis & salutationes in foro. & uocari ab hominib⁹ rabbi.

Uos aũ nolite uocari rabbi. Unus ẽ enĩ magister ur̃: Om̃s
aũ uos frs estis. & patrẽ nolite uocare uob̃ sup terrã.
Unus ẽ enĩ pr̃ ur̃ qui in çelis ẽ. nec uocemini magis
tri quia magister ur̃ unus ẽ xp̃s.
Qui maior ẽ urm̃ erit minister ur̃. Qui aũ se exaltauerit. humiliabit̃. Et q̃ se humiliat exaltabit̃.

Uę aũt̃ uobis scribę & pharisei hypocritę.

quia claudit̃s regnũ çelor̃ ante homines. Uos aũ n̄ intratis. nec introeuntes sinit̃s intrare.

Uae uob̃ scribę & pharisei hypocritę quia circuit̃s mare & aridã ũfaciat̃s unũ pselytũ. & cũ fuerit factus facit̃s
eũ filiũ gehennę duplo quã uos. Uae uob̃ duces cęci
qui dicit̃s. q̃ cũq; iurauerit p̃plũ nihil ẽ. Qui aũ iura
uerit in auro p̃pli debet. Stulti & cęci. qd enĩ maius ẽ
auru ãp̃plũ? Quis sc̃ificat aurũ? Et quicũq; iuraue
rit in altari nihil ẽ. Qui aũ iuraverit in dono q̃ ẽ sup
illud debet. Cęci. qd enĩ maius ẽ donũ an altare? q̃
sc̃ificat donũ? Qui ergo iurat in altari. iurat & in eo
& in omib̃ que sup illud s̃t. Et q̃ cũq; iuraverit in p̃plo.

iurat in illo & in eo q̄ habitat in ipso. Et q̄ iurat in cęlo
iurat in throno dī & in eo qui sedet sup eū.

Vę aū uob scribę & pharisei hypocritę. q̄ decimatis mentā
& anetū & cuminū. & reliquistis quę grauiora sūt legis.
iudicū & miām & fidē. Hec oportuit facere & illa
non omittere.

Duces cęci excolentes culicē. camelū aū glutientes.

Uae uob scribę & pharisei hypocritę q̄ mundatis q̄ de
foris ē calicis & parapsidis. intus aū sūt pleni rapina &
inmundicia. Pharisęe cęce munda prius q̄ quod
ē calicis & parapsidis ut fiat & id q̄ deforis ē & mundū

Vae uob scribę & pharisei hypocritę quia similes estis
sepulchris dealbatis. quę aforis parent hominib⁹ spe
ciosa. intus aū sūt plena ossib⁹ mortuoꝝ & oīs spurcitia.
Sic & uos aforis quidē paretis hominib⁹ iusti. intus aū
pleni estis hypocrisi & iniquitate.

Ue uob scribę & pharisei hypocritę qui edificatis se
pulchra pphetarū. & ornatis monumenta iustoꝝ. Et di
cetis. si fuissemus in diebus patrū nroꝝ. nō essemus socii eoꝝ
in sanguine pphetarū. Itaq; testimonio estis uobmet

1033

ipſis quia filii eſtis eoꝝ. qui ꝓphetas occiderunt.

Et uos implete mẽſurã patrũ uroꝝ: Serpentes genimina

uiperarũ quomodo fugietis a iudicio gehenne:

Ideo ecce ego mitto ad uos ꝓphetas & ſapientes & ſcribas.

& ex illis occidetis & crucifigetis. & ex eis flagellabitis in

ſynagogis uris. & ꝑſequemini de ciuitate in ciuitatẽ: ut

ueniat ſup uos omis ſanguis iuſtus q̃ effuſus ẽ ſup tra.

a ſanguine abel iuſti uſq; ad ſanguinẽ zacharie filii

barachie quẽ occidiſtis inter templũ & altare. Amẽ dico

uobis. uenient hec oĩa ſup generationẽ iſtam.

HIERUSALẽ. HIERUSA

lẽ que occidis ꝓphetas. & lapidas eos q̃ ad te miſſi ſũ. Quo

ties uolui ẽgregare filios tuos quẽadmodũ gallina

ẽgregat pullos ſuos ſub alas. & noluiſti. Ecce relinquet

uobis domus ura deſerta. Dico enim uobis. nõ me uidebitis

amodo. donec dicatis. Benedictus q̃ uenit in nomine dñi.

Et egreſſus ihc de templo ibat. Et acceſſerunt diſcipuli ei. ut

oſtenderent ei ędificationes templi. Ipſe aũ reſpondens

dixit illis. Uidetis hec oĩa. Amẽ dico uobis. nõ relinquetur

hic lapis ſup lapidẽ q̃ nõ deſtruatur:

Sedente aũ eo sup̃ mont̃ oliueti. accesser̃t ad eũ discipuli
secreto dicentes. Die nob quando hec er̃t. & qd signũ ad
uentus tui & cõsummationis sæli. Et respondens ihc dix̃ eis.
Uidete. nequis uos seducat. Multi enĩ uenient in nomi
ne meo dicentes. Ego sũ xpc & multos seducent. Audi
turi enĩ estis plia & opiniones pliorũ. uidete ne turbemini.
Oportet enĩ hec fieri. s: nõdũ ẽ finis. Consurget enĩ gens
in gentẽ. & regnũ in regnũ. & er̃t pestilentie & fames. &
terre motus p loca. Hec aũ oĩa initia sũt dolorũ.
Tũ tradent uos in tribulationẽ & occident uos. & eritis uos
odio oĩbus gentib; ppr̃ nom̃ meum.
Et tũ scandalizabunt̃ multi & inuicẽ tradent & odio
habebunt inuicẽ. Et multi pseudo ꝓphe surgent & se
ducent multos. Et quõ abundauit iniquitas. refrigescet
caritas multorũ. Qui aũ pseuerauerit usq: in finẽ hic saluus erit.
Et p̃dicabit̃ hoc euangeliũ in uniuso orbe. in testimoniũ
oĩbus gentib. Et tũ ueniet ẽ sũmmo.
Cũ ergo uideritis abhominationẽ desolationis. que dicta
ẽ p̃ danihele ꝓpheta stantẽ in loco sco. q̃ legit intelligat.
Tũ q̃ in iudea sũt fugiant ad montes. Et q̃ in tecto. nõ descen

dare tollere aliqd de domo sua. Et q̄ in agro nō reuertatur
tollere tunicā suā.

Vae aū pregnantib⁹ & nutrientib⁹ in illis diēb⁹

Orate aū ut nō fiat fuga uestra hieme uel sabbato

Erit enī tūc tribulatio magna qualis nō fuit ab initio mun
di usq; modo neq; fiet.

Et nisi breuiati fuissent dies illi. nō fieret salua omnis caro
sed ꝓpt̄ electos breuiabunt̄ dies illi.

Tunc si quis uob⁹ dixerit ecce hic xp̄s aut illic
nolite credere.

Surgent enī pseudo xp̄i & pseudo ꝓphet̄ & dabunt sig
na magna & prodigia ita ut in errorē̄ inducant̄. Si fieri
potest etiā electi ecce uobis p̄dixi.

Si ergo dixerint uob⁹ ecce in deserto ē̄ nolite exire. ecce
in penetralibus nolite credere.

Sicut enī fulgur exit ab oriente & paret usq; in occiden
tē̄. ita erit & aduentus filius hominis.

Ubicūq; fuerit corpus. illuc c̄gregabuntur aquile.

Statī aū post tribulationē̄ dierū illoꝝ sol obscurabit̄
& luna nō dab⁹ lum̄ suū. Et stelle decident de celo & uir-

tutes cęlox cōmouebunt. & tc parebit signū filii homi
nis in cęlo.

Et tc plangent omes tribꝰ terrę & uidebunt filiū homi
nis uenientē in nubib' cęli cū uirtute multa & maiesta
te. Et mittet angelos suos cū tuba & uoce magna & c̄
gregabunt electos ei a quatuor uentis a summis cęlox
usq: ad tōmunos eox. A barbore aūt fici discite parabo
lā. cū iā ramus ei tener fuerit & folia nata. scitis quia
ꝓpe est estas. Ita & uos cū uideritis hęc oīa. scitote quia
ꝓpe est in ianuis. Amē dico uob. quia nō pteribit hęc gene
ratio donec oīa fiant. Caelū & tra transibunt uerba
uero mea nō pteribunt.

De die aūt illa & hora nemo scit. neq: angeli cęlorum
nisi pater solus.

Sic aūt in diebꝰ noe. ita erit & ad uentus filii hominis.
Sic enī erant in diebꝰ ante diluuiū. comedentes & bi
bentes. nubentes & nuptū tradentes usq: ad eū diē
qua intrauit noe in arcā. & nō cognouerūt donec ue
nit diluuiū & tulit oēs. Ita erit & ad uentus filii hominis.
tunc duo erunt in agro unus assumet. & unus relin

VII.

107

quet. Duo molentes in mola una una assumet & altera relinquet.

Vigilate ergo qua nescitis qua hora dominus ur uenturus sit.

Illud aũ scitote quo si sciret paterfamilias qua hora fur uenturus esset. uigilaret utiq: & nõ sineret perfodi domũ suã. Ideoq: & uos estote parati qa nescitis qua hora filius hominis uenturus est.

Quis putas ẽ fidelis seruus & prudens quẽ cõstituit dominus suus supra familiã suã ut det illis cibũ cibũ in tempore? Beatus ille seruus. quẽ cũ uenerit dominus ei. inuenerit sic facientẽ. Amẽ dico uob. quo-supra- ma bona sua cõstituet eũ.

Si aũ dixerit malus seruus ille in corde suo. morat fac̃ dominus mis uenire. & coeperit percutere cõseruos suos. manducet aũ & bibat cũ ebriosis. Ueniet dominus serui illius in die qua nõ sperat. & hora qua ignorat. & ponet eũ hypocritis ipsũ & partẽ ei. illic erit fletus & stridor dentiũ.

Tunc simile erit regnũ celoꝝ x. uirginib. quę accipientes lãpades suas. exierũ obuiã sponso & sponse. Quinq: aũ ex eis erant fatuę & quinq: prudentes. Sed quinq: fatuę accep tis lãpadib nõ sumpserũ oleũ secũ. Prudentes uero acceperũ

oleū vuaſis ſuis cū lāpadib̄. Mor̄a aū faciente ſponſo dor-
mitauer̄ oēs & dormier̄. Media aū nocte clamor factus ē.
ecce ſponſus uenit exite obuiā ei. Tunc ſurrexer̄ oēs uirgi
nes illę. & ornauer̄ lāpades ſuas. Stultę aū ſapientib̄ dixer̄.
Date nob̄ de oleo uř̄o. quia lāpades nr̄ę extinguūt̄. Respon
der̄ prudentes dicentes. Ne forte nō ſufficiat nob̄ & uob̄. ite
potiꝰ uendentes & emite uob̄. Dū aū ire emere. uenit
ſponſus. & quę parate erant intrauer̄ cū eo ad nuptias. & clauſa
ē ianua. Nouiſſime aū ueniunt & reliquę uirgines dicentes.
Dne. dne. aperi nob̄. At ille respondens ait. Am̄ dico uob̄.
Neſcio uos. Vigilate itaq;. quia neſcitis diē neq; horā.
Sic̄ enī homo peregre pficiſcens. uocauit ſeruos ſuos. & tradidit
illis bona ſua. Et uni dedit quinq; talenta. alii aū duo
alii aū unū. unicuiq; ſecūm ꝓpriā uirtutē & pfectus eſt
ſtin̄. Abiit aū ꝙ quinq; talenta acceperat. & operatus ē
in eis & lucratus ē alia quinq;. Simili ꝙ duo acceperat
lucratus ē alia duo. Qui aū unū acceperat. abiens fodit
in terra & abſcondit pecuniā domini ſui. Post multū
aū tēporis. uenit dominus ſeruoꝝ illoꝝ & poſuit rationē
cū eis. Et accedens ꝙ quinq talenta acceperat. obtulit

alia quinq; talenta dicẽs. Domine quinq; talenta mihi tra
didisti. ecce alia quinq: sup lucratus sũ. Ait illi dominus ei.
Euge serue bone & fidelis. quia sup pauca fuisti fidelis sup
multa te cõstituã. intra in gaudiũ domini tui. Accessit aũ &
qui duo talenta acceperat &c. Domine: duo talenta mihi
tradidisti. ecce alia duo lucratus sũ. Ait illi dominus ei. Eu
ge serue bone & fidelis. quia sup pauca fuisti fidelis. supẽ mul
ta te cõstituã. Intra in gaudiũ domini tui. Accedens aũ & q̃
unũ talentũ acceperat &c. Domine: scio quia durus homo
es. metis ubi nõ seminasti. & cõgregas ubi nõ sparsisti. & timens abi
& abscondi talentũ tuũ in terra. Ecce q̃ tuũ est habes. Respon
dens aũ dominus ei dixit ei. Serue male & piger sciebas quia me
to ubi nõ semino. & cõgrego ubi nõ sparго. Oportuit ergo te com
mittere pecunias meas & nũmolarius. & veniens ego recepis
sem utiq: quod meum cũ usura. Tollite itaq: abeo talentũ. & da
te ei q̃ habet decẽ talenta. Omni enĩ habenti dabitur & abundab
it. Ei aũ q̃ nõ habet. & q̃d uidetur habere auferetur ab eo.

Et inutilẽ seruũ eicite in tenebras exteriores. ibi erit fletus
& stridor dentiũ.

Cũ aũ uenerit filius hominis in maiestate sua & omnes angeli

eū eo. Tunc ſedeb ſup ſedē mueſtriſ ſuę & ēgregabunt
ante eū omēs gentes. & ſeparabit eos ab inuicē ſicē paſtor ſegre
gat oues ab hedis. Et ſtabunt oues quidē adextris ſuis. hedos
aūt aſiniſtris. Tunc dicet rex hīs q adextris ei erūt. Uenite bene
dicti patris mei. poſſidete paratū uob regnū ab ſtitutione
mundi. Eſurui enī. & dediſtis mihi manducare. Sitiui. &
dediſtis mihi bibere. Hoſpes eram. & collegiſtis me. Nudus
& operuiſtis me. Infirmus. & uiſitaſtis me. In carcere eram
& ueniſtis ad me. Tunc reſpondebunt ei iuſti dicentes.
Dne. quando te uidim eſurientē & paauimus. Sitientē.
& dedimus tibi potū. Quando aūt te uidimus hoſpitē
& colligimus te. Aut nudū. & cooperuimus te. Aut
quando te uidimus infirmū aut in carcere & uenimus
ad te. Et reſpondens rex dicet illis. Amen dico uob. quā
diu feciſtis uni de his fribus meis minimis mihi feciſtis.
Tunc dicet his q a ſiniſtris erunt. Diſcedite a me male
dicti in ignē aeternū. qui paratus ē diabolo & angelis
ei. Eſurui enī & nō dediſtis mihi manducare. Sitiui.
& nō dediſtis mihi potū. Hoſpes eram. & nō collegiſtis me.
Nudus. & nō operuiſtis me. Infirmus & in carcere & nō

1187

sitastis me. Tunc respondebunt ei & ipsi dicentes. Dñe. quan
do te uidimus esurientē aut sitientē. aut hospitē. aut nudū
aut infirmū uel incarcere & nō ministrauimus tibi. Tunc
respondebit illis dicēs. Amen dico uob. quādiu nō fecistis
uni de minoribus his. nec mihi fecistis. Et ibunt hi in suppli
ciū æternū. iusti aūt in uitā æternā

ET FACTUM EST CUM

consūmasset ihc sermones hos omēs dixit discipulis suis.
Scitis quia post biduū pascha fiet. & filius hominis tradet
ut crucifigatur.

Tunc congregati sūt principes sacerdotū & seniores populi in
atriū principis sacerdotū qui dicebat caiphas. Et cōsiliū
fecerūt ut ihm dolo tenerent. & occiderent. Dicebant aūt
Non in die festo. ne forte tumultus fieret in populo.

Cū aūt esset ihc in bethania in domo symonis lepsi. accessit ad eū mu
lier habens alabastrū unguenti pretiosi & effudit sup caput ip
sius recumbentis. Uidentes aūt discipuli indignati sūt dicentes.
Ut quid perditio hec. Potuit enī istud uenundari multo & da
ri pauperib. Sciens aūt ihc ait illis. Quid molesti estis mulieri.
Opus enī bonū. operata est in me. Nā semp pauperes habetis

uob cū· me· aū ñ semp habeis·

Mittens enī hoc unguentū hoc in corpus meū ad sepeliendū me fec·

Amen dico uob· ubi cūq: p̄dicatū fuerit hoc euangeliū in toto mun
do dict· & qd hoc fec in memoriā ei·

Tunc abiit unus de duodecī qui dicit· iudas scariot ad princi
pes sacerdotū & ait illis· Quid uultis mihi dare· & ego uob eū
tradā· At illi estimier· ei triginta argenteos· Et exinde· quere-bat
oportunitat· ut eū traderet· Prima aū die azimoꝝ accesser· ad
eum discipuli dicentes· Ubi uis paremus tibi comedere·
pascha· At ille dixit· Ite in ciuitat· ad quendā & dicite ei·
Magister dic· tempus meū p̄pe· e· apud te facio pascha cum
discipulis meis· Et fecer· discipuli sic· est· illis ihc & pa
rauer· pascha·

Vespere aū facto discūbebat cū duodecī discipulis suis· & eden
tib illis dixit· Amen dico uob· quia unus ex· vob me· tradet
me est

Et contristati ualde· coeper· singuli dicere· Nūqd ego sū dne·
At ipse· respondens ait· Qui intingit· mecū manū in para
fide· hic me· trade· Filius quide· hominis uadit· sic scrip
tū e· de illo·

Uae aũ homini illi. p quẽ filius hominis tradet. Bonũ erat
ei si natus nõ fuisset homo ille:
Respondens aũ iudas. qui tradidit eũ dixit. Nũqd ego sũ
rabbi. Ait illi. Tu dixisti.
Cenantib aũ eis accepit ihc panẽ. & benedixit ac fregit. deditq:
discipulis suis & ait. Accipite & comedite. hoc ẽ corpus meũ.
Et accipiens calicẽ gratias egit. & dedit illis dicẽs. Bibite ex hoc
omes. Hic ẽ enim sanguis mꝰ noui testamti q̃ pro multis effunde
tur in remissionẽ peccatoꝝ. Dico aũ uob. nõ bibã amodo de
hoc genimine uitis usq; in diẽ illũ. cũ illud bibã uobcũ no
uũ in regno patris mei.
Et ymno dicto exierunt in montem oliueti.

TUNC DICIT ILLIS IHC

Omes uos scandalũ patiemini in me in ista nocte.
Scriptũ ẽ enim. Percutiã pastorẽ. & dispgentur oues gregis.
Postquã aũ resurrexero. precedã uos in galileã.
Respondens aũ petrus ait illi. Etsi omes scandalizati fuerint
in te. ego nũquã scandalizabor. Ait illi ihc. Amẽ dico tibi
quia in hac nocte ante quã gallus cantet ter me negabis.
Ait illi petrus. Etiã si oportuerit me mori tecũ. nõ te nega

bo. Similr & oms discipuli dicer.

Tunc uenit ihc cũ illis in villã que dicitur gethsemani.

Et dixit discipulis suis. Sedete hic donec uadã illuc & orem.

Et assũpto petro. & duobꝫ filiis zebedei coepit ẽ contristari & mestus ee.

Tunc ait illis. Tristis ẽ anima mea usq: ad mortẽ. Sustinete hic & uigilate mecum.

Et progressus pusillũ, cecidit in faciẽ suã orans & dicẽs. Pater. si possibile ẽ transeat a me calix iste.

Uerumtamen nõ sicẽ ego uolo. s: sicẽ tu. Et uenit ad discipulos. & inuenit eos dormientes.

Et dixit petro. Sic nõ potuistis una hora uigilare mecũ. Uigilate & orate. ut nõ intretis in tẽptationẽ.

Spũs quidẽ promptus est. caro aũ infirma. Iterũ secundo abiit & orauit dicens.

Pater mi. si nõ potest hic calix transire nisi bibã illũ. fiat uoluntas tua. Et uenit iterũ. & inuenit eos dormientes. Erant enĩ oculi eorũ grauati. Et relictis illis iterũ abiit & orauit tertio eundẽ sermonẽ dicẽs.

Tunc uenit ad discipulos suos & dicit illis. Dormite iã &

requiescite. Ecce appropinquab hora & filiꝰ hominiꝰ tradet in manuꝰ peccatoꝝ. Surgite eamuꝰ. ecce appropinquab qui me tradet.

Adhuc ipso loquente. ecce iudaꝰ unuꝰ de duodecim uenit & cum eo turba multa cum gladiis & fustibꝰ missi a principibꝰ sacerdotum & senioribꝰ populi.

Qui aut tradidit eum dedit illis signum dicens. Quemcunq; osculatuꝰ fuero. ipse est tenete eum. Et confestim accedens ad ihm dixit. Aue rabbi. Et osculatuꝰ est eum. Dixit q; illi ihe. Amice. ad quid uenisti. Tunc accesserunt & manuꝰ miserunt in ihm & tenuerunt eum.

Et ecce unuꝰ ex his qui erant cum ihu extendens manum exemit gladium suum & percussit seruum principis sacerdotum & amputauit auriculam eius.

Tunc ait illi ihe. Conuerte gladium tuum in locum suum Omnes enim qui acceperint gladium. gladio peribunt. An putas. quia non possum rogare patrem meum & exhibebit mihi modo plusquam duodecim legiones angelorum. Quomodo ergo implebuntur scripture. Quia sic oportet fieri.

In illa hora. dixit ihc turbis. Tamquam ad latronem existis cum gladiis & fustibꝰ comprehendere me. Cotidie apud uos

doceſ ūtēplo. & ñme renuiſtiſ.

Hoc aū totū factū ē. ut ꝓplerent̄ ſcripture ꝓphetarū. Tunc diſ
cipuli oēſ relicto eo fugerunt.

Atilli tenentes ihm ducer̄ ad caiphan principē ſacerdotū. ubi
ſcribe & ſeniores conuenerāt.

Petrus aū ſequebat̄ eū alonge. uſq; in atriū principis ſacer
dotū. Et egreſſus foras ſedebat cū miniſtris ut uideret finē.

Principes aū ſacerdotū & omne cōciliū quereb̄t falſū teſti
moniū contra ihm. ut eū morti traderent. & ñ inuenerūt
Cū multi falſi teſtes accеſſiſſent

Nouiſſime aū uener̄t duo falſi teſtes & dixer̄t: Hic dixit. Poſ
ſū deſtruere templū dī. & poſt triduū reedificare illud.
Et ſurgens princeps ſacerdotū ait illi. Nichil reſpondeſ
ad ea quæ iſti ad uerſū te teſtificant̄. Ihc aū tacebat. Et
princeps ſacerdotū ait illi. Adiuro te ꝑ dm uiuū. ut di
cas nob ſi tu es xp̄c filius dī. Dicit illi ihc. Tu dixiſti.
Verūtam̄ dico uob. amodo uidebitis filiū hominis ſedentē
ad dexterā uirtutis & uenientē in nubib̄ celi.

Tunc princeps ſacerdotū ſcidit uestimenta ſua dicēs. Quid
ad huc egemus teſtibus.

Ecce nunc audistis blasphemiā qd uob uidetur. Illi re
spondentes dixerūt. Reus ē mortis.

Tunc expuer̄ in facie ei. & colaphis eū ceciderunt. Alii aū
palmas in faciē ei dederūt dicentes. Prophetiza nob xpe
quis ē qui te pcussit.

Petrus ū sedebat foris in atrio. Et accessit ad eū una an
cilla dicēs. Et tu cū ihu galileo eras. Ille negauit co
rā omnib dicēs. Nescio qd dicis.

Exeunte aū illo in ianuā. uidit eū alia ancilla. & ait bis q
erant ibi. Et hic erat cū ihu nazareno. Et iterū cū iu
ramento negauit. quia n nouī hominē. Et post pusillū
accesser̄ qui stabant. & dixer̄ petro. Uere. & tu ex illis
es. nā & loquela tua manifestū te facit. Tunc coepit
detestari & iurare. quia n nouisset hominē. Et cōtinuo
gallus cantauit.

Et recordatus ē petrus uerbi ihu qd dixerat prius quā
gallus cantet ter me negabis. Et egressus foras fle
uit amare.

Mane aū facto cōsiliū inier̄ omes principes sacerdotū &
seniores populi ad uersus ihm. ut eū morti traderent.

Et uenerũ ad ducer eũ. & tradider pontio pilato p̃sidi.

Tunc uidens iudas q̃ eũ tradidit q̃d damnatus ẽt pententia

ductus retulit triginta argenteos principib̃ sacerdotũ & se

nioribꝫ dicẽs. Peccaui tradens sanguinẽ iustũ. At illi dixer.

Quid ad nos. Tu uideris. Et projiciens argenteis in templo recef

sit. & abiens laqueo se suspendit. Principes aũ sacerdotũ

acceptis argenteis dixer. Non licet mittere eos in corbanan

quia pretiũ sanguinis ẽ. Consilio aũ inito emer ex illis ma

gnũ figuli in sepulturã peregrinoꝝ. Propter hoc ager ille

uocatus ẽ acheldomah hoc ẽ ager sanguinis usq; in hodiernũ

die. Tunc impletũ ẽ q̃d dictũ ẽ p hieremiã pphetã dicentẽ.

Et acceperũt triginta argenteos. pretiũ adpciati q̃ adpciauer filius isrl. & dederunt eos in agrũ figuli sicut con

stituit mihi dns.

Ihe aũ stetit ante p̃side. & interrogauit eũ p̃ses dicẽs. Tues

tu rex iudeoꝝ. Dixit illi ihe. Tu dicis.

Et cũ accusaret ẽ a principib̃ sacerdotũ & senioribꝫ nihil re

spondit. Tunc dixit illi pilatus. Non audis. quanta ad

uersũ te dicunt testimonia. Et nõ respondit ei ad ullũ

uerbũ ita ut miraret ẽ p̃ses uehementer.

Per diē aū sollemnē ēsuerat pſes dimittere populo unū
uinctū quē uoluissent.

Habebat aū tē insignē q̄ dicebat uinctū barrabbas. Congre
gatis ergo illis dixit pilatus. Quē uultis uob dimittā. barrab
ban an ihm q̄ dicit xp̄e. Sciebat enī q̄ p̄ inuidiā tradidissent eū.

Sedente aū illo p̄ tribunali. misit ad eū uxor ei dies. Nihil
tibi & iusto illi. Multa enī passa sū hodie p̄ uisū p̄ eū.

Principes aū sacerdotū p̄ suasert & seniores populis ut peti
rent barabban ihm ut p̄derent. Respondens aū pſes ait
illis. Quē uultis uob de duob dimitti. At illi dixerunt.
Barabban.

Dicit illis pilatus. Quid igit faciā de ihu q̄ dicit xp̄e.
Dicunt oēs. Crucifigatur. Ait illis pſes. Quid enī ma
li fecit. At illi magis clamabant dicentes. Crucifigat.

Videns aū pilatus quia nihil p̄ficeret. s. magis tumultus
fieret. accepta aqua lauit manus coram populo dicens.
Innocens ego sū a sanguine iusti hui uos uidetis. Et
respondens uniuersus populus dixit. Sanguis ei sup nos
& super filios nostros.

Tunc dimisit illis barabban. ihm aū flagellatū tradi

dū eis ut crucifigeretur.

TUNC MILITES PRESI

dis suscipientes ihm in prorio. ē gregauer adeū anūsā co

hortē. Ē revuentes eū clamidē coccineā circūdederūt ei

Ē plectentes coronā despinis posuer sup caput eī & ha

rundinē in dextera eī. & genu flexo ante eū inludebāt

dicentes. Ave rex iudeoꝝ:

Ē trepuentes sueū acceper harundinē & percutiebant ca

put eī. Ē post quā inluser ei. exuer eū clamide. & indue

runt eū uestimtis eī & duxer eū ut crucifigerent.

Ē xeuntes aū inuener hominē cyrreneū nomine symonē

hunc angariauer ut tolleret crucē eī.

Ē ruener in locū q̄ dicit golgotha qd ē calvarie locus.

Ē tdeder ei unū bibere. cū felle mixtū. Ē cū gustasset

nolut bibere.

Post quā aū crucifixer eū. diuiser uestimta eī sortē mit

tentes. & sedentes servabant eū.

Ē tposuerunt super caput eius causā ipsī scriptā. hic

ē ihc rex iudeorū.

Tunc crucifixi sūt cū eo duo latrones unū a dextris & u

nū a sinistris.

Pretereuntes aū blasphemabant eū mouentes capita sua & dicentes. Vah qui destruit templū dī & in triduo illud reedificat. Salua temet ipsū. si filius dī es descende de cruce.

Similiter & principes sacerdotū inludentes cū scribis & senioribus dicebant. Alios saluos fecit. se ipsū nō potest saluū facere. Si rex isrl est descendat nūc de cruce & credimus ei. Confidit in deo liberet nūc eū si uult. Dixit enī quia dī filius sum.

Idipsū aū & latrones qui crucifixi erant cū eo improperabant ei.

Sexta aū hora tenebre facte sūt sup uniuersā terrā usq; ad horam nonam.

Circa horā nonā. clamauit ihc uoce magna dicens. heli. heli lemasabacthani. Hoc est. Dūs meus. Dūs mūs. ut quid dereliquisti me. Quidā aū illic stantes & audientes dicebant. Heliū uocat iste.

Et cōtinuo currens unus ex eis. acceptā spongiā implenit aceto. & imposuit arundini & dabat ei bibere.

Ceteri aū dicebant. Sine uideamus. an ueniat helias libe

ranſ cū. Ihc aū uerū clamanſ uoce magna emiſit ſpm.
uece uelū rēpli ſciſſū ē in duaſ partes a ſummo uſq; de
orſum.

Et terra mota ē & petre ſciſſe ſ. & monūta apta ſ. & mul
ta corpora ſcōr q̄ dormierant ſurrexer. Et exeuntes de mo
nūtis poſtreſurrectionē ei uenerunt in ſanctā ciuitatē
& apparuerunt multis.

Centurio aū & q̄ cū eo erant cuſtodientes ihm uiſo terre
motu & his q̄ fiebant timuer ual de dicentes. Uere: dī
filius erat iſte.

Erant aū ibi mulieres multe alonge que ſecute erant
ihm a galilea miniſtrantes ei. Inter quas erat maria mag
dalene & maria iacobi & ioſeph mr. & mr filiorū zebedei.

Cū aū ſero factū eet. uenit quidā homo diues a barima
thia nomine ioſeph. q̄ & erat ipſe diſcipulus ihu. Hic
acceſſit ad pilatū. & petiit corpus ihu. Tunc pilatus
uſſit reddi corpus.

Et accepto corpore ioſeph inuoluit illud in ſindone
munda. & poſuit illud in monūto ſuo nouo q̄d ex
ciderat in petra Et ad uoluit ſaxū magnū ad oſtiū

monumenti & abiit.

Erat aũ ibi maria magdalene & altera maria sedentes contra sepulchrum.

Altera aũ die que ẽ post parasceuen cõuenẽrũt principes sacerdotũ & pharisei adpilatũ dicentes. Domine: recordati sumus: quia seductor ille dixit adhuc uiuens: post tres dies resurgã. Iube ergo custodiri sepulchrũ usq: undiẽ tertiũ. Ne forte ueniant discipuli ei & furentur eũ & dicant plebi surrexit a mortuis: Erit nouissimus error: peior priori. Ait illis pilatus: Habetis custodiã: ite custodite sicut scitis. Illi aũ abeuntes munierunt sepulchrũ. Signantes lapidẽ cũ custodibus.

Uespere aũ sabbati que lucescit in prima sabbati uenit maria magdalene & altera maria uidere sepulchrũ. Et ecce terre motus factus ẽ magnus. Angls enim dñi descendit de cẽlo. & accedens reuolut lapidẽ. & sedebat sup eũ. Erat aũ aspectus ei sicut fulgur: & uestimentũ ei sicut nix. Prẽmore aũ ei exterriti sunt custodes. & facti sunt uelut mortui.

Respondens aũ angls dixit mulieribus. nolite timere

uos. Scio enī qd ihm q̄ crucifixus ē quertis. Nonē hic.
surrexit sicē dixit. Uenite & uidete locū ubi positus erat
onī. Ctcito euntes dicite discipulis ei quia surrexit. Ecce
ce p̄cedet uos ingalileā. Ibi eū uidebitis ecce dixi uobis.
Etexierūt cito de monumto cū timore. & gaudio magno cur
rentes nuntiare discipulis eius.
Ettece ihc occurrit illis dicens. Auete. Illę aūt accesserūt
& tenuerūt pedes ei. & adorauerūt eū. Tunc ait illis ihc.
Nolite timere. Ite nuntiate fribus meis. ut eant ingalileā
ibi me uidebunt. Quę cū abissent. ecce quidā de custodib
uenerūt in ciuitatē & nuntiauerūt principibus sacerdotū
oīa quę facta fuerant. Et cū gregati cū seniorib cōsilio
accepto. pecuniā copiosā dederūt militib dicentes. Dici
te quia discipuli ei nocte uenerūt. & furati sūt eū nob dor
mientib Et si hoc auditū fuerit apud ide. nos suadebimus
ei & securos uos faciemus. At illi accepta pecunia fece
runt sicut erant docti. Et diuulgatū ē uerbū istud
eos usq: in hodiernū diē. Undecī discipuli abierūt aūt
in galileā in montē ubi cōstituerat illis ihc. Et uiden
tes eū adorauerūt: quidā aūt dubitauerūt. Et accedens ihc

Loeuitus ē eis dicens. Data ē mihi omīs potestas in cęlo &
terra. Euntes ergo docete omes gentes baptizantes eos
in nomine patris & filii & spūs sci. Docentes eos seruare
oīa quęcūq; mandaui uob. Et ecce ego uobcū sū omib⁹
diebus usq; ad ēsummationem seculi.

MARCUS EVANGE

Listа dī & petri in baptismate filius. atq; indi
uino sermone discipulus. sacerdotiū ministrat agens secdm
carnē leuita. ēuersus ad fidē xpi euangeliū uitalia scrib
sit. Ostendens meo. qd & generi suo deberet & expō.
Nā uitiū in uoce pphetice exclamationis instituens
ordinē leuitice electionis ostendit. ut p̄dicationū io
hannē filiū zacharie in uoce angeli adnuntiantis emis
sum. Non solū á uerbū caro factū s. corpus dñi in oīs
p uerbū diuine uocis animatū. Initio euangelice p̄di
cationis ostenderet. ut q; hec legens sciret cui initiū
carnis undō nro & ihu ad uenientis habitaculū caro
deberet agnoscere. atq; in se uerbū uocis qd mēsonan
tib⁹ p dider at inueniret. Denig; & p ceteri euangelistę

uirasset abaptisma dñi ꝓdicare dñm inchoasse ñ labora
uit. Nam uirtutē carnis quā in prioribꝰ uiderat dicere
sed totus in primis exprimens expositionē deserti ieiu
nii numeri. Temptationē diaboli ēgregationē bestia
rū & ministeriū, primi angelo; in finem nos om
nia intelligendū singula in breui ēpingens. ne auctoritatē
faceꝛe rei demereꝛ. & ꝓficiendo operis plenitudinē ñ ne
garet. Denq; ampliasse sibi post fidē pollicē dicēs in
sacerdotio reꝑbus haberet. Sed tamē ū ēsentiens fidei
ꝓdistincta potuit electio. utinet sic in opere uerbi per
ueret. qđ prius meruerat ingenere. Nā alexandriē
ēpꝰ fuit. cui ꝓsingula opus fuit. & euangelii mse die
ta exponere: & disciplinā inse legis agnoscere: & dum
nā in carne dñi intellegere naturā: quę in nos primū
requiri debet. Debinc inquisita uolumus agnosci. ha
benteꝭ mercedē exortationis. quō qui planxit & ꝗrigit
anū sunt. Qui aū incrementū prestat dē est.

De iohanne baptista & uictu & habitu ei. De baptismo
ihu & tēptatione ei. Petrū andream iacobū & iohm

ſequi iubet. Debomine qui ſpiritū īmundū habuit ſanato.

De ſocru petri afebribꝫ liberata & aliis multis quos ibe ſal uauit. Delepſo. Deparalitico. Iacobū alphei ſequi iubet. apud quē cū bupliceis conuiuat. Murmurantibꝫ in ueis dicit. nō ēē opus ſanis medicus. Deieiunus diſcipu loꝝ & filiis ſponſi & de iritibus & deuino.

Oſpicis quas diſcipuli uellebant. Deeo q̄ manū aridā habeb & ubi doemones ihm ēfugāt. Dexii aptoꝝ electio ne. Debeelzebub principe doemoniꝫ & fortiore li gando. & peccatis in ſpū ſco nō remitti.

Comaire & frib eī. Deparabola ſeminantis. Lucernā ſub modio. Debona mensura. Deparabola herbe & ſpi ce & plenū fructū. Deſinapis grano. ubi in nam dor mit. & exſurgens repeſtare unperat. Dedoemone cui nomē legio fuit.

Archysynagogi filiā diuiret reſuſcitare: Mulierē ap fluuio ſanguinis liberat. Puellā ſuſcitat. Propheā ſine honore ēē in patria ſua. xii. diſcipulis p̄cepta dat. Et p̄mittit eis decapite iohannis.

Regreſſi apli ad ihm. Dec. panib & duob piſcibus.

Ihc ambulans sup̄ mare. uenit ad discipulos. Dediuersis
languoribꝫ sanans & manib⁹ ꝓpositis uirtutē uhomnē non eo
inquinans hominē.

Defilia syrophinisse adcemonio saluata. Cui surdū & mu
tū curauit. Desepte panib⁹ inquatuor milia hominum.
Phariseis abeo quere mirib⁹ signū. Monet cauere a fermēto
phariseoꝝ & herodianoꝝ. Desputo cęci oculos aperuit.
Petrus ēfitet xp̄m ēe. Et dē petru dicit satanas ac negan
tē se negaturū. & quosdā nō uisuros mortē nisi uiderint
regnū dī. Inmontē cū moysi & helia loquit̄ unde descen
dens interrogatus de helie aduentu. Dic̄ eū uenturū sedeā
uenisse. Nonesse posse spiritū immundū. nisi prece & ora
tionem.

Equum primus ēe fiat nouissimus. & nō ēe prohibendū
q̄ innomine ei uirtutē facit. Et de calice aquę frigidę
ac oculo manu & pede eruendo. & bonū ē sal. Uxorē nō
debere dimitti. Infames nō arguendos. Vendit̄ omib⁹ ele
mosinā dandā. Et diffiicile diuitē intrare regnū dī.
Que ei ēēnt uentura p̄dicit. Defilius hebedei. Decęco
mendicante curato. Depullo asine. Denūmolaru fertē

plo eiecris· Deficulnea que are facta ē· Depeccatis· frarū
remittendis·

Interrogatus inqua poteſtate hec faceret· Deiohannis bap
tiſmo ūrrogat· Parabola deuinea & colonis· Dedenario ce
ſaris· Demuliere que vii frs habuit· Erſcribe die ñlonge
aregno dī· Arq; ūrrogat quomodo dicit xpc filī dauid
Monet cauendū abſcribis· Deuidua & gazophilacio· Dete
pli ſtructura·

Oc ſpſondo xpi & paſſione martyrū· Ercōmotione ſcti & ad
uentu xpi· Dearbore ficus parabolā· Erqd die ūdicu
nemo ſciat· ppr qd docet vigilandū·

Deunguento ſup caput ihu effuſo· Iudas ſacerdotib' dām
p dat· Apparatus paſche· Dns die ab uno ſe tradendum
Petro p die ſe negaturū· Orationes ihu· Traditio mde udeis·

Principes ūrrogant ihm· & ēdemnant eū· Petrus tertio
negat· Ihc pilato tradit· Pilat dimiſſo barabba· Ihm
flagellatū crucifigendū tradit· Paſſio ihu & ſepultu
ra & reſurrectio ei exmortuis· Poſt reſurrectionē ei
mandata & aſcenſio eius ineadis·

VIIII

631

INITIŪ EUANGĒ

MAR CUS UDICIT

CCE

MITTO

ANGELVM MEUM

ANTE FACIEM TUAM QUI
preparabit uiam tuam.
Uox clamantis in deserto. parate uiam dñi rectas
facite semitas eius.
Fuit iohannes in deserto baptizans & p̈dicans
baptismṻ poenitentię in remissionē̈ peccatorum.
Et egrediebatur ad illṻ omnis iudee regio & hie
rosolimitę universi. & baptizabantur ab illo in
iordane flumine. confitentes peccata sua.
ET ERAT IOHANNES.
uestimus pilis cameli. & zona pellicia circa lum
bos eius. & locustas & mel silueste edebat & p̈
dicabat dicens. Uenit fortior me post me.
cuius n̄ sṻ dignus p̨ procumbens. soluere corrigiā̈
calciamentorṻ eius. Ego baptizaui uos aqua
ille uero baptizabit uos spṻ scō.
Et factṻ ē̈ in diebꝫ illis. Uenit ihc nazareth gali
lee. & baptizatus ē̈ in iordane a iohanne. Et statī̈
ascendens de aqua. uidit celos apertos. & spm̄ tā̈
quā̈ columbā̈ descendentē̈. & manentē̈ in ipso.

Et uox facta ē de cęlis. Tuꝰ filiuꝰ mꝰ dilectꝰ
in tē complacui.

Et statī spūs expulit eū in desertū. & erat in deser-
to quadraginta diēb' & quadraginta noctibus
& temptabatur a satana.

Erat q: cū bestijs. & angeli ministrabant illi.

Ost quū aūt traditus ē iohannes uenit ihc in galileā
Prędicans euangeliū regni dī & dicēs. Quō imple
tū ē tempus & adpropinquab regnū dī. Poenite
mini & credite euangelio. Et pteriens secus ma
re galilęe. uidit symonē & andreā frm ei' mitten
tes rete in mare. erant enī piscatores.

Et dixit eis ihc. Uenite postme. & faciā uos piscato
res hominū. Et cptim relictis retib' secuti sunt eum.

Et pgressus inde pusillū. uidit iacobū zebedei et
iohannē frm ei' & ipsos in naui cōponentes rete.

Et statī uocauit illos. Et relicto patre suo zebe
deo in naui cū mercennarijs. secuti sunt eū.

Et introeunt capharnaū. & statī sabbatis ingres
sus in synagogā docebat eos.

Et stupebant sup doctrina ei. erat enī docens eos
quasi potestatē habens. & nō sicē scribę.
Et erat in synagoga eox homo in spiritu immundo
& exclamauīt dicēs. Quid nob & tibi ihu nazarene.
uenisti pdere nos. Scio quisis sc̄s dī. Et cōminatꝰ
ē ihc dicēs. Obmutesce. & exi de homine. Et discer
pens eū spiritus immundus & exclamans uoce mag
na exiit abeo. Et mirati sōnēs ita ut ē q̄rerent inter
se dicentes. Quidnā ē hoc. quę doctrina ē nouabęc
quia in potestate. & spiritib' immundis imperat. &
obediunt ei. Et pcessit rumor ei stati in omnē
regionē galileę.

ET PROTINVS EGREDI
entes de synagoga uenerūt in domū symonis & andreę
cū iacobo & iohanne. Decūbebat aūt socrus symo
nis febricitans. & statī dicunt ei de illa. Et acce
dens eleuauit eā adpensa manu ei. & cōtinuo dimi
sit eā febris & ministrabat eis. Uespere aūt facto
cū occidisset sol. adferebant ad eū omēs male haben
tes. & demonia habentes. Et erat omīs ciuitas con

gregata adeum & curauit multos qui uexabantur
uariis languoribus. & demonia multa eiciebat.
Et non sinebat ea loqui quia sciebant eum.
Et diluculo ualde surgens egressus abiit in desertum
locum ibique orabat. Et persecutus est eum simon. & qui cum
illo erant. Et cum inuenissent eum dixerunt ei. Quia omnes
querunt te. Et ait illis. Eamus in proximos uicos & ci
uitates & ibi predicem. Ad hoc enim ueni. Et erat pre
dicans in synagogis eorum. & omni galilea & demonia eiciens.
Et uenit ad eum leprosus deprecans eum & genu flexo dix. Si
uis potes me mundare. Hic autem misertus eius extendit
manum suam & tangens eum ait illi. Volo mundare. Et
cum dixisset. statim discessit ab eo lepra & mundatus
est. Et comminatus est ei statimque eiecit illum & dicit ei. Vide
nemini dixeris. sed uade ostende te principi sacer
dotum. Et offer pro mundatione tua que precepit moyses
testimonium illis.
At ille egressus coepit predicare & diffamare sermo
nem. Ita ut iam non posset manifeste introire in ciuitatem
sed foris in desertis locis erat & conueniebant ad eum undique

Et uerū uirtus dñi erat ei ad sanandū eos
qđ in domo erat. Et cū uenissent multi ita ut nō caperet
neq; ad ianuā. Et loquebat eis uerbū. Et uenerunt ferentes ad eū paralyticū qui a quatuor portabat. Et cū
nō possent offerre illi p turbā nudauerunt tectū ubi erat
& patefacientes submiserunt grabatū in quo paralyticus iacebat. Cū uidisset aūt ihc fidē illoꝝ dixit paralytico. Fili dimittuntur tibi peccata. Erant aūt quidā illic describes sedentes & cogitantes in cordibus suis.
Quid hic sic loquit̄. Blasphemat. Quis potest dimittere peccata nisi solus ds. Quo statim ihc cognito
spū suo. quia sic cogitarent intra se. Dixit illis Quid
ista cogitatis in cordibus uris. Quid est facilius dicere paralytico. dimittuntur tibi peccata aut dicere
surge tolle grabatū tuū & ambula. Ut aūt sciatis
quia potestatē habet filius hominis in terra dimittendi peccata. Ait paralytico. Tibi dico. surge tolle grabatū tuū. & uade in domū tuā. Et statim ille
surrexit. & sublato grabato abiit coram omnibus. ita
ut admirarentur omnes. & honorificarent dm dicentes.

Quia nūquā sic uidimus.

Et egressus ē rursus admare. omīsq: ttba ueniebat ad
eū. & docebat eos. Et cū prteriret. uidit leuin alphei
sedentē adtheloneū. Et ait illi. Sequere me. Et sur-
gens. secutus ē eū.

Et factū ē cū accubaret indomo illius. multi publica
ni & peccatores simul discūbebant cū ihu & discipu
lis ei. Erant enī multi qui sequebant eū. & scribe
& pharisei uidentes quia manducaret cū publica
nis & peccatoribꝫ. dicebant discipulis ei. Quare cū
publicanis & peccatoribꝫ manducat & bibit magister ur.
hoc audiens ihc ait illis. Non necesse habent sani me
dico. sed qꝫ male habent. Non enī ueni uocare iustos
sed peccatores. Erant discipuli iohis & pharisei
ieunantes. & uenium. & dicunt illi. Quare discipu
li iohis & pharisecꝫ. ieunant. tui aūt discipuli n ieu
nant. Et ait illis ihc. Nūqd possunt filii nuptia
rū quādiu cū illis ē sponsus ieunare. Quanto tē
pore habent secū sponsū. n possūt ieunare. Uenient
aūt dies cū auferet ab eis sponsus. & tūc ieunabunt

millis diebꝫ. Nemo assumentū pannū rudis assuit ues
timento ueteri. Alioquin auferet supplementū nouū aue
stere. & maior scissura fit. Et nemo mittit uinū no
uū in utres ueteres. alioquin disrumpit uinū utres
& uinū effundet & utres pibunt. Sed uinū nouū
in utres nouos mitti debet.

ET FACTŪ EST ITERŪ
cū sabbatis ambularet p sata. & coeperūt discipuli ei p
gredi & uellere spicas. Pharisei aūt dicebant ei. Ecce
qd faciunt sabbatis qd nō licet. Erant illis. Nūquā
legistis qd fecerit dauid quando necessitatē habu
it. & esurit ipse & q cūco erant. Quomodo intro
iit in domū dī. sub abiathar principe sacerdotum.
& panes ppositionis manducauit quos nō licebat man
ducare. nisi sacerdotib⁹ & dedit eis qui cū eo erant.
Et dicebat eis. Sabbatū ppt hominē factū ē. & nō ho
mo ppt sabbatū. Itaq; dns ē filius hominis etiā
sabbati. Et intrauit iterū in synogogā & erat ibi ho
mo habens manū aridā & obseruabant eū si sabba
tis curaret. ut accusarent eū. Erat homini haben

ti manū aridā. Surge immediū. Et dic̄ eis. Licet
sabbatis bene facere animale. Animā salua facere
an pdere? Illi tacebant. Et circūspiciens eos cū
ira. contristatus sup cecitatē cordis eox. Dic̄ homini.
Extende manū tuā. Et extendit. & restituta ē illi manus.
Exeuntes aut pharisei cū herodianis ē silio faciebant
aduersus eū quomodo eū pderent. Et ihc cū discipulis
suis secessit ad mare.

Et multa tba agalilea. & iudea secuta ē eū. & ab hiero
solimis. & abidumea. & transiordanen. & qui circa ty
rū & sidonē multitudo magna. audientes quę facie
bat. uenerūt ad eū. Et dix̄ discipulis suis. ut nauicu
la deseruirent pp̄t tbam. ne oō premerent eū. Mul
tos enī sanabat. ita ut irruerent in eū. ut illū tange
rent. Quotquot habebant plagas. & spūs immun
di. cū illū uidebant p̄cidebant ei.

Et clamabant dicentes. Tues filius dī. & uehemēter
cōminabat eis. ne manifestarent eū.

Et ascendens in montē. uocauit ad se quos uolu it ipse.
& uenerūt ad eū. & fecit duodecim ut essent cū illo & ut mitteret

eos p̄dicare. Et dedit illis potestatē curandi infirmitates. & eiciendi doemonia.

Et imposuit symoni nom̄ petrum. & iacobū zebedei & iohannē frm̄ iacobi. & imposuit eis nomina boanerges qđ ē filii tonitrui. & andreā & philippū & bartholomeū. & matheū. & thomā & iacobū alphei & thaddeū. & simonē chananeū. & iudā scarioth qui & tradidit illum.

Et uenium ad domū. & cōuenit iterū turba. ita ut nō possent neq; panē manducare. Et cū audissent sui exierūt tenuerūt eū. Dicebant enī quō in furore ē ūsus ē.

Et scribę quia ab hierosolimis discenderant dicebant. quō beelzebub habet. & quia in principe doemoniō eicit doemonia.

Et cōuocatis eis. in parabolis dicebat illis. Quomodo potē satanas satanan eicere. Et si regnū in se diuisum fuerit. nō potē stare regnū illud. Et si domus sup semetipsā diuisa fuerit. nō poterit domus illa stare. Et si satanas ē surrexerit in semetipsū diuisus ē. & nō poterit stare. sed finē habet. Nemo potē uasa

fortis ingressus in domū diripere: nisi prius fortem alliget: & tū domū illius diripiet:

Amē dico uob: Quia dimittent oīa filius hominū peccata & blasphemię quib: blasphemauerint: Qui autē blasphemauerit in spm scm: nō habet remissionē in ęternū: sed reus erit eterni delicti: Quia dicebant spiritū immundū habet:

ETUENIUNT MATER ei & frēs foris stantes: miserūt ad eū uocantes eū Et sedebat circa eū turba: & dicunt ei: Ecce mat tua & frēs tui foris querunt te: Et respondens eis ait: Quę est mat mea & frēs mei: Et circūspiciens eos qui in circuitu ei sedebant ait: Ecce mat mea & frēs mei: Qui enī fecerit uoluntatē dī: hic frat meus & soror mea & mater est

Et iterū cepit docere ad mare: & cōgregata est ad eū turba multa: ita ut in nauē ascendens sederet in mari: Et omis turba circa mare sup terrā erat: & docebat illos in parabolis multa: Et dicebat illis in doctrina sua: Audite: Ecce exiit seminans

xo ſeminandū · & dū ſeminat · aliud cecidit circa uiā ·
& uenerūt uolucres · & comederunt illud · Aliud aũ ceci
dit ſup̄ petroſa ubi n̄ habuit terrā multā · & ſtatim ex
ortū ē · quō n̄ habebat altitudinē terre: Et quando
exortus ē ſol exeſtuauit · & eo qđ n̄ haberet radicē ex
aruit · Et aliud cecidit inſpinas · & aſcenderūt ſpine &
ſuffocauerūt illud · & fructū n̄ dedit · Et aliud cecidit
in terrā bonā · & dabat fructū aſcendentē & creſcentē
& adferebat unū triginta · & unū ſexaginta · & unū
centū · Et dicebat · Qui habet aures audiendi audiat ·
Et cū eēt ſingularis interrogauerūt eū · hi q̄ cū eo erant
xu parabolā · & dicebat eis · Uob̄ datū ē ſcire miſte
riū regni dī ·

Illis aũ q̄ foris ſunt in parabolis oīa fiunt · ut uidentes
uideant · & n̄ uideant · Et audientes audiant & n̄ in
telligant · Nequando conuertantur · & dimittantur eis pec
cata · Ait illis · Neſcitis parabolā hanc · & quōmodo
parabolas cognoſcetis ·

Qui ſeminat · ābū ſeminat · hi aũ ſunt qui circa uiā · ubi
ſeminat̄ ābū · Et cū audierint · cōfeſtim uenit ſatanas ·

& auferr uerbū qđ seminatū ē incordib' eox. Et hi
s̄ simili qui sup petrosa seminant. q̄ cū audierint
uerbū. statī cū gaudio suscipiunt illud. & radicē
n̄ habent in se sed tēporales s̄. Deinde orta tribu
lationē. & p̄secutione ꝓp̄ uerbū. ē festī scandalizant.
Et alii s̄ q̄ in spinis seminant. hi s̄ qui audiunt uerbū
& erūne sēcī & deceptio diuitiarū. & circa reliqua
ē cupiscentie introeuntes suffocant uerbū. & sine fruc
tu efficit. Et hi s̄ qui sup terrā bonā seminati s̄
qui audiunt uerbū & suscipiunt. Et fructificant unū
triginta. & unū sexaginta. & unū centū.

Et dicebat illis. Nūqd lucerna uenit ut sub modio
ponat aut sub lecto. nōne ut sup candelabrū ponat

Non enī ē absconditū aliqd. qđ n̄ manifestet. Nec fac
tū ē occultū. sed ut in palā ueniat. Si quis habet
aures audiendi audiat.

Et dicebat illis. Uidete qd audiatis. In qua mensura
mensi fueritis. remetietur uob. & adicietur uob. Qui enī
habet dabit illi. Et q̄ n̄ habet etiā qđ habet auferetur abeo.

Et dicebat. Cui adsimilabimus regnū dī. aut cui pa
rabolę ē parabimus illud. Sic̄ granū sinapis qđ cūse
minatū fuerit uīra minus ē omnib̄ seminib̄ quę sūt
uīra. Et cū seminatū fuerit ascendet. & fit maius
omnib̄ holeribus. Et fac̄ ramos magnos ita ut possint
sub umbra ei aues caeli habitare:
Et talib̄ multis parabolis. loquebat ēis ūbū, prout
poterant audire: Sine parabola aut̄ nō loquebat ēis.
Seorsū aut̄ discipulis suis disserebat omnia.
Et ait illis. In illa die. cū sero aut̄ factū ēet transea
mus ūtra. & dimittentes turbā. Assumunt cū ita
ut erat in nauī. & alię naues erant cū illo. Et facta
ē procella magna uenti. & fluctus mittebat nauē ita
ut impleret̄ nauis. Et erat ipse in puppi sup̄ cer-
cal dormiens. Et excitant eū. & dicunt ei. Magis
ter. nō adtē pinet quia perimus. Et exsurgens.
cōminatus ē uento. & dix̄ mari. Tace. obmutesce.
Et cessauit uentus. & facta ē tranquillitas magna.
Et ait illis. Quid timidi estis. Nec dū habetis fidē.
Et timuer̄ timore magno. Et dicebant ad alter

1477

utrū. Quis putas ē iste. quia uentus & mare obediūt ei.

Et uenēr trāsfretū maris in regionē gerasenorū.

Et rexeunte de nau. statī occurrit de monumētis ho

mo in spū immundo. q̄ domiciliū habeb at in monu

mentis. Et neq; catenis iā quisquā eū poterat ligare.

quō sepe cōpedib & catenis uinctus. Distrupisset ca

tenas. & cōpedes cōminuisset. & nemo poterat eū do

mare. Et sēp die ac nocte in monumētis. & in montib

clamans erat & cōcidens se lapidib. Uidens aūt ihm

alonge: cucurrit & adorauit eū. Et clamans uoce

magna & dix. Quid mihi & tibi ihu fili dī sumi. Ad

uro te ne me torqueas p dm. Dicebat enī illi. Exi

spūs immunde ab homine. & interrogabat eū. Qd

tibi nomen ē. Et dicit ei. Legio nomen ē mihi quia mul

ti sumus. Et deprecabant eū multū ne se expelleret

extra regionē. Erat aūt ibi circa montē grex por

coꝝ magnus pascens. & deprecabant eū spūs dicen

tes. Mitte nos in porcos. ut in eos introeam. Et con

cessit eis statī ihc. Et exeuntes spūs immundi in

troierūt in porcos. Et magno impetu grex precipitat ē.

mmare· ad duo milia· & ſuffocari ſ mmari· Qui aũ paſ
cebant eos fugier̃ & nunciauer̃ in ciuitate & in agros·
Et egreſſi ſ uidere qd ĕet factũ· & uenium ad ihm· &
uidem illũ q̃ a demonio uexabat ſedemẽ ueſtiũ
& ſane mentis· Et timuer̃ & narrauer̃ illis q̃ uide
rant qualit̃ factũ ĕet ei· q̃ demoniũ habuerat &
de porcis· Et rogare eũ coeper̃ ut diſcederet a fi
nib⁹ eor

Cũq; aſcenderet nauẽ cepit illũ depcari q̃ a demo
nio uexatus ẽ ut ĕet cũ illo· Et nõ admiſit eũ· ſ· ait
illi· Uade in domũ tuã ad tuos· & adnuncia illis quan
ta tibi dñs fecerit· & miſertus ſit tui· Et abiit & coe
pit p̃dicare in decapoli· quanta sibi fecisset ihc &
oms mirabantur

ET CUM TRANSCENDIS

ſet ihc rursus transfretũ in naui· cõuenit ad eum mul
ta ad illũ· & erat circa mare· Et uenit quida de
archisynagogis nomine iairus· & uidens eũ· p cidit
ad pedes ei· & depcabat eũ multũ dicẽs· Quo filia
mea inextremis ẽ· ueni inpone manũ sup ea ut sal

as ſit & uiuat. Et abiit cũ illo. & ſequeb.at eũ ẽ tba
multa. & cõprimeb.at eũ. Et mulier que erat in
ꝓfluuio ſanguinis annis xii. & fuerat multa ꝓpeſſa
a cõpluribꝰ medicis. & erogauerat oĩa ſua. Nec quic
quã ꝓfecerat. ſ. magis deterius habebat. Cũ audiſ
ſet de ihu. uenit in tba retro & tetigit ueſtimẽtũ ei.
Dicebat enĩ qua ſi uel ueſtimẽtũ ei tetigero ſalua ero.
Et cõfeſtim ſiccatus ẽ fluxus ſanguinis ei. & ſenſit cor
pori. qd ſanata eẽt a plaga. Et ſtatim ihc cognoſcens
in ſemetipſo uirtutẽ que exierat de eo. Conuerſus ad
tbam aiebat. Quis tetigit ueſtimenta mea & dicebant
ei diſcipuli ſui. Uides tbam cõprimẽte te. & dicis quis
me tetigit. Et circumſpiciebat eam uidere eam que hoc
fecerat. Mulier autem timens & tremens ſciens qd factũ
eſt in ſe. uenit & procidit ante eũ. & dixit ei omnẽ ueri
tatẽ. Ille autem dixit ei. filia fides tua te ſaluam fecit uade
in pace. & eſto ſana a plaga tua. Adhuc eo loquente
ueniunt ab archiſynagogo dicentes. Quia filia tua
mortua ẽ qd ultra uexas magiſtrũ. Ihc uero ũbo
qd dicebat dicto archiſynagogo ait. Noli time

re tantūmodo crede. Et nī admisit quē quā sequi se
nisi petrū & iacobū & iohannē frē iacobi. Et ue
nerūt in domū archisynagogi. Et uidet tumultū
& flentes & ululantes multū. & ingressus ait eis.
Quid turbamini & plorat? puella nō mortua
est: dormit. Et irridebant eū. Ipse ū eiectis omib'
assumit patrē & matrē puellę & q̄ secū erant
Et ingreditur ubi erat puella iacens. Et tenens
manū puellę ait illi. Talitha cumi. q̄d ē interpre
tatū puella tibi dico surge. Et cōfestim puella sur
rexit & ambulabat. Erat aūt annoꝝ xii. Et ob
stupuer̄ parentes ei stupore maximo. Et p̄cepit
illis ne cui dicerent hoc. Et iussit illi da
re manducare.

Et egressus inde abiit in patriā suā. & sequebant
eū discipuli sui. Et facto sabbato. cepit in syna
goga docere. Et multi audientes. admirabant
in doctrina ei dicentes: Unde huic hec oīa? & quę
est sapientia quę data ē illi? & uirtutes tales quę
p manus ei efficuntur? Nonne iste ē faber fili

us marie fr̄ iacobi & ioseph & iude & simonis.
Nonne & sorores ei hic nob cū s. Et scandalizabantur in illo.

Et dicebat eis ihc. Quia nō ē ppha sine honore nisi in patria sua & inter cognationes suas & in domo sua.
Et nō poterat ibi uirtutē ullā facere nisi paucos infirmos impositis manib' curauit. & mirabat̄ ppt̄ incredulitatē illoz.

Et circuibat castella in circuitu docens.
Et cōuocauit xii & coepit eos mittere binos. & dabat illis potestatē spirituū in mundoz. Et pcepit eis ne qd tollerent in uia nisi uirgā tantū nō pera nō panē. neq; in zona aes. s; calciatos sandaliis & ne induerent̄ duas tunicas.

Et dicebat eis. Quocūq; introieritis in domū illic manete donec exeatis inde.

Et quicūq; nō receperint uos. nec audierint uos exeuntes inde excutite puluerē de pedib' uris in testimoniū illis.

Et exeuntes p̄dicabant ut pœnitentiā agerent

& doemonia multa eiciebant & unguebant
oleo multos egros & sanabantur:

Et audiuit herodes rex manifestū eni factū
ē nom ei & dicebat. Quia iohannes baptista
resurrexit amortuus. & ppterea uirtutes ope
rant in illo. Alii aut dicebant quia helias ē.
alii aut dicebant quia ppha ē quasi unus exp
phetis.

Quo audito herodes ait. Quē ego decollauio
hannē hic amortuus resurrexit.

Ipse enim herodes misit atenuit iohannē & unx
eū in carcere ppt herodiadē uxorē philippi
fris sui quia duxerat eā.

Dicebat enim iohannes herodi. Non licet t habe
re uxorē fris tui. herodias aut insidiabat
illi & uolebat occidere eū nec poterat. hero
des aut metuebat iohannē. sciens eū uirū iustū
& sctm & custodiebat eū. Et audito eo multa
faciebat. & libenter eū audiebat. Et cū dies oppor
tunus accidisset herodes natalis suis. cenā fec

principib⁹ & tribunis & primis galilee. Cūq: in
troisset filia ipsius herodiadis. & saltasset &
placuisset herodi simulq: recūbentib⁹. Rex ait
puelle. Pete ame qd̄ uis. & dabo tibi. Et iurauit
illi quia petieris quicquā dabo tibi. Licet dimi
diū regni mei. Que cū exisset dix̄ matri sue
Quid petā? Et illa dix̄. Caput iohannis baptis
te. Cūq: introisset statī cū festinatione ad regē
petiuit dicēs. Uolo ut̄ mihi protinus des in disco
caput iohannis baptiste. Et contristatus ē rex
ppt̄ uis iurandi & ppt̄ simul recūbentes nolu
it ea contristare. Sed misso speculatore. p̄cepit
afferri caput ei⁹ in disco. Et decollauit eū in car
cere. & attulit caput ei⁹ in disco & dedit illud
puelle. Et puella dedit matri sue. Quo audi
to discipuli ei⁹ uener̄ & tulerūt corpus ei⁹ & posue
runt illud in monumento.

ET CONUENIENTES
apostoli ad ihm renuntiauer̄ illi oīa quecq̄
rant & docuerant.

tant illis. Venite seorsū in desertū locū & re
quescite pusillū. Erant enī q̄uenientes & redie
bant multi & nec manducandi spaciū habebant.
Et ascendentes in nauē abierūt in desertū locū seor
sū & uiderūt eos abeuntes & cognouerūt multi. Et pe
destres de omnib' ciuitatib' ccurrerūt illuc & p̄uene
runt eos. Et exiens uidit turbā multā. & mi
sertus eos sup eos. quia erant sicut oues nō habentes
pastorē & coepit docere eos multa.

Et cū iā hora multa fieret accesserūt ad eū discipu
li dicentes. Desertus ē locus hic et iā hora p̄teriit.
Dimitte illos ut euntes in proximas uillas & uicos
emant sibi cibos quos manducent. Et respondens
ait illis. Date illis manducare. Et dixerūt ei. Eun
tes emamus denarius ducentis panes. & dabimus
eis manducare. Et dicit eis. Quot panes habetis?
Ite & uidete. Et cū cognouissent dicunt quinq;
& duos pisces. Et p̄cepit illis ut accūbere face
rent omnes secundum contubernia sup uiride foenū. Et
discubuerūt in partes p centenos & p quinquage

nos. Et acceptis quinq; panib' & duob' piscibus
intuens celū. benedixē. & fregit panes & dedit
discipulis suis. ut ponerent ante eos. Et duos
pisces diuisit omīb'. & manducauerūt & saturati
sunt. Et sustulerūt reliquias fragmētoꝝ xii cophi
nos plenos & de piscib' Et erat aūt q̄ manducauerūt
quinq; milia uirorum.

Et statī coegit discipulos suos ascendere in
uē ut p̄cederent eū transfretū ad bethsaidā
dū ipse dimitteret populū.

Et cū dimisisset eos abiit in montē orare.
cū sero cēt. erat nauis in medio mari. & ipse
solus in terra. Et uidens eos laborantes in remi
gando. erat enī uentus cōtrarius eis. Et circa quar
tā uigiliā noctis. uenit ad eos ambulans sup̄ mare.
& uolebat p̄terire eos. At illi uidentes eū ambu
lantē sup̄ mare. putauerūt fantasma cē & exclama
uerūt. Omnes enī eū uiderūt. & turbati sūt. Et statī locutus
est cū eis. & dixit illis. Confidite: ego sū nolite timere.
Et ascendit ad illos in naue. & cessauit uentus. Et

plus magis mirabile stupebant. Nonem̄ intellexe
rant de panib'. Erat em̄ cor illor obcecatū. & cū
transfretassent puener̄ in terrā genesareth & applicuer̄.
Cūq: egressi essent de nauī. cīnuo cognouer̄ eū. Et
circumeūtes uniūsā regionē illā coeper̄ ingrabatis
eos q' se male habebant circūferre ubi audiebant
eū esse. Et quocūq: introibat in uicos uel in ullas
aut ciuitates. in platheis ponebant infirmos. Et
deprecabant eū. ut uel fimbriā uestimēti ei tange
rent. Et quot quot tangebant eū salui fiebant.
Et cōueniunt ad eū phariſei & q'dā de scribis uenien
tes ab hierosolimis. Et cū uidissent quosdā ex
discipulis ei cōmunib' manib' id est nō lotis manib' man
ducare panes uituperauer̄. Pharisei em̄ & om̄s
iudei. nisi crebro lauent manus n̄ manducant. te
nentes traditionē seniorū. & a foro nisi urbapti
zent n̄ comunu edunt. Et alia multa s' que tradi
ta s' illis seruare. Baptismata calicū & urceor & &
cerament & lector. Et interrogabant eū pharisei
& scribe. Quare discipuli tui n̄ ambulant iuxta

traditionē seniox! Sed cō munib' manib' mandu
cant panē. Atille respondens dixē eis. Bene pphe
tauit de uob' esaias. Ypocrite. sicut scriptū ē. Populus
hic labiis me honorat. cor aut eox longe ē a me. In
uanū aut me colunt docentes doctrinas & p̄cepta
hominū relinquentes deī mandata dī tenetis tra
ditionē hominū. & alia mala facitis. Et dixit illis
illis. Bene irritū facitis p̄ceptū dī ut traditionē
uram seruetis. Moyses enī dixit. Honora patrē
tuū & matrē tuā. Et q̄ maledixerit patri uel ma
tri morte moriat. Uos aut dicitis. Si dixerit ho
mo patri aut matri corban q̄d ē donū. q̄d cūq;
p fuerit tibi ex me. & ultra n̄ dimittitis eū quic
quā facere patri suo aut matri rescindentes
uerbū dī p traditionē uram quā tradidistis. &
similia huiusmodi multa facitis. Et conuocans
rursū turbā dicebat illis. Audite me omes & in
telligite. nichil ē extra hominē introiens in eū
q̄d possit eū coinquinare. Sed que de homine p
cedunt. illa sunt que cōmunicant hominē. Si quis

habet aures audiendi audiat.

Cum introisset in domū a turba interrogabant eū discipuli ei parabolā. Et ait illis. Sic & uos imprudentes estis. nō intelligitis quia oē extrinsecus introiens in hominē. nō potest eū cōmunicare. quia nō intrat in cor ei. sed in uentrē. & in secessū exit purgans omnes escas. Dicebat aūt quō quę de homine exeunt illa cōmunicant hominē. Ab intus aūt de corde hominū cogitationes male, p̄cedunt. adulteria fornicationes homicidia furta auaritię nequitię dolus impudicitia oculus malus blasphemia superbia stultitia. oīa hęc mala ab intus, p̄cedunt. & cōmunicant hominē

ET INDE SURGENS AB

iit in fines tyri & sy. domus. Et ingressus domū neminē uoluit scire. & nō potuit latere. Mulier enī statī ut audiuit de eo quę habebat filiā spiritu immundo uenit ad eū & procidit ad pedes ei. Erat aūt mulier gentilis syrophenissa genere suo.

Et rogabat eū ut demonium ejceret de filia ei. Qui
dixit illi. Sine prius saturari filios. Non enim bo
num est sumere panem filiorum & mittere canib⁹. At illa
respondit & dicit ei. Utiq; dne. Nam & catelli edunt
sub mensa de micis puerorum. Et dixit illi. Propter hunc
sermonem vade. exiit demonium de filia tua. Et
cum abisset domum suam. invenit puellam jacentem sup
lectum. & demonium exisse.

Et iterum exiens de finib⁹ tyri. venit per sidonem
re galilee. inter medios fines decapoleos. Et ad
ducunt ei surdum & mutum & deprecabant eum ut im
poneret illi manum. Et apprehendens eum de turba se
orsum misit digitos suos in auriculas ejus & expu
ens tetigit linguam ejus. & suspiciens in celum inge
muit & ait illi. Effeta qd est adaperire. Et sta
tim aperti sunt aures ejus. & solutum est vinculum linguæ ejus
& loquebat recte. Et precepit eis ne cui dicerent.
Quanto autem eis precipiebat. tanto magis plus predica
bant. & eo amplius admirabant dicentes.
Bene omnia fecit & surdos fecit audire & mutos loqui.

In illis dieb⁹ cū turba multa ēēt. nec haberent
q̄d manducarent. Conuocans discipulos ait illis.
Misereor sup turbā q̄a ecce iā triduo sustinent
me nec habent q̄d manducent. Et si dimisero eos
ieiunos in domū suā deficient in via. Quidā eō
ex eis de longe uener̄. Et respond̄ ei discipuli
sui. Unde istos poterit quis hic saturare pan⁹
in solitudine? Et int̄rogauī eos. Quot panes habe
tis? Qui dixer̄. Septē. Et p̄cepit t̄bē discūbere
sup terrā & accipiens vii panes. gr̄as agens. fregit
& dabat discipulis suis ut apponerent. & appo
suer̄ t̄bē. Et habebant pisciculos paucos. & ip
sos benedix̄. & iussit apponi. Et manducauer̄.
& saturati s̄. Et sustuler̄ q̄d superauerat de
fragm̄tis septē sportas. Erant aut̄ q̄ manduca
uer̄ quasi quatuor milia & dimisit eos. Et statī
ascendens nauē cū discipulis suis. uenit in par
tes dalmanutha.

Et exier̄ pharisei. & coeper̄ c̄ q̄rere cū eo queren
tes a illo signū de cęlo tēptantes eū.

Et ingemiscens spū ait. Quid generatio ista signū que
rit. Amen dico uob. si dabit generationi isti signū.
Et dimittens eos ascendens iterū nauē abiit trans
fretū. & oblti sūt sumere panes. & nō habebant nisi unū
panē secū in naui.

Et cpīcipiebat eis dies. Uidete. cauete a fermēto pha
riseoꝝ & fermēto herodis.

Et cogitabant ad alterutrū dicentes. quia panes nō ha
bemus. Quo cognito ihc ait illis. Quid cogitatis.
quia panes nō habetis. Nondū cognoscitis nec intel
legitis. adhuc cecatū habetis cor uīm. oculos ha
bentes nō uidetis. & aures habentes nō audītis. nec
recordamini quando v. panes fregi in quinq; milia
& quot cophinos fragmētoꝝ plenos sustulistis. Di
cunt ei xii. Quando & vii. panes in iiii. milia ho
minū quot sportas fragmētoꝝ tulistis. Et dicunt
ei. vii. Et docebat eos. Quomodo nondū intelligitis.

Et uenerunt bethsaida. & adducunt ei cecū. & ro
gabant eū ut illū tangeret. Et apphensa manu
cęci eduxit eū extra uicū. & expuens in oculos ei

inposuit manib' suis int̄rogauit eū si aliqd uideret.
Et aspiciens ait. Uideo homines uelut arbores ambulantes. Deinde iterū inposuit manus sup̄ oculos
ei & coepit uidere: Et restituit ē ita ut uideret
clare oīa. Et misit illū in domū suā dic̄s. Uade
in domū tuā. Et si in uicū introieris. nemini dixeris.
Et egressus ē & discipuli ei in castella cesaree philip
pi. & int̄rogabat illos discipulos suos dic̄s. Quē
me dicunt ēē homines. Qui respondēr̄ illi dicen
tes. Iohannē̄ baptistā. alii heliā. alii ā quasi unū
exp̄hetas. Tunc dic̄ illis. Uos uero quē̄ me dici
tis ēē?

Respondens petrus ait ei. Tues xp̄e. Et cōminatus
ē eis. ne cui dicerent de illo. Et coepit docere illos quō oportet filiū hominis multa pati & reprobari a seniorib'. & a sūmis sacerdotib' & scribis.
et occidi. & post tres dies resurgere. Et palam
uerbū loquebatur.

Et apprehendens cū petrus coepit increpare eum.
Qui ēuersus & uidens discipulos suos cōminatus

XI.

ē petro dicens. Uade retro me sathanas quō nō sapis
quę dī s. sed quę sunt hominū.

Et tē uocans turbā cū discipulis suis dix eis. Si quis uult
me seq̄ deneget semetipsū & tollat crucē suā & se
quat̄ me. Qui enī uoluerit animā suā saluā face
re p̄det eā. Qui aū p̄diderit animā suā p̄pt̄ me
& euangeliū. saluā eā faciet. Quid enī p̄derit ho
mini si lucret̄ mundū totū & detrimētū faciet ani
mę sue. Aut quid dab̄ homo cōmutationis p̄ ani
ma sua.

Qui enī me ēfessus fuerit. & mea uba in generatio
ne ista adultera & peccatrice. & filius hominis ē
erubescet̄ cū cū uenerit in gl̄a patris sui cū angelis
scis & dicebat illis.

Am dico uob̄. Quia sūt q̄dā de hic stantib̄ q̄ n̄ gusta
bunt mortē. donec uideant regnū dī uenies
in uirtute. Et post sex dies assūpsit petrū & io
hannē & iacobū & duc illos in montē excelsū seor
sū solos. Et transfiguratus ē cora ipsis. & uesti
mta ei facta sūt splendentia. & candida nimis uelut

nix. Qualia fullo sup terrā nō potest candida face
re. Et apparuit illis helias cū moyse. & erant lo
quentes cū ihu. Et respondens petrus ait ihu.
Rabbi. bonū ē nos hic ēe. & faciamus tria tabna
cula. Tibi unū & moysi unū & helie unū. Non enī
sciebat qd diceret. Erant enī timore exterriti.
Et facta ē nubes obūbrans eos. & uenit uox de nube
dicēs. Hic ē filius mē carissimus. audite illū. Et
statī circūspicientes. neminē amplius uidērunt nisi
tantū ihm secū. Et descendentib illis de monte
pcepit illis ne cui quę uidissent narrarent nisi
cū filius hominis a mortuis resurrexerit.

Et uerbū tenuērunt apud se cōquirentes qd ēet cum
a mortuis resurrexerit.

Et interrogabant eū dicentes. Quid ergo dicunt
pharisei & scribę. quia heliā oportet uenire
primū. Qui respondens ait illis. Helias cū uene
rit primo restituet oīa. & quomodo scriptū ē
in filiū hominis ut multa patiat & cōtemnat. Sed
dico uob. quia helias uenit. & fecerūt illi quę cūq;

uoluer̄ sic̄ scriptū ē de eo.

Et uenies ad discipulos suos. uidit tbā magnā circa eos & scribas c̄ q̄rentes cū eis. Et c̄ festi omis ppls uidens ihm stupefactus ē & expauer̄: & ac currentes salutabant eū. Et int̄rogauit eos qd int̄ uos conquirit̄s? Et respondens unus de turba dixit: Magister attuli filiū meū ad te habentē spūm mutū & mutū q̄ubicūq: eū apprehenderit allidit eū & spumat & stridet dentib' & arescit. Et dixi discipulis tuis ut eicerent illū & n̄ potuer̄. Quire sponden eis dic̄. O generatio incredula quā diu apud uos ero quā diu uos p.tiar? afferte illū ad me. Et attulerunt eū. Et cū uidisset illū statim spūs conturbauit eū & elisus in terra uolutabat̄ spumans. Et int̄rogauit patrē ei quant̄ t̄poris ē ex quo hoc ei accidit? At ille ait ab infantia. Et frequent̄ eū & in ignē & in aquā misit ut eū p deret. Sed si qd potes ad nos misertus nri. Ihc aut̄ ait illi. Si potes credere oīa

possibilia sunt credenti. Et cōtinuo exclamans pr̄
pueri cū lacrimis aiebat. Credo dn̄e xo iuua incre
dulitatē meā. Et cū uideret ihc cōcurrentē turbā
cōminatus ē spiritui immundo. dicens illi. Surde
& mute spiritus ego tibi p̄cipio. exi ab eo & amplī
neminem introeas in eū. Et clamans & multū discerpens
eū exiit ab eo. Et factus ē sic̄ mortuus. ita ut multi
dicerent quia mortuus ē. Ihc aut̄ tenens manū ei⁹ ele
uauit illū & surrexit.

Et cū introisset in domū. discipuli ei⁹ interrogabant
eū secreto dicentes. Quare nō potuim⁹ eicere eū? Et
dix̄ illis. Hoc genus in nullo potest exire nisi ora
tione & ieunio.

ET INDE PFECTI SUNT

p̄ Egrediebant̄ galileā nec uolebat quēquā scire.
Docebat aut̄ discipulos suos. & dicebat illis. Quō fi
lius hominis tradet̄ in manus hominū & occident
eū. & occisus & tertia die resurget. At illi ignora
bant ūbū. & timebant eū interrogare.

Et uenerūt capharnaū. & cū domi esset interrogabat

167

eos. Quid inuia tractabatis. Atilli tacebant.

Siquidē inēse inuia disputauerī. quis ēēt illoꝝ maior.
Et presidens uocauīt eu. & ait illis. Siquis autē ꝑmas
ēē erit omniū nouissimus & omniū minister. Et ac
cipiens puerū. statuit eū inmedio eoꝝ. & dixē. Quis
quis unū exhuímodi pueris receperit innomine
meo me recipit.

Et q̄cunq; me susceperit. nōme suscipit. sedeū
quime misit.

Respondit illi iōbs dicēs. Magister uidimꝰ quendā
innomine tuo demonia eicientē. q̄ nō sequit̄ nos &
phibuimus eū. Ihc aūt ait. Nolite phibere eū. ne
mo ē enī qui facit uirtutē innomine meo. & possit
cito loqui deme. Qui enī nō ē aduersū uos, pro uob ē.
Quisquis enī potū dederit uob calicē aquę inno
mine meo quia xpi estis. Amē dico uob nonpdet
mercedē suā.

Et quisquis scandalizauerit unū exhis pusillis cre
dentib in me. bonū ē ei magis siquis circūdaret molā
asinaria collo ei & mergeretur

Et si scandalizauerit te manus tua abscide eam. Bonū
est tibi debilē intrare in uitā quā duas manus ha
bentē ire in gehennā in ignē inextinguibilē.
bi uermis eoꝝ nō moritur. & ignis nō extinguit. Et si
pes tuus te scandalizat. abscide illū. Bonū est ti
bi claudū intrare in uitā ęternā. quā duos pe
des habentē mitti in gehennę ignē inextingui
bilis. Ubi uermis eī nō moritur & ignis nō extinguit.
Qđ si oculus tuus scandalizat te. eice eū. Bonū
est tibi luscū intrare in regnū dī quā duos ocu
los habentē mitti in gehennā ignis. Ubi uermis
nō moritur. & ignis nō extinguit. Omnis enī igne
salietur & omnis uictima sale salietur.

Bonū est sal qđ si sipsum euanuerit. in q illud ēdietis
habere in uobis sal. & pacē habete inuicē.

Et inde exsurgens uenit in fines iudeę ultra ior
danen. & cōueniunt iterū turbę ad eū. Et sicut con
suerat iterū docebat eos. Et accedentes pha
risei interrogabant eū. Si licet uiro uxorē dimit
tere temptantes eū. At ille respondens dixit eis.

169

Quid uob ꝑcepit moyses. Quudixer. Moyses
ꝑmisit libellū repudii scribere & dimittere. Qui
bus respondens ihc ait. Ad duritiā cordis uri scrip
sit uob ꝑceptū istud. Ab initio aūt creature
masculū aūt & feminā fec̄ eos dś. Propt̄ hoc re
linquet homo patrē & matrē. & hereb̄ ad uxorē
suā. Et erūt duo in carne una. Itaq: iā nō sūt duo sed
una caro. Qd ergo dś cōiunx̄ homo nō separet.
Et in domo rursū discipuli ei de eod̄ interrogauer eū.
Et dic̄ illis. Quicūq: dimiserit uxorē suā & aliā
duxerit. adulteriū cōmittit sup eā. Et si uxor
dimiserit uirū suū & alii nupserit moechat.
Et offerebant illi paruulos ut tangeret eos. Dis
cipuli aūt cōminabant offerentib̄. Quos cū uide
ret ihc indigne tulit & ait illis. Sinite paruulos
uenire ad me & nephibueritis eos. Taliū ē enī
regnū celoꝝ. Amē dico uob̄ quisquis nō receperit
regnū dī uelut paruulus nō intrab̄ in illud.
Et cōplexans eos. & imponens manus sup illos
benedicebat eos.

Et cū egressus esset in viam, p̄currens quidā genu flexo
ante eū rogabat. Magister bone q̄d faciā ut vitam
aeternā p̄cipiam? Ihc aūt dixit ei. Quid me dicis bo
nū? Nemo bonus nisi unus ds. P̄cepta nosti. ne
adulteres. ne occidas. ne furtū facias. ne falsū testimo
niū dixeris. ne fraudē feceris. honora patrē
tuū & matrē. At ille respondens ait illi. Ma
gister hec oīa obseruaui a iuuentute mea.
Ihc aūt intuitus eū dilexit eū & dixit illi. Unū tibi deest.
Vade quecūq; habes uende & da pauperib⁹ & ha
bebis thesaurū in celo. & ueni sequere me.
Qui contristatus in nūbo. abiit merens. Erat enī ha
bens multas possessiones. Quā difficile q̄ pecu
nias habent in regnū dī introibunt. Discipuli
aūt obstupebant in uerbis ei. At ihc rursus re
spondens ait illis. Filioli quā difficile est confiden
tes in pecunias in regnū dī introire: Facilius est
camelū p foramen acus transire. quā diuite in
troire in regnū dī. Qui magis admirabantur
dicentes ad semetipsos. Et quis potest saluus

171

fieri. Et nunc eni illos ihc ait. Apud homines impos
sibile e sed nō apud dm. Oia enī possibilia sunt apud dm.
Et coepit petrus dicere. Ecce nos dimisimus oia
et secuti sumus te.

Respondens ihc ait illi Amē dico tibi. nemo e qui
quam reliquerit domū aut frēs aut sorores aut patrē aut matrē
aut filios aut agros ppter me & ppter euangeliū Qui
nō accipiat centies tantū nē in tēpore hoc domos & frēs
& sorores & matres & filios & agros cū psecutionib
& in seculo futuro uitā eternā.

Multi aut erūt primi nouissimi & nouissimi primi.

ERANT AUTE IN VIA
ascendentes in hierosolimā. & p̄cedebat illos ihc.
Et stupebant: & sequentes timebant. Et assumens
iterū xii. coepit illis dicere que essent ei euentura.
Quia ecce ascendimus hierosolimā & filius homi
nis tradet principib sacerdotū & scribis & senio
rib & damnabunt eū morte. & tradent eū gen
tib. & illudent ei & cōspuent eū & flagellabunt
eū & occident eū & tertia die resurget.

Et accedunt ad illū iacobus & iohannes filii zebedei dicentes. Magister uolumus ut quodcūq; petierimus faciat nob. At ille dixit eis. Quid uultis ut faciā uob. & dixerūt. Da nob ut unus ad dexterā tuā & alius ad sinistrā tuā sedeamus in gla tua. Ihc aūt ait illis. Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicē quē ego bibo aut baptismū quo ego baptizor baptizari. At illi dixerūt ei. Possumus. Ihc aūt dixit eis. Calicē quidē meū quē ego bibo bibetis. & baptismū quo ego baptizor baptizabimini. Sedere aūt ad dexterā meā uel ad sinistrā nō est meū dare uob si: quib paratū est.

Et audientes x. coeperūt indignari de iacobo & iohanne. Ihc aūt uocans eos. ait illis. Scitis quia hi uidentur principari gentib dominantur eis. & principes eorū potestatē habent ipsorū: nō ita erit inuob. Sed quicūq; uoluerit fieri maior erit minister ur: Et quicūq; uoluerit inuob primus esse erit omniū seruus.

Nā & filius hominis nō uenit ut ministraret ei. sed ut ministraret. Et daret animā suā in redemptionē pmultis.

Et uenerunt hiericho. & ꝓficiscente eo de hiericho &
discipulis ei & plurima multitudine filius timei
barthimeus cecus sedebat secus uiā mendicans. Qui
cū audisset quia ihc nazarenus ē. coepit clamare
& dicere. Fili dauid ihu miserere mei. Et increpa
bant eū illi multi ut taceret. At ille multo magis
clamabat. fili dauid miserere mei. Et stans ihc
iussit illū uocari. Et uocant cecū dicentes ei. Ani
equior esto surge uocat te. Qui ꝓiecto uestimento
suo exiliens uenit ad eū. Et respondens ihc dixit illi.
Quid tibi uis faciā. Cecus aūt dixit ei. Rabboni
ut uideā. Ihc aūt ait illi. Uade. fides tua te sal
uū fecit. Et cōfestim uidit & sequebat eū in uia

Et cū adpropinquasset hierosolimę & bethanię ad mon
tē oliuarū. mittit duos ex discipulis suis & ait
illis. Ite in castellū qd̄ ē contra uos. & statim intro e
untes illuc. inuenietis pullū ligatū. sup quē nemo
adhuc hominū sedit. soluite & adducite illū. Et
si quis uob̄ dixerit. qd facitis. dicite quia dño
necessarius ē. & cōtinuo dimittet huc illū.

Et abeuntes inuenerũ pullũ ligatũ ante uanã foris
in biuio. & soluunt eũ. Et quidã de illic stantib' di
cebant illis. Quid facitis soluentes pullũ? qui dixe-
runt eis sicũ p̃ceperat illis ihc & dimiserunt eos. Et adduxe
runt pullũ ad ihm. & imponentes uestimenta sua. & se
dit sup eũ. Multi aũ uestimenta sua. straueruñ in uia.
Alii aũ cedebant de arboribus frondes. & sternebant
in uia.

Et qui p̃cedebant & qui sequebantur clamabant dicentes.
Osanna. benedictus qui uenit in nomine dñi. bene
dictum qd uenit regnum patris nri dauid. osanna in
excelsis.

Et introiuit hierosolimã in templũ. & circũspectis omni-
bus cũ iã uespera esset hora exiit in bethaniã cũ xii. Et
alia die cũ exirent a bethania esurijt. Cũq; uidis
set alongε ficum folia habentem. uenit si q̃d forte
inueniret in ea. Et cũ uenisset ad eã nichil inuenit
p̃ter folia. Non enim erat tempus ficoꝝ Et respon
dens dixit ei. Iã n̄ amplius quisquã in æternum fructũ
ex te manducet. Et audiebant discipuli eius.

Et uenerunt hierosolimā. & cū introisset templū coe
pit eicere uendentes & ementes in templo & mensas nū
mulariorū & cathedras uendentiū columbas euertit. Et nō
sinebat ut quisquā transferret uas p templū. & do
cebat dicens eis. Nonne scriptū ē quia domus mea
domus orationis ē. Uos aūt fecistis eā spelunca latronū
Hoc audito principes sacerdotū & scribę quærebant
quomodo eū perderent. Timebant enī eū. quia omnis
turba admirabat sup doctrina ei.

Et cū uespera facta ēet. egrediebat ē ciuitate.

Et cū mane transirent. uider fīcū aridā factā a radicib.

Et recordatus petrus dīc ei. Rabbi ecce ficus cui ma
ledixisti aruit.

Et respondens ihc ait illis. Habete fidē dī. Am dico
uob. quia q cūq: dixerit huic monti tollere & mitte
re in mare. & nō hesitauerit in corde suo s: crediderit
quia q d cūq: dixerit fiat fiet ei.

Propterea dico uob. Omnia quęcūq: oantes petitis. credite
quia accipietis. & eueniet uob.

Et cū stabitis ad orandū. dimittite si qd habetis ad ūsus

aliquē. ut & p.r̄ ur̄ q̄ incelis ē dimittat uob pecca
ta ura. Qd si nos n̄ dimiseritis. nec p.r̄ ur̄ q̄ inc̦elis
ē dimittat uob peccata ura.

Et uenerunt rursus hierosolimā. & cū ambularet in
templo accedunt ad eū sūmi sacerdotes & scribę & senio
res & dicunt illi. In qua potestate hęc facis. & quis
tibi dedit hanc potestatē ut ista facias. Ihe aūt re
spondens ait illis. Interrogabo uos & unū ūbū. & respon
dete mihi. Et dicā uob in qua potestate hęc faciam.
Baptismū iohis de cęlo erat an ex hominib. Respon
dete mihi. At illi cogitabant secū dicentes. Si dixeri
mus de cęlo. dicet nob quare ergo n̄ credidistis ei.
Sed dicemus ex hominib timebant populū. Omnes enī
habebant iohm. quia uere ꝓpheta ēet. Et responden
tes dicunt ad ihm. Nescimus. Et respondens ihc ait
illis. Neq; ego dico uob. in qua potestate hęc facio.

Et coep illis in parabolis loq̄. uineā plantauit homo &
circūdedit sepē & fodit lacū & ędificauit turrē &
locauit eā agricolis & p egre ꝓfectus ē. Et misit ad
agricolas in tempore seruū. ut ab agricolis acciperet

177

defructu unicę. Qui ad pḧensū eū ceciderūt & dimi
serūt uacuū. Et rursū misit ad illos aliū seruū & illū
uicaptū uulnerauerūt: & cōtumeliis affecerūt: Et rur
sū aliū misit: & illū occiderūt. Et plures alios quos dā
cedentes alios ū occidentes. Adhuc ergo unū habens
filiū karissimū. & illū misit ad eos nouissimū dicēs.
Quia reuerebunt filiū meū. Coloni aūt dixerūt ad
inuicē. Hic ē heres uenite occidam⁹ eū. & nr̄a erit
hereditas. Et apḧendentes eū occiderūt & eiecerūt
extra uineā. Qd ergo faciet dominus uineę. ueniet
& pdet colonos. & dabit uineā alijs. Nec scripturā
legistis hanc. Lapidē quē reprobauerūt ędificantes
hic factus ē in caput anguli. A dño factū ē istud.
& ē mirabile in oculis nr̄is.

Et querebant eū tenere. & timuerūt turbā. Cogno
uerūt enī quō ad eos parabolā hanc dixerit. & relic
to eo abierunt.

Et mittunt ad eū quosdā ex phariseis & herodianis
ut eū caperent in ūbo. Qui uenientes dicunt ei.
Magister. scim⁹ quia uerax es & nō curas quēquam

Nec enī uides in facie hominū. s. in ueritate uiā dī
docef. Licet dare tributū cesari annō. dabimus.
Qui sciens uersutiā eoꝝ ait illis. Quid me tenta
tis. Afferte mihi denariū ut uideā. At illi obtu
lerūt. Et ait illis. Cuius ē imago hec & inscriptio.
Dicunt illi. Cesaris. Respondens ait illis dīc illis.
Reddite igit quę sunt cesaris cesari. & quę sunt dī dō.
Et mirabantur sup eo. Et uenerūt ad eū sadducei q̄
dicunt resurrectionē nō ee. & interrogabant eū di
centes. Magister moyses nob scripsit. ut si cuius
frāter mortuus fuerit & dimiserit uxorē & filios
nō reliquerit. accipiat frāter eius uxorē ipsius & re
suscitet semen fratri suo. Septē ergo fres erant. & p
mus accepit uxorē & mortuus ē. nō relicto semi
ne. Et secundus accepit eā & mortuus ē. Et nec
iste reliqd semen. Et tertius similit. Et acceperūt
eā similit septē. & nō reliquerūt semen. Nouissima
omniū defuncta ē & mulier. In resurrectione
ergo cū resurrexerint. cuius erit uxor.
Septē enim habuerūt eā uxorē. Et respondens

XII

199

ihc aut illis. Nonne ideo errat̄is nescientes scripturas
neq; uirtutē dei. Cū enī surrexerint neq;
nubent neq; nubentur sed sunt sicut angeli dei in caelis. De mor-
tuis aut̄ q̄d resurgant. Non legistis in libro moysi super
rubū. quomodo illi dixerit ds̄ inquiens. Ego sū ds̄
abrahā. & ds̄ isaac. & ds̄ iacob. nō est ds̄ mortuorū. s. uiuo-
rū. Uos ergo multū errat̄is.

Et accessit unus de scribis. audierat illos inuicē quirentes. &
uidens quō bene illis respondisset interrogauit eū q̄d
esset primū omniū mandatorū. Ihc aut̄ respondit ei. Quia
primū omniū mandatorū est. Audi isrl. dns̄ ds̄ nr̄. ds̄
unus est. Et diliges dnm̄ deū tuū ex toto corde tuo. & ex
tota anima tua. & ex tota mente tua. & ex tota uirtute
tua. Hoc est maximū & primū mandatū. Secūm aut̄ si-
mile est huic. Diliges proximū tuū tanquā te ipsū. Maio
horū aliud mandatū nō est.

Et ait illi scriba. bene magister uere dixisti
quia unus est ds̄ & nō est alius p̄t̄r eū. Et ut diligat̄ ex toto
to corde. & ex toto intellectu. & ex tota anima. &
ex tota fortitudine. & diligere proximū tanquā

se ipsū. maiꝰ ē oīb⁹ holocaustomatib⁹ & sacrificiꝰ.
Ihc aūt uidens qđ sapienr respondisset dix illi. Non
es longe a regno dī.
Et nemo iā audebat eū interrogare.
Et respondens ihc docebat dicens interplo. Quomodo di
cunt scribe xp̄m filiū ee dauid. Ipse enī dauid di
cit inspū sco. Dixit dns dno meo sede ad dexterisme
is. Donec ponā inimicos tuos scabellū pedū tuoꝝ. Ipse
ergo dd die eū dnm. & unde ē filiuꝰ ei. Et multitudo
ba libenr eū audiuit.
Et dicebat eis in doctrina sua. Cauete a scribis q̄ uolunt
in stolis ambulare. & salutari in foro & in primis
cathedris sedere in synagogis & primos discubitus
in cenis.
Qui deuorant domos uiduarū sub obtentu plixe ora
tionis. Hi accipient plusiꝰ in dicio. Et sedens ihc cōtra
gazophilatiū aspiciebat quomodo turba iactaret
aes in gazophilatiū. Et multi diuites iactabant mul
ta. Cū uenisset aūt una uidua paup misit duo minu
ta qđ ē quadrans. Et cōuocans discipulos suos ait il

lis: Amē dico nob. quō uidua hec paup plus omīb mīsit
q̄ miser ingazophilaciū. Omīs enī exco qđ abundabat
illis miser. Hec ū depenuria sua omīa quę habuit mi
sit totū victū suū.

Et cū egrederet de templo. ait illi unus exdiscipulis suis.
Magister: aspice quales lapides & quales structure
Et respondens ihc ait illi. Uides has magnas aedifica
tiones. nō relinquet lapis sup lapidē q̄ nō destructur.

ET CŪ SEDERET IN

monte oliuarū ētra templū. interrogabant eū separa
tī petrus. & iacobus & iohs & andreas. Die nob quan
do ista fient. & qđ signū erit. quando hec oīa incipi
ant cōsumari. Respondens ihc coepit dicere illis.
Videte nequis uos seducat. Multi enī uenient in no
mine meo dicentes. quia ego sū & seducent multos.
Cū audieritis aūt bella & opiniones bellox nolite ter
rori. Oportet enī fieri sed nōdū finis. Exsurget aūt
gens sup gentē. & regnū sup regnū. & erūt terre mot
ꝑloca. & fames. initia dolox hec.
Uidete aūt uosmetipsos. Tradent enī uos inconciliis.

&insynagogis uapulabitis. & ante p̄sides & reges stabi
tis ꝓpt̄ me testimoniu illis.

Et in omes gentes primu oportet p̄dicari euangelium.

Et cu duxerint uos tradentes. nolite cogitare qd loqua
mini. sed qd datu fuerit uob in illa hora id loquami
ni. Non enī uos estis loquentes. sed sps ses. Tradet aut
fr̄ frm in mortē. & pat filiu. & ēsurgent filii in parent
tes. & morte afficient eos. & eritis odio ꝓpt̄ nom meu
omib. Qui aut sustinuerit in finē hic saluus erit.

Cū aut uideritis abominationē desolationis stantē
ubi nō debet qui legit intelligat.

Tunc qui in iudea fugiant in montes. & qui sup tectu
descendat in domu. nec introeat ut tollat quic
qd de domo sua. Et qui in agro erit. nō reuertat retro tollere
uestimentu suu

Uę aut pregnantib & nutrientib in illis diebus.

Orate uero ut hiems nō fiat.

Erunt enī dies illi tribulationes tales quales nō fuer
ab initio creaturę quā ēdidit ds usq; nunc neq; fient

Et nisi breuiasset dns dies. nō fuisset salua omis caro

Sed ꝓpr̃ electos quos elegit breuiauit dies.

Et tc̃ si quis dixerit. ecce hic ē xp̃s ecce illic nec credideritis.

Exsurgent enī pseudo xp̃i & pseudo ꝓphet̃. & dabunt

signa & portenta ad seducendos. si fieri potē etiā

electos. Uos ergo uidete. ecce p̄ dixi uob̄ oīa.

Sed illis diebꝫ post tribulationē illā. sol ēt tenebra

bit̃. & luna nō dab̄ splendorē suū. Et stellæ cęli erūt de

cidentes & uirtutes quæ sūt in cęlis mouebuntur.

Et tc̃ uidebunt filiū hominis uenientē in nubib̄ cū

uirtute multa & gl̃a. Et tc̃ mittet angelos suos & con

gregab̄ electos suos a quatuor uentis a sūmo terræ

usq; ad sūmū cęli. A ficu aūt discite parabolā. Cūm iā

ramus eius tener fuerit. & nata fuerint folia. cognos

citis quia in ꝓximo est æstas. Sic & uos cū uideritis

hæc fieri. scitote qđ in ꝓximo est regnum dei. Am̄ dico

uob̄. quōd nō transibit generatio hæc. donec oīa ista

fiant. Cęlum & terra transibunt. uba aūt mea nō transibunt.

De die aūt illa & hora nemo scit. neq; angeli in cęlo. neq;

filius nisi pater.

Uigilate & orate. Nescitis enī quando tempus sit.

Sic homo q̄ peregre pfectus reliqd domū suā & dedit
seruis suis potestatē cuiq: operis & ianitori p̄cepit ut vigil&
Uigilate ergo. Nescitis quando dominus domus ueniat.
Sero. an media nocte. an galli cantu. an mane. ne cū ue
nerit repente inueniat uos dormientes. Q̄d aut uob
dico oīb dico uigilate.

ERAT AUTĒ PASCHA

& azima post biduū.

Et querebant sūmi sacerdotes & scribę. quomodo ihm
dolo tenerent & occiderent. Dicebant enī. Non in die
festo. ne forte tumultus fieret populi.

Et cū ēet bethanie in domo symonis lepsi & recūberet.
uenit mulier habens alabastrū unguenti nardi spi
cati p̄tiosi. & fracto alabastro effudit sup caput ei.
Erant aut quidā indigne ferentes intra semetipsos
& dicentes. Ut quid p̄ditio unguenti facta ē? potuit
enī istud uenundari plus quā trecentis denariis. &
dari pauperib Et fremebant in eā. Ihc aut dix. Sini
te eā. q̄d illi molesti estis? Bonū opus operata ē in
me. Semp enī pauperes habetis uob cū. & cū uolueri

uis poteſtis illis bene facere. Me aũ nõ ſemp habetis

Qd habuit hẽ fecit. Prẽuenit ungere corpus meũ
in ſepultura. Amẽ dico uob. ubi cũq; p̃dicatũ fuerit
euangeliũ iſtud in uniuerſo mundo. & qd fecit hẽc
narrabit̃ in memoriã ei.

Et iudas ſcariothes unus de xii. abiit ad ſũmos ſacer
dotes. ut p̃deret eũ illis. Qui audientes gauiſi ſ. &
p̃miſer̃ ei pecuniã ſe daturos. Et quere bat quomo
do opportune illũ traderet. Et prim̃o die azimoꝝ
quando paſcha immolabant. dicunt ei diſcipuli.
Quo uis eamus. & paremus tibi ut manduces paſ
cha. Et mittit duos ex diſcipulis ſuis & dic̃ eis. Ite
in ciuitatẽ. & occurret uob homo lagenã aquæ ba
ulans. ſequimini eũ. Et quocũq; introierit. dicite
domino domus. qa magiſter dic̃. Ubi ẽ refectio mea.
ubi paſcha cũ diſcipulis meis manducẽ. Et ipſe uo
b demonſtrab̃ cenaculũ grande ſtratũ. & illic para
te nob. Et abier̃ diſcipuli ei & uener̃ in ciuitatẽ
& inuener̃ ſic̃ dixerat illis & parauer̃ paſcha

Uespere aũ facto. uenit cũ duodecim. Et diſcũbentib

eis. & manducantib. ait ihc. Am̄ dico uob quia unus
exuob me tradet qui manducat mecū.
Atilli coeper̄ ēristari. & dicere ei singulati. Nūqd ego.
Qui ait illis. Unus exxii. q̄ intingit mecū in catino
Erfilius q̄dē hominis uadit. sic̄ scriptū ē de eo. Uę
aut homini illi. p quē filius hominis tradet̄.
Bonū erat ei. si nō ēet natus homo ille.
Er manducantib illis. accepit ihc panē. & benedicens
fregit & dedit eis. & ait. Sumite. hoc ē corpus meū.
Et accepto calice gr̄as agens dedit eis. Erbiber̄ ex
illo oms. Et ait illis. Hic ē calix sanguis mei nou
testamti. q̄ pmultis effundet̄. Am̄ dico uob. qd
iā nō bibā degenimine uitis usq: in die illū. cū illud
bibā nouū in regno dī.
Ert ymno dicto exier̄ in montē oliuarum.
Et ait eis ihc. Oms scandalū habimini in nocte ista
quia scriptū ē.
Percutiā pastorē. & dispgent̄ oues. Sed postq̄ā
resurrexero p̄cedā uos in galileā.
Petrus aut ait ei. Ersi oms scandalizati fuerint. sed

nego. Et ait illi ihc. Amen dico tibi. qa tu hodie inoc
te hac priusquā bis gallus vocē dederit: ter me es
negaturus.

Atille amplius loquebat. Et si oportuerit me simul
cōmori tibi. nō te negabo. Similit aut & oēs dicebant.

Et veniunt in prdiū cui nom gethsemani.
ait discipulis suis. Sedete hic donec orē. Et rad
sumit petrū & iacobū & iohēm secū & coepit pauc
re & tedere.

Et ait illis. Tristis ē anima mea usq; ad mortē. Sus
tinete hic & vigilate.

Et cū processisset paululū prostrat sup tra & orabat
ut si fieri potē transeat ab me hora. & dix. Abba
pr. oīa tibi possibilia s. transfer calicē hunc a me.
ed nō qđ ego volo. sed qđ tu. Et venit. & invenit eos
dormientes. & ait petro. Symon dormis. nō potuisti
una hora vigilare.

Vigilate & orate. ut nō intretis in tēptationē.
Es quidē prōptus. caro vero infirma.
Et iterū abiens. oravit eundē sermonē dies. Et re

uersus denuo inuenit eos dormientes. Erant enī oculi illoꝝ grauati. & ignorabant qd responderent ei. Et uenit tertio. & ait illis. Dormite iā & requiescite. Suffitit. Uenit hora. ecce tradet̄ filius hominis in manus peccatoꝝ. Surgite eamus. ecce q̄ me tradet̄ prope est. Et adhuc eo loquente. uenit iudas scarioth unus ex xii. Et cū illo turba multa cū gladiis & lignis a summis sacerdotib' & scribis & a senioribus missi.

Dederat aūt traditor ei signū eis dices. Quē cūq; osculatus fuero. ipse est tenete eū & ducite caute. Et cū uenisset. statī accedens ad eū ait. Rabbi. & osculatus est eū. At illi manus iniecerunt in eū & tenuerūt eū.

Unus aūt dex circūstantib' educens gladiū percussit seruū sūmi sacerdotis amputauit illi auriculā.

Et respondens ihc ait illis. Tanquā ad latronē existis cū gladiis & lignis. cōprehendere me. Cottidie eram apud uos in templo docens. & nō me tenuistis. sed ut adimpleantur scripture.

Tunc discipuli ei relinquentes eū oēs fugerunt.

Adolescens aūt quidā sequebatur eū. amictus sindo

ne sup nudo & tenuerunt eū. Atille reiecta sindo
ne nudus p fugit ab eis.

Et xo duxer ihm xo sumū sacerdotē. & cuener omēs sa
cerdotes & scribe & seniores. Et xo ignē.

Petrus aū alonge secutus ē eū usq; intro in atriū sūmi
sacerdotis. & sedebat cū ministris. & calefaciebat se

Sūmi ū sacerdotes & omē ciliū querebant xo uersus
ihm testimoniū ut eū morti traderent. nec inuenie
bant. Multi enī testimoniū falsū dicebant aduersus
eū. & testimonia conuenientia nō erant.

Et quidā surgentes falsū testimoniū ferebant xoō
eū dicentes. Quō nos audiuim eū dicentē. Ego dis
soluā templū hoc manu factū & p triduū aliud nō ma
nu factū edificabo. Et nec sic conueniens testimoniū
illor. Et surgens sūmus sacerdos in medio. interro
gauit ihm dicens. Non respondes quicquā xo ea que
tibi obiciunt ab his. Ille aū tacebat. & nihil respond
Rursū sūmus sacerdos interrogabat eū & dicit ei. Tues
xps filius benedicti.

Ihc aū dixit illi. Ego sū. Et videbitis filiū hominis xo ex

tris sedemꝫ uirtutis & uenientẽ cũ nubibus celi.

Cũmq; au sacerdos scindens uestimenta sua ait.
Quid adhuc desideramus testes. audistis emi blasphemiã
qd uob uidet. Qui omes condemnauerũ eũ ee reũ mortis.
Et coeperũ quidã cẽspuere eũ. & uelare faciẽ ei. & colaphis
eũ cedere & dicere ei. Prophetiza. & ministri eũ alapis
cedebant.

Et reũ eet petrus in atrio deorsũ. uenit una ancillaꝝ
summi sacerdotis. Et reũ uidisset petrũ calefaciẽtẽ se
aspiciens illũ ait. Et tu cũ iesu nazareno eras. At ille
negauit dicẽs. Neq: scio neq: noui qd dicas.

Et exiit foras ante atriũ. Rursus au cũ uidisset illũ
ancilla. coepit dicere circũstantib. quia hic ex illis ẽ.
At ille uerũ negauit. Et post pusillũ. rursus qui ad
stabant dicebant petro. Uere ex illis es nã & galileus
es. Ille au coepit anathematizare & iurare quia nescio
hominẽ istũ quẽ dicitis. Et statim uerũ gallus cantauit.

Et recordatus ẽ petrus ubi qd dixerat ei tribꝰ. Priusqꝫ
gallus cantet bis ter me negabis. & coepit flere.

Et cũ factũ mane cõsiliũ facientes summi sacerdotes. cũ se

nuorib̄ & ſcribiſ & uniuerſo cōcilio.

Uincientes ihm duxer̄ & tradider̄ pilato.

Et int̄rogauit eū pilatus. tues rex iudeor̄: At ille respon
dens ait illi. Tu dicis.

Et accusabant eū ſumi ſacerdotes multis. Pilatus aū
rursus int̄rogauit eū dices. Non respondes quicquā. vide
in quantis te accusant. Ihe aū amplius nihil respon
dit. ita ut mirarentur pilatus.

Per diē aū festū dimittere soleba illis unū ex uinctis
quē cumq; petissent.

Erat aū q̄ dicebat barabbas. q̄ cū seditiosis erat uinctus
q̄ in seditione fecerat homicidiū. Et cū ascendisset
turba coepit rogare sic̄ sēp faciebat illis. Pilatus
aū respondens & dix̄. Vultis dimittā uob̄ regē iudeor̄:
Sciebat enī q̄ p̄ inuidiā tradidissent eū ſumi ſacerdotes.

Pontifices aū cōmouer̄ turbā ut magis barabban dimit
teret eis.

Pilatus aū rursū respondens: ait illis. Quid ergo uul
tis faciā regi iudeor̄: At illi rursū clamauer̄: Cruci
fige eū. Pilatus uero dicebat eis: Quid enī mali

fecit. Atilli magis clamabant. Crucifige eū.

Pilatus aūt uolens populo satisf facere dimisit illis barabban. Et tradidit ihm flagellis cesū ut crucifigeret.

Milites aūt duxer eū intro in atriū prorii. & conuocant totā cohorte. & induunt eū purpura. & imponunt ei plectentes spinea corona. & coeper salutare eū. Aue rex iudeor. Et percutiebant caput ei harundine & conspuebant eū. & ponentes genua adorabant eū.

Et postquā illusere ei. exuer illū purpura. & induer illum uestimentis suis. & educunt illū ut crucifigeret.

Et angariauer pretereuntē quē pia symonē cyreneū uenientē de villa patre alexandri & rufi ut tolleret crucē ei.

Et ducunt illū in golgotha locū. qđ est interpretatū calualie locus.

Et dabant ei bibere murratū unū & nō accepit.

Et crucifigentes eū. diuiser uestimenta ei sorte missa tes sup eis quis quid tolleret.

Erat aūt hora tertia & crucifixerunt eū.

Erat titulus cause ei inscriptus rex iudeorū.

Et cū eo crucifigunt duo latrones unū ad dexteris & alū

am a sinistris eius.

Et sic implea ē scriptura que dic̄. & cū iniquis reputatus ē.

Et p̄teuntes blasphemabant eū monentes capita sua

& dicentes. Ua qui destruit templū. & in tribus diebus re

edificat. salua temetipsū. descendens de cruce.

Similit̄ & sūmi sacerdotes illudentes ad alt̄uicē cū

scribis dicebant. Alios saluos fec̄. se ipsū n̄ pot̄ sal

uū facere. Xp̄e rex isr̄l. descendat nc̄ de cruce. ut

uideamus & credamus. Et in hora nona

et qui cū eo crucifixi erant conuiciabantur ei.

Et facta hora sexta tenebre facte sūt p̄ tot̄ t̄ram usq;

ad horā nonā exclamauit ih̄c uoce magna dicēs Heloi.

Heloi. lemazabacthani. Qd ē interpretatū. Ds̄ meus.

Ds̄ meus. ut qd dereliquisti me. Et q̄dā de curtū

stantib' audientes dicebant. Ecce helyā uocat.

Curens aut̄ unus & implens spongiā aceto. circūpo

nensq; calamo potū dabat ei dicēs. Sinite uideamus

si ueniat helyas ad deponendū eū.

Ihc aut̄ emissa uoce magna expirauit.

Et uelū templi scissū ē in duo a sursū usq; deorsum.

Videns aũ centurio qui ex aduerso stabat quia sic cla
mans expirasset ait. Vere homo hic filius dĩ erat.
Erant aũ & mulieres de longe aspicientes. inter
quas erat maria magdalene & maria iacobi mi
noris. & ioseph mat̃. & salome. Et tũ ẽrt in galilea
sequebant eũ & ministrabant ei. Et alie multe
que simul cũ eo ascenderant hierosolimam.
Et cũ iã sero factũ ẽrt quia erat parasceue qđ ẽ
ante sabbatũ. Venit ioseph ab arimathia nobilis
decurio. qui & ipse erat expectans regnũ dĩ. Et au
dacter introiit ad pilatũ. & petiit corpus ihu. Pi
latus aũ mirabat si iã obisset. Et accersito centu
rione interrogauit eũ si iã mortuus ẽrt Et cũ cog
nouisset a centurione donauit corpus ioseph.
Ioseph aũ mercatus sindonẽ. & deponens eũ uolu
it sindone. & posuit eũ in monumẽto qđ erat
excisũ de petra. Et ad uolui lapidẽ ad ostiũ monumẽti.
Maria aũ magdalene & maria ioseph aspiciebant
ubi poneretur.
Et cũ transisset sabbatũ. maria magdalene &

XIII.

maria iacobi & salome emer aromata ut uenientes
unguerent ihm

Et valde mane una sabbatorum uenium ad monumentum orto
iam sole. Et dicebant ad invicem. Quis revolvet nob lapi
dem ab ostio monumenti. Et respicientes. vider revolutum
lapidem. Erat quippe magnus valde. Et introeuntes
in monumentum vider juvenem sedentem in dextris. coop
tum stola candida & obstupuerunt.

Qui dixit illis. Nolite expaviscere. Ihm quertis na
zarenum crucifixum surrexit non hic. Ecce locus ubi
posuer eum. Sed ite dicite discipulis ei & petro. quia
precedet vos in galileam. Ibi eum videbitis sicut dixit vob.

Illi autem exeuntes fuger de monumento. Invaserat enim
eas tremor & pavor: & nemini quicquam dixer ti
mebant enim. Surgens autem mane prima sabbati ap
paruit primo marie magdalene de qua ejecerat
vii demonia. Illa eadem nuntiavit his q' cum eo
fuerant lugentib & flentib. Et illi audientes quia
vivet & visus est ab ea non crediderunt. Posthec
autem duob ex eis ambulantib. ostensus est in alia effi

gie eunt in uillã. Et illi euntes nunciauerunt ceteris
nec illis crediderunt. Nouissime.

Recubentib undecim discipulis apparuit illis & exprobrauit
incredulitatem illoꝝ & duritiã cordis. Quia his qui uide
rant eũ resurrexisse nõ crediderunt. Et dixit eis. Eun
tes in mundũ uniuersũ p̃dicate euangeliũ oĩ creã
turæ. Qui crediderit & baptizatus fuerit saluus erit.
Qui uũ nõ crediderit cõdẽnabit. Signa aũ eos q̃ credide
rint. haec sequentur. In nomine meo daemonia eii
cient. linguis loquentur nouis serpentes tollent. Et si
mortiferũ q̃d biberint nõ eos nocebit. Sup̃ egros ma
nus imponent & bene habebunt. Et dñs quidẽ post
quã locutus est eis. assumptus est in cẽlũ. & sedet ad dexterã
dei. Illi aũ p̃fecti p̃dicauerunt ubiq;. Dño cooperan
te & sermonẽ cõfirmante sequentibus SIGNIS.

XIIII

LVCAS SYRUS AN
tiocenſis arte medicus diſcipulus apoſtoloru.
Poſtea paulu ſequens uſq: ad eſſionem ei ſeruiens dño
ſine crimine. uxorem uqua habens. neq: filios. ſeptua
ginta annoꝝ. & quatuor obiit inbithinia. plenus
sp̄o ſco. Qui cu ita ſcripta eent euangelia p matheu
quide in iudea. p marcu aut in italia ſco inſtigante
sp̄u achaie inpartib hoc ſcripſit euangeliu. Sig
nificans etia inprincipio ipſe ante alia ee deſcrip
ta cui extra ea que ordo euangelice diſpoſitionis
expoſcit. ea ſibi maxime neceſſaria laboris fuit.
Ut primu grecis fidelib omi ꝑphetatione uenturi
in carne xp̄i manifeſtata humanitas. Ne indoctis
aut fabulis animi inſolo legis deſiderio tenerent.
ne uel hereticis fabulis & ſtultis ſollicitationib ſe
ipſos exciderent auertere elaboraret. Debine
ut inprincipio euangelii iohannis natiuitate p̄
ſupta cui euangeliu ſcriberet. & inquo eternus

scriberet indicaret. Comestans inse cõpleta ee que
eem abalius inchoata. Cui ideo post baptismũ filiu
di aspectione generationis inxpo impletę repetende
aprincipio naturalis humanę potestas pmissa e ut
requirentib demonstraret unquo xo phendens erat
pnathan filiũ introitũ recurrentis in dm generatio
nis xo missso in disparabolis di pdicans in hominib xpm
suũ pfecti opus hominis redire inse pfiliũ faceret.
q pduid patrẽ uenientib ntr pbebat inxpo. Cuilu
ce n immertio etiã scribendo. apli cor. actuũ potes
tas in mysterio datur ut do in dm pleno. & filio p
ormonis extincto oratione abaplis facta sorte dñi
electionis numerus cõpleret. Sicq: paulus ẽ sũma
tionẽ aplicis actib daret quẽ du citra stimulũ re
calcitrantẽ dns elegisset. qd & legentib acrequiren
tib dm. & sipsingula expediri aniob utile fuerat.
Scient tamẽ qd operantẽ agricolã oportet defruc
tib suis edere. Unanimus publicã curiositatẽ ne
n tã uolentib dm uideremur quã fastidientib pdee.

Zacharias uiso angelo quia nō credid obmutuit. Eliza
beth uxor ei cēcepit. Maria q̄q: de spū scō foecta salu
tauit elizabeth. Elizabeth saltauit, ppheciā & peperit.
Et nomē filii sui iobs bacharias scripsit. Locutꝰ ē
ad filiū pturū ante dnm, ppheciā. Postea quā pepe
rit maria ihm ifantē i pspio posuit Quē pastores
iuxta angloꝝ indicia inuenuit. Quiq octaua die circūcid
Symeon iustus xpm manib suis benedixit. Anna, p
pheta uidua multa dexpo, ppherat. Ihc annoꝝ xii.
intrēplo cū doctoribꝫ legis inuenit. i patris se ee opor
tere, p nunciat.

Anno quinto decimo Iohs baptista p̄dicē poenitentiā.
Et fortiorē xpm designat. Quo baptizato colūbe, fi
gura sēs descendit. Vox de, celo filiū di idicat. Quē pu
tabant filiū ioseph.

Ductus in desertū ihc. a diabolo tēptaꝰ uicit. Reuersus
in galileā. Ingressꝰ esaiā se signare. A nullū, ppheta
in patria dicē gratiā. In capharnaū hominē a demonio

liberat. Et socrū symonis a febribꝫ & alios curat. Et demo
nia illū ē fugientia increpat. Demum alloq̄t̄ dequa
piscos multos capi facē. Ubi etiā petrū iohm & iacobū
elegit. Lepsū mundat in deserto orat.

Paralitcū dimissū p̄ctā. Ihc a peccatis & ab infirmi
tate liberat. Leui publicanū sequi iubet. Apudquē
murmurantib⁹ pharisei cenans die. Sanis nō ē opꝰ
medicū. Et de ieunio disputans parabolā panni &
utrē ponit. Spicas uellentib⁹ discipl. Paries p̄positi
onis cōmemorat. Hominē manū aridā hab curat.
In oratione p̄noctat. Aptos elegit. Turbas alloq̄t̄.
Beatitudinē alios p̄mittens. Parabolā p̄ferens cęci
& ducatoris. Discip sup magistrū nō ē. Et festucę in
oculo t trab. Et arboris boni fructus & mali. Et
hominē q̄ domū sup̄ petrā t sup̄ harenā edificant.

Centurionis puerū curat. Viduę filiū resuscitat.
Iohs discipl mittit ad dm. Et xp̄c de iohe loq̄t̄.
Sub mentens similitud puerq; in foro sedentiū. Ma
lier peccatrix lacrimis ped xp̄i lauat & unguet.
Propt̄ quā parabolā die creditoris q̄ parū t multū

ēcedit. Immunere' sequentib' se'cbis & mulieribꝫ que eu
rant' erant. Similitud' seminantis die. Lucernā n̄ subtus
sed sup candelab' ponī. Et mant' & fr̄s repudiant. Naufgas
post sōnū tēpestatē sedat. Homīē a maledictione liberat.
Iayri filiā dūirēt resuscitare'. Mulierē apfluuio li
berat. Puellā mortuā. Cecos illuminat.
Mentis discipl' data eis omī potestate. Quib' herode' mi
rante' reuīsis. Indeserto v. panib' & duob' piscib' v. mi
lia turbaꝝ. satiat. Interrogans quē se dicerent turbe.
A petro xp̄e declarat'. & monet abnegans omīb' cru
cē' tolli & sequi. Designans ēē illic q̄ morte' n̄ gusta
rent ante uisionē gl̄e eius.
In monte assūpto petro iohanne & iacobo xp̄e trans
figurat' unt' moysen & heliā uisus. Puerū lunaticū
liberat. A cse tradi, pnuntiat. Et cogitantes discipu
los quis eoꝝ ēēt maior. Instruit n̄ prohiberi q̄ nō
mine suo uirtutē faciat. A samaritanis n̄ receptꝰ.
Et uolentes aptos ignē sup eos descendere' increpat.
Sequi uolenti se n̄ habere' ubi caput reclinet p̄
dicit. Alterū tam ipsa etiā patris morte' unt' mus

ſa xo ſequendū eligit. Et alio uolemiſ uiſ prumū re
nuntiare. Uxoris figurā ponit retro reſpicientis.
Et legit lxx. u. quos mittit xo p̄dicandū. Ipſe ū intere
pit cuntes: Et reūſos diſcipulos exeo dic̄ felicioreſ
qd eox nomina in cęlo eēnt ſcripta. Ob quā rē gr̄aſ
agit patri quo bona ſint parvuliſ reuelata. Et oma
ſibi tradita a patre manifeſtat. quē nemine niſi fi
liū noſſe declarat. Beatoſq; oculos q̄uiderunt xo qd
ꝓpheteſ nō uiderunt. Legiſ peritus tēptauit quę fieri p̄ce
pit dnſ. Parabolā uulneratī quē leuita & ſacer
dote p̄teriit ſamaritanuſ colligit. Apud martha
marię partē collaudat.

Poſt orationē ꝓpriā docet orationē. Et parabolā po
nit ei q̄ ꝑ tempꝰ redū dat poſtulanti panē petendū
ee querendo & pulſandū exemplū aſſerens. Demo
nū eiciens in principe demoniox. Ide phariſei opi
nantes deſtruxit. Beatoſq; die q̄udium ūbū & cuſ
todiunt. Dans ſignū ione & regine auſtri. & nine
uitaſ iudicio dic̄ fore beatoſ. Et lucernā ſup
candelabrū poni. Et q̄ oculuſ ſit lucerna corpo

205

rus. Apud phariseū inuitatus lauandū potius qd̄m
ē elemosinis p̄mittat. Increpans phariseos & legis doctores.
Phariseis uolentib' cū eo ēntendere. Discipl̄os p̄cā docet
ut eoꝝ fallaciā cauean. & eū timeant q̄ post̄ corpus &
animā mittere ingehennā. Explures ēē discipl̄os. v. pas
seribꝫ dipondio ualentib'. Exemplum se negaturū. & pec
cans in spū sco nō remittendū. & nō cogitari dū qd̄ uop̄
bensus loquat̄ petenti respondit se nō ēē diuisorē he
reditatis. similitudinē ei cui multa nata s. Cui anima
cadē nocte peteret̄ ac docet exemplis nō cogitandū de
crastino faciendāq; elemosinā omnib' uendituris & uigi
landū. dies̄ petro. felicē ēē bonū dispensatorē. Inde
die uenit mittere ignem nō pacē. Turbis quoq; dicit
qd̄ faciē ęli cognoscerent tēpora nō intellegerent
quos monet ut dū in uia ēēnt reconciliarent̄ ac iudicio
ne retrusi nō errent donec nouissimū quadrantē
redderent.

Cū ei nuntiatū fuisset galileos occisos monet agendā
poenitentiā. Parabolā fici subungens quā dns̄ eū
infructuosā uellet excidi cultor postulauit. Cūmu

lierē annis.x. & octo curuā erexisset. Indignanter ar-
chisinagogꝰ increpat. Unde. similitudinē grani
sinapis sub ungit. exquo arbor maior holeribus
nascit. Infirmi q̄t abscondit mulier infarina
& ut mitocat porta nō cludat. Pharisei ei dicenti
quia herodes eū uellet occidere dicit eū ulpē
& pphetā extra hierusalē nō pire & increpat hierusalē.
Sabbatis curat hydropicū discūbendi dat ordinē
Inuitatū hortat pauperes pascere: similitudinē
ungens hominis. q̄ excusantib⁹ inuitatis cecos clo
-os debiles uocauit. Et tribas deplatis hortat omnē
affectionē ꝓpt̄ se relinquendā parabolā ponens
turrē ædificare uolentis regis.

Sal fatuū nō debere murmurantib⁹ phariseis. Dē
unio pastor dat similitudinē. Pastoris ꝓpt̄ unā
ouē nonagintā nouē relinquentis. Et mulierē que
nā dragmā p dictā inuenies gaudet. Sed & homi
nis q̄ duob⁹ filius suis substantiā diuisit. De dispensa
tore ꝓdigo q̄ sapienter fecit. Et ideo exemplis horta
tur operandū. Et deridentes eū phariseos increpat

p.ar. Legē & ꝓpheras usq: ad iobm dies. Demoe
chari eū ostendit quisua dimissa altera accepit
uxorē & abalio dimissā duxit.

Parabolā dedunte & Lazaro. & nec minimū dere
trib' scandalizandū atq: oīa accepta frī remit
tenda. Et q'd fides ut granū sinapis transferat ar bo
rē mori. unmare quoq: seruitiū debitū exhibendū
Dece lepsi curam' ecquib' unus reūsus ih'm sequ'
gras agens do. Intra nos ee regnū dī. Regnū aut
ipsū iuxta exemplū noe t loth subito uenire. Alt'
alū adsumi & alū relinqui. Et ubi fuerit corpus
illic aquile. Similitudinē uidue rogantis & iudi
cis iniqui. Et duos unēplo orantiū. Et fariseos n̄
phibendos. Similitudo diuitis & cameli facilius p
foramen acus transiri. Et oīa hic relinquenda.

Cū disptis aduentura sibi indicaret. Cecū sibi men
dicantē curauit. Zacheū ē laudat. Et similitudinē
dece q'x minas dat regē iturus seruis suis distribu
it. Et decerno ex q'bus receperit. Sup pullū asine
sedit. Et sup hierusalē fleuit & uenturā ei p̄dixit.

Ibi de templo mīsas euertit. & uendentes colūbas eiecit.
Phariseos uīrogantes inqua potestate hęc face
ret. De baptismo iohis uīrogat. Parabolā subiun
gens q̄ cū misisset seruos xo uineā. Postea filiū mi
sit. Et de lapide ab edificantib' repbato.

Templum destruendum respondit. De muliere que vn
guros habuit. Et monet abscribis cauendū. Viduā
laudat que in donario duo munuta misit. De templi
structura & defuturā pfectione. Et de eccīa hieru
salē & fine seculi. De xo uentu xpi uīmaiestate. Et si
militudinē ficulneę. Et monet uigilandum.

Quarto die approximante Iudas demone reple
tus. De tradendi tēpus pecunia sibi promissa. Et dis
cūbentib' secū discipulis. Sacramentū panis & calicis
ostendit. De traditore ē designat. Certantib' de gra
du cū p̄fecit q̄ ministrat. Et petro dicit q̄ cū ēēt
negaturus. De monitis discipulis uruendo uesti
mento emant gladiū Pget ad montē oliueti. Quicū
orasset discipulos exeūt dormientes.

Ayt cedente uida uenit turba. Et osculo traditur:

xp̄e. Et petrus auricula̅ ſeruo abſcidit. Ducto ihe
ad domū̅ principis phariſeo. Petrus ibiter negauit.
Xp̄e deludit̄ interrogatus audeis apilato & abherode
actū̅ inamicitia̅ pilatus & herodes redeunt. Barab
bas dimittit̄. Et ihe audeis ſuffiendus tradit̄. Qui
plangentib' eū̅ mulieribꝫ uſe ſe magis plangere
dixit. Et cū̅ latrones fixus. acceto potū̅ acceptū.
Titulo rex deſignat̄. Aquo unus exlatronib' ere
dens ad paradiſū̅ ducit̄. Abhora ſexta uſq: ad nonā
dies obſcuratus ē. Et ibu s ē ꝫ emittente uelū̅ tem
pli ſciſſū̅ ē. Quib' uiſis centurio & q̄ cū̅ erant dn̄m
magnificant. Ioſeph poſtulat corpus ihu & ſepe
lit. Qd̄ mulieres relinquentes n̄ inuenium.
Nuntiant mulieres angelox uiſionē nec credunt
Diſcipuli euntes duo ad caſtellū̅ in panis fractione
xp̄m cognoſcunt. Et reuſi diſcipulis indicant q̄b'
ihc apparuit & plagas n̄ credentib' oſtendit. Ac
piſcē & fauū̅ edendū̅ accepit. Alloquit̄ apłos. &
cor eox aperit ad intelligendū̅. qd̄ hoc ē pas
oportuit. & illic ēē donec uenos uenuret ut

tus ammonuit. Tunc benedixit eos & recessit. Re
liquit laudantes dñm in templo. AMEN.

213

VONI

AM QVIDE

MULTI

CONATI SU NT

ORDINARE NARRATIO

nē quę in nobis cōplete sunt rerū sicut tradide
runt nobis qui ab initio ipsi uiderunt & ministri
fuerunt sermonis. Uisum est mihi assecuto apri
cipio omnib diligent exordine tibi scribere op
time theophile. ut cognoscas eorū uerborū de qui
bus eruditus es ueritatem.

FUIT IN DIEBUS HE
rodis regis iudeę sacerdos quidā nomine zacha
rias de uice abia. & uxor illi de filiab aaron. et
nomen ei elisabeth. Erant aut iusti ambo ante
dm. incedentes in omnib mandatis & iustificatio
nibus dni sine querela. Et non erat illis filius
eo qd esset elisabeth sterilis. & ambo processissent
in diebus suis. Factū ē aut cū sacerdotio funge
ret ordine zacharias mordine uicis suę ante dm secun
dū consuetudinē sacerdotii. sorte exiit ut in
censū poneret. Ingressus in templū dni. & om
nis multitudo populi erat orans foris hora in
censi. Apparuit aut illi angelus dni. stans ad dex

tris altaris incensi. Et zacharias turbatus e uidens
& timor irruit sup eū. At aū adillū angelus. Ne
timeas zacharia. quō exaudita ē deprecatio tua. Et
uxor tua elisabeth pariet tibi filiū. & uocabis nomē
ei iohannē. Et erit gaudiū tibi & exultatio. & multi
in natiuitate ei gaudebunt. Erit enī magnus corā
dño. & uinū & siceram nō bibet. Et spū scō replebit ad
huc. ex utero matris suę. Et multos filioꝝ isrl̄ conuer
tet ad dnm dm ipsoꝝ. & ipse p̄cedet inspū & uirtute
helię. Ut reducat corda patrū in filios. & incredibi
les ad prudentiā iustoꝝ. Parare dño plebē p̄fectā.
nillo tēp̄. Dixit zacharias ad angelū. Vnde hoc sciam
Ego enī sū senex. & uxor mea p̄cessit in diebꝫ suis.
Et respondens angelus dixit ei. Ego sū gabrihel quiad
sto ante dm. & missus sū loqui ad te & hec euangelizare.
Et ecce eris tacens. & nō poteris loqui usq; in diē quo
hec fiant. Pro eo q̄d nō credidisti uerbis meis. quę
implebunt̄ in tempore suo. Et erat plebs expectans
zachariā. & mirabantur q̄d tardaret ipse in templo.
Egressus aū nō poterat loqui ad illos. Et intoꝝ

nouer q̄ uisionē uidisset intemplo · Et ipse erat
innuens illis · & p mansit mutus: Et factū ē impleti
sūt dies officii ei · abiit in domū suā · Post hos aūt
dies concepit elisabeth uxor ei · & occultabat se men
sib̄ quinq; dicens · Quia sic fec̄ mihi dn̄s in diebus
quib̄ respexit auferre obp̄briū meū in hominib̄ ·
In mense aūt sexto · missus ē gabriel angl̄s adō in ciui
tatē galilee cui nom̄ nazareth ad uirginē desponsa
tā uiro · cui nom̄ erat ioseph · de domo dauid & nom̄
uirginis maria · Et ingressus angl̄s ad eā dix · Aue
grā plena · dn̄s tecū benedicta tu in mulieribus · Que
cū audisset turbata ē in sermone ei · & cogitabat qua
lis ēet ista salutatio · Et dix̄ angl̄s ei · Ne timeas ma
ria · inuenisti enī grām apud dm̄ · Ecce cōcipies in
utero & paries filiū · & uocabis nom̄ ei ih̄m · Hic
erit magnus & filius altissimi uocabit̄ · Et dab̄ illi
dn̄s ds sedē dauid patris ei · & regnab̄ in domo iacob
in ęternū · & regni ei nō erit finis · Dix̄ aūt maria ad
angl̄m · Quomodo fiet istud · quō uirū nō cognosco ·
Et respondens angl̄s · dix̄ ei · Sp̄s scs sup ueniet in

xx. & uirtus altissimi obumbrabit tibi. Ideoq; &
qd nascetur exte scm. uocabit filius di. Et ecce
elisabeth cognata tua. & ipsa concepit filiu in se
nectute sua. Et hic mis ē sextus illi que uocat
sterilis. quia nō erit impossibile apud dm omne
uerbū. Dixit aī maria. Ecce ancilla dni. fiat mi
hi secundū ūbū tuū. Et discessit ab illa angls.
Exsurgens aī maria indieb illis. abiit in montana
cū festinatione in ciuitatē iuda. & intrauit indo
mū zacharie & salutauit elisabeth. Et factū ē ut
audiuit salutationē marie elisabeth. exultauit
infans in utero ei. Et repleta ē spū scō elisabeth
& exclamauit uoce magna & dixit. Benedicta tu in
t mulieres. & benedictus fructus uentris tui. Et
unde hoc mihi ut ueniat mr dni mei ad me? Ec
ce enī ut facta ē uox salutationis tue in auribs meis
exultauit infans in utero meo. Et beata que credi
disti. quō pficient ea que dicta sūt ei a dnō. Et ait
maria. Magnificat anima mea dm. Et exultauit
sps ms in dō salutari meo. Quia respexit humili

tatē ancille ſue. ecce enī exhoc beatā me dicent
omēs generationes. Quia fecit mihi magna qui po
tens ē & ſcm nom ei. Et mia ei ap gene in p genes
timentib eū. Fecit potentiā in brachio ſuo diſpſit
ſup boſ mente cordis ſui. Deposuit potentes de
ſede & exaltauit humiles. Eſurientes impleū bonis.
& diuites dimiſit inanes. Suſcepit iſrl puerū ſuū.
recordatus miē ſue. Sicē locutus ē adpatres nrōs.
abrahā & ſemini ei inſecula. Mansit aūt maria cū
illa quaſi mensib tribꝰ & rtūſa ē in domū ſuā.
Elisabeth aūt impleti ē tēpus pariendi. & peperit
filiū. Et audierūt uicini & cognati ei. quia magnifi
cauit dns miām ſuā cū illa & ēgratulabant ei.
Et factū ē in die octauo. uenerūt circūcidere pue
rū & uocabant eū nomine patris ſui zachariā.
Et respondens mat ei dixit. Nequaquā. ſed uocabit
iohannes. Et dixerūt ad illā. Quia nemo ē in cogna
tione tua q̄ uocet hoc nomine. Innuebant aūt pa
tri ei quē uellet uocari eū. Et postulans pugil
larē ſcripſit dicēs. Iohannes ē nom ei. Et mirati

sunt uniuersi. Aperuit ē aũ illico os eius & lingua eius
& loquebat benedicens dñm. Et factus ē timor
sup omnes uicinos eorũ. & sup omnia montana iudeę
diuulgabantur omnia uerba hęc. Et posuerunt omnes quicum
dixerunt in corde suo dicentes. Quid putas puer
iste erit. & enim manus dñi erat cũ illo. Et zacha
rias pater eius impletus ē spũ scõ. & pphetauit dices.
Benedictus dñs ds israhel quia uisitauit & fecit re
demptionē plebis suę. Et erexit cornu saluatis nob
in domo dauid pueri sui. Sicut locutus ē per os sanc
torũ qui a seculo sunt pphetarũ ei. Salutē ex inimicis nris
& de manu omniũ qui oderunt nos. Ad faciendã miam
cũ patribus nris & memorari testamenti sui sci. Iusiu
randi qd iurauit ad abrahã patrem nrm daturũ
se nob. Ut sine timore de manu inimicorũ nrorũ
liberati seruiamus illi. In sanctitate & iustitia coram
ipso omnibus diebus nris. Et tu puer pphета altis
simi uocaberis præibis enim ante faciem dñi parare
uias ei. Ad dandã sciam salutis plebi ei in re
missionem peccatorũ eorũ. Per uiscera miãe dei nri

in quibus uisitauit nos oriens ex alto. Inluminare
his qui in tenebris & in umbra mortis sedent addi
rigendos pedes nros in uiā pacis. Puer aūt crescē
bat & cōfortabat̄ spū. & erat in desertis usq; in diē
ostensionis suę ad israēl. Factū ē aūt in diebꝫ illis.
exiit edictū a cesare augusto ut describerēt̄ uni
uersus orbis. Hec descriptio prima facta ē apsi
—de syrie cyrino. Ibant oēs ut profiterent̄ singuli
in suā ciuitatē. Ascendit aūt & ioseph a galilea de
ciuitate nazareth in iudeā ciuitatē dauid quę uo
cat̄ bethleem. eo q̄d ēet de domo & familia dauid
ut profiteret̄ cū maria desponsata sibi uxore pregꝫ
nante. Factū ē aūt cū ēent ibi. impleti sūt dies ut pa
reret. & peperit filiū suū p̄mogenitū. Et pannis
eū inuolui. & reclinauit in p̄sepio. quia n̄ erat ei
locus in diuersorio. Et pastores eran in regio
ne eadē uigilantes. & custodientes uigilias noctis
sup̄ gregē suū. Et ecce angl̄s dn̄i stetit iuxta illos
& claritas dī circūfulsit illos. & timuer̄ timore mag
no. Et dix̄ illis angl̄s. Nolite timere. Ecce enim

euangelizo uobis gaudiū magnū· qđ erit omi popu
lo· Quia natus ē uob hodie saluator· qui ē xpc dns
in ciuitate dauid· Et hoc uob signū· Inuenietis in
fantē pannis inuolutū· & positū inp̄sepio· Et subito
facta ē cū angelo multitudo milicie celestis· Lau
dantiū dm & dicentiū· Gloria in altissimis dō· & in
terra pax hominib bone uoluntatis· Et factū ē
ut discesserūt ab eis angeli in cęlū· Pastores loque
bant ad inuicē· Transeamus usq; bethlē· & uideamꝰ
hoc ūbū qđ factū ē qđ dns ostendit nob· Et uenerūt
festinantes· & inuenerūt mariā & ioseph· & infantē
positū inp̄sepio· Uidentes aū cognouerūt de uerbo
qđ dictū erat illis de puero hoc· Et oēs q̄ audie
runt mirati s· & de his que dicta erant a pastoribꝰ
ad ipsos· Maria aū ēseruabat oīa ūba haec cōfe
rens in corde suo· Et reuersi s pastores glorifican
tes & laudantes dm· In omnib que audierant & ui
derant sicut dictū ē ad illos· Et postquā cōsūmati s
dies octo ut circūciderēt puer· uocatū ē nom eius
ihc· Quod uocatū ē ab angelo· priusquā in utero

ē expectetur. Et postquā impleti sūt dies purgationis
ei secundū legē moysi tulerūt illū in hierusalē ut sis
terent cū dño sicē scriptū ē in lege dñi. Quia oīe
masculinū ro aperiens uulua sēm dño uocabit. Et
ut darent hostiā secundū qđ dictū ē in lege dñi par
turturū aut duos pullos colūbarū.

ET ECCE hOMO ERAT

in hierusalē cui nom̄ symeon. Et homo iste iustus
& timoratus. expectans ēsolationē isrl & sps̄ sc̄s erat
in eo. Et responsū acceperat aspū sco. nō uisurū se mor
tē nisi prius uideret xpm dñi. Et uenit in spū in
templū. Et cū inducerent puerū ihm parentes eius.
ut facerent secdm cōsuetudinē legis p eo. Et ipse acce
pit eū in ulnas suas. & benedixit dm & dixit. Nunc di
mittis seruū tuū dñe secdm ūbū tuū in pace. Quia
uiderūt oculi mei salutare tuū. qđ parasti ante fa
ciē omniū populoꝝ. Lumē ad reuelationē gentiū
& gl̄iam plebis tue isrl. Et erat pr̄ eius & mr̄ mi
rantes sup his que dicebant de illo. Et benedixit
illis symeon & dixit ad mariā matrē eius. Ecce posit ē

hic inruinā · & resurrectionē multox isr̄l · & in
signiū cui ēra dicetur: Et tuā ipsius aiam pertrans
ibit gladius · ut reuelent̄ exmultis cordib' cogita
tiones · Erat anna pphetissa filia phanuel de tri
bu aser: hec pcesserat in diebus multis · & uixerat
cū uiro suo annis septē a uirginitate sua · Et hec
uidua usq: ad annos octoginta iiii · que n̄ discedebat
de templo ieiunijs & obsecrationib' seruiens nocte ac
die · Et hec ipsa hora sup ueniens cōfitebat̄ dn̄o &
loquebat̄ de illo oīb' qui expectabant redemptio
nē hierusalē · Et ut pfecer̄ oīa secdm legē dn̄i
reuersi sunt in galilea in ciuitatē suā nazareth · Puer aū
crescebat & cōfortabat̄ plenus sapientia · & gr̄a di
erat cū illo · Ibant parentes ei' p oīs annos in
hierusalē in die sollemni paschę · Et cū factus ēet
annox xii · ascendentib' illis in hierosolimā · secdm
cōsuetudinē diei festi · Consūmatisq: diebus cū rediren
remansit puer ihc in hierusalē · & n̄ cognouer̄ paren
tes ei' Existimantes aū illū ēe in comitatu · uener̄
nt diei · & requirentes eū inter cognatos & notos · Et n̄

inuenemes. regressi sñ inhierusalē requirentes eū.
Et factū ē post triduū. inuenerūt illū inmēplo sedentē in medio doctoꝝ. audientē illos. & interrogantē eos.
stupebant aūt omēs qui eū audiebant. sup prudentia
& responsis ei. & uidentes. admirati sñ.
Et dixit mat̄ ei ad illū. Fili. qd fecisti nob sic. Ecce pat̄
tuus & ego. dolentes querebamus te. Et ait ad illos.
Quid ē qd me querebatis. nesciebatis. quia in his quę
patris mei sñ oportet me ēe. Et ipsi nō intellexerūt ubū
qd locutus ē ad illos. Et descendit cū eis. & uenit na
zareth. & erat subditus illis. Et mat̄ ei ē seruabat oīa
ūba hęc. in corde suo. Et ihc̄ pficiebat sapientia & ęta
te & grā apud dñm & homines.

ANNO AUTĒ QUINTO

decimo imperii tyberii ęsaris. p̄curante pontio pilato
iudeā. tetrarcha aūt galileę herode. philippo aūt frē
ei tetrarcha ituree & trachonitidis regionis. & lisanie
abilinę tetrarcha sub principib⁹ sacerdotū anna & cai
pha. Factū ē ūbū dñi sup iohannē zacharię filiū i deserto.
Et uenit in omnē regionē iordanis p̄dicans baptismū

poenitentie vremissionē peccatoꝝ. Sic̄ scriptū ē in
libro sermonū esaie pphetę. Vox clamantis indeser
to. parate viā dñi rectas facite semitas ei. Omnis val
lis implebit. & omīs mons & collis humiliabit. & erunt
prava indirecta. & aspera in vias planas. Et videbit
omīs caro salutare dī.

Dicebat ergo turbis. que exibant vt baptizarent ab
ipso. Genimina viperarū. quis ostendit vobis fugere
a ventura ira. Facite ergo fructus dignos poenitēn
tie. Et ne coepertis dicere. patrē habemus abrahā.
Dico enī vobis. quia potē dē de lapidib' istis suscita
re filios abrahe. Jā enī securis ad radicē arborū po
sita ē. Omīs ergo arbor nō faciens fructū bonū. exci
det & in ignē mittetur.

Et interrogabant eū turbe dicentes. Quid ergo faciemus?
Respondens aūt dicebat illis. Qui habet duas tuni
cas. det nō habenti. Et qui habet escas. similit faciat.
Venerūt aūt & publicani vt baptizarentur. & dixer ad il
lū. Magister qd faciemus? At ille dixit ad illos.
Nihil amplius. quā qd constitutū ē vobis faciatis. Int

rogabant aũ eã & milites dicentes. Quid faciemus &
nos. Et ait illis. Nemĩ ẽ calumniã faci
tis. & ẽtemi estote stipendiis uris. Existimante aũ po
pulo. & cogitantib' in cordib' suis omnib' de iohanne
ne forte ipse ẽ xp̃c. Respondit iohannes dicẽs omĩb'.
Ego quidẽ aqua baptizo uos. uenit aũ fortior me
cuius nõ sũ dignus soluere corrigiã calciamẽtoꝝ eius.
Ipse uos baptizabit in spũ sco & igni.
Cuius uentilabrũ in manu ei. & purgabit aream suã. &
ẽgregabit triticũ in horreũ suũ. Paleas aũ cõburet
igni inextinguibili. Multa quidẽ & alia exhortans
euangelizabat populo.
Herodes aũ tetrarcha. cũ corriperet ab illo de herodia
de uxore fris sui. & de omnib' malis quę fec herodes
Adiecit & hoc sup' oma & inclusit iohannẽ in carcere.
Factũ ẽ aũ cũ baptizaret omnis populus. & ihu bapti
zato & orante apti ẽ cęlũ. Et descendit sps scs cor
porali specie sicut columba in ipsũ. Et uox de cęlo facta
est. Tues filius mus dilectus. in te cõplacui mihi.
Et ipse ihc erat incipiens quasi annoꝝ triginta ut

XVI.

pmabar filius ioseph.	Qui fuit salathiel
Qui fuit heli.	Qui fuit neri.
Qui fuit matthat.	Qui fuit melchi.
Qui fuit leui	Qui fuit addi
Qui fuit melchi.	Qui fuit coran.
Qui fuit ianne	Qui fuit helmodan.
Qui fuit ioseph.	Qui fuit her.
Qui fuit mathathie	Qui fuit iesu
Qui fuit naum.	Qui fuit eliezer.
Qui fuit hesli.	Qui fuit iorim.
Qui fuit naggę	Qui fuit matthat.
Qui fuit maath.	Qui fuit leui
Qui fuit matthathie	Qui fuit symeon.
Qui fuit semei.	Qui fuit iuda.
Qui fuit ioseph.	Qui fuit ioseph
Qui fuit iuda.	Qui fuit iona.
Qui fuit iohanna.	Qui fuit eliachim.
Qui fuit amos.	Qui fuit melea.
Qui fuit resa	Qui fuit menna.
Qui fuit zorobabel	Qui fuit mathatha.

Qui fuit nathan
Qui fuit dauid.
Qui fuit ieſſe.
Qui fuit obeth
Qui fuit booz.
Qui fuit ſalmon
Qui fuit naaſon
Qui fuit aminadab
Qui fuit aram.
Qui fuit eſrom.
Qui fuit phareſ
Qui fuit iudę
Qui fuit iacob.
Qui fuit iſaac.
Qui fuit abrahe
Qui fuit thare
Qui fuit nachor
Qui fuit ſeruch.

Qui fuit ragau.
Qui fuit falech.
Qui fuit eber:
Qui fuit ſale.
Qui fuit cainan.
Qui fuit arfaxat
Qui fuit ſem
Qui fuit noe
Qui fuit Lameth
Qui fuit matuſale.
Qui fuit enoch
Qui fuit iareth.
Qui fuit maleleel.
Qui fuit cainan.
Qui fuit enoſ
Qui fuit ſeth.
Qui fuit adam
Qui fuit dī.

IHC AUTĒ pLENUS SPŪ

ſcō regreſſus ē iordane. & agebatur in ſpū inde

ſerto dieb quadragīta & tēptab ā ab diabolo.
Et nichil manducauit in dieb illis. & cōſumatis illis eſu
rijt. Dix ā aū illi diabolus. Si filius dī es. dic ut lapi
di huic panis fiat. Et reſpondit ad illū ihc. Scrip
tū ē quia nō in pane ſolo uiuit homo. ſ. in omni uerbo
dī. Et ducit illū diabolus. & oſtendit illi oīa regna orbis terr̄ in momēto tēporis & ait illi. Tibi dabo
poteſtatē hanc uniuſā & gl̄am illoꝝ. quia mihi tradita ſ. & cui uolo do illa. Tu ergo ſi adoraueris cor̄ me.
er̄ tua oīa. Et reſpondens ihc dixit illi. Scriptū ē
Dn̄m dn̄m tuū adorabis. & illi ſoli ſeruies. Et duxit
illū in hieruſalē. & ſtare fecit eū ſupra pinnā tēpli. &
dixit illi. Si filius dī es. mitte hinc deorſū. Scriptū
ē enī qd angelis ſuis mandauit de te. ut cōſeruent te
& quia in manib tollent te ne forte offendas ad la
pidē pedē tuū. Et reſpondens ihc ait illi. Dictū ē
nō tēptabis dn̄m dn̄m tuū. Et cōſumata oī tēptatio
ne diabolus receſſit ab illo uſq: ad tempus.
Et regreſſus ē ihc in uirtute ſp̄s in galileā & fama exiit
p uniūſā regionē de illo. Et ipſe docebat in ſynago

gis eoꝝ & magnificabat ab omnibus.

Et uenit nazareth ubi erat nutritus & intrauit se
cundū cōsuetudinē suā die sabbati in synagogā &
surrexit legere. Et traditus ē illi lib ysaiē pphē.
Et ut reuolui librū inuenit locū ubi scriptū
erat. Spūs dñi sup me. ꝓpt qđ unxit me euangeliza
re pauperib misit me. Sanare contritos corde. p
dicare captiuis remissionē & cecis uisū. Dimitte
re cōfractos in remissionē. p̄dicare annū dñi ac
ceptū. & diē retributionis. Et cū plicuisset librū
reddit ministro & sedit. Et omniū in synagoga
oculi erant intendentes in eū. Coepit aut dicere
ad illos. Quia hodie impleta ē hec scriptura in au
ribus uestris.

Et omēs testimoniū illi dabant & mirabant in ūbis
gr̄ie que ꝓcedebant de ore ipsius. Et dicebant.
Nonne hic ē filius ioseph.

Et ait illis. Utiq; dicetis mihi hanc similitudinē.
medice cura te ipsū. Quanta audiuimus facta
in capharnaū fac & hic in patria tua.

Am̄ am̄· Am̄ dico uob. quia nemo ꝓpheta acceptus
ē in patria sua·

In ueritate dico uob· Multe uidue erant in diebꝫ
helie in isr̄· quando clausum ē celum annis trib⁹ & m̄sib⁹
sex· Cum facta ēet fames magna in omni terra· & ad
nullam illarum missus ē helias nisi in sarepta sydo
nie ad mulierē uiduam· Et multi leprosi erant in isr̄
sub heliseo ꝓpheta· & nemo eorum mundatus ē nisi
naaman syrus· Et repleti sunt omes in synagoga ira·
hec audientes· Et surrexer̄ & ecicer̄ illum extra ci
uitatē· Et duxer̄ illum usq; ad supciliū montis sup
quē ciuitas illorum erat edificata ut ꝑcipitarent eum·
Ipse aut̄ transiens p medium illorum ibat·

Et descendit in capharnaum ciuitatē galilee
ibiq: docebat eos sabbatis·

Et stupebant in doctrina ei⁹ quia in potestate
erat sermo ipsius·

Et in synagoga erat homo habens dem̄onium immundum
& exclamauit uoce magna dicens· Sine q̄d nob & tibi ihu
nazarene· uenisti ꝑdere nos· scio te q̄s

sis dñi. Et increpauit illū ihc dicens: Obmutesce & exi
ab illo. Et cū proiecisset illū dem̄oniū in medio exiit
ab illo nihilq; illi nocuit. Et factus ē pauor in omnib̄
& ē loquebant ad inuicē dicentes. Quid ē hoc ūbū. quia
in potestate & uirtute imperat immundis spiritib⁹
& exeunt. Et diuulgabat fama de illo in omnē locū
regionis.

Surgens aut de synagoga intrauit in domū symonis.
Socrus aut symonis tenebat magnis febrib⁹. & rogauer̄
illū p ea. Et stans sup illā imperauit febri & dimi
sit illā. Et cōtinuo surgens ministrabat illis. Cū sol
aut occidisset. omnes q habebant infirmos. uariis lan
guoribus ducebant illos ad eū. At ille singulis manus
imponens & curabat eos.

Exibant aut dem̄onia a multis clamantia & dicentia
quia tu es filius dei. Et increpans nō sinebat ea loqui
quia sciebant ipsū ēē xp̄m.

Facta aut die. egressus ibat in desertū locū. Et turbe
requirebant eū & uener̄ usq; ad ipsū. Et detinebant
illū ne discederet ab eis. Quib⁹ ille ait. Quia & alis

333

ciuitatib⁹ oportet me euangelizare regnū dī.
Quia ideo missus sū. Et erat p̄dicans in synagogis
galileę.
Factū ē aūt cū turbę irruerent in eū ut audirent ūbū
dī & ipse stabat secus stagnū genesareth. Et vidit
duas naues stantes secus stagnū. Piscatores aūt descen
derant & lauabant retia. Ascendens aūt unā nauē
que erat symonis. rogauit eū a terra reducere pu
sillū. Et sedens docebat de naricula turbas.
Vt cessauit aūt loq̄ dixit ad symonē. Duc in altū. & laxate
retia ura in capturā. Et respondens symon dixit illi.
Preceptor p totā noctē laborantes nihil cepimus.
in uerbo aūt tuo laxabo rete. Et cū hoc fecissent con
clusere multitudinē copiosā piscū. Rupebat aūt rete
eor. & annuerūt socijs ut uenirent & adiuuarent eos
Et uenerūt & impleuerūt ambas naviculas ita ut mer
gerentur.
Qd cū uideret symon petrus, procidit ad genua ihu di
cens. Exi a me quia homo peccator sū dnē. Stupor
enī circūdederat eū. & omēs q̄ cū illo erant. in captu

ra piscū quā coeperam. Similr aū iacobū & iohan
nē filios hebedei. qui erant socii symonis.

Et ait ad symonē ihc. Noli timere. ex hoc iā homines
eris capiens. Et subductis ad terrā nauib. relictis om
nibus secuti sunt eum.

Et factū ē cū ēet in una ciuitatū. & ecce uir plenus
lepra. & uidens ihm. & prosidens in facie rogauit eū
dicens. Dne si uis potes me mundare. Et extendens
manū tetigit eū dicēs. Volo. mundare. Et confestim
lepra discessit ab illo. Et ipse pcepit illi ut nemini
diceret. Sed uade ostende te sacerdoti. & offer
pro emundatione tua sicut pcepit moyses in testimoniū
illis.

Perambulabat aū magis sermo de illo. & cōueniebant
turbe multe ut audirent & curarentur ab infirmi
tatibus suis.

Ipse aū secedebat in desertū & orabat.

ET FACTŪ EST IN UNA

dierū. & ipse sedebat docens. Erant pharisei se
dentes & legis doctores q̄ uenerant ex oī castel

lo iudee & hierusalē · & uirtus dñi erat ad sanandū eos.

Et ecce uiri portantes in lecto hominē qui erat para
lyticus. Et quærebant eū inferre & ponere ante eū
& nō inuenientes qua parte illū ponerent p turba
Ascendēt supra tectū · & per tegulas sub miserūt illū
cū lecto · in medium ante ihm. Quos fidē ut uidit
ihs. Homo remittuntur tibi peccata tua · Et cœ
perūt cogitare uir iniqui scribe & pharisei dicentes.
Quis ē hic q̄ loq̄t blasphemias. Quis potē dimit
tere peccata nisi solus ds. Ihs cognouē aūt ihc cogi
tationes eor dixē. Quid cogitatis in cordib⁹ uris.
Quid ē facilius dicere dimittuntur tibi peccata
an dicere surge & ambula. Vt sciatis aūt quō filius
hominis habet potestatē in terra · dimittere pec
cata. Ait paralitico · Tibi dico surge. Tolle lectū
tuū & uade in domū tuā. Et cōfestim surgens cor
illis. & tulit in quo iacebat. & abiit in domū suā
magnificans dm. Et stupor apphendit oēs. & mag
nificabant dm. Et repleti sunt timore dicentes. quia
uidimus mirabilia hodie.

Et post hec exiit & uidit publicanū nomine leui sedē
tē ad theloneū & ait illi. Sequere me. Et relictis
omnib' secutus ē eū.
Et fecit ei cēnaū magnū leui in domo sua. Et erat turba
multa publicanoꝝ & aliorū q' cū illis erant discūbentes.
Et murmurabant pharisei & scribe eoꝝ. dicentes. ad
discipulos ei. Quare cū publicanis & peccatoribꝫ man
ducatis & bibitis.
Et respondens ihc dix ad illos. Non egent q' sanis medi
co. s' qui male habent. Non ueni uocare iustos s'
peccatores. in penitentiā. At illi dixer ad eū. Qua
re discipuli iohannis ieiunant frequēt & obse
crationes facium. similit & pharisei. tui aut edunt
& bibunt. Quib' ipse ait. Nūq'd potestis filios spon
si dū cū illis ē sponsus facere ieiunii. Uenient aut
dies. & cū ablatus fuerit ab illis sponsus tūc ieiunabunt
in illis diebꝫ. Dicebat aut & similitudinē ad illos. Quia
nemo cōmissurā uestimēto nouo immittit in uesti
mentū uetus. Alioquin & nouū rūpit. & ueteri nō
cōuenit. cōmissura a nouo. Et nemo mittit uinū no

119

237

uū uinū ueterē. Alioqn rūpet uinū nouū uter
& ipsū effundet & uteres peribunt. Sed uinū nouū in
utres nouos mittendū ē & utraq; cōseruāt. Et nemo
bibens uetus statī uult nouū. Dicit enī uetus melius ē.
Factū ē aūt insecundo sabbato primo cū transisset p
sata. uellebant discipuli ei spicas & manducabant
cōfricantes manib. Quidā aūt phariseoꝝ dicebant il
lis. Quid facitis qd nō licet in sabbatis. Et respondens
ihc ad eos dixit. Non hoc legistis qd fecit dauid cū esu
risset ipse & qui cū eo erant. quomodo intrauit in
domū dī & panes propositionis sūpsit & manducauit
& dedit his qui cū ipso erant quos nō licet manduca
re nisi solis sacerdotib. Et dicebat illis. Quia dns
ē filius hominis die sabbati.

Factū ē aūt & in alio sabbato ut intraret in synagogā
& doceret. Et erat ibi homo & manus ei dextera erat
arida. Obseruabant aūt scribe & pharisei si in sabba
to curaret. ut inuenirent unde accusarent illum.
Ipse ū sciebat cogitationes eoꝝ. & ait homini q habe
bat manū aridā. Surge & sta in mediū. Et surgens

ſtetit. Aut aũ ro illoſ. Siliceꝛ ſabbatſ uoſ interrogo bene
facere animale. animã ſaluã facere anꝑdere. Et circũ
cũ ſpectſ oĩb. dr̃ homini. Extende manũ tuã & ex
tendit. Et reſtituta ẽ manus ei. Ipſi aũ repleti ſũ inſipi
entia & ẽloquebãt ro inuicẽ qd̃nã facerent thia.
Factũ ẽ aũ in illis diebꝫ. Exiit in montẽ orare & erat
pnoctans in oratione dĩ.
Et cũ dies factus ẽet uocauit discipulos ſuos. Et elegit
ex ipſis quos & aplos nominauit. Symonẽ quẽ cog
nominauit petrũ & andream frem ei. iacobũ & iohem
philippũ & bartholomeũ. matheũ & thomã iacobũ
alphei & ſymonẽ q̃ uocat zelotem. iudã iacobi & iudã
ſcarioth qui fuit pditor.
Et deſcendens cũ illis. ſtetit in loco cãpeſtri. & turba
diſcipulox ei & multitudo copioſa plebis ab omi iu
dea & hieruſalẽ & marítima & tyri & ſydonis. q̃ ue
nerant ut audirent eũ & ſanarent̃ a languoribus
ſuis. Et qui uexabant̃ ab ſpiritib' immundis curaba
nt̃. Et omis turba quereb.at eũ tangere quia
uirtus de illo exiebat & ſanab.at oms.

120 239

Et ipse elevatis oculis in discipulos suos dicebat.
Beati pauperes quia vrm ē regnū dī
Beati qui nē esurītis quia saturabimini
Beati qui nē fletis quia ridebitis.
Beati eritis cū vos oderint homines & cū separaverint
vos & exprobraverint. & ejecerint nom vrm tāquā ma
lū ppr filiū hominis. Gaudete & exultate in illa die.
ecce enī merces vra multa ē in cēlo. Secundū hec enī
faciebant pphis patres eor.
Verumtamen ne vobis diumb. q̄a habetis cōsolationē vrām
Vę vob q̄ saturati estis quia esurietis. Vę vob q̄ ridetis
nē quia lugebitis & flebitis.
Vae cū bene dixerint vob oēs homines. secdm hec face
ebant pseudopphetis patres eor.
Sed vob dico. qui audītis. Diligite inimicos vros. bene
facite his q̄ vos oder. Benedicite maledicentib vos
& orate pro calūniantib vos.
Et qui te percutit in maxillā p̄be illi & alteram. & ab eo q̄
aufert tibi vestimentū etiā tunicā noli phibere. Omi
ni petenti tribue. & q̄ aufert que tua ne repetas.

Et p̄ut uultis ut faciant uob̄ homines. & uos facite illis similiter:

Et si diligitis eos q̄ uos diligunt. q̄ę ē uob̄ gr̄a. Nā & peccatores diligentes se diligunt. Et si bene feceritis his q̄ uob̄ bene faciunt. q̄ę uob̄ ē gr̄a. siquidē & peccatores hoc faciunt. Et si mutuū̄ dederitis his a quib̄ sperastis accipere. q̄ę gratia ē uob̄. nā & peccatores peccatoribꝫ fenerantur. ut recipiant ęqualia. Uerumtam̄ diligite inimicos uros & bene facite. & mutuū̄ date. nihil inde sperantes. Et erit merces ura multa. & eritis filii altissimi. Quia benignus ipse ē sup ingratos & malos. Estote ergo misericordes. sic̄ & p̄r̄ ur̄ misericors ē

Nolite iudicare & nō iudicabimini. Nolite ē dēnare & nō ē dēnabimini. Dimittite & dimittemini. Date & dabit̄ uob̄. Mensurā bonā & ē ferta & coagitatā & sup effluentē dabunt in sinu ur̄m. Eadē ꝫ mēsura qua mēsi fueritis. remetietur uob̄.

Uocabat aut illis & similitudinē. Nūqd potest ceca cecū ducere. nōne ambo in fouea cadunt.

Non ē discipulus sup magistrū. Perfectus aū omis
erit. sisit sic̄ magister ei.

Quid aū uides festucā in oculo fris tui. trabē aū que
in oculo tuo ē nō cōsideras. Aut quomodo poteris di
cere fri tuo. fr̄e sine eiciā festucā de oculo tuo ipse
in oculo tuo trabē nō uidens. Ypocrita. eice primū
trabē de oculo tuo. & tū pspicies ut eicias festucā
de oculo fris tui.

Non ē eni arbor bona que fac̄ fructus malos. neq: ar
bor mala faciens fructū bonū. Una quęq: arbor
de fructu suo cognoscitur.

Neq: eni̇ de spinis colligunt ficus. neq: de rubo un
demant uuam.

Bonus homo de bono thesauro cordis sui pfert bonū.
Et malus homo de malo thesauro pfert malū. Ex
abundantia eni̇ cordis os loquit̄

Quid aū uocatis me dn̄e dn̄e. & nō facitis quę dico.

Omn̄is q̄ uenit ad me & audit sermones meos & facit
ostendā uob cui similis sit. Similis ē homini ędi
ficanti domū q̄ fodit in altū. & posuit fundamēta

supra petrā. Inundatione aūt facta. inlisū ē flum̄
domui illi & n̄ potuit eā mouere. Fundata enī erat
supra petrā. Qui aūt audit & n̄ fac̄. similis ē homini
edificanti. domū suā supra terrā sine fundam̄to. in
qua inlisus ē flumen. & ē.mox cecidit & facta ē ruina
domus illius magna.

CūAVTē IOPLESSET

oīa ūba sua aures plebis intrauit capharnaū. Cen
turionis aūt cuiḋā seruus male habens erat morituru
qui illi erat pr̄iosus. Ō tū audisset de ih̄u. misit ad
eū seniores iudeor. rogans eū ut ueniret & saluaret
seruū ei. At illi cū uenissent ad ih̄m. rogabant eū sol
licite dicentes ei. Quia dignus ē ut hoc illi prestes.
Diligit enī gentē nr̄am & synagogā ipse edifica
uit nobis. Ihc aūt ibat cū illis. Et cū iā n̄ longe ēet
a domo. misit ad eū centurio amicos dicens. Dn̄e noli
uexari. n̄ enī dignus sū. ut sub tectū meū intres. Prop
ter qḋ me ipsū n̄ sū dignus arbitratus ut uenirē ad
te. sed dic ūbo & sanabit puer meus. Nā & ego ho
mo sū sub potestate cōstitutus. habens sub me mi

XVII

Ite. & dico huic uade. & uadit. & alio uem & uenit. & ser-
uo meo fac hoc & facit. Quo audito ihc mirat⁹ ē & sequen-
tib⁹ se dix. Am̄ dico uob. n̄ inuent tam̄ fidē inuen.

Et reuſi q̄missi fuerant domū inuener̄ seruū
q̄ languerat sanū.

Et facti ē deinceps ihc in ciuitatē q̄ uocat⁹ nain & ibat
cū illo discipuli ei & turba copiosa. Cū aut̄ appropinquaret por-
te ciuitatis. ecce defunct⁹ efferebat filius unicus matris sue.
Et hec uidua erat. & turba ciuitatis multa cū illa. Quā cū
uidisset dns misit⁹ ē. sup ea. Dix illi. Noli flere. Et
accessit. & tetigit loculū. Hi aut̄ q̄ portabant steter̄. Et ait.
Adulescens. tibi dico surge. Et resedit q̄ erat mortuus &
coepit loqui. Et dedit illū matri sue. Accepit aut̄ om̄s
timor. & magnificabant dm̄ dicentes. Quia pphēta mag-
nus surrexit in nob. & quia ds̄ uisitauit plebē suā.

Exiit hic sermo in uniu̅sā iudeā de eo & omnē circa regionē.
Et nunciauer̄ iohanni discipuli ei de omnib⁹ his. Et ꝯuocauit
iohannes duos de discipulis suis. & misit ad ihm dic. Tu es
q̄ uenturus es an aliū expectamus. Cū aut̄ uenissent ad eū
uiri dixer̄. Iohannes baptista misit nos ad te dic. Tu es

q̄uenturus est an aliū expectamus. In ipsa aū hora curauit
multos a languoribus & plagis & spiritibus malis & cecis multis
donauit uisū. Et respondens dix illis. Euntes nunciate iohan
ni que uidistis & audistis. Quia cęci uident claudi ambulant
lepsi mundant. Surdi audiunt. mortui resurgunt. pauperes
euangelizantur. Et beatus ē q̄ nō fuerit scandalizatus in
me. Et cū discessissent nunciare iohannis. coepit dicere ad tur-
bas de iohanne. Quid existis in desertū uidere harundinē
uento agitatā. s. qd existis uidere hominē mollibus uestitū.
Ecce q̄ nueste p̄ciosa s. & delicijs. in domibus regū s. Sed qd
existis uidere ꝓphetā. Utiq; dico uob. & plusquā ꝓphetā.
Hic ē de quo scriptū ē. Ecce mitto angelū meū q̄ pparabit
uiā tuā ante te. & faciē tuā.

Dico enī uob. maior inter natos mulierū ꝓpheta iohanne nemo
est. Qui aū minor ē in regno dī maior ē illo.

Et omnis populus audiens. & publicani iustificauerūt dm bap
tizati baptismo iohannis. Pharisei aū & legis peritī ē consilium
dī spreuerūt in semetipsos nō baptizati ab eo.

Cui ergo similes dicā homines generationis huius & cui simi
les s. Similes s. pueris sedentibus in foro. & loquentibus ad

245

mucē & dicentib̄. Cantauimus uob̄ tibus & nō saltastis.
Lamentauimus & nō plorastis. Uenit enī iohannes nō manducans neq: bibens uinū & dicunt demonium habet. Uenit ēm filius hominis manducans & bibens & dicunt. Ecce homo uoratur & bibens uinū. amicus publicanoꝝ & peccatorū
Et iustificata ē sapientia ab omib̄ filius suis.

Rogauit aūt illū q̄dā phariseus ut manducaret cū illo. Et ingressus domū pharisei discubuit. Et ecce mulier que erat in ciuitate peccatrix. ut cognouit q̄d accubuit in domo pharisei attulit alabastrū unguenti. & stans retro secus pedes ei. & capillis capitis sui tergebat. & osculabat pedes ei. & unguento unguebat. Uidens aūt phariseus qui uocauerat eū. ait intra se dicens. Hic si esset ꝑpheta. sciret utiq: que & qualis mulier ē̄t que tangit eū. quia peccatrix ē̄.
Et respondens ihc dixit ad illū. Simon habeo tibi aliq̄d dicere. At ille ait. Magister dic. Duo debitores erant cuidā feneratori unus debebat ei denarios quingentos. & alius quinquaginta. Non habentib̄ illis unde redderent. donauit utrisq:. Quis ergo eū plus diliget. Respondens symon dixit. Aestimo. quia is cui plus donauit. At ille dixit ei

Recte iudicasti. Et conuersus ad mulierem. dixit symoni. Vi
des hanc mulierem. intrauit in domum tuam. aquam pedib' meis
non dedisti. Haec autem lacrimis rigauit pedes meos. & capillis
suis tersit. Osculum mihi non dedisti. haec autem ex quo intrauit
non cessauit osculari pedes meos. Oleo caput meum non unxisti.
haec autem unguento unxit pedes meos. Propter quod dico tibi
Remittuntur ei peccata multa. quoniam dilexit multum. Cui autem
minus dimittit. minus diligit. Dixit autem ad illam. Remittun
tur tibi peccata. Et coeperunt qui simul accumbebant dicere
intra se. Quis est hic qui etiam peccata dimittit. Dixit au
tem ad mulierem. Fides tua te saluam fecit. uade in pace.
Et factum est deinceps. & ipse iter faciebat per ciuitates & castella
praedicans & euangelizans regnum dei & xii cum illo. & mulieres
aliquae. quae erant curatae ab spiritibus malignis & infirmi
tatibus Maria quae uocatur magdalene. de qua daemonia
vii exierant & iohanna uxor chuzae procuratoris herodis
& susanna & aliae multae quae ministrabant eis de facultati
bus suis.

Cum autem turba plurima conueniret & de ciuitatibus properarent
ad eum dixit per similitudinem. Exiit qui seminat seminare semen

124 247

ſuū. Et dū ſeminat. aliud ceciđt ſecuſ uiā & cōculcatū ē
& uolucres cęli comedert illud. Et aliud ceciđt ſup petrā
& natū aruit qa nō habebat humorē. Et aliud ceciđt inē
ſpinas. & ſimul exortę ſpinę ſuffocauerūt illud. Et aliud
ceciđt inā bonā. & ortū fecit fructū centuplū. Hęc
dicēs clamabat. Qui habet aures audiendi audiat. Interro
gabant eū diſcipuli ei quę eēt hęc parabola. Quib ipſe dix.
Uob datū ē noſſe miſteriū regni dī. ceteris aūt in para
bolis. ut uidentes nō uideant. & audientes nō intelligant.
Est aūt hęc parabola. ſem ē uerbū dī. Qui aūt ſecus uiā
hi ſūt qui audiunt. deinde uenit diabolus. & tollit ūbū de
corde eox. ne credentes ſalui fiant. Nā qui ſup petrā
q cū audierint cū gaudio ſuſcipiunt ūbū. & hi radices
nō habent qui ad tēpus credunt. & in tēpore tēptationis
recedunt. Q d aūt in ſpinis ceciđt. hi ſūt qui audierint. & a ſolli
citudinib & diuitiis & uoluptatib uitę euntes ſuffocan
tur. & non referunt fructū. Q d aūt in bonā terrā. hi ſūt qui
in corde bono & optimo audientes ūbū retinent. Et fruc
tū ad ferunt in patientia.

Nemo aūt lucernā accendens. operit eā uaſe. aut ſubtus

lectū ponit. ſ. ſupꝫ candelabrū ponit ut intrantes uideant lūm.

Nonem ē occultū qđ nō manifeſtet. nec abſconditū qđ nō ſciet.
& in palā uenit.

Uocē ergo quomodo audiūt. Qui enī habet dabit illi. Et
q̄cūq; nō habet. etiā qđ putat ſe habere auferet ab illo.

Venerūt aūt ad illū mat̄ & frēs ei. & nō poterant adire eū p̄ turbā.
Enunciatū ē illi mat̄ tua & frēs tui ſtant foris uolentes te
uidere. Qui reſpondens. dīt ad eos. Mat̄ mea & frēs mei hi
ſ quicunq; uerbū dī & faciunt.

Factū ē aūt in una dierū & ipſe aſcendit in nauiculā. & diſcipu-
li ei. Et dixit ad illos. Tranſfretemus trans ſtagnū. & aſcenderūt
Nauigantib aūt illis obdormiuit. Et deſcendit procella uen
ti in ſtagnū. & cōplebant & periclitabant. Accedentes aūt ſuſci
tauerūt eū dicentes. Præceptor perimus. At ille ſurgens.
increpauit uentū & tempeſtati aquę. & ceſſauerūt. Et facta
ē tranquillitas. Dixit aūt illis. Ubi ē fides ura. Timentes
mirati ſ dicentes ad inuicē. Quis putas hic ē quia & uen
tis imperat & mari & obediunt ei. Et nauigauerūt aūt ad
regionē gerasenoꝝ quę ē cōtra galileā. Et cū egreſſus
eſſet ad trā occurrit illi uir qđ ꝗ habebat demonia iā

tēporib' multis. & uestimēto nō induebat̄ neq; in domo manebat
s: in monumentis. Ihs ut uidit ihm. procidit ante illū. & excla
mans uoce magna dic̄. Quid mihi & tibi ē ihu fili dī altissimi?
Obsecro te ne me torqueas. Precipiebat enī spiritui immun
do. ut exiret ab homine. Multis enī tēporib' arripiebat illū.
& uinciebat̄ catenis & cōpedib' custodiebat̄. & ruptis uinculis
agebat̄ a demonio in desertu. Interrogauit aū illū dns. Qđ
tibi nom̄ ē? At ille dic̄. Legio. quia intrauerant demo
nia multa in eū. & rogabant illū ne imperaret illis ne
in abyssū irent. Erat aū ibi grex porcorū multorū pascen
tiū in monte. & rogabant eū ut permitteret eis in illos in
gredi. & permisit illis. & exier̄ ergo demonia ab homine
& intrauer̄ in porcos. Et impetu abiit grex p̄ceps in stag
nū & suffocatus ē. Qđ ut uiderent factū q̄ pascebant fugi
erunt & nunciauer̄ in ciuitate & in uillas. & exier̄ aū uide
re qđ factū ē. & uener̄ ad ihm & inuener̄ hominē sedentē
a quo demonia exierant nestiū & sana mente ad pedes
ei & timuer̄. Nunciauer̄ aū illis & q̄ uiderant q̄modo sa
nus factus ēet a legione. & rogauer̄ illū omīs multitu
do regionis gerasenoꝝ. ut discederet ab ipsis quia timore

magno tenebantur

Ipse aũ ascendens naue reũsus e. Et rogabat illũ q adormonib'
uenerat. ut eũ eo ẽet. Dimisit aũ eũ ihe dicẽs. Redi domũ
tuã. & narra quanta tibi fecẽ dñs. Et abiit p uniũsã ciuitatẽ
p dicans quanta illi fecisset ihe.

FACTU ẽST AUTẽ CU
rediisset ihe excepit illũ turba. Erant enĩ omes expectan
tes eũ. Et ecce uenit uir cui nomẽ iairus. & ipse princeps
synagoge erat. Et procidit ad pedes ihu. rogans eũ ut
intraret in domũ ei. quia unica filia erat illi fere annoꝝ xii.
& hec moriebat. Et dũ iret turba cõprimebant
eũ mulier quedã erat in fluxu sanguinis ab annis xii. que
in medicos erogauerat omnẽ substantiã suã nec ab ullo
potuit curari. Accessit retro & tetigit fimbriã uestimẽti
ei. Et cõfestim stetit fluxus sanguinis ei. Et ait ihe. Quisẽ
q me tetigit. Negantib' aũ omnib. dixit petrus & q cũ illo
erant. Preceptor turbe te cõprimunt & affligunt &
dicis quis me tetigit. Et dixit ihe. Tetigit me aliquis. Nã
& ego noui uirtutẽ de me exisse. Uidens aũ mulier quia
nõ latuit. tremens uenit & procidit ante pedes illius. Et ob

quā causā erigerēt eū in dicaūt corā oī populo. Erquē
modū ēfect sanata sit. Ipse dix illi. Filia fides tua te
salua fec. uade in pace. Adhuc eo loquente uenit ad princi
pē synagoge quida dicēs illi. Quia mortua ē filia tua. noli
uexare illū. Ihc aūt audito hoc ūbo respondit patri puel
le. Noli timere. Crede tantū. & salua erit. Et neū uenisset
domū nō permisit intrare secū quēquā nisi petrū & iohannē
& iacobū. & patrē & matrē puelle. Flebant aūt oēs & plan
gebant illā. At ille dix. Nolite flere. nō mortua est. dor
mit. Et deridebant eū. Scientes. quia mortua ēet. Ipse
aūt tenens manū ei clamauit dicēs. Puella surge. Et reuersus
ē spūs ei. & surrexit cōtinuo. Et iussit illi dari manduca
re. Et stupuerūt parentes ei. quibus p̄cepit ne alicui dice
rent qd factū erat.

CONUOCATIS AUTĒ

xii apls. dedit illis uirtutē & potestatē sup oēs dae
monia. & ut languores curarent. & misit illos p̄dicare
regnū dī. & sanare infirmos.

Et ait ad illos. Nihil tuleritis in uia. neq; uirgā neq; perā
neq; panē neq; pecuniā. neq; duas tunicas habeatis. Et

in quā cūq; domū intrauerit ibi manete. & inde nexcatis.

Et quicūq; nō receperit uos. exeuntes dextutate illa. etiā

puluerē pedū uroꝝ excutite uestimoniū supra illos.

Egressi aūt ibant pcastella euangelizantes & curantes ubiq;

Audiuit aūt herodes tetrarcha oīa quefiebant ab eo & he

sitabat. eo qđ dicerēt aq̄b⁹dā quia iohannes surrexit amor-

tuus. Aq̄b⁹dā uero quia helias apparuit. Alius aūt quia

pphetā unus exantiquis surrexit. Et ait herodes. Iohan

nē ego decollaui. quis aūt ē iste. de quo ego talia audio.

Et querebat uidere eū.

Et reuersi apti narrauerūt illi quecūq; fecerūt

Et ad suptis illis secessit seorsū in locū desertū quiē bethsaide

Qđ cū cognouissent turbe. secute sunt illū. Et excepit illos

& loquebat illis de regno dī & eos qui curā indigebant sanabat.

Dies aūt coperat declinare. & accedentes xii dixerūt illi. Di

mitte turbas ut euntes in castella uillasq; quecircā diuer

tant. & inueniant escas quia hic in loco deserto sumus. Ait

aūt ad illos. Uos date illis manducare. Atilli dixerūt. Non sunt

nob plusquā. v. panes & duo pisces. Nisi forte nos eamus &

emamus in omnē hanc tbā escas. Erant aūt fere uiri quinq;

milia. Aīt aūt xo discipulos suos. Facite illos discūbere p cō
mnia quinquagenos & na fecer. Et discubuer omēs. Ascep
it aūt v. panib & duob piscib respexit in celū & benedixit illis.
Et fregit & distribuit discipulis suis ut ponerent ante tur-
bas. Et manducauer omēs & saturati s. Et sublatū ē q d supfuit
illis fragmtōx. cophinu duodecī.

Et factū ē cū solus ēet orans. erant cū illo & discipuli. Et interro-
gauit illos dicēs. Quē me dicunt ēe turbe? Atilli respondēr
& dicer. iohannē baptistā. alii aūt heliā. alii quia pphēta unus
de prioribus surrexit. Dixit aūt illis. Vos aūt quē me ēe dicitis?
Respondens symon petrus dixit. Xpm dī.

Atille increpans illos. ne cui dicerent hoc. Dicēs quia oportet
filiū hominis multa pati. & reprobari a seniorib & principibus
sacerdotū. & scribis. & occidi. & tertia die resurgere.

Dicebat aūt xo omīs. Siquis uult post me uenire. abneget se
metipsū & tollat crucē suā cotidie & sequatur me. Qui enī
uoluerit animā suā salua facere. pdet illā. Nā q̄ pdiderit
animā suā ppter me salua faciet illā. Quid enī pficit ho
mo si lucret unūsū mundū. se aūt ipsū pdat. & detrimē
tū sui faciat?

Nō q̄ me erubuerit & meos sermones hanc filius hominis erubescet cū uenerit in maiestate sua & patris & scōr angelorū.

Dico aūt uob. uere sunt aliqui hic stantes q̄ nō gustabunt mortē donec uideant regnū dī.

FACTŪ EST AUTEM

post hęc uba fere dies octo. & assumpsit petrū & iacobū & iohannē. & ascendit in montē orare. Et factū ē dū oraret species uultus ei altera. & uestitus ei albus refulgens. Et ecce duo uiri loquebant cū illo. Erant aūt moyses & helias uisi in maiestate. Et dicebant excessū ei. quē cōpleturus erat in hierusalē. Petrus aūt & q̄ cū illo erant grauati sōno. Et euigilantes. uiderūt maiestatē ei. & duos uiros q̄ stabant cū illo. Et factū ē cū discederent ab illo ait petrus ad illū. Preceptor: bonū ē nos hic ee. & faciamus tria tabernacula Unū tibi. & unū moysi. & unū helię. Nesciens q̄d dicebat. Hec aūt illo loquente: facta ē nubes & obumbrabat eos & timuerūt. Intrantibus aūt illis in nubē. & uox facta ē de nube dicēs. Hic ē filius mē dilectus ipsū audite. Et dū fieret uox. inuentus ē ihc solus. & ipsi tacuerūt. Et nemini dixerūt in illis diebus quicquā ex his quę uiderant.

178

2555

129

Facto ē aũ insequenti die descendentib illis demont. occur
rit ei turba multa. Et ecce uir de turba exclamauit dicẽs. Magister
obsecro te respice in filiũ meũ. quia unicus ẽ mihi. Et ecce
spiritus apprehendit illũ. & subito clamat & elidit. Et dissi
pat eũ cũ spuma. & uix discedit dilanians eũ. Et rogaui discí
pulos tuos ut ecicerent illũ & nõ potuerũt. Respondens aũ ihc
dixit. O generatio infidelis & pũsa usq: quo ero apud uos. & pa
tiar uos? Affer huc filiũ tuũ. Et cũ accederet. elisit eũ
demonium. & dissipauit. Et increpauit ihc spiritũ immundũ
& sanauit puerũ. & reddidit illũ patri ei.

Stupebant aũ omnes in magnitudine dei.

Omnib q: mirantib in omnib quefaciebat. dixit ad discipulos
suos. Ponite uos in cordib uris sermones istos. Filius enim
hominis futurũ ẽ ut tradat in manus hominũ. At illi ig
norabant ubũ istud & erat uelatum ante eos ut non sentia
nt illud. Et timebant eũ interrogare de hoc uerbo.

Intrauit aũ cogitatio in eos. quis eorũ maior esset. At ihc in
tuens cogitationes cordis illorũ. apprehendens puerũ stetit
illũ secus se & ait illis. Quicũq: susceperit puerũ istũ
in nomine meo me recipit. Et quicũq: me receperit.

rcipit eū qui me misit. Nā q̄minor ē ūr ām̄s uos hic maior ē.

Respondens aū ihc dix̄. Preceptor: audimus quendā in nomine tuo demonia eicientē & phibuimus eū quia nō sequit̄ nobēc̄. Et ait ad illū ihc. Nolite phibere. Qui enī nō ē aduersū uos. pro uob ē.

Factū ē aū dū cōplerent̄ dies assūptionis ei. & ipse faciē suā firmauit ire in hrlm. Et misit nuncios ante ēspectū suū. Et euntes intrauer̄ in ciuitatē samaritanor̄ ut parārent illi. Et nō receper̄ eū quasi facies ei eunt̄s erat in hrlm. Cū audissent aū discipuli ei iacobus & ihc dixer̄. Dne. uis dicimus ut ignis descendat de cęlo & cōsumat illos. & conuersus increpauit illos dies. Nescit̄s cui spū estis. Filius hominis nō uenit animas pdere s: saluare. Et abier̄ in aliud castellū.

Factū ē aū ambulantib⁹ illis uia. dix̄ quidā ad illū. Sequar te quocūq: ieris. Et ait illi ihc. Uulpes foueas habent & uolucres cęli nidos. filius aū hominis nō habet ubi caput suū reclinet. Ait aū ad alterū. Sequere me. Ille aū dix̄. Dne. p mitte mihi primū ire & sepelire patrē meū. Dix̄q: ei ihc. Sine ut mortui sepeliant mortuos suos. Tuus aū ade annuntia regnū dei.

Et ait alī. Sequar te dne. s: primū p̄mitte mihi renunciare

his q̄ dom̄ſ. Ait adillū ihc. Nemo mittens manū ſuā ara
trū & aſpiciens retro. aptus ē regno dī.

POST hꝫ C AUTĒ uo

ſignauit dñs & alios ſeptuaginta duos misit & illos binos an
te faciē ſuā nomnē eiusdē & locū quo erat ipse uenturꝰ.
& dicebat illis.

Messis quidē multa. operarii aū pauci. Rogate ergo dñm
messis. ut mittat operarios in messē

Ite. ecce ego mitto uos. sic̄ agnos in̄ lupos.

Nolite portare saculū neq; perā. neq; calciamenta. & neminē
p uiā saluauerit.

In quācūq; aū domū intrauerit. primū dicite. Pax huic
domui. Et ſi ibi fuerit filius pacis. requiescet sup illā
pax ura. Sin aū ad uos reuertetur.

In eadē aū domo manete. edentes & bibentes quę apud illos
sunt. Dignus ē enī operarius mercede sua.

Nolite transire de domo in domū. & in quā cūq; ciuitatē intra
uerit & susceperint uos. manducate quę apponunt̄ uobis.
& curate infirmos qui in illa sūt. & dicite illis. Appinqua
uit in uos regnū dī.

In quācūq; ciuitatē intrauerit. & nō receperint uos exeuntes
in plateas eī dicite. Etiā puluerē qui adhesit nob ciuitatē
uestrā extergimus uobis. Tm̄ hoc scitote. quia appropin-
quauit regnū dī. Dico uob. quia sodomis indie illa remissius
erit quā illi ciuitati.

Uae tibi corozain. uae tibi bethsaida. Quia si in tyro & sy-
done facte fuissent uirtutes que in uob facte sūt olim in cilicio &
cinere sedentes penituissent. Uerūtam̄ tyro & sydoni re-
missius erit in iudicio quā uob. Et tu capharnaū usq; ad cae-
lū exaltata. usq; in infernū demergeris.

Qui uos audit me audit. Et qui uos spernit me spernit. Qui
aūt me spernit cū spernit q̄ me misit.

Reuersi sūt aūt duo septuaginta cū gaudio dicentes. Dne. etiā dae-
monia subiciuntur nob in nomine tuo. Et ait illis. Uidebam
satanan sicut fulgur de celo cadentē. ecce dedi uob potestatē
calcandi sup serpentes & scorpiones. & sup omnē uirtutē
inimici. & nihil uos nocebit. Verumtam̄ in hoc nolite gau-
dere. quia spiritus uob subiciuntur. Gaudete aūt q̄ nomi-
na uestra scripta sūt in celis.

In ipsa hora exultauit spūs scō & dixit. Confiteor tibi pater dne

celi & terre qui abscondisti hec a sapientibꝫ & revelasti ea parvulis. Etiam pater quia sic placuit ante te.

Omnia mihi tradita sunt a patre meo. Et nemo scit quis sit filius nisi pater. & quis sit pater nisi filius & cui voluerit filius revelare.

Et conversus ad discipulos suos dixit. Beati oculi qui vident que vos videtis. Dico enim vobis. quod multi prophete & reges voluerunt videre que vos videtis & non viderunt. & audire que audistis & non audierunt.

Et ecce quidam legis peritus surrexit tentans illum. & dicens. Magister: quid faciendo vitam eternam possidebo? At ille dixit ad eum. In lege quid scriptum est quomodo legis? Ille respondens dixit. Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo. & ex tota anima tua & ex omnibus viribus tuis. & ex omni mente tua. & proximum tuum sicut te ipsum. Dixit ei illi. recte respondisti. hoc fac & vives.

Ille autem volens iustificare se ipsum. dixit ad illum. Et quis est meus proximus? Suscipiens autem ihesus dixit. Homo quidam descendebat ab hierusalem in hiericho. & incidit in latrones. Qui etiam despoliaverunt eum. & plagis impositis abierunt. semivivo relicto. Accidit autem ut sacerdos quidam descenderet eadem via & viso illo pertransiit. Similiter & levita cum esset secus locum. & videret eum pertransiit. Samaritanus quidam vero autem faciens

uenit secus ea. & uidens eū mīa motus ē. Et adpians al
ligauit uulnera ei & infundens oleū & uinū. & imponens illū in
iumentū suū. duxit in stabulū & curā ei egit. Et altera die pro
tulit duos denarios. & dedit stabulario & ait. Curā illi habe
& q̄dcūq; sup erogaueris. ego cū rediero reddā tibi. Quis
horū trū uidet tibi proximus fuisse illi q̄ incidit in latro
nes. At ille. Qui fecit mīam in illū. Et ait illi ihc. Vade.
& tu fac similit. Factū ē aūt dū irent. & ipse intrauit in
q̄dā castellū. & mulier quedā nomine martha. excepit
illū in domū suā. Et huic erat soror nomine maria. Que
etiā sedens secus pedes dnī. audiebat ubū illi. Martha
aūt satagebat circa frequens ministeriū. Que stetit & ait.
Dne. nō tibi curæ. q̄ soror mea reliquit me solā ministra
re. Dic ergo illi ut me adiuuet. Et respondens dixit
illi dns. Martha martha. sollicita es & turbaris erga
plurima. Porro. unū ē necessariū. Maria optimā
partē elegit que nō auferet ab ea.

ET FACTŪ ĒST CVM

eet in loco quodā orans. Ut cessauit. dixit unus ex discipu
lis ei. ad eū. Dne. doce nos orare. sic & iohannes docuit

discipulos suos. Et ait illis. cū oratis dicite.

Pater nr̄. sc̄ificet̄ nom̄ tuū. Adueniat regnū tuū. Panē̄
nr̄m cotidianū. da nob cotidie. Et dimitte nob pecca
ta nr̄a. siquidē̄ & ipsi dimittimus oī debenti nob. Et
ne nos inducas in tēptationē̄.

Et ait illis. Quis ur̄m habebit amicū & ibit ad illū me
dia nocte & dicet illi. Amice. cōmoda mihi tres panes.
quo amicus mꝰ uenit de uia ad me. & nō habeo qd̄ ponā ante
illū. & ille respondens dicat deintus. noli mihi molestꝰ
ee. iā ostiū clausū ē & pueri mei mecū sunt. in cubili. & nō pos
sū surgere & dare tibi. Et ille si perseueauerit pulsans.
dico uob. Et si nō dabit illi surgens eo qd̄ amicus ei sit, ppt̄
improbitatē̄ tam̄ ei surget. & dabit illi quotquot habet ne
cessarios. Et

Ego uob dico. Petite. & dabit̄ uob. Querite. & inuene
tis. Pulsate. & aperiet̄ uob. Omīs enī q̄ petit accipit
& q̄ querit inuenit. & pulsanti aperiet̄. Quis aū ex
uob patrē̄ petit panē̄. nūqd lapidē̄ dabit illi. Aut
piscē̄. nūqd ꝓ piscē serpentē̄ dabit illi. Aut si petie
rit ouū. nūqd porriget ei scorpionē̄. Si ergo uos

cū ſtis malis nostris bona data dare filiis urīs. Quanto magis pr̄ urr̄ de celo dab ſpm bonū petentib se.

Et erat eiciens doemoniū. & illud erat mutū. Et cū eiecisset doemoniū locutus ē mutus. & admirate ſturbe.

Quidā aūt ex eis dixer̄. In beelzebub principe doemoniorū eicit doemonia.

Et alii tentantes signū de celo quer̄ebant ab eo.

Ipse aūt ut uidit cogitationes eor̄ dix̄ eis. Omne regnū in se ipsū diuisū desolabit̄. & domus sup̄ domū cadet. Si aut̄ & satanas in se ipsū diuisus ē. quomodo stab regnū ipsius. Quia dicitis in beelzebub eicere me doemonia. Si aūt ego in beelzebub eicio doemonia. filii urī in quo eiciunt. Ideo ipsi iudices urī er̄. Porro. si in digito dī eicio doemonia. profecto puenit in uos regnū dī. Cū fortis armatus custodit atriū suū. in pace ſ ea que possidet. Si aūt fortior illo sup ueniens uicerit eū. uniuersa arma ei aufert in q̄b confidebat. & spolia ei distribuet. Qui n̄ ē mecū contra me ē. & q̄ n̄ colligit mecū dispgit.

Cū immundus spūs exierit ab homine. perambulat per loca inaquosa querens requiē & n̄ inueniens dic̄ Re

uertar indomū meā unde exiui. Et reū uenerit. inuenit
scopis mundatā. Et tū uad. & assumit septē alios spūs
nequiores se. & ingressi habitant ibi. Et fīūt nouissima ho
minis illi peiora prioribus.

Factū ē aūt cū hec diceret extollens uocē quedā mulier
de turba. dixit illi. Beatus uenter qui te portauit. & ubera
que suxisti. At ille dixit. Quin immo. beati q audiunt
uerbū dī & custodiunt illud.

Turbis aūt ēcurrentib coepit dicere. Generatio hec ge
neratio nequa ē. Signū querit. & signū nō dabit ei nisi
signū ionē. Nā sicut fuit ionas signū niniuitis. ita erit
filiis hominis generationi isti. Regina austri surget in
iudicio cū generatione ista. & cōdēpnabit illos. Quia uenit
a finib terre audire sapientiā salomonis. Et ecce plus quā
salomon hic. Viri niniuite surgent in iudicio cū ge
neratione ista. & cōdēpnabunt illā. quia pēnitentiā
egerūt ad p̄dicationē ionē. Et ecce plus quā iona hic.

Nemo lucernā accendit. & in abscōso ponit neq; subtus
modio. sed sup candelabrū. ut qui ingrediuntur lūm uideant.
Lucerna corporis tui ē oculus tuus. Si oculus tuus fue

rit simplex totū corpus tuū lucidū erit. Si autē nequā fue
rit. & tam corpus tuū tenebrosū erit. Uide ergo ne lumē
qd in te ē tenebre sint. Si ergo corpus tuū totū lucidū
fuerit. nō habens partē aliquā tenebrarū. erit lucidū totū.
& sicut lucerna fulgoris illuminabit te.

Et cū loqueret. rogauit illū quidā phariseus ut pranderet apud
se. Et intrans recubuit. Phariseus autē coepit intra se
reputans dicere. quare nō baptizatus ēet ante prandiū.
Et ait dns ad illū. Nunc uos pharisei qd deforis ē calicis
& catini mundatis. qd autē intus ē uestrū plenū ē rapina &
nequitia. Stulti nōne qui fecit qd deforis ē. etiā id qd deintus
ē fecit. Uerūtamen qd sup ē date elemosinā. & ecce oīa mun
da sunt uob.

Sed uę uob pharisеis qui decimatis mentā & rutā & oē holus
& pretermittis iudiciū & caritatē dei. Hec autē facere opor
tuit & illa nō omittere.

Uę uob pharisеis. quia diligitis primas cathedras in sina
gogis & salutationes in foro.

Uę uob quia estis ut monumenta que nō apparent. & homi
nes ambulantes sup nescient.

Respondens aũ quidã ex legis pẽtis ait illi. Magister hec
dicẽs. etiã nos cõtumelijs afficis. At ille ait. Et vobis legis pẽtis
vae quia honeratis homines oneribus quæ portari nõ possunt
& ipsi uno digito uestro nõ tangitis sarcinas.

Vae uobis quia ædificatis monumẽta ꝓphetarũ. patres aũ uestri
occiderũt illos. Profecto testificamini qd cõsentitis operibus
patrũ uestrorũ quia quidẽ ipsi eos occiderũt. uos aũ ædificatis
eorũ sepulchra.

Propterea & sapientia dei dixit. Mittam ad illos apostolos & ꝓphe
tas. & ex illis occident & persequent. Ut inquirat sanguis
omnium ꝓphetarũ qui effusus est a cõstitutione mundi a ge
neratione ista. A sanguine abel iusti usq; ad sanguinem
zacharie qui periit inter altare & ædẽ. Ita dico uobis re
quiretur a generatione hac.

Vae uobis legis pẽtis quia tulistis clauem scientie. Ipsi non in
troistis & eos qui introibant prohibuistis.

Cum hec ad illos
diceret. coeperũt pharisei & legis periti graviter instare
& os ei opprimere de multis insidiantes ei. Et quere
tes capere aliqd ex ore ei ut accusarent eum. Multis

aũ turbis cũ cũstantib. ita ut se ẽculcarent coepit dicere
ad discipulos suos:

Attendite a fermẽto phariseoꝝ qd ẽ hypocrisis:
Nihil aũ opũ ẽ qd nõ revelet. neq; absconditũ qd nõ sciat. Quo
quę in tenebris dixistis. in lumine dicentur. Et qd in aurẽ
locuti estis in cubiculis p̃dicabit in tectis. Dico aũ vob ami
cis meis. ne timeatis ab his q occidunt corpus. & post hęc
nõ habent amplius qd faciant. Ostendã aũ vob quẽ timea
tis. Timete eũ q post quã occiderit. habet potestatẽ mit
tere in gehennã. Ita dico vob. hunc timete. Nonne. v.
passeres veneunt dipondio. & unus ex illis nõ ẽ oblitus
ne cora dõ. Sed & capilli capitis uri omis numerati s.
Nolite ergo timere. multis passeribꝰ plures estis. Dico
aũ vob. omis q cũq; cõfessus fuerit me cora hominib &
fili hominis cõfitebit illũ cora angelis dei.
Qui aũ negaverit me cora hominib denegabitur cora
angelis dei.
Et omis q dicet vbũ in filiũ hominis remittetur ei. Illi aũ
q in spm scm blasphemaverit nõ remittetur.
Cũ aũ inducent vos in synagogas. & ad magistratus & po

134 267

restaret. Nolite solliciti ee qualiꝫ aut qd respondeatis
aut qd dicatis. Spūs enī sc̄i docebit uos in ipsa hora que opor-
teat dicere:

Ait aut̄ quidā de turba. Magister. dic frī meo ut diuidat
mecū hereditatē. Ille dixit ei. Homo quis me constituit iu-
dicē aut diuisorē sup uos. Dixitq; ad illos. Videte & cauete
ab omī auaritia quia nō in abundantia cuiusq; uita ei ē.
ex his que possidet. Dixit aut̄ similitudinē ad illos dicēs. Homi-
nis cuiusdā diuitis uberes fructus ager attulit. & cogita-
bat intra se dicēs. Quid faciā qd nō habeo quo cōgregē fruc-
tus meos. Et dixit. Hoc faciā. Destruā horrea mea &
maiora faciā. Et illuc cōgregabo oīa que nata sunt mihi
& bona mea. Et dicā aīe mee. Aīa habes multa bo-
na posita in annos plurimos. Requiesce. comede bibe
epulare. Dixit aut̄ illi ds. Stulte. aiam tuā hac nocte
reposcunt a te. Que aut̄ parasti cuiꝰ erūt. Sic ē qui sibi
thesaurizat & nō est in ds diues.

Dixit q; ad discipulos suos. Ideo dico uob. nolite solliciti ē
aīe qd manducetis. neq; corpori qd uestimini. Ani-
ma plus ē quā esca. & corpus quā uestimentū. Consside

rxte coruos quia nō seminant neq: metunt quib nō est cellariū neq:
horreū & ds̄ pascit illos. Quanto magis uos plures estis illis?
Quis aut ur̄m cogitando potē adicere ad staturā suā cubitū
unū? Si ergo neq: qd minimū est potestis qd de cetero is sollici
ti estis? Considerate lilia agri quomodo crescunt n laborant
neq: nent. Dico aut uob. nec salomon in omi gla sua uestie
bat sicut unū ex istis. Si aut fenū agri qd hodie est in agro. &
cras in clibanū mittit. ds̄ sic uestit. Quanto magis uos pu
sillę fidei? Et uos nolite querere qd manducetis aut qd bi
batis. Et nolite in sublime tolli. hęc enī omia gentes mundi
querunt. Pr̄ aut ur̄ scit. quō his indigetis. Verumtamen
querite regnū dī. & hęc omia adicient uob.

Nolite timere pusillus grex. qr̄ eū placuit patri ur̄o dare
uobis regnum.

Uendite quę possidetis & date elemosinā.

Facite uob sacculos qui nō ueterescunt. thesaurū n deficientē in
cęlo. quo fur n̄ appropiat. neq: tinea corrūpit. Ubi enī the
saurus ur̄ est ibi & cor ur̄m erit

Sint lūbi ur̄i precincti & lucernę ardentes. Et uos similes
hominib exspectantib dominū suū quando reuertat a nup

Jnus. Uecū uenerit & pulsauerit. ēfestī aperiant ei.
Beati serui illi quos cū uenerit dominus inuenerit uigilantes.
Am dico uob. qd p̄cinget se. & faciet illos discūbere & transiens ministrabit illis. Etsiuenerit insecunda uigilia & siintertia uigilia uenerit. & ita inuenerit. beati ſ̄ serui illi.
Hoc aū scitote. quō sisciret p.fām̄familias. qua hora fur ueniret uigilaret utiq; & nō sineret p fodi domū suā. Etuos estote parati. qz qua hora nō putatis filius hominis uenit.
Ait aū ei petrus. Dn̄e. ad nos dicis hanc parabolā an & ad oēs.
Dixit aū dns. Quis putas ē fidelis & prudens dispensator quē ē stituit dominus sup familiā suā ut det illis intēpore trīticū su
rā. Beatus ille seruus quē cū uenerit dominus inuenerit ita facientē. Vere dico uob. qz sup oīa que possidet cōstituet illū.
Quod si dixerit seruus ille in corde suo morā fac̄ ille dominus mſ uenire & cooperit p̄cutere pueros & ancillas. & edere & bibere & inebriari. Ueniet dominus seruo illi in die qua nō sperat. & hora qua nescit. & diuidet eū partē q: oī eū infidelib' ponet.
Ille aū seruus q̄ cognouit uoluntatē domini sui & nō p̄parauit & nō fecit ad uoluntatē ei. uapulabit multas. Qui aū nō cognouit & fecit dignas plagis uapulabit paucis. Oī aū cui multū datū est

mulꝛ̃ quęrent· ab eo. Et cū cōmendauerint mulꝛ̃.
plus pcent ab eo.

Ignem uenī mittere in terrā. & qd uolo nisi ut ac
cendatur. Baptismo habeo baptizari. & quo
modo coartor· usq; dū pficiatur: Putatis quia pacē
uenī dare in terrā. Non dico uobis· sed sepationē.
Erunt enim ex hoc quinq; in domo una diuisi. tres
in duo. & duo in tres dundentur: Pater· in filiū. &
filius in patrē suū. Mater· in filiā. & filia in ma
trem. Socrus in nurū suā. & nurus in socrū suā.

Vocebat aūt & ad turbas. Cum uideritis nubē ori
entē ab occasu· statim dicitis nymbus uenit. & ita
fit. Et cū austrū flantē. dicitis quia æstus erit.
& fit. hypocritę· faciē cęli & terrę nostis ꝓbare·
hoc aūt tempus quomodo nō ꝓbatis. Quid aūt & a no
bis ipsis· nō iudicatis qd· iustū est.

Cum aūt uadis cū aduersario tuo ad principē· in
via. da operā liberari ab illo· ne forte trahat te
apud iudicē. & iudex tradat te exactori· & ex
actor mittat te in carcerē. Dico tibi· nō exies

inde. donec &iam nouissimū minutū reddas.

ADERANT AUTEM

quidā ipso in tempore nunciantes illi de galileis. quorū sanguinē pilatus miscuit cū sacrificiis eorum. Et respondens dixit illis. Putatis qd hi galilei p̄ omnibus galileis fuerūt peccatores. qui talia passi sunt. Non dico uobis. sed nisi pœnitentiā habueritis. omnes simili ter peribitis. sicut illi decē & octo. sup̄ quos cecidit turris in siloam. & occidit eos. Putatis quia & ipsi debitores fuerūt. p̄ter omnes homines habitantes in hierusalē. Non dico uobis. sed si nō pœnitentiā egeritis. omnes similiter peribitis.

Dicebat aūt hanc similitudinē. Arborē fici habebat quidā plantatā in uinea sua. & uenit quærens fructū in illa. & nō inuenit. Dixit aūt ad cultorem uineæ. Ecce anni tres sunt ex quo uenio. quærens fructū in ficulnea hac & nō inueno. Succide ergo illā. ut q̄d & terrā occupet. At ille respondens. dixit illi. Domine. dimitte illā & hoc anno. usq; dū fodiam circa illā. & mittam ster-

cora. Et siquidem fecerit fructū. sin aūt. in futurū succides
eā. Erat aūt docens in synagoga corū sabbatis. Et ecce
mulier quę habebat spiritū infirmitatis annis decē &
octo. & erat inclinata. nec omnino poterat sursū respi
cere. Quā cū uideret ihs. uocauit adse: & ait illi. Mu
lier. dimissa es ab infirmitate tua. Et imposuit illi
manus. & confestim erecta est. & glorificabat dm.
Respondens aūt archisynagogus indignans quia sabbato
curasset ihs: dicebat turbę. Sex dies sunt in quibus
oportet operari. in his ergo uenite & curamini. & nō
in die sabbati. Respondit aūt ad illū dns & dixit.
Hypocritę. unusquisq; urūm sabbato nō soluit bouem
suū aut asinū a presepio. & duit adaquare: Hanc
aūt filiā abrahę quā alligauerat satanas ecce decē
& octo annis. non oportuit solui a uinculo isto die
sabbati.
Et cū hęc diceret. eruboscebant omēs aduersarii eius.
Et omis populus gaudebat in uniuersis. quę glori
ose fiebant ab eo.
Dicebat ergo. Cui simile ē regnū dī. & cui simile

esse existimabo illud. Simile est grano sinapis. quod
acceptū homo misit in hortū suū & creuit. Et factū
est in arborē magnā & uolueres cęli requieuerunt
in ramis eius.

Et rursū dixit. Cui simile estimabo regnū dī. Sim
le est fermento. qd acceptū mulier abscondit in fari
nę sata tria. donec fermentaretur totum.

Et ibat p ciuitates & castella docens. & iter faciens in
hierusalem.

Ait aūt illi quidā. Dne. si pauci sunt qui saluantur:
Ipse aūt dixit ad illos. Contendite intrare p angustam
portā. quia multi dico uobis quęrent intrare & nō po
terunt.

Cum aūt intrauerit pater familias & clauserit ostium.
& incipietis foris stare: & pulsare ostiū dicentes.
Dne. aperi nobis. Et respondens dicet uobis. Nescio uos
unde sitis. Tunc incipietis dicere: manducauim? coram
te & bibim?. & in platęis nris docuisti. & dicet uobis.
Nescio uos unde sitis. Discedite a me oēs operarii in
quitatis. ubi erit fletus & stridor dentium.

Cum uideritis abraham & ysaac & iacob. & oēs pro
phetas in regno dī. uos aūt expelli foras. Et uenī
ent ab oriente & occidente & aquilone & austro.
& accumbent in regno dī.

Et ecce sunt nouissimi qui erant primi. & sunt pri
mi qui erant nouissimi.

In ipsa die accesserunt quidā phariseorū. dicentes illi.
Exi & uade hinc. quia herodes uult te occidere.
Et ait illis. Ite & dicite uulpi illi. ecce eicio demo
nia. & sanitates pficio hodie & cras. & tertia die
consumor. Verumtamē oportet me hodie & cras
& sequenti ambulare. quia nō capit ꝓpheta perire
extra hierusalē.

Hierusalē hierusalē. que occidis ꝓphetas. & lapidas
eos qui missi sunt ad te. Quoties uolui ēgregare
filios tuos quēadmodū auis nidū suū sub pennis. &
noluisti. Ecce relinquet uobis domus ura. Dico autē
uobis. quia nō uidebitis me. donec ueniet cū dicetis.
Benedictus qui uenit. in nomine dn̄i.

ET FACTUM EST

XVIIII.

ēū intraret in domū cuiusdā principis phariseorū
sabbato manducare panē. & ipsi obseruabant eum.
Et ecce homo quidā hydropicus erat ante illū.
Et respondens ihs dixit ad legis peritos & phariseos
dicens. Si licet sabbato curare. At illi tacuerunt.
Ipse uero apprehensū sanauit eū ac dimisit. Et
respondens ad illos dixit. Cuius ūr̄m asinus aut
bos in puteū cadet. & nō continuo extrahet illum
die sabbati. Et nō poterant ad hec respondere
illi. Dicebat aūt & ad inuitatos parabolā intē
dens quomodo primos accubitus eligerent. dicens
ad illos. Cum inuitatus fueris ad nuptias nō discum
bas in primo loco. ne forte honorātior te sit inui
tatus ab illo. & ueniens is qui te & illū uocauit di
cat tibi. Da huic locū. Et tunc incipias cū rubore
nouissimū locū tenere. Sed cū uocatus fueris
uade & recumbe in nouissimo loco. ut cū uenerit
qui te inuitauit dicat tibi. Amice ascende supe
rius. Tunc erit tibi gla. coram simul discūbentibus.
quia omnis qui se exaltat humiliabit. & qui se

humiliat. exaltabitur:

Dicebat aũt & ei. qui se inuitauerat. Cum facis prandiũ
aut cenã. noli uocare amicos tuos. neq; frs tuos. neq; cog
natos. neq; uicinos. neq; diuites. Ne forte & ipsi te rein
uitent. & fiat tibi retributio. Sed cũ facis ẽuiuũ. uoca
pauperes. debiles. claudos. cecos. & beatus eris. quia n̄ habent
retribuere tibi. Retribuetur enim tibi in resurrectione
iustorũ. Hec cũ audisset quidã de simul discumbentibꝰ.
dixit illi. Beatus qui manducabit panẽ in regno dei.
Et ipse dixit ei. Homo quidã fecit cenã magnã. & uocauit
multos. Et misit seruũ suũ hora cene dicere inuitatis ut
uenirent. quia iam parata sunt oĩa. Et ceper̃ simul oĩs
excusare. Primus dixit illi. Uillam emi. & necesse habeo
exire. & uidere illã. Rogo te. habe me excusatũ. Et
alter dixit. Iuga boum emi quinq; & eo probare illa. Ro
go te. habe me excusatũ. Et alius dixit. Uxorẽ duxi.
& ideo n̄ possũ uenire. Et reuersus seruus. nuntiauit
hec domino suo. Tunc iratus pat̃familias. dixit seruo
suo. Exi cito in plateas & uicos ciuitatis. & pauperes ac
debiles. & cecos. & claudos introduc huc. Et ait seruus.

Domine: factū est ut imperasti. & adhuc locus ē. Et ait dominus seruo. Exi in uias & sepes & compelle intrare: ut impleatur domus mea. Dico aūt uobis. qd nemo uiroꝝ illoꝝ qui uocati sunt. gustabit cenā meam.

Ibant aūt turbe multe cū eo. & conuersus dixit ad illos. Si quis uenit ad me & nō odit patrē suū & matrē: & uxorē: & filios. & fres. & sorores. adhuc aūt & aiam suā. nō potest meus ē discipulus. Et qui nō baiolat crucē suā & uenit post me. nō potest meus ē discipulus.

Quis enim ex uobis uolens turrim edificare: nō prius sedens computat sumptus qui necessarii sunt. si habet ad perficiendū. Ne posteā quā posuerit fundamentū & nō potuerit perficere. omnes qui uident incipiant illudere ei dicentes. Quia hic homo cepit edificare: & nō potuit cōsummare. Aut quis rex iturus committere bellū aduersus alium regē: nō sedens prius cogitat si possit cū decē milibus occurrere ei. qui cū uiginti milibus uenit ad se: Alioquin. adhuc longe illo agente: legationē mittens rogat ea que pacis sunt.

Sic ergo omnis ex uobis qui nō renunciat omnibus que possidet. non potest meus esse discipulus.

BONUM EST SAL SI

aũt sal quoq; euanuerit. in quo condietur? Neq; in terrã.
neq; in sterquilinũ utile. ẽ. sed foras mittetur. Qui habet
aures audiendi. audiat.

Erant aũt appropinquantes ei publicani & peccatores. ut au
dirent eũ. Et murmurabant pharisei. & scribę dicentes.
Quia hic peccatores recipit. & manducat eis illis.

Et ait ad illos parabolã istã dicens. Quis ex uobis homo
qui habet centũ oues. & si perdiderit unã ex illis. nonne
dimittit nonaginta nouẽ in deserto. & uadit ad illam
quę perierat donec inueniat illã. & cũ inuenerit eã.
imponet in humeros suos gaudens. Et ueniens domũ. con
uocat amicos & uicinos. dicens illis. Congratulamini mihi.
quia inueni ouẽ meã quę perierat. Dico uobis. qd̃ ita gau
dium erit in cęlo sup uno peccatore pęnitentiã agente.
quã sup nonaginta nouẽ iustis. qui nõ indigent pęnitentia.

Aut quę mulier habens drachmas decem. Si perdiderit drach
mam unã. nonne accendit lucernã & everrit domum.
& quęrit diligenter donec inueniat. Et cũ inuenerit.
conuocat amicas & uicinas dicens. Congratulamini mihi.

279

qua inuent dragmā quā ꝑdiderā.

Ita dico uobis. gaudiū erit corā angelis dī sup uno pec
catore: pēnitentiam agente.

Ait aūt. Homo quidā habuit duos filios. & dixit adoles
centior exillis patri. Pater: da mihi portionē substan
tiæ. quæ me contingit. Et diuisit illis substantiam.
Et non post multos dies. congregatis omnib; adolescenti
or filius peregre ꝑfectus ē in regionē longinquā. Et
ibi dissipauit substantiā suā. uiuendo luxuriose: Et
postquā ōīa consumasset. facta ē fames ualida in re
gione illa. & ipse cēpit egere: Et abiit & adhēsit uni
ciuium regionis illius. & misit illū in villā suā. ut pasceret
porcos. Et cupiebat implere uentrē suū de siliquis
quas porci manducabant. & nemo illi dabat. In se aūt
reuersus dixit. Quanti mercennarii in domo patris
mei abundant panibus. ego aūt hic fame pereo. Surgā
& ibo ad patrē meū. & dicā illi. Pater: peccaui in cēlū
& corā te: et iam nō sum dignus uocari filius tuus. fac
me sicut unū de mercennariis tuis. Et surgens. uenit
ad patrē suū. Cum aūt adhuc longe eēt. uidit illum

patet ipsius: & misericordia motus ē. Et accurrens
cecidit sup collū eius. & osculatus ē eū. Dixitq; ei filius.
Pater. peccaui in cęlū & coram te. iam nō sum dignus voca
ri filius tuus. Dixit aūt pater ad seruos suos. Cito pfer
te stolā primā & induite illū. & date anulū in ma
num eius. & calciamenta in pedes. Et adducite uitulū
saginatū. & occidite: & manducemus. & epulemur: qua
hic filius mus mortuus erat & reuixit. perierat. & in
uentus est. Et cęperunt epulari. Erat aūt filius eius
senior in agro. Et cū ueniret & appropinquaret do
mui. audiuit symphoniā & chorū. & uocauit unū de
seruis. & interrogauit quę nam hęc essent. Qui dixit
illi. Frater tuus uenit. & occidit pater tuus uitulū sagi
natū. quia saluū illū recepit. Indignatus ē aūt. & no
lebat introire. Pater ergo illius egressus. cępit rogare
illū. At ille respondens. dixit patri suo. Ecce tot
annis seruio tibi. & numquā mandatū tuū preteri.
& numquā dedisti mihi hedū ut cū amicis meis epula
rer. Sed postquā filius tuus hic qui deuorauit sub
stantiā suā cū meretricib; uenit. occidisti illi uitulū

ſagiarū. Ait ipſe dixit illi. Fili. tu ſemp mecū es. &
oīa mea tua ſunt. Epulari aūt & gaudere oportebat.
quia frāter tuus hic mortuus erat & reuixit. perierat. & in
Dicebat aūt & ad diſcipulos ſuos. Luenus eſt.
Homo quidā erat diues. qui habebat ulcū. Et hic
diffamatus ē apud illū. quaſi diſſipaſſet bona ipſius.
Et uocauit illū. & ait illi. Quid hoc audio de te? Redde
rationē ulicationis tuę. iam enim ñ poteris ulicare.
Ait aūt ulicus intra se. Quid faciā quia dominus meus
aufert a me ulicationē. Fodere ñ ualeo. mendicare
erubesco. ſcio quid faciā. Ut cū amotus fuero a ulica
tione. recipiant me in domos ſuas. Conuocatis itaq; sin
gulis debitoribus domini ſui. dicebat primo. Quantū de
bes domino meo. Ille dixit. Centū cados olei. Dixit
q; illi. Accipe cautionē tuā. & ſede cito. ſcribe quinqua
ginta. Deinde alio dixit. Tu uero quantū debes. Qui ait.
Centū choros tritici. Ait illi. Accipe litteras tuas. & ſcri
be octoginta. Et laudauit dominus ulicū iniquitatis. quia
prudenter feciſſet. quia filii huius ſeculi prudentiores ſi
lis lucis in generatione ſua ſunt. Et ego uobis dico.

Facite uobis amicos de mammona iniquitatis: ut cū defece
rit recipiant uos in ęterna tabernacula. Qui fidē
lis ē in minimo. & in maiori fidelis ē. Et qui in modi
co iniquus ē: & in maiori iniquus ē. Si ergo in iniquo
mammona fideles nō fuistis. qđ urūm ē quis ered uobis:
Et si in alieno fideles nō fuistis. qđ urūm ē quis dabit uobis:
Nemo seruus potest. duobus dominis seruire: Aut enim
unū odiet. & alterū diliget. Aut uni adhęrebit. & al
terū contemnet. Non potestis dō seruire: & mammonę:
Audiebant aūt oīa hęc pharisei qui erant auari. & deri
debant illū. Et ait illis: Uos estis qui iustificatis uos co
ram hominibus. dūs aūt nouit corda uīra. Quia qđ hom
nibus altū ē. abominatio ē ante dm̄.
Lex & ꝓphetę usq: ad iohannē. exeo regnū dī euangeli
zatur. & omnis in illud uim facit.
Facilius ē aūt ęlū & terrā prętereire: quā de lege unū
apicem cadere: mnis qui dimittit uxorē suam
& ducit alterā. mechatur.
Homo quidam erat
dues. & induebat purpura & byssō. & epulabat quotidie

V283

splendide: Et erat quidā mendicus nomine lazarus.
qui iacebat ad ianuā ei⁹ ulceribꝫ plenus. cupiens saturā
ri de micis. quę cadebant de mensa diuitis. Sed & ca
nes ueniebant. & lingebant ulcera ei⁹. Factū ē autē
ut moreret̄ mendicus. & portaret̄ ab angelis in sinum
abrahę. Mortuus ē aut̄ & diues. & sepultus ē in infer-
no. Eleuans aũ oculos suos cũ ēet in tormētis uidit abrahā
alonge & lazarū in sinu ei⁹. Ipse clamans dix̄. Pat̄ abrahā
miserere mei. & mitte lāzarū ut intingat extremū digi
ti sui in aquā. ut refrigeret linguā meā quia crucior in hac
flāma. Et dixit illi abrahā. Fili. recordare quia rece-
pisti bona in uita tua. & lazarus similit̄ mala. Nunc
aut̄ hic consolatur: tu uero cruciaris. Et in his oīb; in
ter nos & uos chaos magnū firmatū ē. ut hi qui uolunt
hinc transire ad uos nō possint. neq; inde huc transmeare.
Et ait. Rogo ergo te pat̄. ut mittas eū in domū patris
mei. Habeo enim quinq; fr̄es. ut testetur illis ne & ipsi
ueniant in locū hunc tormentorū. Et ait illi abraham.
habent moysen & ꝓphetas. audiant illos. At ille dixit.
Non pater abraham. sed siquis ex mortuis ierit ad eos. pęn

tem̃ agem̃. ℣ Ait aũt illi. Si moyſen & ꝓphetas ñ audi
unt. neq; ſiquis ex mortuis reſurrexerit credent.
Et addiſcipulos ſuos ait. Impoſſibile eſt. ut ñ ueniant ſan
dala. Uae aũt illi p quẽ uenerint. Utilius e illi. ſi lapis
molaris imponat circa collũ ei⁹. & ꝓiciat in mare. quam
ut ſcandalizet unũ de puſillis iſtis.
Adtendite uobis. Si peccauerit frẽ tuus. increpa illũ. Et
ſi pẽnitentiã egerit. dimitte illi.
Et ſi ſepties in die peccauerit in te. & ſepties in die conuer
ſus fuerit ad te dicens pẽnitet me: dimitte illi.
Et dixerunt apli dño. Adauge nobis fidem. Dix aũt
dñs. Si habueritis fidem ſicut granũ ſynapis. diceretis hui
arbori moro eradicare. & tranſplantare in mare. & ob
audiret uobis.
Quis aũt ũrm habet ſeruũ arantem aut paſcentem. qui re
greſſo de agro. dicat illi ſtim. Tranſi recumbe. & ñ dicit ei para
quod cenem. & ꝑcinge te. & miniſtra mihi. donec manducem
& bibam. Et poſt hec tu manducabis. & bibes. Numqd
gram habet ſeruo illi. quia fecit quę ſibi imperauerat. Non
puto. Sic & uos cũ feceritis oia quę ꝓcepta ſunt uobis.

dicere seruꝰ inutilesꝰ sumꝰ. qđ debuimꝰ facere: fecimusꝰ.
Et factū ē dum iret in hierlim· transibat p̄ mediū sa
mariē & galileē. Et cū ingrederet qđdā castellum.
occurrer̄ ei decē uiri lepsi. Qui stetер̄ alonge. &
leuauer̄ uocē dicentes. Jhū p̄ceptor. miserere nr̄i.
Quos ut uidit dixit. Ite· ostendite uos sacerdotibus.
Et factū est dū irent· mundati s. Unus aut̄ ex illis
ut uidit quia mundatus ē· regressus ē cū magna uo
ce magnificans dm̄. Et cecidit in faciē ante pedes ei.
gr̄as agens. Et hic erat samaritan⁹. Respondens aut̄ ih̄s
dixit· Nonne decē mundati s. & nouem ubi s. Non
est inuentus qui rediret & daret glām dō· nisi hic alie
nigena. Et ait illi· Surge uade· quia fides tua. te
saluum fecit.

Interrogatus aut̄ a phariseis· quando uenit regnū dī.
Respondit eis & dixit. Non uenit regnū dī cū obser-
uatione: neq; dicent ecce· hic. aut ecce illic. Ecce enī
regnū dī· intra uos est.

Et ait ad discipulos suos. Uenient dies quando desi-
deretis uidere unū diē filii hominis. & nō uidebitis.

Et dicent uobis. ecce hic. ecce illic. Nolite ire. neq; sec
uemini. Nam sicut fulgur coruscans de sub celo
in ea que sub celo ſ fulget. ita erit filius hominis in
die sua. Primum aũt oportet illũ multa pati.
& reprobari a generatione hac.
Et sicut factum ẽ in diebꝫ noe. ita erit & in diebꝫ filii
hominis. Edebant & bibebant. uxores ducebant
& dabantur ad nuptias. usq; in diẽ qua intrauit noe
in arcã. Et uenit diluuiũ. & ꝑdidit omnes.
Similiter sicut factum ẽ in diebꝫ loth. edebant &
bibebant. emebant & uendebant. plantabant &
edificabant. Qua die aũt exiit loth a sodomis. pluit
ignẽ & sulphur de celo & omnes ꝑdidit. Secundũ hec
erit. qua die filius hominis reuelabitur.
In illa hora qui fuerit in tecto. & uasa ei in domo. ne
descendat tollere illa. Et qui in agro. similiter non redeat
retro. Memores estote uxoris loth.
Quicumq; quesierit animã suã saluã facere: ꝑdet illã.
Et quicũq; ꝑdiderit illã uiuificabit eam.
Dico uobis. In illa nocte erunt duo in lecto uno. unus

287 187

assumetur & alt̃ relinquet̃. Duae erunt molentes in unũ·
una assumet̃. & altera relinquet̃. Duo in agro. unus assu
metur. & alter relinquetur:

Respondentes dicunt illi. Ubi dñe. Qui dñs est. Ubicũq;
fuerit corpus. illuc congregabuntur aquilę:

Dicebat aũt & parabolã ad illos. Quõ oportet semp orare
& nõ deficere dicens. Iudex quidã erat in quadã ciuitate
qui dm̃ nõ timebat. & hominẽ nõ reuerebat. Uidua
aũt quędã erat in ciuitate illa & ueniebat ad eũ dicens.
Vindica me de aduersario meo. Et nolebat p multũ tem
pus. Post haec aũt dixit intra se. Et si dm̃ nõ timeo. nec ho
minẽ reuereor. tamẽ quia molesta est mihi hec uidua.
uindicabo illã. ne in nouissimo ueniens sugillet me.

Ait aũt dñs. Audite qd iudex iniquitatis dicit. ds aũt
nõ faciet uindictã electorũ suorũ. clamantiũ ad se die ac
nocte. & patientiã habebit in illis. Dico uobis. quia cito fa
ciet uindictã illorũ. Uerumtamẽ filius hominis ueniens.
putas inueniet fidem in terra. Dixit aũt & ad quosdã qui
in se cõfidebant tamquã iusti. & aspernabant ceteros pa
rabolã istã. Duo homines ascenderunt in templũ. ut

orarent. Vnus phariseus. & alter publicanus. Pharisei
stans. hęc apud se orabat. Ds. gras ago tibi. quia non sum sic
ceteri hominū. Raptores. iniusti. adulteri. uelut etiam
hic publicanus. Ieiuno bis in sabbato. decimas do omnium quę
possideo. Et publicanus a longe stans. nolebat nec oculos
ad cęlū leuare. sed percutiebat pectus suū dicens. Ds. ppi
tius esto mihi peccatori. Dico uobis. descendit hic iustifi
catus in domū suā ab illo.

Quia omis qui se exaltat humiliabit. & qui se humiliat.
exaltabitur.

Afferebant aūt ad illū & infantes. ut eos tangeret.
Qd cū uiderent discipuli. increpabant illos. Ihs aūt conuo
cans illos. dixit. Sinite parulos uenire ad me. & nolite eos
uetare. talium ē enim regnū di.

Amen dico uobis. quicūq; non acceperit regnū di sicut puer.
non intrabit in illud.

Et interrogauit quidā princeps dicens. Magister bone.
qd faciens uitā ęternā possidebo. Dixit aūt ei ihs. Quid me
dicis bonū. Nemo bonus. nisi solus ds. Mandata nosti. non
occides. non mechaberis. non furtū facies. non falsū testimonium

dicef. honora patrē tuū & matrē. Qui ait. Hec oīa cuſ
todiui. a iuuentute mea.

Quo audito dīs. ait ei. Adhuc unū tibi deeſt. Oīa quę
cumq; habeſ uende. & da pauperib; Et habebiſ theſau
rū in ęlo. & ueni ſequere me.

His ille auditis. contriſtatus ē: quia diues erat ualde. Uides
aūt iūs illū triſtē facti dixit. Quā difficile qui pecuni
as habent. in regnū dī intrabunt. Facilius ē enim ca
melū p foramē acus tranſire. quā diuitē intrare in regnū
dī. Et dixer̄ qui audiebant. Et quis poteſt ſaluus fieri.
At illis. Quę impoſſibilia ſ apud homineſ. poſſibilia ſunt
apud dm̄. Ait aūt petrus. Ecce nos dimiſim⁹ oīa.
& ſecuti ſumus te.

Qui dixit eis. Amen dico uobis. nemo ē qui reliquit domū.
aut parentes. aut frēs. aut uxorē. aut filios ꝓpt̄ regnū dī.
& n̄ recipiat multo plura in hoc tempore: Et in ſeclo uen
turo. uitam æternam.

Aſſumpſit aūt ihs duodecim. & ait illis. Ecce aſcendim⁹ hiero
ſolimā. & conſumabunt̄ oīa quę ſcripta ſ ꝑ ꝓphetas. de
filio hominis. Tradetur enim gentib; & inludet̄. & fla

gellabitur: & conſpuēt. Et poſtquā flagellauerint occi
dent eū. & die tertia reſurget.

Et ipſi nihil horū intellexerunt. Et erat uerbū iſtud
abſconditū ab eis. & nō intellegebant quę dicebantur:

Factū eſt aūt cū appropinquaret hiericho. cęcus quidam
ſedebat ſecus uiā mendicans. Et cū audiret turbā prę-
euntē: interrogabat qd hoc eēt. Dixerunt aūt ei. qd
ihs nazarenus tranſiret. & clamauit dicens. Ihu fili da
uid. miſerere mei. Et qui p̄ibant. increpabant eum
ut taceret. Ipſe uero. multomagis clamabat. Fili da
uid. miſerere mei. Stans aūt ihs. iuſſit illū adduci ad ſe.
Et cū appropinquaſſet. interrogauit illū dicens. Quid tibi
uis faciā. ~ At ille dixit. Dne. ut uideā. Et ihs dixit illi.
Reſpice. fides tua. te ſaluū fecit. Et confeſtim uidit.
& ſequebat illū magnificans dm̄. Et oīs plebs ut uidit.
dedit laudem dō.

Et ingreſſus p̄ambulabat hiericho. Et ecce uir nomine
zacheus. & hic erat princeps publicanorū. & ipſe diues.
Et quęrebat uidere ihm̄ quis eēt. & nō poterat p̄ turba.
quia ſtatura puſillus erat. Et p̄currens aſcendit in

XX.

arborē sicomorū ut uideret illū. qua inde erat trā
siturus. Et cū uenisset ad locū. suspiciens uīs uidit illū &
dixit ad eū. Zachee festinans descende: qua hodie in
domo tua oportet me manere: Et festinans descendit.
& excepit illū gaudens. Et cū uiderent oēs murmura
bant dicentes. qđ ad hominē peccatorē diuertisset. Stans
aūt zacheus. dixē ad dnm. Ecce dimidiū bonorū meorū
dnē do pauperibus. & siquid alicui defraudiui. reddo
quadruplū. Ait ihūs ad eū. Qua hodie salus domui huic
facta ē. eo qđ ipse ēt filius abrahę: Uenit enim filius
hominis querere & saluū facere: qđ perierat.

Haec illis audientibus. adiciens dixē parabolā. eo qđ esset
ppe hierlm. & qua existimarent qđ cōtinuo regnū dī
manifestaretur.

Dixit ergo. Homo quidā nobilis abiit in regionē lon
ginquā. accipere sibi regnū & reuerti.

Uocatis aūt decē seruis suis. dedit illis decē mnas. Et ait
ad illos. Negotiamini dū uenio. Ciues aūt ei odiebant
illū. & miserūt legationē post illū dicentes. Nolumus hunc
regnare sup nos. Et factū ē ut rediret accepto regno.

uſſit uocari ſeruos quib; dedit pecuniã. ut ſciret quantũ
quiſq; negotiatus eẽt. Uenit aũt primus dicens. Domine.
mna tua. decẽ mnas adquiſiuit. Et ait illi. Euge ſerue
bone. quia in modico fidelis fuiſti. eris poteſtatẽ habens
ſup decẽ ciuitates. Et alẽ uenit dicens. Domine. mna
tua. feci quinq; mnas. Et huic ait. Et tu eſto ſup̃ quin
que ciuitates. Et alẽ uenit dicens. Domine. ecce mna
tua. quã habui repoſitã in ſudario. Timui enim te. quia
homo auſterus es. tollis qd non poſuiſti. & meis qd ñ ſem
naſti. Dicit ei. De ore tuo te iudico. ſerue nequã. Sciebas
quia ego homo auſterus ſũ. tollens qd ñ poſui. & me
tens qd ñ ſeminaui. Et quare ñ dediſti pecuniã meam
ad menſã. & ego ueniens cũ uſuris utiq; exegiſſem illud.
Et aſtantib; dixit. Auferte ab illo mnam. & date illi
qui decẽ mnas habet. Et dixerũt illi. Domine habet
decẽ mnas.

Dico aũt uobis. quia omni habenti dabit̃. ab eo aũt qui ñ
habet. & qd habet auferet̃ ab eo.

Uerumtamen inimicos meos illos qui noluerũt me regnare
ſup ſe. adducite huc & interficite ante me.

147 29393

Et hꝫ dicentꝫ. p̈cedebat ascendens hierosolimā. Et cū
eū appropinquasset ad bethfage & bethaniā ad montē qui uo
catur oliueti. misit duos discipulos suos dicens. Ite in castellū
qđ contra uos ē. in qđ introeuntes inuenietis pullū asinę al
ligatū. cui nemo unquā hominū sedit. Soluite illū. & ad
ducite. Et siquis uos interrogauerit. quare soluitis. Sic dice
tis ei. quia dñs operā ei⁹ desiderat.

Abierunt aūt qui missi erant. & inuenerūt sicut dixē illis stantē
pullū. Soluentibus aūt illis pullū. dixerūt domini ei⁹ ad illos.
Quid soluitis pullū. At illi dixerūt. Quia dñs eū necessariū
habet. Et duxerūt illū ad ihm. Et iactantes uestimenta sua sup
pullū. imposuerūt ihm. Eunte aūt illo. substernebant uestim
ta sua in uia.

Et cū appropinquaret iā ad descensū montis oliueti. cęperunt
omis turbę descendentiū. gaudentes laudare dm uoce magna
na. sup omibus quas uiderant uirtutib; dicentes. Benedictus
qui uenit rex. in nomine dñi. pax in cęlo & gla in excelsis.

Et quidā phariseorū de turbis. dixerūt ad illū. Magister: in
crepa discipulos tuos. Cui⁹ ipse ait. Dico uobis. quia si hi
tacuerint. lapides clamabunt.

Et ut appropinquauit. uidens ciuitatē fleuit sup illā dicens.
Quia si cognouisses & tu. & quidem in hac die tua. quę ad
pacē tibi. nunc aūt abscondita ſ ab oculis tuis. Quia uenient
dies in te. & circūdabunt te inimici tui uallo. & circumda
bunt te: & coangustabunt te undiq; Et ad terrā ꝓsternent te. & filios tuos qui in te sunt.

Et non relinquent in te lapidē sup lapidē. eo qd n̄ cogno
ueris tempus uisitationis tuę.

Et ingressus in templū. cepit eicere uendentes in illo & emen
tes. dicens illis. Scriptū ē. quia domꝰ mea domꝰ orationis ē.
Uos aūt. fecistis illā spelucā latronū.

Et erat docens. cotidie in templo. Principes aūt sacerdotū
& scribę: & principes plebis. quęrebant illū ꝑdere. Et n̄
inueniebant. qd facerent illi. Omnis enim ppls suspensus
erat. audiens illum.

Et factū ē in una dierū docente illo ppl̄m in templo &
euangelizante. cucurerūt principes sacerdotū & scribę cū
senioribꝫ & aiunt dicentes ad illū. Die nobis. in qua pote
state hęc facis. aut quis ē qui dedit tibi hanc potestatē. Re
spondens aūt. dixē ad illos. Interrogabo uos & ego unum

295

uerbū. respondere mihi. Baptismū iohannis. de cēlo erat
an ex hominibus. At illi cogitabant intē se dicentes. Quia
si dixerim⁹ de cēlo. dicet. quare ergo nō credidistis illi. Si
aūt dixerim⁹ ex hominibus. plebs uniuersa lapidabit nos.
Certi sunt enim. iohannē, ppheta eē. Et responderunt
se nescire. unde eēt. Et ait illis. Neq; ego dico uobis. in qua
potestate haec facio.

Coepit aūt dicere ad plebē. parabolā hanc. Homo quidā
plantauit uineā. & locauit eā colonis. Et ipse peregre fuit.
multis temporibus. Et in tempore misit ad colonos seruū.
ut de fructu uineę darent illi. Qui caesū dimiserūt eum
inanē. Et addidit alterū seruū mittere. Illi aūt hunc
quoq; cedentes. & afficientes contumelia dimiserūt inanem.
Et addidit tertiū mittere: qui & illū uulnerantes eiecerūt.
Dixit aūt dns uineę. Quid faciā mittā filiū meū dilectū.
forsitan cū hunc uiderint uerebuntur: Quē cū uidissent
coloni. cogitauerūt intē se dicentes. Hic ē heres. occidam⁹ illū.
ut nra fiat hereditas. Et eiecerūt illū extra uineā. occiderunt.
Quid ergo faciet illis dominus uineę. Ueniet & perdet colonos
istos. & dabit uineā alis. Quo audito dixerūt illi. Absit. Ille

aũt aspiciens eos ait. Quid ē ergo hoc qd̄ scriptū est. Lapidem
quē reḡbauer-ũt ędificantes. hic factus ē in caput anguli. Om
nis qui ceciderit sup illū lapidē. conquassabitur: Sup quē
aũt ceciderit. comminuet illū.

Et quærebant principes sacerdotū & scribę mittere in illum
manus illa hora. & timuer-ũt pplm. Cognouer-ũt enim qd̄ ad
ipsos dixerit similitudinē istam.

ET OBSERUANTES

miserunt insidiatores qui se iustos simularent. ut cape
rent eū in sermone: & traderent illū principatui & potes
tati præsidis. Et interrogauer-ũt illū dicentes. Magister: scimus
quia recte dicis & doces. & nō accipis psonā. sed in ueritate
uiā dei doces. Licet nobis dare tributū cęsari an non. Consi
derans aũt dolū illorū. dixit ad eos. Quid me tentatis. Osten
dite mihi denariū. Cuius habet imaginē & inscriptionē. Re
spondentes. dixer-ũt. Cæsaris. Et ait illis. Reddite ergo quę
cæsaris cęsari: & quę dei deo. Et nō potuer-ũt uerbū eius repre
hendere coram plebe. & mirati in responso eius tacuer-ũt. Acces
serunt aũt saddducæorū quidā. qui negant esse resurrectionē.
Et interrogauer-ũt eū dicentes. Magister: moyses scripsit no

bis. si frr̄ alicuius mortuus fuerit habens uxorē. & hic sine filiis fu
erit. ut accipiat eā frr̄ ei⁹ uxorē. & suscitet semē frī suo. Septē
ergo frēs erant. & primꝰ accepit uxorē. & mortuus ē sine
filiis. Et sequens accepit illā. & ipse mortuus ē sine filio. Et
tertius accepit illā. similit̄ & oēs septē. & nō reliquer̄ semē
& mortui sunt. Nouissima oīum. mortua ē & mulier.
In resurrectione ergo. cuius eorū erit uxor. Siquidem
septē habuer̄ eā uxorē. Et ait illis ihs. Filii huius sęculi
nubunt. & traduntr̄ ad nuptias. Illi uero qui digni habebun
tur sęlo illo & resurrectione ex mortuis. neq; nubunt. neq;
ducunt uxores. neq; enim ultra mori potest̄. Aequales
enim angelis sunt. & filii sūt dī. cū sint filii resurrectionis.
Quia uero resurgant mortui. & moyses ostendit secus rubū.
sicut dicit. Dnm̄ dm̄ abrahā. & dm̄ isaac. & dm̄ iacob. Ds
aūt. non ē mortuorū sed uiuorū. oēs enim uiuunt ei.
Respondentes aūt quidā scribarū. dixer̄. Magister bene
dixisti. Et amplius nō audebant eū quicquā interrogare.
Ait aūt ad illos. Quomodo dicunt xp̄m filiū dauid ēe. &
ipse dauid dicit in libro psalmorū. Dixit dns dño meo. sede
a dextris meis. donec ponā inimicos tuos scabellū pedū tuo-

Quid ergo dñs illū uocat. & quomodo filius ei⁹ est.

Audiente aūt oī pplō. dixē discipulis suis. Attendite a scribis qui uolunt ambulare in stolis. & amant salutationes in foro. & primas cathedras in synagogis. & primos discubitus in conuiuiis.

Qui deuorant domos uiduarū. simulantes longā orationem. hi accipient damnationē maiorē. Respiciens aūt uidit eos qui mittebant munera sua in gazofilatiū diuites. Uidit aūt & quandā uiduā pauperculā. mittentē aera minuta duo & dixit. Uere dico uobis. quia uidua haec pauper plusquā oēs misit. Nam oēs hi ex abundanti sibi. miserunt in munera dei. Haec aūt ex eo qđ deest illi omnē uictū suū. quē habuit misit.

Et quibusdā dicentib; de templo. qđ lapidib; bonis. & donis ornatū esset dixit. Haec quę uidetis. uenient dies in quib; nō relinquet lapis sup lapidē qui nō destruatur.

Interrogauerūt aūt illū dicentes. Preceptor. quando haec erunt. & quod signū cū fieri incipient. Qui dixit. Uidete ne seducamini. Multi enim uenient in nomine meo dicentes. quia ego sū. & tempus appropinquabit. Nolite ergo

150 259 959

re post illos. Cum aũt audierimꝰ ꝓphetas & sedmones. nolite
terreri. Oportet primũ hęc fieri. sed nõ dũ statim finis.
Tunc dicebat illis. Surget gens cõtra gentẽ. & regnũ ad
uersus regnũ. & terræ motus magni erũt ꝑ loca. & pestilen
tie & fames. terroresq; de cęlo & signa magna erunt.
Sed ante hæc oĩa mittent uobis manus suas & ꝑsequẽtur
tradentes in synagogas & custodias. trahentes ad reges &
ꝓsides, ꝓpter nomẽ meũ. Contingẽt aũt uob in testimoniũ.
Ponite ergo in cordib; uris nõ præmeditari. quẽadmodum
respondeatis. Ego enim dabo uobis os & sapientiã. cui nõ
poterũt resistere & cõtradicere oĩes aduersarii uri. Tra
demini aũt a parentib; & fratrib; & cognatis & amicis. & mor
tẽ afficient ex uobis. Et eritis odio oĩbus. ꝓpter nomẽ meũ.
Et capillus de capite uro nõ peribit. In patientia ura
possidebitis animas uras.
Cum aũt uideritis circundari hierusalẽ ab exercitu.
tunc scitote quia appropinquabit desolatio eius.
Tunc qui in iudea sint fugiant in montes. & qui in medio eius
discedant. & qui in regionib; nõ intrent in eã. Quia dies
ultionis hi sunt. ut impleantur oĩa quæ scripta sunt.

Uae aut̄ pregnantib; & nutrientib; in illis diebus.
Erit enim pressura magna sup̄ terr̄a. & ira populo huic.
Et cadent in ore gladii. & captiui ducent̄ in om̄es gentes. &
hierusalē calcabit̄ a gentibus. donec impleant̄ tempora nation̄.
Et erunt signa in sole & luna & stellis. & in terris pressura gen
tiū. p̄ę ēfusione sonitus maris & fluctuū. Arescentib; ho
minib; p̄ timore & exspectatione. quę supuenient uniuerso
orbi. Nam uirtutes cęlorū mouebunt̄.
Et tunc uidebunt filiū hominis uenientē in nube. cū potesta
te magna & maiestate. His aut̄ fieri incipientibus. respicite
& leuate capita uestra. qm̄ appropinquat redemptio uestra. Et
dixit illis similitudinē. Uidete ficulneā & om̄es arbores cum
p̄ducunt iā ex se fructū. scitis quia p̄pe est aestas. Ita & uos cū
uideritis hęc fieri. scitote quia p̄pe est regnū dei. Amen dico
uobis. quia nō p̄teribit generatio hęc. donec oīa fiant.
Cęlum & terra transibunt. uerba aut̄ mea. nō transibunt.
Attendite aut̄ uobis. ne forte grauent̄ corda uestra in crapu
la & ebrietate. & curis huius uitę. & supueniat in uos repen
tina dies illa. Tanquā laqueus enim supuenit in om̄es. qui
sedent sup faciē om̄is terrę. Uigilate itaq; om̄i tempore

301

omnes. ut digni habeamini fugere ista oīa quę future
sunt. & stare ante filiū hominis. Erat aūt diēb; docens in
templo. noctib; uero exiens morabat in monte: qui uocat
oliuet. Et omis ppls manicabat ad eū in tēplo. audire eū.
Appinquabat aūt dies festus azimorū. qui dicit pascha.

ET QVEREBANT

principes sacerdotū & scribę. quomodo eū interficerent.

timebant uero plebē.

Intrauit aūt satanas in iudā. qui cognominabat scarioth.
unū de duodecim

Et abiit & locutus est cū principib; sacerdotū & magistra
tibus. quomodo illū traderet eis. Et gauisi sunt & pacti
pecuniā illi dare. Et spopondit. Et quęrebat opportu
nitatē ut traderet illū sine turbis. Uenit aūt dies
azimorū in qua necesse erat occidi pascha. & misit pe
trū & iohannē dicens. Euntes parate nobis pascha. ut
manducemus. At illi dixerūt. Ubi uis paremus. Et dix
it eis. Ecce introeuntib; uobis in ciuitatē: occurret
uobis homo amphorā aquę portans. sequimini eū in
domū in quā intrat. & dicetis patri familias domus.

Dicet tibi magiſter. ubi ē diuerſoriū. ubi paſcha cum diſcipulis meis manducē. Et ipſe uobis oſtendet cenaculum magnū ſtratū. & ibi parate. Euntes aūt inuenerūt ſicut dixē illis. & parauerūt paſcha. Et cū facta eēt hora diſcubuit. & duodecim apli cū eo.

Et ait illis. Deſiderio deſideraui hoc paſcha manducare uobiſcū. ante quā patiar.

Dico enim uobis. quia ex hoc nō manducabo illud. donec impleat̄ in regno dī. Et accepto calice grās egit & dixē. Accipite & diuidite inter uos. Dico enim uobis. qđ nō bibā de generatione uitis. donec regnū dī ueniat.

Et accepto calice grās egit & fregit. & dedit eis dicens. Hoc ē corpus meū. qđ p uobis dat̄. hoc facite in meam commemorationē.

Simlit̄ & calicē poſtquā cenauit dicens. Hic ē calix nouum teſtamentum in ſanguine meo. qui p uobis fundetur.

Uerumtamē. ecce manus tradentis me. mecū ē in mensa. Et quidem filius hominis. ſcdm qđ definitū ē uadit. Uerumtamē. uae illi homini p quem tradetur.

Et ipsi ḡperūt querere unē se quis oēt ex eis q̄ hoc facturs oēt.

Facta ē aūt & contentio unē eos. quis eorū uideret oē mior:

Dix aūt eis. Reges gentiū dominantr eorū. & qui potestatē habent sup eos benefici uocantr. Vos aūt nō sic. Sed qui maior ē in uobis. fiat sicut iunior: Et qui p̄cessor est. sicut ministrator.

Nam quis maior ē qui recumbit. an qui ministrat. Nonne qui recumbit. Ego aūt in medio urm su. sicut qui ministrat. Uos aūt estis. qui pmansistis mecū in tēptationib; meis. Et ego dispono uobis sicut disposuit mihi pr̄ mr̄ regnū. ut edatis & bibatis sup mensam meā in regno meo. & sedeatis sup thronos. iudicantes duodecim. tribus israhel.

Ait aūt dns. Symon symon. ecce. sathanas expetiuit uos ut cribraret sicut triticū. Ego aūt rogaui p̄ te. ut nō deficiat fides tua.

Et tu aliquando conuersus. confirma fratres tuos.

Qui dix ei. Dne. tecū paratus su. & in carcerē & in mortē ire. Et ille dix. Dico tibi petre. nō cantabit hodie gallus. donec ter abneges nosse me.

Et dix eis. Quando misi uos sine sacculo & pera & calceis

mentis. numqd aliqd defuit uobis. ¶ At illi dixer̄: Nihil.

Dix̄ ergo eis. Sed nunc qui hab̄ sacculū. tollat similit̄ & perā. Et qui n̄ habet. uendat tunicā suā & emat gladiū.

Dico enim uobis. quō adhuc hoc qd̄ scriptū ē oportet impleri in me. & qd̄ cū iniquis deputatus ē. Etenim ea quę sunt de me. finē habent.

At illi dixer̄. Dn̄e. ecce gladii duo hic. ¶ At ille dix̄ eis. Satis est. Et egressus ibat secd̄m c̄suetudinē in montem oliuarū. Secuti ſ. aut̄ illū & discipuli.

Et cū puenisset ad locū dix̄ illis. Orate ne intretis intēptationē.

Et ipse auulsus ē ab eis. quantū iactus ē lapidis. Et positis genibus. orabat dicens.

Pater. si uis transfer̄ calicē istū a me. Verūtamen. n̄ mea uoluntas sed tua fiat.

Apparuit aut̄ illi angelus de cęlo c̄fortans eū. Et factus agonia. prolixius orabat. Et factus ē sudor ei⁹ sicut guttę sanguinis decurrentis in terram.

Et cū surrexisset ab oratione & uenisset ad discipulos suos. inuenit eos dormientes p̄ tristitia. Et ait illis. Quid dormitis. ¶ Surgite orate. ne intretis in tentationem.

305

Adhuc eo Loquente.

ecce turba & qui uocabat̃ iudas unꝰ de duodecim antecedebat eos. & appropinquauit ihũ ut oscularet̃ eum.

Ihs aũt dixit illi. Iuda. osculo filiũ hominꝭ tradis.

Uidentes aũt hi qui circa ipsũ erant qd futurũ erat. dixer̃ ei. Dñe: si percutim̃ in gladio. Et percussit unꝰ ex illis seruũ principis sacerdotũ. & amputauit auriculã ei⁹ dexterã. Respondens aũt ihs ait. Sinite usq; huc.

Et cũ tetigisset auriculã eius. sanauit eum.

Dixit aũt ihs ad eos qui uenerant ad se principes sacerdotũ & magistratus templi & seniores. Quasi ad latronẽ existis cũ gladijs & fustibus. cũ cotidie uobiscũ fuerim in templo. nõ extendistis manus in me. Sed hec est hora uestra. & potestas tenebrarum.

Comprehendentes aũt eũ. duxer̃ ad domũ principis sacerdotũ. petrus uero sequebat̃ alonge. Accenso aũt igne in medio atrio. & circũsedentib; illis. erat petrus in medio eorũ. Quẽ cũ uidisset ancilla quedã sedentẽ ad lumẽ. & eũ fuisset intuita dixit. Et hic cũ illo erat. Ille negauit eũ dicens. Mulier: non noui illũ. Et post pusillũ alius uidens eũ dixit. Et tu

de illis est. Petrus uero &c. O homo nõ sum. Et mũ ullo fac
to quasi horę unus. alius quidã affirmabat dicens. Uere.
& hic cũ illo erat. nã & galileus ẽ. Et ait petrus. Homo nes
cio quid dicis. Et continuo adhuc illo loquente cantauit
gallus. Et conuersus dñs respexit petrũ. Et recordat⁹
ẽ petrus uerbi dñi sicut dixerat. quia priusquã gallus
cantet. ter me negabis. Et egressus petrus fleuit amare.
Et uiri qui tenebant illũ illudebant ei cedentes. Et uelauer
eũ & percutiebant facie ei⁹. & interrogabant eũ dicentes. Pro
phetiza. quis ẽ qui te percussit. Et alia multa blasphe
mantes. dicebant in eum.

Et ut factus ẽ dies. cũenerũt seniores plebis. & principes
sacerdotũ & scribę. & duxerũ illũ in concilium suũ dicentes.
Si tu es xp̃s. dic nobis.

Et ait illis. Si uobis dixero. nõ creditis mihi. Si aũt & int̃
rogauero. nõ respondebitis mihi. neq; dimittetis.

Ex hoc aũt. erit filius hominis sedens adextris uirtutis dei.

Dixerũ aũt omes. Tu ergo es filius dei. Qui ait. Uos dicitis.
quia ego sũ. Et illi dixerũ. Quid adhuc desideram⁹
testimoniũ. Ipsi enim audiuimus de ore eius.

XXI.

151 307

¶ surgens omis multitudo eorū duxer̄ illū ad pilatū.

Cperunt aūt illū accusare dicentes. Hunc inuenimus subuertentē gentē nr̄am. & phibentē tributa dari cesari. & dicentē se xp̄m regē ee.

Pilatus aūt int̄rogauit eū dicens. Tu es rex iudeorum. At ille respondens ait. Tu dicis.

Ait aūt pilatus ad principes sacerdotū & turbas. Nihil inuenio causę in hoc homine.

At illi inualescebant dicentes. Commouet pplm docens p̄ uniuersā iudeā. & incipiens a galilea usq; huc. Pilat⁹ aūt audiens galileā. int̄rogauit si homo galileus eet.

Et ut cognouit qd̄ de herodis potestate eet. remisit eū ad herodē. Qui & ipse hierosolimis erat illis diebus.

Herodes aūt uiso ihū gauisus ē ualde. Erat enim ex multo tempore cupiens uidere eū. eo qd̄ audiret multa de illo. & sperabat signū aliqd̄ uidere ab eo fieri. Int̄rogabat aūt illū multis sermonib⁹. Ip̄e aūt ipse nihil illi respondebat.

Stabant aūt principes sacerdotū & scribę. constanter accusantes eum.

Spreuit aũt illũ herodes cũ exercitu suo. & inlusit indutũ
uestẽ alba. & remisit ad pilatũ. Et facti sũt amici herodes
& pilatus ipsi die. nã antea inimici erant adinuicẽ.
Pilatus aũt conuocatis principibus sacerdotũ & magistra
tibus & plebe. dixẽ adillos. Obtulistis mihi hunc hominẽ
quasi auertentẽ populũ. & ecce ego cora uobis interrogans.
nullã causã inuenio in homine isto. exhis in quib; eum
accusatis. Sed neq; herodes. nã remisi uos adillũ. &
ecce nihil dignũ morte actũ ẽ ei.

Emendatũ ergo illũ dimittã. Necesse aũt habebat dimit
tere eis p diem festum unum.

Exclamauit aũt simul uniuersa turba dicens. Tolle hanc.
& dimitte nobis barabban. Qui erat ppt̃ seditionẽ quandã
factã in ciuitate. & homicidiũ missus in carcerẽ.

Iterũ aũt pilatus locutus ẽ adillos. uolens dimittere ihm.
At illi succlamabant dicentes. Crucifige crucifige illũ.

Ille aũt tertio dixẽ adillos. Quid enim mali fecit iste.
Nullã causã mortis inueni in eo. Corripiã ergo illũ
& dimittã. At illi instabant uocib; magnis postulan
tes. ut crucifigeretur. & ualescebant uoces eorum.

Et pilatus adiudicauit fieri petitionē eorū. Dimisit
aūt illis eū. qui ꝓpt̄ homicidiū & seditionē missus fuerat
in carcerē quē petebant. Illum uero tradidit uolunta
ti eorū. Et cū ducerent eū apprehender̄ symonem
quendā cyrenensē uenientē de uilla. & imposuer̄ illi
crucē portare post ihm.

Sequebat aūt illū multa turba ppli. & mulierū quae
plangebant & lamentabant eū. Conuersus aūt ad illas ihs
dix̄. Filiæ hierlm. nolite flere sup me. sed sup uos ipsas
flete. & sup filios uros. Quō ecce uenient dies. in quibus
dicent. Beatæ steriles & uentres qui n̄ genuer̄. &
ubera quæ n̄ lactauer̄. Tunc incipient dicere montib;
cadite sup nos. & collib; operite nos. Quia si in uirdi
ligno hæc faciunt. in arido qd fiet.

Ducebantur aūt & alii duo nequā cū eo. ut interficerentur.

Et postquā uener̄ in locū qui uocat̄ caluarie. ibi crucifixe
runt eū. Et latrones unū a dextris & alterū a sinistris.
Ihs aūt dicebat. Pater. dimitte illis. n̄ enī sciunt qd faciunt.
Uidentes uero uestimenta eius miser̄ sortes. Et stabat ppls
exspectans. Et deridebant illū principes cū eis di

cones. Alios saluos fecit. se saluū faciat. si hic ē xp̄s dī electus.

Illudebant aūt ei & milites accedentes & aceto ofterentes

illi dicebant. Si tu es rex iudeorū. saluū te fac.

Erat aūt & suprscriptio scripta sup illū. litteris grecis. &

latinis. & hebraicis. hic est rex iudeorū.

Unus aūt de his qui pendebant latronib; blasphemabat

eū dicens. Si tu es xp̄s. saluū fac temet ipsū & nos.

Respondens aūt alt̄ increpabat illū dicens. Neq; tu times

mes dm̄. qd in eadē damnatione es. & nos quidem iuste

nā digna factis recipim⁹. hic uero nichil mali gessit. Et

dicebat ad iēsum. Dn̄e. memento mei cū ueneris in reg

nū tuū. Et dixit illi ih̄s. Amen dico tibi. hodie mecū

eris in paradyso.

Erat aūt fere hora sexta. & tenebre facte sūt in uniuer

sa terra. usq; in horā noniā. Et obscuratus est sol.

Et uelum templi scissum est medium.

Et clamans uoce magna ih̄s ait. Pater. in manus tuas

commendo spīm meū. Et hec dicens exspirauit.

Videns aūt centurio qd factū erat glorificauit dm̄ di

cens. Vere. hic homo iustus erat.

Et omnis turba eorū qui simul aderant ad spectaculū istud
& uidebant quę fiebant. pcutientes pectora sua reuertebantur: Stabant aūt omnes noti ei? alonge. & mulieres
quę secutę erant eū a galilea. hęc uidentes.
Et ecce uir nomine ioseph. qui erat decurio uir bonus &
iustus. hic nō consenserat consilio & actibus eorū. ab arimathia ciuitate iudeę. qui exspectabat & ipse regnū dī.
hic accessit ad pilatū. & petiit corpus ihu.
Et depositū inuolutū in sindone. & posuit eū in monumēto
excisso. In quo nūq dū quisquā positus fuerat.
Et dies erat parasceue: & sabbatū inlucescebat. Subsequentę aūt mulieres quę cū ipso uenerant de galilea:
uiderūt monumētū. & quēadmodū positū erat corp; ei?.
Et reuertentes parauerūt aromata & unguenta. &
sabbato siluerūt secm mandatū.
Una aūt sabbati ualde diluculo. uenerūt ad monumētū
portantes quę parauerant aromata. & inuenerūt
lapidē reuolutū a monumēto. Et ingressę: nō inuenerūt
corpus dñi nīu. Et factū ē dū mente ōsternarę
eēnt de isto. ecce duo uiri steterūt secus illas inueste

fulgens. Cum timerent aut & declinarent aul
tu vi terra. dixer ad illas. Quid quæritis viuentē cū
mortuis. Non est hic sed surrexit. Recordamini
qualit locutus ē vobis cū adhuc in galilea eet dicens.
Quia oportet filiū hominis tradi in manus hominū pec
catorū. & crucifigi. & die tertia resurgere.

ET RECORDATE SUNT

verborū eius. & regresse a monumento. nunciauer hec
oīa illis undecim. & ceteris oībus.

Erat aut maria magdalena & iohanna. & maria iacobi.
& ceteræ quæ cū eis erant quæ dicebant ad apostolos hec.
Et visa ſ ante illos sicut deliramenta verba ista. & nō crede
bant illis. Petrus aut surgens cucurrit ad monumentū.
& prumbens vidit linteamina sola posita: Et abiit secum
mirans. qd factū fuerat. Et ecce duo ex illis ibant ipsa
die in castellū qd erat in spatio stadiorū sexaginta ab
hierusalē nomine emmaus. Et ipsi loquebant ad inuicē.
de his oībus quæ acciderant. Et factū ē dū fabularent
& secū quærerent. & ipse ihs appropinquans ibat cū illis.
Oculi aut illorū tenebant. ne eū agnoscerent. Et ait

ad illos. Qui sunt hi sermones quos ꝯferis ad inuicē. ambulantes & estis tristes. Et respondens unus. cui nomen cleopas. dixit ei. Tu solus peregrinus es in hierusalē. & nō cognouisti quę facta sūt in illa his diebus. Quib; ille dixit. Quę. Et dixerunt. De ihu nazareno. qui fuit uir pphēta potens in opere & sermone coram dō & omi populo. Et quomodo eū tradiderūt summi sacerdotes & principes nri in damnationē mortis. & crucifixerūt eū. Nos autē sperabamꝰ. quia ipse ēet redempturus isrl. Et nunc sup hęc oīa tertia dies ē hodie. qd hęc facta sūt. Sed & mulieres quędā ex nris terruerūt nos. quę ante lucē fuerūt ad mo numentū. & nō inuento corpore eiꝰ uenerūt dicentes se etiā uisionē angelorū uidisse. qui dicunt eū uiuere. Et abierunt quidā ex nris ad monumentū. & ita inuenerūt sicut mulieres dixerūt. ipsū uero nō inuenerūt. Et ipse dixit ad eos. O stulti & tardi corde ad credendū. in oīb; quę locuti sūt pphętę. Nonne hęc oportuit pati xpm. & ita intrare in gloriā suā. Et incipiens a moyse & oībus pphetis. interpretabatꝰ illis in oīb; scripturis. quę de ipso erant. Et appropinquauerūt castello quo ibant. &

ipſe ſe finxit longuſ ire. Et cogerē illū dicentes: Ma
ne nobiſcū quō aduesperascit. & inclinata ē iā dies.
Et intrauit cū illis. Et factū ē dū recumberet cū illis.
accepit panē. & benedixit. ac fregit. & porrigebat illis.
Et aperti ſ oculi eorū. & cognouerē eū. Et ipſe euanuit ex
oculis eorū. Et dixerē ad inuicē. Nonne cor nr̄m ar
dens erat in nobis dū loqueret̄ in uia. & aperiret nobis
scripturas. Et surgentes eadē hora. regressi ſ in hierlm
& inuenerē congregatos undecim. & eos qui cū ipsis erāt
dicentes. Quod surrexit dñs uere. & apparuit Symoni.
Et ipsi narrabant quę gesta erant in uia. & quomo
do cognouerē eū in fractione panis.

Cum hęc aut̄ loquunt̄. ihs stetit in medio eorū. & dicit
eis. Pax uobis. Ego sū. nolite timere. Conturbati uero
& conterriti. existimabant se spm̄ uidere. Et dixit
eis. Quid turbati estis. & cogitationes ascendunt in cor
da ura. Uidete manus meas & pedes. quia ipse ego sum.
Palpate & uidete. quia spūs carnē & ossa nō habet. sicut
me uidetis habere. Et cū hoc dixisset. ostendit eis
manus & pedes. Adhuc aut̄ illis nō credentib; &

mirantibus p̄ gaudio dixit. Habetis hic aliqd qd̄ man
ducetur. Et illi obtulerūt ei partē piscis assi. & fauī
mellis. Et cū manducasset cor̄ eis. sumens reliquias
dedit eis. Et dixit ad eos. Hec s̄ verba que locutus
sū ad uos. cū adhuc eē cum uobis. Quō necesse ē̄ imple
ri oīa que scripta s̄ in lege moysi & pphetis. & psalmis
de me. Tunc aperuit illis sensū. ut intellegerent scrip
turas. Et dixit eis. Quō sic scriptū ē̄. & sic oportebat
xp̄m pati. & resurgere a mortuis die tertia. Et p̄
dicari in nomine ei⁹. pēnitentiā & remissionē̄ peccato
rū. in oīs gentes. Incipiens ab hierosolima. vos aūt es
tis testes horū. Et ego mitto p̄missū patris mei in vos.
vos aūt sedete in ciuitate. quoadusq; induamini virtute
ex alto. Eduxit aūt eos foras in bethaniā. & eleuatis
manib; suis benedixit eis. Et factū est dū benediceret
illis. recessit ab eis. & ferebatur in cēlū. Et ipsi adorā
tes. regressi sunt in hierlm cū gaudio magno. Et
erant semp in templo laudantes. & benedicentes dm̄.

HIC EST iohannes euangelista unꝰ ex discipulis
ihu. qui uirgo electꝰ a dō ē. quē de nuptiis nolentē
nubere uocauit dñs. cui uirginitatis in hoc duplex testimoniū
in euangelio datur. qđ & p̄ cęteris dilectus a dō dr̄: Et huic ma
trē suā de cruce ēmendauit dñs. ut uirgo uirginē seruaret.
Denuq: manifestans in euangelio qđ erat ipse incorruptibi
lis uerbi opus inchoans saluꝰ. uerbū carnē factū ēē. nec lum̄
a tenebris cōprehensū fuisse testatur. Primū signū ponens qđ
in nuptiis fecit dñs. ut ostendens qđ erat legemtib; demon
straret. Quod ubi dñs mutatis deficere nuptiarū unū
debeat. ut & ueteribꝫ immutatis noua oīa quę a xp̄o in
stituūt apparent. Hoc aūt euangeliū scripsit in asia.
postquā in pathmos insula apocalyp̄sin scripserat. Ut cum
in principio canonis incorruptibile principiū in genesi.
etiam incorruptibilis finis p̄ uirginē in apocalyp̄si redde
ret. dicente xp̄o. Ego sū. A. & ω. Et hic ē iohannes
qui sciens supuenisse diē recessus sui. conuocatis discipulis
suis in epheso p̄ multa signorū experimenta p̄mens xp̄m.
Descendens in defossū sepulturę suę locū. facta oratione po
situs ē ad patres suos. tam extraneus a dolore mortis quā

a corrupcione carnis inuenitur alienus. Tam̃ post
om̃s euangeliũ scripsit. & hoc uirgim debebat̃. Quorũ
tam̃ t scriptorũ tempore dispositio t librorũ ordinatio.
Ideo p singula nobis n̄ exponit̃ ut sequenti desiderio ēloca
to. & quer̄enib; fructus laboris. & di magisterio docti
na seruetur. AMEN.

Pharisei; leuitę mittunt iohannē. Ioh. dim uidens agnũ
ui dic̃. Et andreas petro dic̃ inuenimus messiam.
Ihs ad cenā de aqua uinũ fec̃. de tẽplo nũmolarios eiecit.
Soluitur tẽplũ hoc dicens. nichodemo loq̃t̃ de baptismo.
Ihs in iudea baptizat & iohs in enon quiq; dic̃ xp̃m crescere
Ihs cũ muliere samaritana loq̃t̃; p̃phetā Sse aũt nḡrari.
in patria sua sine honore c̃ dic̃. & reguli filiũ a morte suscitat.
Apud natatoriā bethsaidā. xxxv & octo annos infirmitatē ho
mis sanat. ac dic̃ scrutamini scripturas. & si crederetis m
crederetis forsitan & m. discip̃ unũ exitu. diaboli dicit.
c. v. panib; & u. piscib; & qd eũ regē facere noluer̃. Ihs
sup̃ mare ambulat. & de manna loq̃t̃. ac recedentib; ab eo
conophegia. Ihs medio die festo ascendens in tẽplũ doc&

Multis etiã de turba credentib; idẽ clamt. Siqs sitt uenat

Ihs uñrogatus. principiũ se ee respondit. Lebibat

qd omnis peccatoꝛ seruus sit. & qd ihs ante abrahã sit.

De unua & ouili p dedicationẽ deambulans in tẽplo. se & pa

trẽ unũ ee dicẽ. De lazari resurrectione.

Maria pedes ihu unguit. & capillis suis tersit. Ius sup asinũ

sedit. Et uolentib; greci uidere ihm loqt de grano frumẽ

ti qd in terrã mittit. Et uox de ecło ad ihm.

Pedes discipulos lauit. De iude tradicione. & petri negatio

ne pdicit. & de dilectione firm. & qd ipse in patre & pat in

De uinea & palmitib; & de dilectione & de Ipso ẽ.

,pmissione paracliti. & oia patris sui ee.

Ihs discipulos patri commendat. Ius a iuda tradit. Allo

cutio pilati ad iudeos. De ihu & de barubba.

Passio ihu & sepultura & resurrectio eius. AMEN.

XXII.

162

ET VERBV̄ ERAT APVD

dm̄. & ds̄ erat uerbū. Hoc erat inprincipio apud
om̄. oīa ꝑipsum facta sunt. & sine ipso factū est
nihil. Qđ factū ē inipso uita erat. & uita erat lux
hominū. Et lux intenebris lucet. & tenebre eā non
conprehenderunt.

d u.
Ā vu
L vi.

Fuit homo missus adō. cui nom̄ iohannes erat. Hic ue
nit intestimoniū ut testimoniū ꝑhiberet delumi
ne. ut oēs crederent ꝑillū. Non erat ille lux. sed ut
testimoniū ꝑhiberet delumine.

d iii.
Ā i.
L xuii.

Erat lux uera. quę inluminat omnē hominē uenientē
in mundū. In mundo erat. & mundus ꝑipsū factus
ē. & mundus eū non cognouit.

d iii
sot

In ꝓpria uenit. & sui eū non receperunt. Quotquot
autē receperunt eū dedit eis potestatē filios dī fieri
his qui credunt in nomine eius. Qui non ex sangui
nib⁹ neq: ex uoluntate carnis neq: ex uoluntate uiri.
sed ex dō nati sunt

d v.
Ā i.
L iii.

Et uerbū caro factū est. & habitauit in nobis. Et uidi
mus gl̄iam eius. gl̄iam quasi unigeniti ꝑ patre.

323

Plenū gratię & ueritatis.

Iohannes testimoniū phibet deipso. & clamabat di
cens. Hic ē quē dixi. qui post me uenturus est. an
te me factus ē. quia prior me erat.

Et de plenitudine eī nos oēs accepimus grām, p grā
Quia lex p moysen data ē grā & ueritas pīhm xpm facta ē.
m nemo uidit unquā. Unigenitus filius qui est
in sinu patris ipse enarrauit.

ET HOC EST TESTI
monīū iohannis quando miserūt iudei ab hierosoli
mis sacerdotes & leuitas. ad eū ut interrogarent eum.
Tu quis es? Et cōfessus ē & nō negauit. Et cōfessus ē.
quia nō sū ego xpc. Et interrogauerūt eū. Quid ergo
helias es tu? Et dixit. Non sum. Propheta es tu?
Et respondit. Non. Dixerūt ergo ei. Quis es ut re
sponsū demus his qui miserūt nos? Quid dicis de ipso?
Ait. Ego uox clamantis in deserto. dirigite uiā
dñi sicē dixit esaias pphēta.
Et qui missi fuerant erant ex phariseis. & interroga
uerunt eū. & dixerūt ei. Quid ergo baptizas si tu

non ē xp̄c neq: helias neq; ꝓpheta. Respondit eis
iohannes dicens.

Ego baptizo in aqua. medius aũ ur̄m stetit. quẽ uos
nonscitis. Ipse ē qui post me uenturus ē quian
te me factus ē. Cuius ego nō sũ dignus. ut̄ solua
eius corrigiam calciamenti.

Hec inbethania facta s̄t trans iordanen ubi erat io
hannes baptizans. Altera die uidit iohannes ih̄m
uenientẽ ad se & ait. Ecce agnus dī ecce qui tollit
peccata mundi.

Hic ē de quo dixi. Post me uenit uir qui ante me
factus ē. quia prior me erat & ego nesciebam eũ
sed ut manifestetur in israꝫ. Propterea ueni ego
in aqua baptizans.

Et testimoniũ phibuit iohannes dic̄s. Quia uidi
sp̄m descendentẽ quasi colũbã de celo. & mansit
sup eũ. & ego nesciebã eũ. Sed qui misit me bapti
zare in aqua. ille mihi dixit. Sup quẽ uideris sp̄m
descendentẽ & manentẽ sup eũ. hic ē qui baptizat
in sp̄u sc̄o. Et ego uidi & testimoniũ phibui quia

hic ē filius dī

Altera die rursū stabat iohannes & ex discipulis eius duo.
Et respiciens ihm ambulantē dicit. Ecce agnus
dī. Et audierūt eū duo discipuli loquentē & secuti
sunt ihm. Conuersus aūt ihc. & uidens eos sequentes
se dicit eis. Quid quaeritis? qui dixerūt ei. Rabbi. qđ
dicit̄ interpretatū magister ubi habitas? Dicit eis.
Venite & uidete. Uenerūt & uiderūt ubi maneret. Et
apud eū manserūt die illo. Hora aūt erat quasi decī
ma. Erat aūt andreas frāter symonis petri unus ex duob⁹
qui audierant ab iohanne. & secuti fuerant eum.
Inuenit hic primū frēm suū symonē & dicit ei. Inue
nimus messiā qđ est interpretatū xpc. Et adduxit
eū ad ihm. Intuitus aūt eū ihc dixit. Tues symon filius
iohanna tu uocaberis cephas qđ interpretatur petrus.
In crastinū aūt uoluit exire in galileā & inuenit phi
lippū. & dicit ei ihc. Sequere me. Erat aūt philippus
ab bethsaida ciuitate andreę & petri. Inuenit philip
pus nathanahel & dicit ei. Quē scripsit moyses in le
ge & pphętę. Inuenimus ihm filiū ioseph a nazareth

Et dixit ei nathanahel. A nazareth pot aliqd boni ee?
Dicit ei philippus. Veni & vide. Vidit ihc nathana
hel venientem ad se & ait. Ecce vere israhelita in quo
dolus non est. Dicit ei nathanahel. Unde me nosti?
Respondit ihc & dixit ei. Priusqua te philippus voca
ret cum esses sub ficu vidi te. Respondit ei nathanahel
& ait. Rabbi tues filius di tues rex isrl. Respondit
ihc & dixit ei. Quia dixi tibi vidi te sub ficu. credis
maius his videbis. & dicit ei. Amen amen dico vob.
Videbitis celu aptu. & angelos di ascendentes. et
descendentes sup filiu hominis.

ET DIE TERTIO NUP
tie facte sunt in chana galilee. & erat mr ihu ibi. Vo
catus e autem ihc & discipuli ei ad nuptias. Et deficien
te vino. dicit mr ihu ad eu. Vinu non habent. Et dicit
ei ihc. Quid mihi & tibi e mulier? nondu venit hora
mea. Dicit mr eis ministris. Q d cuq; dixerit vobis
facite. Erant aut ibi lapides ydrie sex posite secm
purificationem iudeox capientes singule metretas
binas vel ternas. Dicit eis ihc. Implete hydrias

124 327

aqua & impleuer⁹ eas usq; ad sūmū. Et dic⁹ eis ihc. Hau
rite nc̄. & ferte archi triclino. Et tuler⁹. Ut aū gus
tauit architriclinus aquā uinū factā & nō sciebat un
de est. Ministri aū sciebant. qui hauserant aquā
Vocat sponsū architriclinus. & dic⁹ ei. Omis homo
primū bonū uinū ponit. Et cū inebriti fuerint
tc̄ id qđ deterius ē. Tu aū seruasti uinū bonū usq;
adhuc. Hoc fec̄ initiū signoꝝ ihc in chana galileę
& manifestauit gl̄iam suā. Et credidert in eū
discipuli eius.

Post hoc descendit in capharnaū. ipse & mat⁹ eius
& frēs ei & discipuli ei & ibi mansert⁹ nō multis diebꝫ.

Et ppe erat pascha iudeoꝝ & ascendit hierosolymā ihc.
Et inuenit in templo ihc uendentes boues & oues & co
lūbas & nūmularios sedentes. Et cū fecisset quasi
flagellū de funiculis. omēs eiecit de templo. Oues
quoq; & boues. & nūmulariox effudit ęs & mensas
subuertit. Et his qui colūbas uendebant dix⁹. Au
ferte ista hinc. nolite facere domū patris mei do
mū negotiationis.

Recordati ſ uero discipuli ei quia scriptū ē. Zelus domꝰ
tuꝰ comedit me.

Respondēr ergo iudei & dixer ei. Qd signū ostendis no
bis quia hec facis?

Respondit ihc & dixit eis. Soluite tēplū hoc. & in tribꝰ
diebꝰ excitabo illud. Dixer ergo iudei. Quadraginta
& sex annis ędificatū ē tēplū hoc. & tu in tribus diebꝰ ex
citabis illud? Ille aūt dicebat de templo corporis sui.
Cū ergo surrexisset a mortuis. recordati ſ discipuli
ei. quia hoc dicebat & crediderūt scripturę & sermo
ni quē dixit ihc. Cū aūt eet hierosolimis in pascha
in die festo multi crediderūt in nomine ei. uidentes
signa quę faciebat. Ipse aūt ihc nō credebat semetip
sū eis. eo qd ipse nosset oēs. Et quia opus ei nō erat.
ut quis testimoniū phiberet de homine. Ipse enī
sciebat qd eet in homine.

Erat aūt homo ex phariseis nicodemus nomine. prin
ceps iudeorꝫ. Hic uenit ad ihm nocte. & dixit ei. Rab
bi scimus quia ad deō uenisti magister. Nemo enī potē
hec signa facere quę tu facis. nisi fuerit dꝰ cū eo.

329

Respondit ihc. & dixit ei. Amen amen dico tibi. nisi quis
natus fuerit denuo. non potest uidere regnū dī. Dicit ad
eū nichodemus. Quomodo potest homo nasci cū sit senex.
Nunqd potest inuentre matris suę iterato introire. &
nasci? Respondit ihc. Amen amen dico tibi. nisi quis
renatus fuerit exaqua & spū scō. non potest introire in reg
nū dī. Qd natū est de carne: caro est. & qd natū est exspū
spūs est. Non mireris quia dixi tibi oportet uos nasci
denuo. Spūs ubi uult spirat. & uocem ei audis. sed nescis
unde uenit. & quo uadit. Sic est omis quinatus est exspū
Respondit nichodemus & dixit ei. Quomodo possunt
hec fieri. Respondit ihc & dixit ei. Tues magister in
isrl. & hec ignoras. Amen am dico tibi. quia qd scī
mus loquim. & qd uidimus testam. & testimoniū nrm
non accipitis. Si terrena dixi uob & non creditis. quomodo
si dixero uob celestia credetis. Dico enī uob. nemo
ascendit incelū nisi qui decelo descendit filius homi
nis qui est incelo. Et sicut moyses exaltauit serpentem in
deserto. ita exaltari oportet filiū hominis. Ut omis
qui credit in ipsū non pereat sed habeat uitā eternā.

Sic enī dilexit dſ̄ mundū· ut filiū ſuū unigenitū daret· ut
omnis qui credit in ipſū n̄ pereat ſed habeat uitā ęternam
Non enī misit dſ̄ filiū ſuū in mundū· ut iudicet mundū
ſed ut ſalue᷑t mundus p ipſū· Qui credit in eū n̄ iudicat᷑·
Qui aū n̄ credit iā iudicatus ē· quia n̄ credidit in no
mine unigeniti filii dī· Hoc ē aū iudiciū· quia lux ue
nit in mundū· & dilexer̄ homines magis tenebras quā
lucē· Erant enī eoꝝ mala opera· Omnis enī qui male
agit odit lucē· Et n̄ uenit ad lucē· ut n̄ arguant᷑ ope
ra ei· Qui aū facit ueritatē· uenit ad lucē· ut manifeſten
tur ei opera· quia in dō ſ̄ facta·

Post hęc uenit

ihc & diſcipuli ei in iudeā terrā & illic demorabat᷑
eū eis & baptizabat·

Erat aū iohannes baptizans in enon iuxta ſalī quia
aquę multę erant illic· & ueniebant & baptizabant᷑ ad eo·

Nondū enī missus fuerat in carcerē iohannes·

Facta ē quęſtio ex diſcipulis iohannis cū iudeis de
purificatione· Et uenerūt ad iohannē· & dixerunt ei·
Rabbi· qui erat tecū trans iordanen· cui tū teſti

33, 131

monīū ꝓhibuisti· Ecce hic baptizat· & omēs uenium ad
eū· Respondit iohannes & dixit· Non potē homo accipe
re quicquā· nisi fuerit ei datū de cęlo·

Ipsi uos mihi testimoniū ꝓhibetis qđ dixerim ego nō sū
xp̄c· sed quia missus sū ante illū

Qui habet sponsā sponsus ē· Amicus aūt sponsi qui stat
& audit eū· gaudio gaudet ꝓpt̄ uocē sponsi· Hoc ergo
gaudiū meū impletū ē· Illū oportet crescere me aūt
minui· Qui desursū uenit sup omēs ē· Qui ē de terra
de terra ē· & de terra loquit· Qui de cęlo uenit sup
omēs ē· & qđ uidit & audiuit· hoc testat· & testimoniū
ei nemo accipit· Qui ei accepit testimoniū signauit
quia ds̄ uerax ē· Quē enī misit ds̄ uerba dī loquitur·
Non enī ad mensurā dat ds̄ spm·

Pat̄ diligit filiū & oīa dedit in manu eius·
ut credit in filiū dī habet uitā aetēnā· Qui aūt incre
dulus ē filio· nō uidebit uitā· sed ira dī manet sup eū·

Ut ergo cognouit ihc quia audierunt pharisei qđ
ihc plures discipulos facit & baptizat quā iohan
nes· Quāquā ihc nō baptizabat sed discipuli eius·

Reliquit iudeā & abiit iterū in galileam.

Oportebat aūt eū transire p̄ samariā. uenit ergo in ciui
tatē samarię quę dicit̄ sichar iuxta p̄diū q̄d dedit ia
cob ioseph filio suo. Erat aūt ibi fons iacob. Ihc ergo
fatigatus ex itinere. sedebat sic sup fontē. Hora erat
quasi sexta. Uenit mulier de samaria. haurire aquā.
Dic̄ ei ihc. Da mihi bibere. Discipuli enī eī abierāt
in ciuitatē ut cibos emerent. Dicit ergo ei mulier illa
samaritana. Quomodo tu iudeus cū sis bibere a me
poscis quę sū mulier samaritana? Non enī coūtūt̄
iudei samaritanis. Respondit ihc & dixit ei. Si scires do
nū dī. & quis ē qui dicit tibi da mihi bibere tu forsi
tan petisses abeo. & dedisset tibi aquā uiuā. Dic̄ ei
mulier: Dn̄e. neq; in quo hauries habes & puteus al
tus ē. Unde ergo habes aquā uiuā? Nūqd tu maior
es patre nr̄o iacob qui dedit nob̄ puteū & ipse ex eo
bibit & filii ei & pecora ei. Respondit ihc & dixit ei.
Omnis qui bibit ex aqua hac sitiet iterū. Qui aūt bibe
rit ex aqua quā ego dabo ei nō sitiet in eternū. Sed
aqua quā dabo ego ei fiet in eo fons aquę salientis

33333

in uitã aeternã. Dic̃ adeũ mulier: Onẽ. da mihi hanc
aquã ut̃ sitiã·neq: ueniã huc haurire: Dicit ei ihc·
Uade uoca uirũ tuũ·& ueni huc· Respondit mulier
& dic̃·Nonhabeo uirũ·Dic̃ ei ihc· Benedixisti·quia
ñ habeo uirũ· Quinq: enĩ uiros habuisti·& nẽ quẽha
bes ñ ẽ tuus ur: Hoc uere dixisti·Dic̃ ei mulier: Dnẽ.
ut uideo ꝓpheta es tu. patres nr̃i in monte hoc ado
rauerunt· Et uos dicitis·quia hierosolimis ẽ locus
ubi adorare oportet· Dic̃ ei ihc· Mulier: crede mihi.
quia uenit hora·quando neq: in monte hoc neq: in
hierosolimis adorabitis patrẽ· Uos adoratis qd̃ nesci
tis·nos adoramus qd̃ scimus·quia salus ex iudeis est·
Sed uenit hora·& nc̃ ẽ quando ueri adoratores ado
rabunt patrẽ in spũ & ueritate: Nã & p.ũ tales que
rit qui adorent eũ·spūs ẽ ds·& eos qui adorent eũ.
in spũ & ueritate oportet adorare· Dic̃ ei mulier:
Scio quia messias uenit· qui dicit̃ xp̃c·Cũ ergo ue
nerit ille·nob adnunciabit oĩa· Dic̃ ei ihc·Ego sũ
qui loquor tecũ· Et cẽnuo uenerũ discipuli eĩ·& mi
rabant̃ quia cũ muliere loquebat̃· Nemo tamẽ dix̃

qd queris aut qd loqueris eū ex. Reliquit ergo hy
oriā suā mulier: & abiit uicumtē & dic illis homi
nibus. Uenite & uidete hominē qui dix̄ mihi oīa
quecuq: feci. Nūqd ipse ē xpc. Exierūt de ciuitate
& uenieba ad eū. Interea rogabant eū discipuli ei
Rabbi manduca. Ille aut dix̄ eis. Ego cibū habeo
manducare: quē uos nescitis. Dicebant ergo dis
cipuli ad inuicē. Nūqd aliquis attulit ei manduca
re. Dic̄ eis ihc. Meus cibus ē ut faciā uolumtē
ei qui misit me. ut perficiā opus ei. Nonne uos dicitis
qd adhuc quatuor menses s̄t & messis uenit. Ecce
dico nob. Leuate oculos uros & uidete regiones
quia albe s̄nt ad messē. Et qui metit mercedē ac
cipit. & cōgregat fructū in uitā ēternā. Ut & qui
seminat simul gaudeat & qui metit. In hoc enī ē
uerbū uerū. quia alius ē qui seminat. & alius ē qui
metit. Ego misi uos metere qd uos nō laborastis.
Alii laborauer̄. & uos in labores eor introistis. Ex
ciuitate aut illa multi crediderūt in eū samaritano
rūm ppt̄ uerbū mulieris testimoniū phibentis. quia

XXIII.

335

dixit mihi oīa quęcūq; fecī. Cū uenissēt ergo ad
illū samaritani. rogauerūt eū ut ibi maneret. Et
mansit ibi duos dies. Et multo plures crediderūt
ꝑ ꝓpr̄ sermonē ei. Et mulieri dicebant. Quia iā nō
ꝑ tuā loquelā credimus. Ipsi enī audiuimus
& scimus quia hic ē uere saluator mundi.

Post duos aūt dies exiit inde & abiit in galileam.

Ipse enī ihc testimoniū phibuit quia ꝓpheta in patria
sua honorē nō habet.

Cū ergo uenisset in galileā excoeperūt eū galilei. Cū oīa
uidissent quę fecerat hierosolimis in die festo. & ipsi
uenerant ad diē festū. Uenit ergo iterū in chana
galileā ubi fecit aquā & uinū.

Erat quidā regulus cuius filius infirmabatur
capharnaū. Hic cū audisset quia ihc aduenisset
a iudea in galileā. abiit ad eū & rogabat ut descen
deret & sanaret filiū ei. Incipiebat enī mori.
Dixit ergo ihc ad eū. Nisi signa & ꝓdigia uideritis
nō credetis. Dicit ad eū regulus. Dñe. descende prius
quā moriatur filius mꝰ. Dicit ei ihc. Uade fili

uſ tuuſ uiū· credidit homo ſermoni quē dixē ei ihc.
& ibat· Lī aū eo deſcendente ſerui occurrerunt ei
& nunciauer̄ dicentes quia filius ei uiueret. Interro
gabat ergo horā in qua melius habuerat. Et dixer̄
ei· Quia heri ſeptima hora reliqt eū febris· Cog
nouit ergo pater quia illa hora erat in qua dixit ihc
filius tuus uiuit· Et credidit ipſe & dom ei tota.

HOC ITERŪ SECVNDŪ
ſignū fecit ihc cū uenisſet iudea in galileā·

Post hec· Erat dies feſtus iudeoꝝ & aſcendit ihc
hieroſolimā· Eſt aū hieroſolimis ſup̄ pbatica piſ
cina quę cognominatē hebraice bethſaida quinq;
porticus habens· In his iacebat multitudo magna
languentiū cecoꝝ claudoꝝ aridoꝝ expectantiū
aquę motū· Angelus aū dñi deſcendebat ſecm
tempꝰ in piſcinā & mouebatē aqua· Et qui prior
deſcendiſſet in piſcinā poſt motionē aquę ſanꝰ
fiebat aquacūq: tenebatē infirmitate· Erat aū
quidā homo ibi xxx & viii annos habens in infir
mitate ſua· Hunc cū uidiſſet ihc iacentē & cog

nouisset quia iã multũ tempus haberet. Dic ei ihc.
Uis sanus fieri. Respondit ei languidus. Hñe ho
minẽ nhabeo. ut cũturbata fuerit aqua mittat
me inpiscinã. Dũ uenio enĩ ego ante me alius des
cendit. Dic ei ihc. Surge tolle grabatũ tuũ & am
bula. Et statim sanus factus ẽ homo. & sustulit grabat
tũ suũ & ambulabat. Erat aũ sabbatũ in illa die.
Dicebant ergo iudei illi q̃ sanus fuerat. Sabbatũ
ẽ ñ licet tibi tollere grabatũ tuũ.
Respondit eis. Qui me sanũ fec̃ ille mihi dix̃. tolle
grabatũ tuũ & ambula. Interrogauer̃ ergo eũ quis
ẽ ille homo qui dix̃ tibi. Tolle grabatũ tuũ & am
bula. Is aũ q̃ sanus fuerat effectus nesciebat quis
ẽt. Ihc aũ declinauit turba ẽ̃ existente in loco. Postea
inuenit eũ ihc in templo & dix̃ illi. Ecce sanus factus
es. iã noli peccare. ne deterius tibi aliq̃d eueniat.
Abiit ille homo & nunciauit iudeis. quia ihc ẽt qui
fec̃ eũ sanũ. Propt̃ea p̃sequebant̃ eũ iudei. quia
faciebat hec in sabbato. Ihc aũ respondit eis. Pat̃
mi usq: in hodierñ & ego operor. Propt̃ea ergo ma

gis querebant eū iudei interficere quia nō solū
solvebat sabbatū· sed & patrē suū dicebat dm
equalē se faciens dō. Respondit ihc & dixit eis.
Am̄ am̄ dico uob· nō potē filius a se facere quicquā
nisi qd uiderit patrē facientē. Quecūq: enī ille
fecerit: hec similr & filius fac· Pr enī diligit
filiū & oīa demonstrat ei que ipse facit. Et maio
ora demonstrabit ei opera ut uos miremini.
Sic enī pr suscitat mortuos & uiuificat· sic et
filius quos uult uiuificat. Neq: enī pr udicat
quēquā· sed udiciū oīe dedit filio ut oīs
honorificent filiū sic honorificant patrē
Qui nō honorificat filiū nō honorificat patrē qui
misit illum.
Am̄ am̄ dico uob· quia qui uerbū meū audit &
credit ei qui misit me habet uitā ęternā· Et
in udiciū nō uenit sed transit a morte in uitā·
Am̄ am̄ dico uob· quia uenit hora & nr ē quan
do mortui audient uocē filii dī & qui audierint
uiuent. Sic enī pr habet uitā in semet ipso sic

dedit &filio uñ habere insemetipso. Et potestatē dedit ei iudiciū facere quia filius hominis ē. Nolite mirari quia uenit hora uniqua oēs qui in monumētis audient uocē ei & procedent. qui bona fecer̄ in resurrectionē uitæ. Qui ů mala egerūt in resurrectionē iudicii. Non possū ego a me ipso facere quicquā. Sic audio iudico & iudiciū meū iustū est.

Quia nō quæro uoluntatē meā s. uoluntatē ei qui misit me.

Si ego testimoniū phibeo de me. testimoniū meū nē uerū. Alius ē q testimoniū phibet de me. & scio qa uerū ē testimoniū qd phibet de me. Uos misistis ad iohannē & testimoniū phibuit ueri tati. Ego aū nō ab homine testimoniū accipio. Sed hæc dico uobis ut uos salui sitis. Ille erat lucerna ardens & lucens. Uos aū uoluistis exultare ad horā in luce ei. Ego aū habeo testimoniū maius iohanne. Opera enī quæ dedit mihi pr̄ ut perficiā ea. ipsa opera quæ ego facio testimoniū

phibent deme quia pat̄ me misit. Et qui misit
me pat̄. ipse testimoniū phibet deme.

Neq: uocē eius umquā audistis neq: speciē eius uidistis.

Et uerbū eius nō habetis manens q̄a quē misit
ille huic uos nō creditis. Scrutamini scripturas
quia uos putatis in ipsis uitā ēternā habere. Et ille
sunt quę testimoniū phibent deme. Et nō uultis veni
re ad me ut uitā habeatis. Claritatē ab hominib⁹
nō accipio. s: cognoui uos quia dilectionē dei nō ha
betis in uob⁹. Ego ueni in nomine patris mei & nō
accepistis me. Si alius uenerit in nomine suo illū
accipietis. Quomodo potestis uos credere qui
gloriam ab inuicē accipitis. & gloriam quę a solo deo
nō queritis? Nolite putare quia ego accusaturus
sim uos apud patrē Est qui accusat uos moyses
in quo uos speratis. Si enī crederetis moysi cre
deretis forsitan & mihi. De me enī ille scripsit.
Si autē illius litteris nō creditis. quomodo uerbis
meis credetis.

171

341

POST HEC ABIIT IHC

trans mare galilee qd ē tyberiadis. Et sequebat eū
multitudo magna quia uidebant signa que faciebat sup his qui infirmabantur. r suis.

Subiit ergo in montē ihc & ibi sedebat cū discipulis
suis. Erat aūt proximū pascha dies festus iudeoꝝ.

Cū sublevasset ergo oculos ihc & uidisset quia multitudo maxima uenit ad eū dicit ad philippū. Unde
ememus panes ut manducent hi. Hoc aūt dicebat
tēptans eū. Ipse enī sciebat qd esset facturus. Respondit ei philippus. Ducentoꝝ denariorū panes nō
sufficiunt eis. ut unus quisq; modicū qd accipiat.
Dicit ei unus ex discipulis ei andreas frāter symonis petri. Est puer unus hic qui habet .v. panes ordeacios & duos pisces. Sed hec qd sunt tantos. Dixit ergo ihc. Facite homines discūbere. Erat aūt fenū
multū in loco. Discubuerūt ergo uiri numero quasi
v. milia. Accepit ergo ihc panes. & cū grās egisset
distribuit discūbentib. Similit & ex piscib quantū uolebant. Ut aūt impleti sunt dixit discipulis suis. Col

lignē quę superauer̄ fragm̄ta nepertum. Colleger̄
ergo & ip̄leuer̄ xu cophinos fragm̄toꝝ ex v. panib' or
deaeus quę sup fuer̄ his qui manducauerant.

Illi ergo homines cū uidissent qđ fecerat signū dice
bant. Qua hic ē uere, pphēta q̄ uenturus ē in mundū.
Ihc ergo cū cognouisset quia uenturi ēēnt ut rape
rent eū & facerent eū regem.

Fugit iterū in montē ipse solus. Utaū sero factū ē
descender̄ discipuli ei ad mare. Et cū ascendissent
nauē uener̄ trans mare in capharnaū. Et tenebre
iā facę erant. & nō uenerat ad eos ihc. Mare aūt uen
to magno flante exsurgebat. Cū remigassent ergo
quasi stadia xx quinq: aut xxx uident ihm ambu
lantē sup mare & proximū naui fieri & timuer̄. Ille
aūt dicit eis. Ego sū nolite timere. Voluer̄ ergo acce
pere eū in nauē. & statim fuit nauis ad terrā quā ibat.

Altera aūt die turba quę stabat trans mare uidit quia
nauicula alia nō erat ibi nisi una. Et quia nō intro is
set cū discipulis suis ihc in nauē sed soli discipuli
ei abissent. Alię aūt sup uener̄ naues a tiberiade.

Iuxta locū ubi manducauerūt panē gr̄as agen
tes dn̄o. Cū ergo uidisset tba quia ihc n̄ ēet ibi neq;
discipuli ei ascender̄ innauiculas & uener̄ capharnaū
quer̄entes ihm. Et cū inuenissent eū transmare
dixer̄ ei. Rabbi quando huc uenisti? Respondit
eis ihc & dix̄. Am̄ am̄ dico uob. Quer̄itis me n̄ quia
uidistis signa s: quia manducastis expanib' & satu
rati estis. Operamini n̄ cibū qui perit s: qui p̄manet
in uitā aeternā. Quē filius hominis uob. dabit
hunc enī p̄r signauit ds. Dixer̄ ergo ad eū. Quid
faciemus ut operemur opera dni? Respondit ihc
& dix̄ eis. Hoc ē opus dī ut credatis in eū quē misit ille.
Dixer̄ ergo ei. Qd ergo tu facis signū ut uideamus
& credamus tibi qd operaris?
Patres nr̄i manducauerunt manna in deserto. sic
scriptū ē. Panem de celo dedit eis manducare.
Dix̄ ergo eis ihc. Am̄ am̄ dico uob. n̄ moyses dedit
uob panē de celo. s: p̄r m̄s dat uob panē de celo
uerū. Panis enī dī ē qd descendit de celo & dat
uitā mundo. Dixer̄ ergo ad eū. Dn̄e. semp dano

bis panē hunc

Dixit aũ eis ihc. Ego sũ panis uitæ. Qui uenit ad me
nō esuriet. & qui credit in me nō sitiet umquã. Sed dixi
uob quia & uidistis me & nō creditis.

Omne qd dat mihi pat̄ ad me uenet. & eũ qui uenit
ad me nō eiciã foras.

Quia descendi de cęlo nō ut faciã uoluntatē meã s: uo
luntatē ei qui misit me.

Hęc ē aũ uoluntas ei qui misit me patris. ut omē qd
dedit mihi nō pdã ex eo. sed resuscitē illud in nouissi
mo die. Hęc ē enī uoluntas patris mei q̄ misit me
ut omis q̄ uidit filiũ & credit in eũ habeat uitã
ętnã. Et resuscitabo ego eũ in nouissimo die.

Murmurabant ergo iudei de illo quia dixisset. Ego
sũ panis uiuus qui de cęlo descendi. Et dicebant.
Nonne hic ē filius ioseph q̄ dicit̄ ihc cuius nos nou
mus patrē & matrē. Quomodo ergo dicit hic quia
de cęlo descendi.

Respondit ergo ihc & dixit eis. Nolite murmurare
in inuicē. Nemo potē uenire ad me. nisi pat̄ q̄ mi

345

sit me traxerit eū. Et ego resuscitabo eū in nouis
simo die. Est scriptū in prophetis. Et erūt omnes docibiles dei.
Omnis q̄ audiuit a patre & didicit uenit ad me.
Non quia patrē uidit quisquā nisi is q̄ est ap̄d deū hic
uidit patrē.
Amē amē dico uob. q̄ credit in me habet uitā ētnā.
Ego sū panis uite
Patres uri manducauer̄ manna in deserto & mor-
tui s. Hic est panis de celo descendens. ut si quis ex
ipso manducauerit nō moriet̄r.
Ego sū panis uiuus q̄ de celo descendi. Si quis ex hoc
manducauerit. uiuet in ēternū. Et panis quē ego
dabo caro mea est p mundi uita.
Litigabant ergo iudei ad inuicē dicentes. Quo
modo potest hic nob carnē suā dare ad mandu
candū? Dixit ergo eis ihc. Amē amē dico uob. nisi
manducaueritis carnē filii hominis & bibe
ritis ei sanguinē. nō habebitis uitā in uob. Qui
manducat meā carnē & bibit meū sanguinē
habet uitā ētnā & ego resuscitabo eū in nouis

sumo die.

Caro enī mea uere ē cibus & sanguis mīs uere ē potus.
Qui manducat meā carnē & bibit meū sanguinē in me
manet & ego illo. Sic̄ misit me pat̄ uiuens & ego
uiuo ꝓpt̄ patrē. Et qui manducat me & ipse uiuet
ꝓpt̄ me. Hic ē panis uiuus q̄ de cęlo descendit. Non
sic̄ manducauer̄ patres uri manna. & mortui sūt. Qui
manducat hunc panē uiuet in ęternū. Hec dix̄ in
synagoga docens in capharnaū. Multi ergo audien
tes ex discipulis ei dixer̄. Durus ē hic sermo quis po
tē eū audire? Sciens aū ihc apud semetipsū. q̄ mur-
murarent de hoc discipuli ei. Dixit eis. Hoc uos
scandalizat?

Si ergo uideritis filiū hominis ascendentē ubi ꝑ fuerat
Spūs ē q̄ uiuificat. caro nō ꝓdē quicquā.
Verba quę ego locutus sū uob spūs & uita sūt. Sed sūt quidā
ex uob qui non credunt.
Sciebat enī ab initio ihc quis essent nō credentes. & quis
traditurus ēet eū.
Et dicebat. Propterea dixi uob. quia nemo potē

uenire ad me· nisi fuerit ei datū ap.tre meo· Ex hoc
multi discipulorū ei abierunt retro· & iā nō cū illo
ambulabant· Dix̄ ergo ihc ad xu· Nūqd & uos uultis abire·
espondit ergo ei symon petrus· D nē· ad quē ibimus·
Uerba uitę æterne habes & nos credidimus & cog
nouimus quia tu es xp̄c filius di·
espondit eis ihc· Nonne ego uos xu elegi· & ex uob
unus diabolus ē· Dicebat aū iudā simonis scariothen·
hic erat eū traditurus eū ēt ex xu·

POST HOC AMBULABAT
ihc in galilex· nō enī uolebat in iudeā ambulare· quia
querebant eū iudei interficere· Erat aū in pximo
dies festus iudeoꝝ scenopheg.a· Dixer̄ ergo ad eū
frēs ei· Transi hinc & uade in iudeā· ut & discipuli
tui uideant opera tua quę facis· Nemo quippe in
occulto qd fac̄· & quer.it ipse in p.alā ēe· Si hęc
facis manifesta te ipsū mundo· Neq; enī frēs ei cre·
debant in eū· Dic̄ ergo eis ihc· Tempus meū nōdū
ad uenit· tēpus aū ur̄m sēp ē p.ratū· Non potē
mundus odisse uos· me aū odit· Quia ego testi

monitū phibeo deillo quia opera ei malaſ. Uoſ aſcen
dite ad diē feſtū hunc · ego aūt nō aſcendā ad diē feſ
tū iſtū · quia tēpus meū nōdū impletū ē. Hęc cū dix
iſſet ipſe manſit ingalilea · Ut aūt aſcenderūt frēs ei
us & ipſe aſcendit ad diē feſtū nō manifeſte ſ: quaſi
in occulto · Iudei ergo querebant eū in die feſto
& dicebant: Ubi ē ille. & murmur multus de eo
erat in turba. Quia eni quidā dicebant quia bonus
ē. alii aūt dicebant nō. ſ: ſeduc turbas. Nemo tāmen pa
lā loquebat deillo ꝓpt metū iudeoꝝ. Iā aūt die feſ
to mediante. aſcendit ihc in templū & docebat. Et
mirabant iudei dicentes. Quomodo hic litteras
ſcit cū nō didicerit? Reſpondit eis ihc & dix. Mea
doctrina nō mea ſ: ei qui miſit me. Si quis uolue
rit uoluntatē ei facere. cognoſcet de doctrina utrū
ex dō ſit: an ego a me ipſo loquar. Qui a semetipſo
loqt gliam ꝓpriā quęrit. Qui aūt querit gliam ei
qui miſit illū. hic uerax ē. & iuſticia in illo nō.
Nonne moyſes dedit uob legē. & nemo ex uob facit
legē? Qd me queritis interficere? Reſpondit tur

ba & dic̄. Doemoniū habes quis te querit uīficere? Respondit ihc & dic̄ eis. Unū opus feci & omēs miramini. Propterea moyses dedit uob circūcisionē. nō quia ex moyse ē s: ex patribꝫ & insabbato circūcidit̄ homine. Si circūcisionē accipit homo insabbato. ut nō soluat̄ lex moysi mihi indignamini quia totū hominē sanū feci insabbato. Nolite iudicare secm faciē. s: iustū iudiciū iudicate. Dicebant ergo quidā exhierosolimis. Nonne hic ē quē querūt uīficere. ecce palā loq̄t̄. & nihil ei dicunt. nūqd uere cognouer̄ principes quia hic ē xp̄s. Sed hunc scīm unde sit. Xp̄s aūt cū uenerit. nemo scit unde sit. Clamabat ergo ihc in templo docens & dices. Et me scitis & unde sim scitis. & a me ipso nō ueni. s: ē uerus q̄ misit me quē uos nescitis. Ego scio eū q̄a ab ipso sum & ipse me misit. Et si dixero quia nescio eū. ero similis uob mendax.

Querebant ergo eū adp̄hendere. & nemo misit in illū manus quia nōdū uenerat hora ei

Deturba aũ multi crediderũ in eũ. & dicebant.
Xpc cũ uenerit. nũqd plura signa faciet quã
quæ hic facit. Audierũ pharisei tbã murmu
rantẽ de illo hæc.

Emiserũ principes & pharisei ministros ut
prehenderent eũ.

Dixit ergo eis ihc. Adhuc modicũ tẽpus uobcũ
sũ. & uado adeũ qui misit me.

Quertis me & nõ inuenietis. Et ubi sũ ego uos nõ
potestis uenire. Dixerũ ergo iudei ad semet
ipsos. Quo hic iturus ẽ quia nõ inueniemus eũ.
Nũqd in dispsionẽ gentiũ iturus ẽ & doctu
rus gentes. quis ẽ hic sermo quẽ dixit. queri
tis me & nõ inuenietis. Et ubi sũ ego. uos nõ po
testis uenire. In nouissimo aũ die magno
festiuitatis. stabat ihc & clamabat dicẽs. Si
quis sitit ueniat & bibat. Qui credit in me
sicut dicit scriptura. flumina de uentre eius
fluent aquæ uiuæ. Hoc aũ dixit de spũ quẽ
accepturi erant credentes in eũ. Nondũ

XXIIII.

351/50

eñ erat sēs dauid· quia ibi ñ dñ fuerat clarificatus·

Ex illa ergo turba cū audissent hos sermones ei di
cebant· Hic ē uere pphēta· Alii dicebant hic ē xp̄c·
quidā aūt dicebant· Nūqd a galilea xp̄c uenit· non
ne scriptura dic· quia ex semine dauid & de
bethleē castello ubi erat dauid uenit xp̄c·

Dissensio itaq; facta ē in turba ppt̄ eū·

Quidā aūt ex ipsis uolebant apphendere eū· sed ne
mo misit sup illū manus·

Uenerūt ergo ministri ad pontifices & phariseos·
& dixerūt eis illi· Quare ñ adduxistis eū· Respon
derūt ministri· Nūquā sic locutus ē homo sic hic
homo· Responderūt ergo eis pharisei· Nūqd & uos
seducti estis· Nūqd aliquis ex phariseis aut ex
principibus credidit in eū· sed turba hec que ñ no
uit legē maledicti sunt· Dic ē nichodem ad eos· ille
qui uenit ad eū nocte· qui unus erat ex ipsis·
Nūqd lex nr̄a iudicat hominē nisi audierit ab
ipso prius & cognouerit qd faciat· Responderūt
& dixerūt ei· Nūqd & tu galileus es· Scrutare

scripturas & inde quia ppha agalilea nō surgit.
Et reūsi sūt unus quisq; indomū suā. Ihc aū pr̄exit
in montē oliueti. & diluculo rursū uenit in templū
& omis ppls uenit ad eū. Et sedens docebat eos.
Adducunt aū scribę & pharisei mulierē in adul
terio deprehensā & statuer̄ eā in medio & dixer̄ ei.
Magister: hęc mulier modo deprehensa ē in ad
ulterio. In lege aū moyses mandauit nob huīmo
di lapidare: Tu ergo qd dicis? Hęc aū dicebāt
tēptantes eū ut possint accusare eū. Ihc aū in
clinans se deorsū digito scribebat in terra. Cū
aū pseuerarent interrogantes eū. erexit se & dixit
ad eos. Qui sine peccato ē uestrū primus mittat
lapidē in illā. Et iterū se inclinans scribebat
in terra. Audientes aū unus post unū exibant
incipientes a seniorib. Et remansit solus. & mu
lier in medio stans. Erigens aū se ihc dixit ei.
Mulier: ubi sūt qui te accusabant? nemo te ē dēpna
uit. Quę dixit. Nemo dne. Dixit aū ei ihc. Nec ego
te ē dēpnabo. Vade & amplius iam noli peccare.

Iterū ergo locutus ē eis ihc dicēs. Ego sū lux
mundi. Qui sequit̄ me nō ambulabit in tenebris
s̄ habebit lucē uitæ. Dixer̄ ergo pharisei. Tu de
te ipso testimoniū phibes. testimoniū tuū nō ē
uerū. Respondit ihc & dix̄ eis. Etsi ego testimo
nium phibeo de me ipso. uerū ē testimoniū meū.
Quia scio unde uenio & quo uado. Uos aūt nescitis
unde uenio aut quo uado. Uos secm carnē
iudicatis. ego nō iudico quēquā. Etsi iudico ego
iudiciū meū uerū ē. quia solus nō sū. s̄ ego &
qui misit me pat̄. Etin lege ura scriptū ē. quia
duorū hominū testimoniū uerū ē. Ego sū
q̄ testimoniū phibeo. & testimoniū phibet de me
qui misit me pater. Dicebant ergo ei. Ubi ē pa
ter tuus.

Respondit ihc. Neq; me scitis neq; patrē meū. Si
me sciretis. forsitan & patrē meū sciretis.

Hæc uerba locutus ē ihc in gazophilacio docens in
tēplo. Et nemo xophendit eū quia nondū uene
rat hora eius.

DIXIT ERGO ITERUM

eis ihc. Ego uado & quertis me. & in peccato ur̄o moriemini. Quo ego uado uos n̄ potestis uenire. Dicebant ergo iudei. Nūqd interficiet semetipsū quia dic̄ quo ego uado uos n̄ potestis uenire. Et dicebat eis. Uos deorsū estis ego desup̄nis sū. Uos demundo hoc estis. ego n̄ sū de hoc mundo. Dixi ergo uob̄ quia moriemini in peccatis ur̄is. Sien̄ n̄ credideritis quia ego sū moriemini in peccato ur̄o. Dicebant ergo ei. Tu quis es. Dixit eis ihc. Principiū. qui et loquor uob̄. Multa habeo de uobis dicere & iudicare. Sed qui misit me uerax est. Et ego que audiui abeo. hec loquor in mundo. Et n̄ cognouer̄ quia patrē eis dicebat. Dix̄ ergo eis ihc. Cū exaltaueritis filiū hominis tūc cognoscetis quia ego sū. Et a me ipso facio nihil. Sed sic̄ docuit me pat̄ hec loquor. Et qui me misit mecū est. n̄ reliqd me solū. Quia que placita sunt ei ego facio semp. Hec illo loquente multi crediderunt in eū. Dicebat ergo ihc ad eos qui cre

355

dicer̄ ei iudeos. Si uos manseritis in sermone meo
uere discipuli mei eritis: & cognoscetis ueritatē
& ueritas liberauit uos. Respondēr̄ ei. Semen
abrahe sumus & nemini seruiuimus umquā.
Quomodo tu dicis liberi eritis? Respondit eis
ihc. Am̄ am̄ dico uob. quia omis qui facit peccatū
seruus ē peccati. Seruus aut̄ n̄ manet in eternū
in domo. filius manet in eternū. Si ergo filius
uos liberauerit uere liberi eritis. Scio quia
filii abrahe estis. s: queritis me int̄ficere. Quia
sermo mis n̄ capit in uob. Ego q̄d uidi apud pr̄
trē loquor. & uos quę iudistis apud patrē urm
facitis. Responderūt & dixer̄ ei. Pat̄ nr̄ abra
ha ē. Dic̄ eis ihc. Si filii abrahe estis. opera ha
brahe facite. Nē aut̄ queritis me int̄ficere ho
minē qui ueritatē uob locutus sū quā audiui
a deo. Hoc abrahā n̄ fec̄. Uos facitis opera pa
tris uri. Dixer̄ ergo ei. Nos ex fornicatione
n̄ sumus nati. unū patrē habemus dm̄. Dix̄
ergo eis ihc. Si deus pat̄ ur̄ ēet diligeretis utiq;

me. Ego enī exdō ꝓcessi & ueni. Neq; enī a me ipso
ueni sī ille me misit. Quare loquelā meā nō cognos
cis quia nō potestis audire sermonē meū. Uos
ex patre diabolo estis. & desideria patris uī
uultis facere. Ille homicida erat ab initio. & in
ueritate nō stetit quia ueritas nō ē in eo. Cū loq̄t
mendaciū exp̄prium loq̄t quia mendax ē & pat ei. Ego
aūt quia ueritatē dico. nō creditis mihi.
Quis exuob arguet me de peccato. Si ueritatē
dico uob. quare uos nō creditis mihi. Qui ex
dō uerba dī audit. Propterea uos nō auditis quia
exdō nō estis. Respondēr igit iudei & dixer
ei. Nonne benedicimus nos quia samaritanus
es tu & demoniū habes. Respondit ihc. Ego
demoniū nō habeo. sī honorifico patrē & uos
inhonorastis me. Ego aūt nō quero gl̄am meā
ē qui querat & iudicet. Amē amē dico uob. si
quis sermonē meū seruauerit. mortē nō uide
bit in ęternū. Dixer iudei. Nūc cognos
cimus. quia demoniū habes. Abrahā mor-

tuus ē & ꝓphę. & tu dicis. Si quis sermonē meū seruā
uerit. nō gustab mortē inęternū. Nūqd tu maior es pa
tre nr̄o abrahā & ꝓpheę mortui s. Quē te ipsū
facis. Respondit ihc. Si ego glorifico me ipsū.
gl̄a mea nihil ē. Est pat̄ m̄s qui glorificat me.
quē uos dicitis quia dn̄s nr̄ ē. & nō cognouistis eū.
Ego aūt nouī eū. Et si dixero quia nō scio eū ero si
milis uob mēdax. Sed scio eū & sermonē ei seruo.
Abrahā pat̄ ur̄ exultauit ut uideret diē meū &
uidit & gauisus ē. Dixer̄ ergo iudei ad eū. Quin
quaginta annos nō dū habes. & abrahā uidisti.
Dix̄ eis ihc. Am̄ am̄ dico uob antę quā abrahā
fieret ego sū. Tuler̄ ergo lapides. ut iacerent
in eū. Ihc aūt abscondit se & exiuit de templo. Et
p̄terens ihc uidit hominē cęcū a nativitate suā
Et interrogauer̄ eū discipuli sui. Rabbi quis peca
uit hic aut parentes ei ut cęcus nasceret. Re
spondit ihc. Neq: hic peccauit neq: parentes ei
s: ut manifestent̄ opera dī in illo. Me oportet
operari opera ei q̄ misit me. donec dies ē. Uenit

nox quando nemo potē operari· Quā diū in mun
do sū lux sū mundi· Hec cū dixisset· expuit in
terrā & fecē lutū exputo & linuit oculos ei & dixē ei·
Vade & lauare in natatoria siloę· q̄d interpr̄at̄ missus·
Abiit ergo & lauit· & uenit uidens· Itaq: uicini
& q̄ uidebant eū quia mendicus erat dicebant· Non
ne hic ē q̄ sedebat & mendicabat· Alii dicebant quia
hic ē· alii dicebant· ñ· sed similis ei ē· Ille aū dicebat·
quia ego sū· Dicebant ergo ei· Quomodo aper̄t
tibi oculi· Respondit· Ille homo q̄ dicit̄ ihc lutū
fecē & unxē oculos meos & dixē mihi· Uade ad na
tatoriū siloe & lauare· Et abiu· & laui· & uidi· Et
dixer̄ ei· Ubi ē ille· Ait· Nescio· Adducunt eū
ad phariseos· q̄ cecus fuerat· Erat aū sabbatū
quando lutū fecē ihc & aperuit oculos ei· Iterū
ergo interrogabant eū pharisei· quomodo uidis
set· Ille aū dixē eis· Lutū posuit mihi sup oculos
& laui & uideo· Dicebant ergo ex phariseis q̄dā·
Non ē hic homo adō q̄ sabbatū ñ custodit· Alii
dicebant· Quomodo potē homo peccator hec

359

signa facere? Erat scisma erat inter eos. Dicunt ergo
cęco nato. Tu quid dicis de eo q̄ aperuit oculos tuos?
Ille aut dix. Quia pphęta ē. Non crediderunt ergo
iudei de illo quia cecus fuisset & uidisset. donec
uocauerunt parentes ei q̄ uiderat. Et interrogauerunt
eos dicentes. Hic ē filius ur. quē uos dicitis quia
cecus natus ē. quomodo ergo nē uidet? Respon
derunt eis parentes ei & dixerunt. Scimus q̄ ē filius
nr. & quia cecus natus ē. Quomodo aut nē uide
at nescimus? Aut quis aperuit oculos ei nesci
mus? Ipsum interrogate etatē habet de se ipso lo
quat. Hęc dixerunt parentes ei. q̄a timebant iu
deos. Iā enim cōspiraverant iudei. ut si quis xpm
cōfiteret extra synagogā fieret. Propter pa
rentes ei dixerunt: quia etatē habet ipsum interro
gate. Uocauerunt ergo rursum hominē q̄ fuerat
cecus & dixerunt ei. Da głam do. Nos scim̄ quia
hic homo peccator ē. Dix ergo ille. Si pecca
tor ē nescio. unum scio quia cecus cum cem mo
do uideo. Dixerunt ergo illi. Quid fecit tibi. quo

modo aperuit tibi oculos? Respondit ei? Dixi
uob ꝝ & audistis. Quid iterū uultis audire? Nū
q̄d & uos uultis discipuli ei fieri? Maledixer̄ ei &
dixer̄: Tu discipulus illius sis. nos aū moysi disci
puli sumus. Nos scim̄ quia moysi locutus ē dš.
Hunc aū nescim̄ unde sit. Respondit ille homo
& dix̄ ei? Inhoc enī mirabile ē q̄ uos nescitis
unde sit & aperuit oculos meos. Scim̄ aū quia
peccatores dš nō audit. Sed siquis dī cultor ē
& uoluntatē ei fac̄ hunc exaudit. A sēto nō ē audi
tū quia aperuit quis oculos cecinati. Nisi ēet
hic adō. nō potuit facere quicquā. Respondēr̄
& dixer̄ ei. In peccatis natus es totus & tu doces
nos. Et ieciter̄ eū foras. Audiit ihc q̄a ieciter̄
eū foras. Et cū inuenisset eū. dix̄ ei. Tu credis in
filiū dī? Respondit ille & dix̄. Quis ē dne ut
credā in eū? Et dix̄ ei ihc. Et uidisti eū & qui
loq̄t̄ tecū ipse ē. Ille ait. Credo dne. Et p̄
cidens adorauit eū. Et dix̄ ei ihc. In iudiciū ego
in hunc mundū ueni. ut qui nō uident uideant

361 181

& q̄ uidem nē ceci fiam. Et audier exphariseis
q̄ eū ipso erant. & dixer ei. Nūqd & nos cęci sumus?
Dix eis ihc. Si cęci essetis. nō haberetis peccatū. Nē
ū dicetis. quia uidemus peccatū ur̄m manet. inęnū.

AMEN AMEN DICO UO
bis. qui nō intrat p ostiū in ouile ouiū. sed ascendit
aliunde. ille fur ē & latro. Qui intrat aūt p ostiū
pastor ē ouiū. Huic ostiarius aperit. & oues uocē
ei audiunt. Et p̄pria oues uocat nominatim & e
uc eas. Et cū p̄pria oues emiserit ante eas uā
dit. & oues illū sequunt q̄a sciunt uocē ei. Alie
nū aūt nō sequunt sed fugiunt abeo q̄a nō nouer uo
cē ei. Hoc p̄uerbiū dix eis ihc. Illi aūt nō cogno
uer qd loquer eis. Dix ergo eis iterū ihc. Am
am dico uob. quia ego sū ostiū ouiū. Om̄s quot
quot uener fures sūt & latrones. sed nō audierunt
oues. Ego sū ostiū. p me siquis introierit sal
uabit & pascua inueniet. Fur nō uenit nisi ut
furet. & macter & p̄dat. Ego ueni ut uitā ha
beant & abundantius habeant.

Ego sū pastor bonus. bonus pastor aiam suā dat
p ouib suis. Mercennarius & q nō ē pastor: cui nō
sūt oues ppriæ uidet lupū uenientē. & dimittit
oues & fugit. & lupus rapit & dispgit oues.
Mercennarius aūt fugit: quia mercennarius ē:
et nō ptinet ad eū de ouib. Ego sū pastor bonus.
& cognosco meas & cognoscunt me mee.
Sicut nouit me pat & ego agnosco patrē.
Et aiam meā pono p ouibus meis.
Et alias oues habeo quæ nō sunt ex hoc ouili. & illas
oportet me adducere. & uocē meā audient.
Et fiet unū ouile & unus pastor. Propterea
me pat diligit. quia ego pono aiam meā &
iterū sumo eā. Nemo tollit eā a me. sed ego po
no eā a me ipso. Potestatē habeo ponendi
eā. & potestatē habeo sumendi eā. Hoc manda
tū accepi a patre meo. Dissensio iterū facta
ē inter iudeos. p ppt sermones hos. Dicebant
aūt multi ex ipsis. Dæmonium habet & insanit.
q d eū auditis. Alii dicebant. hæc uerba nō.

dœmoniū habentis. Nūqd dœmoniū potē
cecorū oculos aperire.
Facta ſ. aiē encenia in hieroſolimis. & hiemps erat.
Et ambulabat ihc in templo in porticu ſalemonis.
Circūdederūt ergo eū iudei & dicebāt. Quo uſq:
animā nrām tollis. Si tu es xpc. dic nob palam.
Reſpondit eis ihc. Loquor uob & nō creditis.
Opera quę ego facio in nomine patris mei. hęc
teſtimoniū phibent de me. Sed nō uos creditis
quia nō eſtis ex ouib meis. Oues męę uocē meā
audiunt. & ego agnoſco eas. & ſequunt me. Et
ego uitā æternā do eis. & nō pibunt in ętnū. Et nō
rapiet eas quiſquā de manu mea. Pat̄ ms qđ
dedit mihi maius omib ē. Et nemo potē rape
re de manu patris mei. Ego & pat̄ unū ſumus.
Suſtulerūt lapides iudei. ut lapidarent eū. Re
ſpondit eis ihc. Multa opera bona oſtendi
uob ex patre meo. ppt̄ qđ eorū opus me lapi
datis. Reſponderūt ei iudei. De bono opere
nō lapidam te ſ; de blaſphemia. Et quia tu bo

mo eūsis faciſ te ipſū dm̄. Reſpondit eis ihc. Non
ne ſcriptū ē in lege ura quia ego dixi dii estis?
Si illos dix̄ deos ad quos ſermo dī factus ē. Et nō pōt
ſolui ſcriptura quē pr̄ ſēificauit & miſit in mun
dū. uos dicitis q̄a blaſphemas. q̄a filius dī sū. Si
nō facio opera patris mei. nolite credere mi. Si aūt
facio & ſimihi nō uultis credere. operib̄ credite.
Ut cognoſcatis & credatis quia in me ē pat̄
& ego in patre.

Querebant ergo eū adp̄hendere. & exiit de manu
b̄ eorū. Et abiit iterū trans iordanē in locū
ubi erat iohannes baptizans primū & mansit illic.
Et multi uener̄ ad eū & dicebant. Quia iohannes
quidē ſignū fec̄ nullū. Omia aūt quecūq; dixit
iohannes de hoc uera erant. & multi crediderūt in eū.

Erat aūt q̄da languens lazarus a bethania de cas
tello marie & marthe ſororis ei. Maria aūt
erat que unxit dn̄m unguento. & extersit
pedes ei capillis ſuis. cui⁹ fr̄ lazarus infirmabat.
Miser̄ ergo ſorores ei ad eū dicentes. Dne ecce

quē amas infirmat̄. Audiens aũ ihc dix̄ eis. Infir
mitas hec nō ē ad mortē. s; p gla dī ut glorificet̄ filī
dī p eū. Diligebat aũ ihc martham & sororē ei mariā
& lazarū. Ut ergo audiuit quia infirmabat̄ tē qui
dē mansit in eodē loco duob; diebꝫ. Deinde post
hec die discipulis suis. Eamus in iudeā iterū. Di
cunt ei discipuli. Rabbi. nē querebant te nuper
lapidare & iterū uadis illuc? Respondit ihc. Non
ne xii. horę s diei? Si quis ambulauerit in die. nō
offendit. quia lucē huī mundi uidet. Si aũ ambu
lauerit nocte offendit. quia lux nonē in eo. Hec
ait & post hoc die eis. Lazarus amicus nr̄ dormit.
s; uado ut a sōno excitem eū. Dixer̄ ergo disci
puli ei. D nē. si dormit saluus erit. Dixerat aũ
ihc de morte ei. Illi aũ putauer̄. quia de dormitio
ne sōni diceret. Tē ergo dix̄ eis ihc manifeste.
Lazarus mortuus ē. & gaudeo, ppr̄ uos. ut credā
tis quō nō erā ibi. s; eamus ad eū. Dix̄ ergo thomas
qui dic̄t didym̄. ad ē discipulos. Eamus & nos ut
moriam̄ cū eo. Uenit itaq; ihc. & inuenit eū qua

tuor dies iã in monumẽto habentẽ. Erat aũ betha
nia iuxta hierosolymã quasi stadius quindecim. Mul
ti aũ exiudeis uenerant ad martham & mariã ut
soLarent eas de fratre suo. Martha ergo ut audiuit
quia ihc uenit. occurrit illi. Maria ergo domi
sedebat. Dixit aũ martha ad ihm. Dne. si fuisses
hic. frater meus nõ fuisset mortuus. Sed & nũc scio quia
quecuq; petieris a deo dabit tibi ds. Dicit illi ihc.
Resurget frater tuus. Dicit ei martha. Scio quia
resurget in resurrectione in nouissimo die. Di
cit ei ihc. Ego sũ resurrectio & uita. qui credit
in me. etiã si mortuus fuerit uiuet. Et omis qui
uiuit & credit in me. nõ morietur in ẽternũ. Credis
hoc. Ait illi. Utiq; dne. Ego credidi quia tues
xpc filius dei q; in hunc uenisti. Et cũ hec dixisset.
abiit & uocauit mariã sororẽ suã silentio dicens.
Magister adest & uocat te. Illa ut audiuit. surgit
cito & uenit ad eũ. Nondũ enim uenerat ihc in ca
stellũ. sed erat adhuc in illo loco. ubi occurrerat ei
martha. Iudei igit q; erant in domo cũ ea. et

XXV:

367

solabant eã. cũ audisset mariã qua cito surrexit &
exiit. secuti sũ eã dicentes. Quia uadit ad monumentum
ut ploret ibi. Maria ergo cũ uenisset ubi erat ihs.
uidens cũ cecidit ad pedes ei & dixit ei. Dñe. si fuisses hic.
n esset mortuus fr mr. Jus ergo ut uidit eã plorantem
& iudeos qui uenerant cũ ea plorantes. fremuit spũ. &
turbauit se ipsũ & dixit. Ubi posuistis eũ. Dicunt ei.
Dñe. uenı & uide. Et lacrimatus ẽ ihs. Dixer ergo
iudei. Ecce quomodo amabat eũ. Quidã aũt dixer
ex ipsis. Non poterat hic qui aperuit oculos cęci face
re. ut & hic n moreretur. Jus ergo rursũ fremens
in semet ipso. uenit ad monumentũ. Erat aũt spelun
ca. & lapis sup positus erat ei. Ait ihs. Tollite lapidẽ.
Dicit ei martha soror ei. qui mortuus fuerat. Dñe.
iã fetet. quadriduanus enim ẽ. Dicit ei ihs. Nonne
dixi tibi. quõ si credideris uidebis gl'am di. Tulerunt
ergo lapidẽ. Jus aũt eleuatis sursũ oculis. dixit. Pater.
grãs ago tibi. quõ audisti me. Ego aũt sciebã. quia
semp me audis. Sed ppt pplm qui circũstat dixi. ut
credant quia tu me misisti. Hec cũ dixisset. uoce

magna clamauit. Lazare ueni foras. Et statim pdit
qui fuerat mortuus. ligatus pedes & manus institis. &
facies illius sudario erat ligata. Dicit eis ihs. Soluite eū.
& sinite abire. Multi ergo ex iudeis qui uenerant ad
mariā & uiderant quę fecit. crediderunt in eū.
Quidā aūt ex ipsis abierūt ad phariseos. & dixerūt eis quę
fecit ihs. Collegerunt ergo pontifices & pharisei cōciliū.
& dicebant. Quid facimus quia hic homo multa signa
facit. Si dimittimus eū sic. oēs credent in eū. Et uenient
romani. & tollent nrm & locū & gentē. Unus aūt
ex ipsis caiphas. eū erat pontifex anni illius. dixit eis. Uos
nescitis quicquā nec cogitatis. quia expedit nobis. ut unus
moriatur homo p pplo. & nō tota gens pereat. Hoc autem
a semet ipso nō dixit. sed cū esset pontifex anni illius pphe
tauit. quia ihs moriturus erat p gente. & nō tantū pro
gente. sed ut filios dei qui erant dispsi cōgregaret in unū.
Ab illo ergo die. cogitauerūt ut interficerent eū. Jūs ergo
iā non in palā ambulabat apud iudeos. sed abiit in
regionē iuxta desertū. in ciuitatē que dicit effrem.
Et ibi morabatur. cū discipulis suis.

185 369 389

PROXIMUM AUTĒ

erat pascha iudeorum.

Et ascenderūt multi hierosolimā de regione ante pas
cha. ut sēificarent seipsos. Quērebant ergo ihm. &
conloquebant ad invicē in templo stantes. Qd putatis
quia nō uenit addiē festū. Dederunt aūt pontifices
& pharisei mandatū. ut siquis cognoverit ubi sit. m
dicet ut adp̄hendant eū.

Ante sex dies paschę. venit bethaniā. ubi erat laza
rus mortuus. quē suscitauit ihs.

Fecerunt aūt cēnā ibi. & martha ministrabat.
Lazarus uero. unus erat ex discumbentibs cū eo. Ma
ria ergo accepit libr̄ unguenti nardi pistici p̄ciosi.
& unxit pedes ihu. & extersit capillis suis pedes eius.
& domus impleta ē ex odore unguenti. Dicit ergo
unus ex discipulis eius iudas scariothis. qui erat eū tra
diturus. Quare hoc unguentū non uenit trecentis
denariis. & datū ē egenis. Dixit aūt hoc. nō quia de
egenis p̄tinebat ad eū. sed quia fur erat & loculos
habens. ea quę mittebant portabat. Dixit ergo

ihs. Sine illā. ut in die sepulture mee seruet illud. Pau
peres enim semp habetis uobiscū. me aūt n semp habetis.
ognouit ergo turba multa ex iudeis qua illic e. & ue
nerunt nppt ihm tantū sed ut lazarū uiderent quē
suscitauit a mortuis. Cogitauer aūt principes sacerdotū
ut & lazarū interficerent. qua multi ppt illū abi
bant ex iudeis. & credebant in ihm.

In crastinū aūt turba multa que uenerat ad die festū.
eū audissent quia uenit ihs hierosolimā. acceper ramos
palmarū. & pcesser obuiā ei. & clamabant. Osanna.
benedictus qui uenit in nomine dni rex isrl.

Et inuenit ihs asellū. & sedit sup eū sicut scriptum est.
Noli timere filia syon. ecce rex tuus uenit sedens sup
pullū asine.

Hec n cognouer discipuli ei primū. sed quando clarifi
catus e ihs. Tunc recordati sunt quia hec erant scrip
ta de eo. & hec fecer ei. Testimoniū ergo phibebat
turba que erat cū eo. quando lazarū uocauit de mo
numento. & suscitauit eū a mortuis. Propea & obuiā
uenit ei turba. qua audier eū fecisse hoc signum.

186 371

Pharisei ergo dixer̄ adsemet ipsos. Uidetis qa nihil
ꝓficimus. ecce mundus totus post eū abiit. Erant aūt
gentiles quidā ex his qui ascenderant. ut adorarent
in die festo. Hi ergo accesser̄ ad philippū qui erat
a bethsaida galileę. & rogabant eū dicentes. Dñe. uo
lumus ihm uidere. Uenit philippus. & dicit andreę.
Andreas rursū & philippus. dixerunt ihū.

Ihs aūt respondit eis dicens. Uenit hora ut clarificetur
filius hominis.

Amen amen dico uobis. nisi granū frumenti cadens in
terrā mortuū fuerit. ipsū solū manet. Si aūt mor
tuū fuerit. multū fructū affert.

Qui amat aiam suā. pdet eā. Et qui odit aiam suā
in hoc mundo. in uitā ęternā custodit eā.

Si quis mihi ministrat. me sequat̄. Et ubi sū ego. illic &
minister. mꝰ erit. Si quis mihi ministraverit. honorifica
bit eū pat̄ mꝰ. Nunc anima mea turbata ē. & quid
dicam. Pater. saluifica me ex hora hac.

Sed ꝓpterea uenī in horā hanc. Pat̄. clarifica nomē tuū.
Uenit ergo uox de cęlo. Et clarificaui. & iterū cla

rificabo. Turba ergo que ſtabat & audierat. dicebat
tonitruũ factũ ẽ. Alii dicebant. angelus ei locutus
eſt. Reſpondit ihs & dix̃. Non ꝓpt̃ me uox hec uenit.
ſed ꝓpt̃ uos. Nunc iudiciũ ẽ mundi. nunc princeps huius
mundi eicietur foras. Et ego ſi exaltatus fuero a terra.
oia trahã ad me ipſũ. Hoc aũt dicebat. ſignificans qua
morte erat moriturus. Reſpondit ei turba. Nos audiui
mus ex lege: quia xps manet in ẽternũ. Et quomodo tu
dicis oportet exaltari filiũ hominis. quis ẽ iſte filius ho
minis. Dixit ergo eis ihs. Adhuc modicũ lumẽ in uo
bis ẽ. ambulate dũ lucẽ habetis. ut nõ tenebre uos cõpre
hendant. Et qui ambulat in tenebris. neſcit quo uadat.
Dũ lucẽ habetis credite in lucẽ. ut filii lucis ſitis. Hec
locutus ẽ ihs & abiit. & abſcondit ſe ab eis. Cũ autem
tanta ſigna feciſſet coram eis. nõ credebant in eũ. ut ſer-
mo ieſaie ꝓphete impleretur quẽ dixit. Dñe. quis credi-
dit auditui nro. Et brachium dñi cui reuelatum eſt.
Propterea nõ poterant credere. quia iterũ dixit eſaias.
Excecauit oculos eorũ. & indurauit eorũ cor: ut nõ uide
ant oculis. & intelligant corde. & conuertantur & ſanem.

cos. Hec dixē esaias. quando uidit glām ei⁹. & locut⁹
ē de eo. Uerumtām & ex principibus. multi crediderūt
in eū. Sed ꝓpt̄ pharisēos nō confitebant̄. ut de synago
ga nō eicerent̄. Dilexerūt enī glām hominū. magisquā
glām di. Ihūs aūt clamauit & dixē. Qui credit in
me. nō credit in me: sed in eū qui misit me.
Ego lux in mundū uen. ut oīs qui credit in me: in te
nebris nō maneat. Et si quis audierit uerba mea. & nō
custodierit ea. ego nō iudico eū. Non enī uen ut iu
dicē mundū. sed ut saluificē mundū. Qui spernit me.
nō accipit uerba mea. habē qui iudicē eū. Sermo quē
locutus sū. ille iudicabit eū in nouissimo die. Quia
ego ex me ipso nō sū locutus. sed qui misit me pater:
Ipse mihi mandatū dedit. qd dicā. & qd loquar: Et
scio quia mandatū eius. uita ęterna ē. Que ergo
ego loquor: sicut dixit mihi pater: sic loquor:

ANTE ERGO DIEM

festū paschę: sciens ihs quia uenit ei⁹ hora ut transeat
ex hoc mundo ad patrē. Cum dilexisset suos qui erant
in mundo. in finem dilexit eos.

Et cena facta cū diabolus iam misisset in cor ut tra-
deret eū iudas. simonis iscariothis.

Sciens quia oīa dedit ei pat̄ in manus. & quia a dō exi-
it & ad dm̄ uadit.

Surgit a cena. & ponit uestimenta sua. Et cū accepis-
set linteū. p̄cinxit se. Deinde mittit aquā in pelui.
& cepit lauare pedes discipulor ū. & extergere linteo
quo erat p̄cinctus. Uenit ergo ad symone petrū. &
dicit ei petrus. Dñe. tu mihi lauas pedes. Respon-
dit ihs. & dicit ei. Quod ego facio tu nescis modo.
scies aūt postea. Dicit ei petrus. Non lauabis mihi
pedes in ęternū. Respondit ei ihs. Si n̄ lauero te. n̄
habebis partē mecū. Dicit ei symon petrus. Dñe. n̄
tantū pedes meos. sed & manus & caput. Dicit ei ihs.
Qui lotus ē n̄ indiget nisi ut pedes lauet. sed est
mundus totus. Et uos mundi estis. sed n̄ oēs. Scie-
bat enim quisnā ēet qui traderet eū. p̄pterea dixit
n̄ estis mundi oēs. Postquā ergo lauit pedes eorū.
& accepit uestimenta sua. Cum recubuisset. iterū dix̄
eis. Scitis quid fecerim uobis.

189 375 378

Uos uocatis me magister & dñe. & bene dicitis sū & ēnī.
Si ergo ego lauī pedes urōs dñs & magister: & uos debe
tis alter alterius lauare pedes. Exemplū enim dedi
uobis. ut quēadmodū ego feci uobis. ita & uos faciatis.
Amen amen dico uobis. non est seruus maior domino
suo. neq; apostolus maior eo qui misit illū. Si hęc scitis.
beati eritis. si feceritis ea.
Non de omnibus uobis dico. ego scio quos elegerim.
Sed ut adimpleat scriptū. qui manducat mecū panē.
leuauit contra me calcaneū suū. Amodo dico uobis pri
usquā fiat. ut credatis cū factū fuerit quia ego sum.
Amen amen dico uobis. qui accepit siquē misero me
accipit. Qui aūt me accipit. accipit eū qui me misit.
Cum hęc dixisset ihs. turbatus ē spū. & protestatus ē & dixē.
Amen amen dico uobis. quia unus ex uobis tradet me.
Aspiciebant ergo ad inuicē discipuli. hęsitantes de quo
diceret. Erat ergo recumbens unus ex discipulis eius
in sinu ihu. quē diligebat ihs. Innuit ergo huic simon
petrus. & dicit ei. Quis est de quo dicit. Iraq; cū re
cubuisset ille sup petrus ihu. dicit ei. Dñe. quis est.

Respondit ihs. Ille est. cui ego intinctū panē porrexero.
et cū intinxisset panē. dedit iude symoni scarioth.
Et post buccellā. tunc introiuit in illū satanas.
Et dicit ei ihs. Quod facis fac citius. Hoc aūt nemo sci
uit discumbentiū. ad quid dixerit ei. Quidā enim
putabant. quia loculos habebat iudas. qđ dixisset
ei ihs. Eme ea quę opus sunt nobis ad diē festū. aut
egenis ut aliquid daret. Cū ergo accepisset ille buc
cellā exiuit cītinuo. Erat aūt nox. Cū ergo exisset.
dicit ihs. Nunc clarificatus ē filius hominis. & ds
clarificatus ē in eo. Si ds clarificatus est in eo. & ds
clarificabit eū in semet ipso. Et continuo clarifica
bit eū. Filioli. adhuc modicū uobiscū sū. Quęretis
me & sicut dixi iudeis. quo ego uado. uos nō potestis
uenire. Et uobis dico modo. Mandatū nouū do
uobis. ut diligatis inuicē. sicut dilexi uos. ut & uos di
ligatis inuicē. In hoc cognoscent oēs quia mei disci
puli estis. si dilectionē habueritis ad inuicem.
Dicit ei symon petrus. Dñe quo uadis. Respondit
ihs. Quo ego uado. nō potes me modo sequi. Sequéris

377

aũt postea. Dicit ei petrus. Quare ñ possũ te sequi modo. Aniam meã pro pona. Respondit ihs. Am mã tuã pro me ponis. Amen amen dico tibi. ñ canta bit gallus donec ter me neges. Et ait discipulis suis. Non turbetur cor uestrũ. creditis in dñm. & in me cre dite. In domo patris mei mansiones multę sũt. Si quo minus dixissẽ uobis. quia uado parare uobis locum. Et si abiero & preparauero uobis locũ. iterũ ueniam & accipiã uos ad me ipsũ. ut ubi sũ ego. & uos sitis. Et quo ego uado scitis. & uiã scitis. Dicit ei thomas. Dñe. nescimus quo uadis. & quomodo possumus uiam scire. Dicit ei ihs. Ego sũ uia. & ueritas & uita. Nemo uenit ad patrẽ: nisi per me. Si cognouissetis me. & patrẽ meũ utiq; cognouissetis. Et amodo cognoscetis eũ. & uidistis eũ. Dicit ei philippus. Dñe: ostende nobis patrẽ. & sufficit nobis. Dicit ei ihs. Tanto tempore uobiscũ sũ. & ñ cognouistis me. Philippe. qui uidet me. uidet & patrẽ. Quomodo tu dicis ostende nobis patrẽ. Non credis quia ego in patre & pater in me est. Uerba quę ego loquor

uobis. ame ipso non loquor: Pater aũt in me manes,
ipse facit opera. Non creditis qua ego in patre &
pater in me est. Alioqui, ppẽ opera ipsa credite.
Amen amen dico uobis. qui credit in me opera quę
ego facio & ipse faciet. & maiora horũ faciet. qua
ego ad patrem uado.

Et qd cunq; petieritis patrẽ in nomine meo. hoc faciã.
ut glorificet pat̃ in filio. siqd petieritis in nomine
meo. hoc faciam.

Si diligitis me. mandata mea seruate. Et ego rogabo
patrẽ. & aliũ paracliti dabit uobis. ut maneat uo
biscũ in ęternũ. spm ueritatis. Quẽ mundus nõ potest
accipere. qua nõ uidet eũ nec scit eũ. Uos aũt cognos
cetis eũ. qua apud uos manebit. & in nobis erit.
Non relinquã uos orfanos. ueniã aduos. Adhuc mo
diciũ. & mundus me iã non uidet. Uos aũt uidetis
me. qua ego uiuo & uos uiuetis. In illo die uos cognos
cetis. qua ego sũ in patre meo. & uos in me. & ego
in uobis. Qui habet mandata mea & seruat ea. ille
est qui diligit me.

Qui autē diligit me: diligetur apatre meo. Et ego
diligā eū. & manifestabo ei me ipsū.
Dicit ei iudas nō ille scariothis. Onē. quid factū est.
quia nobis manifestaturus es te ipsū. & nō mundo.
Respondit ihs. & dixē ei. Siquis diligit me: sermo
nē meū seruabit. Et patēr mis diliget eū. & ad eum
ueniemus. & mansionē apud eū faciem⁹. Qui nō diligit
me: sermones meos nō seruat.
Et sermonē quē audistis nō est mis. sed ei⁹ qui misit me
patris. Haec locutus sū uobis. apud uos manens.
Paraclitus autē spūs scūs quē mittet patēr in nomine meo.
ille uos docebit oīa. & suggeret uobis oīa quęcūq;
dixero uobis. Pacē relinquo uobis. pacē meā do uobis.
Non quomodo mundus dat. ego do uobis. Non turbet cor uestrum neq; formidet. Audistis quia ego
dixi uobis. Uado. & nemo ad uos. Si diligeretis me: gau
deretis utiq; quia uado ad patrē. quia patēr maior
me est. Et nunc dixi uobis priusquā fiat. ut cū factū
fuerit credatis. Jam nō multa loquar uobiscū. uenit
enim princeps mundi huius. & in me nō habet quicquā.

Sed ut cognoscat mundus quia diligo patrē. & sicut
mandatū dedit mihi pater. sic facio.

EGO SŪ UITIS UERA

& pater mūs agricola ē. Omnē palmitē in me nō feren
tem fructū. tollet eū. Et omnē qui fert fructū pur
gabit eū. ut fructū plus afferat. Jam uos mundi estis.
ꝓpt̄ sermonē quē locutus sū uobis. Manete in me.
& ego in uobis. Sicut palmes nō potest ferre fructum
a semet ipso nisi manserit in uite. sic nec uos nisi in
me manseritis. Ego sū uitis. uos palmites. Qui manē
in me & ego in eo hic fert fructū multū. quia sine
me nihil potestis facere. Si quis in me nō manserit.
mittetur foras sicut palmes & arescet. & colligent
eū & in ignē mittent & ardet.

Si manseritis in me & uerba mea in uobis manserint.
quodcumq; uolueritis petetis. & fiet uobis.

In hoc clarificatus ē pater mūs. ut fructū plurimū
afferatis. & efficiamini mei discipuli. Sicut dilexit
me pat̄. & ego dilexi uos. Manete in dilectione
mea. Si p̄cepta mea seruaueritis. manebitis in di

lectione mea. Sicut & ego patris mei p̄cepta seruaui.
& maneo in ei⁹ dilectione. Hec locutus su̅ uobis. ut
gaudiu̅ meu̅ in uobis sit. Et gaudiu̅ ur̅m. impleatur:
Hoc est p̄ceptu̅ meu̅ ut diligatis inuicē. sic̄ dilexi uos.
Maiorē hac dilectionē nemo habet. ut animā suā po
nat quis, pamicis suis.
Vos amici mei estis. si feceritis quę ego p̄cipio uobis.
Jam n̅ dico uos seruos. quia seruus nescit quid faciat
dominus eius. Uos aut̅ dixi amicos. quia om̄a quecūq;
audiui a patre meo nota feci uobis. Non uos me ele
gistis. sed ego elegi uos. Et posui uos ut eatis & fructu̅
afferatis. & fructus ur̅ maneat.
Et quodcūq; petieritis patrē in nomine meo. det uobis.
Hec mando uobis. ut diligatis inuicē. Si mundus uos
odit. scitote quia me priorē uobis odio habuit. Si de
mundo fuissetis. mundus qd suu̅ erat diligeret. Quia
uero de mundo n̅ estis. sed ego elegi uos de mundo.
ꝓpterea odit uos mundus.
Mementote sermonis mei quē ego dixi uobis. n̅ est
seruus maior domino suo.

Si me p̄secuti sunt · & uos p̄sequent̄. Si sermonē meū
seruauerunt · & ur̄m seruabunt ·
Sed hec oīa facient uobis ꝓp̄ nom̄ meū.
Quia nesciunt eum qui misit me.
Si nō uenissē & locutus fuissē eis · peccatū nō haberent.
Nunc aūt · excusationē nō habent de peccato suo.
Qui me odit · & patrem meum odit.
Si opera nō fecissē in eis quę nemo aliꝰ fecit · peccatū
nō haberent. Nunc aūt · & uiderūt & oderūt & me &
patrē meū. Sed ut impleat̄ sermo qui in lege eorū
scriptus ē · quia odio me habuerunt gratis.
Cum aūt uenerit paracletus quē ego mittā uobis a pa
tre spm̄ ueritatis qui a patre ꝓcedit · ille testimoniū
phibebit de me. Et uos testimoniū phibebitis · quia
ab initio mecū estis. Hec locutus su uobis ut nō scanda
lizemini · absq; synagogis facient uos.
Sed uenit hora · ut oīs qui interficit uos · arbitretur
obsequiū se p̄stare dō. Et hęc facient uobis · quia
nō nouerūt patrē neq; me. Sed hęc locutus su uobis ·
ut cū uenerit hora eorū reminiscamini · quia ego
dixi uobis.

XXVI.

192

3833

Hec aũ uobiſ ab initio nõ dixi. quia uobiſcũ erã. Ac nunc
uado ad eũ qui me miſit. & nemo ex uobiſ interrogat me
quo uadiſ. Sed quia hec locutus ſũ uobiſ. triſtitia im
pleuit cor urm. Sed ego ueritatẽ dico uobiſ. expedit
uobiſ ut ego uadã. Si enim nõ abiero. paracletus nõ ueniet
ad uoſ. Si aũ abiero. mittã eũ ad uoſ. Et cũ uenerit.
ille arguet mundũ de peccato. & de uſtitia. & de iu
dicio. De peccato quidem. quia nõ credunt in me. De
uſtitia uero. quia ad patrẽ uado. & iam nõ uidebitis
me. De iudicio aũ. quia princeps mundi huius iudicatus
eſt. Adhuc multa habeo uobiſ dicere. ſed nõ poteſtis
portare modo. Cum aũ uenerit ille ſps ueritatis. do
cebit uos omnẽ ueritatẽ. Non enim loquet a ſemetipſo.
ſed quecumq; audiet loquet. & que uentura ſũt adnun
tiabit uob. Ille me clarificabit. qa de meo accipiet & adnun
tiabit uobiſ. Omnia quecũq; habet pr. mea ſunt.
Propter dixi. quia de meo accipiet & adnuntiab nobiſ.
Modicũ et iã nõ uidebitis me. & iterũ modicũ & uidebitis
me. quia uado ad patrẽ. Dixer ergo ex diſcipulis eius ad in
uicẽ. Quid eſt qd dicit nobiſ modicũ & nõ uidebitis me. &
iterũ modicũ & uidebitis me. & quia

uado ad patrem. Dicebant ergo. Quid est hoc qd dicit
modicū. Nescimus quid loquit. Cognouit aūt ihs quia
uolebant eū interrogare. & dixit eis. De hoc quæritis
inter uos. quia dixi modicū & non uidebitis me. & iterū
modicū & uidebitis me. Amen amen dico uobis. quia
plorabitis & flebitis uos. mundus aūt gaudebit. Uos aūt
contristabimini. sed tristitia ūra uertetur in gaudiū.
Mulier cū parit tristitiā habet. quia uenit hora ei.
Cum aūt peperit puerū. iā non meminit pressuræ, propter
gaudiū. quia natus ē homo in mundū. Et uos igit. nunc
quidem tristitiā habetis. Iterū aūt uidebo uos. & gau
debit cor ūrm. Et gaudiū ūrm. nemo tollet a uobis.
Et in illo die. me non interrogabitis quicquam.

Amen amen dico uobis. siquid petieritis patrē in nomine
meo. dabit uobis. Usq; modo. non petistis quicquā in no
mine meo. Petite & accipietis. ut gaudiū ūrm sit ple
num. Hæc in prouerbiis locutus sū uobis. uenit hora
cū iam non in prouerbiis loquar uobis. sed palā de patre ad
nuntiabo uobis. Illo die. in nomine meo petetis. Et non
dico uobis. quia ego rogabo patrē de uobis. Ipse enim

patrē amat uos. qua uos me amatis & credidistis qua
ego adō exiui. Exiui a patre. & uenī in mundū. Iterū
relinquo mundū. & uado ad patrē. Dicunt ei discipu
li eius. Ecce nunc palam loqueris. & puerbiū nullū di
cis. Nunc scimus qua scis oīa. & nō opus ē tibi ut quis
te interroget. In hoc credimus. qua adō existi.
Respondit ihūs. Modo creditis. ecce uenit hora & iam
uenit ut dispgamini unusquisq; in ppria. & me solum
relinquatis. Et nō sum solus. qua pr̄ mecū est.
Hec locutus sū uobis. ut in me pacem habeatis. In mun
do pressurā habetis. sed confidite ego uici mundum.

HEC LOCUTUS EST

ihs. & subleuatis oculis in cēlū dixē. Pater. uenit hora.
clarifica filiū tuū. ut filius tuus clarificet te. Sicut
dedisti ei potestatē omis carnis. ut oīe qd dedisti ei
det eis uitā ēternā. Hec est aūt uita ēterna. ut cog
noscant te solū uerū dm. & quē misisti ihm xpm.
Ego te clarificaui sup terrā. opus consummaui qd
dedisti mihi ut faciā. Et nunc clarifica me tu pater
apud temet ipsū. claritate quā habui priusquam

mundus eēt apud te. Manifestauī nomen tuū ho
minibus. quos dedisti mihi de mundo. Tui erant.
& mihi eos dedisti. & sermonē tuū seruauer̄. Nunc
cognouer̄ quia oīa quę dedisti mihi abste sunt.
quia uerba quę dedisti mihi dedi eis. Et ipsi acce
perunt. & cognouer̄ uere quia ate exiui. & credi
der̄ quia tu me misisti. Ego p eis rogo. nō p mundo
rogo. sed p his quos dedisti mihi quia tui sunt. Et
mea oīa tua sunt. & tua mea sunt. & clarificatus
sū in eis. Et iā non sū in mundo. & hi in mundo sūt.
& ego ad te uenio.

Pater scē: serua eos in nomine tuo quos dedisti mihi.
ut sint unū sicut & nos unū sumus. Cum eēm cū eis.
ego seruabā eos in nomine tuo. Quos dedisti mihi cus
todiui. & nemo ex his perijt. nisi filius p dōnionis ut
scriptura impleatur: Nunc aūt ad te uenio. & hęc
loquor in mundo. ut habeant gaudiū meū impletū
in semetipsis. Et ego dedi eis sermonē tuū. & mun
dus odio eos habuit. quia nō sunt de mundo. sicut &
ego nō sum de mundo. Non rogo ut tollas eos de

mundo. sed ut serues eos ex malo. De mundo nō sunt.
sicut & ego nō sum de mundo. Sānctifica eos in ueritate.
sermo tuus ueritas ē. Sicut tu me misisti in mundum.
& ego misi eos in mundū. Et p eis ego sānctifico me ipsū.
ut sint & ipsi sānctificati in ueritate. Non p his aūt tantū
rogo. sed & p eis qui credituri sūt p uerbū eorū in me.
ut oēs unū sint sicut tu pat̄ in me & ego in te. ut &
ipsi in nob unū sint. ut mundus credat quia tu me mi
sisti. Et ego claritatē quā dedisti mihi dedi eis. ut
sint unū sicut & nos unū sumus. Ego in eis & tu in me.
ut sint consummati in unū. & cognoscat mundus quia
tu me misisti. & dilexisti eos sicut & me dilexisti.
Pater. quos dedisti mihi. nolo ut ubi ego sū & illi
sint mecū. ut uideant claritatē meā quā dedisti
mihi quia dilexisti me ante cōstitutionē mundi.
Pater iuste: mundus te nō cognouit. ego aūt te
cognoui. Et hi cognouer̄ quia tu me misisti.
Et notū feci eis nom̄ tuū & notū faciā. ut dilectio
qua dilexisti me in ipsis sit. & ego in ipsis.
Hec cū dixisset iūs. egressus ē cū discipulis suis

trans torrentē cedron. ubi erat hortus. In quē intro
uit ipse & discipuli ei⁹.

Sciebat aūt & iudas qui tradebat eū locū qm frequen
ter ihs conuenerat illuc cū discipulis suis.

Iudas ergo cū accepisset cohortē. & a pontificib; & pha
ris ministros. uenit illuc cū lucernis & facibs. & armis.

Ihs itaq; sciens oīa quę uentura erant sup eū. pcessit &
dixit eis. Quē quęritis. Responderūt ei. Ihm nazarenum.
Dicit eis ihs. Ego sū. Stabat aūt & iudas qui tradebat eū
cū ipsis. Ut ergo dixē eis ego sū. abierūt retrorsū. & ceci
derūt in terrā. Iterū ergo eos interrogauit. Quē quęri
tis. Illi aūt dixerūt. Ihm nazarenū. Respondit ihs.
Dixi uobis. quia ego sū. Si ergo me quęritis. sinite
hos abire. Ut impleret sermo quē dixit. qua quos de
disti mihi. nō pdidi ex eis quēquā.

Symon ergo petrus habens gladiū eduxit eū. & percus
sit pontificis seruū. & abscidit ei⁹ auriculā dexterā. Erat
autem nomen seruo malchus.

Dixit ergo ihs petro. Mitte gladiū in uaginā. Calicē
quē dedit mihi pat̄. non bibam illum.

3889

Cohors ergo & tribunus & ministri iudeorū. comprehenderunt ihm & ligauerunt eum.

Et adduxer- eū ad annam primū. Erat enim socer caiphę. qui erat pontifex anni illius. Erat aūt caiphas qui ēsiliū dederat iudeis. quia expedit unū hominem mori pro populo.

Sequebat- aūt ihm simon petrus. & alius discipulus. Discipulus aūt ille erat notus pontifici. & introivit cū ihu in atriū pontificis. Petrus aūt stabat ad ostium foris. Exiuit ergo discipulus alius qui erat notus pontifici. & dix- ostiarię. & introduxit petrum.

Dicit ergo petro ancilla ostiaria. Numqd & tu ex discipulis es hominis istius. Dicit ille. Non sum.

Stabant aūt serui & ministri ad prunas. quia frigus erat & calefaciebant se. Erat aūt cū eis & petrus stans. & calefaciens se. Pontifex ergo interrogauit ihm de discipulis suis & de doctrina eius. Respondit ihs. Ego palā locutus su- mundo. ego semp docui in synagoga. & in templo. quo oēs iudei cōueniunt. & in occulto locutus su- nihil. Quid me interroga-. Interroga eos

qui audierunt. qd locutus fuĩ ipsis. Ecce hi sciunt.
quę dixerim ego. Haec autẽ cũ dixisset. unus ad
sistens ministrorũ dedit alapã ihu dicens. Sic respon
des pontifici. Respondit ei ihs. Si male locutus sũ.
testimonium phibe de malo. Si autẽ bene. qd me cedis.
Et misit annas ligatũ ad caiphan pontificem.
Erat autẽ symon petrus stans. & calefaciens se. Dixer̃
ergo ei. Numqd & tu ex discipulis eius es. Negauit
ille & dixẽ. Non sũ. Dicit unus ex seruis pontificis cog
natus eius. cuius abscidit petrus auriculã. Nonne ego
te uidi in horto cũ illo. Iterũ ergo negauit petrus
& statim gallus cantauit.

Adducunt autẽ ihm

ad caiphan in prioriũ. Erat autem mane.
Et ipsi nõ introier̃ in prioriũ. ut nõ coinquinarent. sed
manducarent pascha. Exiuit ergo pilatus ad eos fo
ras & dixẽ. Quã accusationẽ adfertis aduersus homi
nem hunc. Respondeer̃ & dixer̃ ei. Si nõ esset hic male
factor. nõ tibi tradidissem eũ. Dixẽ ergo eis pilatus.
Accipite eũ uos. & secm legẽ uram iudicate eum.

Dixer̄ ergo ei iudei. Nobis n̄ licet interficere quēquā.
Ut sermo ih̄u impleret quē dix̄. significans qua mor-
te erat moriturus.

Introivit ergo iterū in prætoriū pilatus. & vocavit ihm
& dix̄ ei. Tu es rex iudeorū. Et respondit ihs. A te
met ipso hoc dicis. an alii tibi dixer̄ de me. Respon-
dit pilatus. Numqd ego sū iudeus. Gens tua & pon-
tifices tui tradider̄ te mihi. qd fecisti. Respondit ih̄s.
Regnū meū. n̄ est de hoc mundo. Si ex hoc mundo
erat regnū meū. ministri mei utiq; decertarent. ut
n̄ traderer iudeis. Nunc aut regnū meū. n̄ est hinc.
dixit itaq; ei pilatus. Ergo rex es tu. Respondit ih̄s.
Tu dicis. quia rex sum ego.

Ego in hoc natus sū & ad hoc veni in mundū. ut testi-
monium phibeā veritati. Omis qui est ex veritate.
audit meā vocē. Dicit ei pilatus. Quid est veritas.
Et cū hoc dixisset. iterū exiit ad iudeos.

Et dicit eis. Ego nullā invenio in eo causam.
Est aut consuetudo vobis. ut unū dimittā vobis in pas-
cha. Vultis ergo dimittā vobis regē iudeorum.

Clamauer⁹ rursū oēs dicentes. Non hunc sed barabban.
Erat aūt barabbas latro.

Tunc ergo adp̄hendit pilatus ih̄m. & flagellauit. Et
milites plectentes coronā de spinis. inposuer⁹ capiti ei?
Et uestē purpuream circūdederūt eū. Et ueniebant ad
eū. & dicebant. Aue rex iudeorū. Et dabant ei alapas.

Exiit iterū pilatus foras. & dicit eis. Ecce adduco uobis
eū foras. ut cognoscatis quia in eo nullā causā inuenio.

Exiit ergo ih̄s portans spineā coronā. & purpureum
uestimentū. & dicit eis. Ecce homo.

Cum ergo uidissent eū pontifices & ministri clamabant
dicentes. Crucifige. crucifige eū. Dicit eis pilatus.
Accipite eū uos & crucifigite.

Ego enim non inuenio in eo causam.

Respondeū ei iudei. Nos legē habem⁹. & secūm legē de
bet mori. quia filiū dei se fecit.

Cum ergo audisset pilatus hunc sermonē. magis timuit.
Et ingressus ē prorsū iterū. & dicit ad ih̄m. Unde
es tu. Ih̄s aūt responsū nō dedit ei.

Dicit ergo ei pilatus. Mihi nō loqueris. nescis quia po

testatē habeo crucifigere te: & potestatē habeo di
mittere te. Respondit ihs. Non haberes potestatē
aduersū me ullā. nisi tibi eēt datū desup. Propter ea
qui me tradidit tibi. maius peccatū habet. Exinde
querebat pilatus dimittere eū. Judei aūt clamabant
dicentes. Si hunc dimittis. nō es amicus cesaris. Omnis
qui se regē facit. contradicit cesari. Pilatus ergo cū au
disset hos sermones. adduxit foras ihm. & sedit pretribu
nali in loco qui dicit lithostrotos. hebraice aūt gabatha.
Erat aūt parasceue paschę hora quasi sexta. Et dicit
iudeis. Ecce rex uester.

Illi aūt clamabant. Tolle tolle. crucifige eū.
Dicit eis pilatus. Regē urm crucifigā. Respondē
pontifices. Non habemus regē nisi cesarem.
Tunc ergo tradidit eis illum. ut crucifigeretur.
Susceperūt aūt ihm & eduxerūt. & bajulans sibi crucem.
exiuit in eū qui dicit caluarię locū. hebraice golgotha.
ubi eū crucifixerunt. & cū eo alios duos.
hinc & hinc. medium autem ihm.
Scripsit aūt & titulū pilatus. & posuit sup crucem.

Erat aũt scriptũ. ihs nazarenus rex iudeorum.
Hunc ergo titulũ multi legerũ iudeorũ. quia ppe ca
uatẽ erat locus. ubi crucifixus ẽ ihs. Et erat scriptũ
hebraice. grece: & latine. Dicebant ergo pilato pon
tifices iudeorũ. Noli scribere rex iudeorũ. sed quia
ipse dixit rex sũ iudeorũ.
Milites ergo cũ crucifixissent eũ. acceperũ uestimenta
ei. & fecerũ quatuor partes. unicuiq; militi partẽ &
tunicã. Erat aũt tunica inconsutilis. desup ctexta p to
tum. Dixerũ ergo ad inuicẽ. Non scindam9 eã. sed sor
tiamur de illa cuius sit. Ut scriptura impleretur dicẽs.
Partiti sunt uestimenta mea sibi. & in uestẽ meã miserũ
sortẽ. Et milites quidem hec fecerũ.
Stabant aũt iuxta crucẽ ihũ mat̃ ei9. & soror matris
ei9 maria cleophe. & maria magdalene. Cũ uidisset
ergo ihs matrẽ & discipulũ stantẽ quẽ diligebat dicit
matri sue. Mulier: ecce filius tuus. Deinde dicit dis
cipulo. Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eã dis
cipulus in sua. Postea sciens ihs quia iã oĩa con
sũmata sũt. ut consũmaretur scriptura dicit. Sitio.

395 198

Uas ergo positū erat aceto plenū. Illi aūt spongiā ple
nam aceto. hȳssopo circumponentes obtulerūt ori eius.
Cum ergo accepisset ihs acetū dixit. Consūmatum est.
Et inclinato capite tradidit spīm.
Iudei ergo quō parasceue erat ut nō remanerent in
cruce corpora sabbato. erat enim magnus dies ille sab
bati. rogauerūt pilatū ut frangerentur eorū crura. &
tollerentur. Uenerūt ergo milites. & primi quidem fregerūt
crura. & alterius qui crucifixus ē cū eo. Ad ihm autē
cū uenissent. ut uiderūt eū iā mortuū. nō fregerūt eius
crura. Sed unus militū lancea latus eius aperuit. & con
tinuo exiuit sanguis & aqua. Et qui uidit testimoniū
phibuit. & uerū ē eius testimoniū. Et ille scit quia
uera dicit. ut & uos credatis. Facta sunt enim hec. ut
scriptura impleretur. Os nō comminuetis ex eo. Et uerū
alia scriptura dicit. Uidebunt in quē transfixerunt.
ost hec aūt rogauit pilatū ioseph abarimathia eo quod
eet discipulus ihu. occultus aūt ppter metū iudeorum.
ut tolleret corpus ihu. Et permisit pilatus.
Uenit ergo & tulit corpus ihu. Uenit aūt & nichodem

qui uenerat ad uñm nocte primũ. ferens mixturam myrre & aloes. quasi libras centum.

Acceperũ corpus ihũ. & liganerũ eũ linteis cũ aromatib; sicut mos iudeis ẽ sepelire. Erat aũt in loco ubi erucifixus ẽ hortus. & in horto monumẽtum nouũ. in quo ñ dum quisquã posuus fuerat. Ibi ergo ppr̃ parasceuen iudeorũ. quia iuxta erat monumẽtũ. posuerũ ihm.

Una aũt sabbati maria magdalene uenit mane cum adhuc tenebre ueñt ad monumẽtum. & uidit lapidem sublatum a monumento.

Cucurrit ergo & uenit ad symonẽ petrũ. & ad alium discipulũ quẽ amabat ihs. & dicit eis. Tulerũ dñm meũ de monumento. & nescim9 ubi posuerit eũ. Exiit ergo petrus & ille alius discipulus. & uenerũ ad monumentũ. Currebant aũt duo simul. & ille alius discipulus p̃cucurrit citius petro. & uenit prim9 ad monumentũ. Et cũ se inclinasset. uidit posita linteamina. ñ tamẽ introuit. Uenit ergo symon petrus sequens eũ. & introuit in monumentũ. & uidit linteamina posita. & sudariũ qd fuerat sup caput

199
397

eus. Non cū linteaminib; posuit. sed separatim uuo
lutū in unū locū. Tunc ergo introuit & ille discipu
lus qui uenerat prim' ad monumentū. & uidit & cre'
didit. Nondum enim sciebant scripturā. quia opor-
teret eū. a mortuis resurgere.

Abierunt ergo uerum ad semet ipsos discipuli.
Maria stabat ad monumentū foris plorāns. Dū
ergo fleret. inclinauit se & pspexit in monumen
tū. Et uidit duos angelos in albis sedentes. unum
ad caput. & unū ad pedes. ubi positū fuerat corpus
dñi. Dicunt illi. Mulier: quid ploras. Dicit
eis. Quia tulerūt dnm meū. & nescio ubi posuerūt eū.
Hec cū dixisset. conuersa ē retrorsū. & uidit ihm
stantē. & nō sciebat quia ihs ē. Dicit ei ihs. Muli
er qd ploras. quē queris. Illa existimans quia hor-
tulanus eēt. dicit ei. Dne. si tu sustulisti eū. dicito
mihi ubi posuisti eū. & ego eū tollā. Dicit ei ihs.
Maria. Conuersa illa. dicit ei. Rabboni. qd dicitur
magister. Dicit ei ihs. Noli me tangere. nōdū enim
ascendi ad patrē meū. Uade aūt ad frēs meos. & dic

eis. Ascendo ad p.rē meū & patrē ur̄m. ad dm̄
meū & ad dm̄ ur̄m. Uenit ergo maria magdale
nae adnuntians discipulis. quia uidi dm̄. & haec
dixit mihi.

Cum ēet ergo sero die illo una sabbatorū & fores
essent clausę ubi erant discipuli c̄gregati, ppr̄ metū
iudeorū. uenit ihs & stetit in medio & dicit eis.
Pax uobis. Et cū hoc dixisset. ostendit eis manus
& latus. Gauisi sunt ergo discipuli. uiso dn̄o.
Dixit ergo eis iterū. Pax uobis. Sicut misit me pater.
& ego mitto uos. Hoc cū dixisset. insufflauit & dicit
eis. Accipite spm̄ sc̄m.

Quorū remiseritis peccata. remittunt̄ eis. Et quorū
retinueritis. retenta sunt.

Thomas unus ex duodecim qui dic̄r didimus. n̄ erat cum
eis quando uenit ihs. Dixer̄ ergo ei alii discipuli. Uidi
mus dn̄m. Ille aut̄ dix̄ eis. Nisi uidero in manib; ei⁹ fixu
ram clauorū. & mittā digitū meū in locū clauorum.
& mittā manū meā in latus eius n̄ credā.

Et post dies octo. iterū erant discipuli eius intus. & thomas

cū eis. Uenit ihs ianuis clausis. & stetit in medio & dixit.
Pax uobis. Deinde dicit thome. Infer digitū tuū huc.
& uide manus meas. & affer manū tuā. & mitte in latus
meū. & noli ee incredulus sed fidelis.
Respondit thomas. & dixit ei. Dns mis. & ds mis. Dicit
ei ihs. Quia uidisti me credidisti. beati qui nō uiderunt
& crediderūt. Multa quidem & alia signa fecit ihs
in conspectu discipulorū suorū. quę nō sunt scripta
in libro hoc. Haec aūt scripta sunt ut credatis. quia
ihs est xps filius dī. Et ut credentes uitā habeatis.
in nomine eius.
Postea manifestauit se iterū ihs ad mare tyberia
dis. manifestauit aūt sic. Erant simul symon petrus
& thomas qui dicit didimus. & nathanahel q erat
a chana galileę. & filii zebedei. & alii ex discipulis
eius duo. Dicit eis symon petrus. Uado piscari. Di
cunt ei. Uenimus & nos tecū. Et exierūt & ascende
runt & ascenderūt nauim. & illa nocte nihil pren
diderunt. Mane aūt iā facto. steit ihs in littore.
nō tamen cognouerūt discipuli. quia ihs ē. Dicit

ergo eis ihs. Pueri. numqd pulmentarii habetis. Respon
derunt ei. Non. Dicit eis. Mittite in dexteram nauigi
rete. & inuenietis. Miserunt ergo. et iã nõ ualebant
illud trahere. a multitudine piscũ.

Dicit ergo discipulus ille. quẽ diligebat ihs petro. Dñs est.
Symon petrus cũ audisset quia dñs ẽ. tunica succinxit
se. erat enim nudus. & misit se in mare. Alii aũt dis
cipuli. naui(gio) uenerũ. Non enim longe erant a terra.
sed quasi cubitus ducentos trahentes rete piscium.

Et ergo descenderũ in terrã. uiderũ prunas positas. &
piscẽ sup positũ & panẽ. Dicit eis ihs. Afferte de piscibus.
quos prendidistis nunc.

Ascendit symon petrus. & traxit rete in terrã plenum
magnis piscibus. centũ quinquaginta tribus. Et cũ tanti
sint. nõ est scissũ rete.

Dicit ei ihs. Uenite prandete. Et nemo audebat dis
cumbentiũ interrogare eũ. Tu quis es. Scientes. quia
dñs ẽ. Et uenit ihs. & accepit panẽ. & dat eis. & piscẽ
similiter. Hoc iã tertio manifestatus est ihs discipu
lis suis. cum resurrexisset a mortuis.

Cum ergo prandissent. dicit ſymoni petro ihſ. Sýmon
iohannis diligis me plus hiſ. Dicit ei. Etiam dñe. tu
scis quia amo te. Dicit ei. Pasce agnos meos.
Dicit ei iterū. Sýmon iohannis diligis me. Ait illi. Etiā
dñe. tu scis quia amo te. Dicit ei. Pasce agnos meos.
Dicit ei tertio. Sýmon iohannis amas me. Contristatus
est petrus quia dixit ei tertio amas me. & dicit ei.
Dñe. tu oīa scis. tu scis quia amo te.
Dicit ei. Pasce oues meas. Amen amen dico tibi. cū esses
iunior. cingebas te. & ambulabas ubi uolebas. Cum
aūt senueris extendes manus tuas. & alius te cinget.
& ducet quo non uis. Hoc aūt dixit. significans qua mor-
te clarificaturus esset dm. Et cū hoc dixisset. dicit ei.
Sequere me. Conuersus petrus. uidit illū discipulum
quē diligebat ihs sequentē. qui & recubuit in cęna
sup pectus ei⁹ & dixit. Dñe. quis ē qui tradet te.
Hunc ergo cū uidisset petrus. dicit ihu. Dñe. hic autē
quid. Dicit ei ihs. Sic eū uolo manere. donec ueniam
quid ad te. Tu me sequere. Exiuit ergo sermo iste
inter fres. quia discipulus ille nō moritur. Et nō dixit ei

ibi qua non mortur: sed sic eum uolo manere donec
ueniam. quid adre. hic est discipulus ille qui testi
monium perhibet de his. & scripsit haec. Et scimus
qua uerum est. testimonium eius. Sunt autem
& alia multa quę fecit ihs. quę si scribantur per
singula. nec ipsum arbitror mundum capere eos
qui scribendi sunt libros.

ATHEVS

exudea sicut inor
dine primus ponitur
ta euangeliū iniudea primus scripsit. Cu
us tāq: uocatio xo dn̄ expublicanis actib' fuit.
Duorū quippe ingeneratione xp̄i p̄sumes
principia. unus cuius prima circūcisio inar
ne. alter uus cuius secdm cor electio fuit. Et
exutrisq: inpatrib' xp̄e. sic quater denario
numero triformiter posito principiū acre
dendi fide inelectionis tempus porrigens.
et exelectione usq: intransmigrationis diem
dirigens. atq: atransmigrationis die usq: in
xp̄m defluens decursa xouentus dn̄i ostendit
generationē ut & numero satisfaciens eterni
pori. Et se qd ēēt ostenderet & dīmse opus
monstrans etiā in his quorū genus posuit xp̄i